

<sup>23</sup> Kanaaf Waaqayyo waa'ee keef wanta hamaa dubbate, raajoonni kee hundi nuus hafuura sobaatiin akka siif dubbataniif isaan dhiise" jedhe.

\*19 Isa 6:1; 2Sen 18:18; Mul 4:2-4

<sup>24</sup> Yeroo sanatti Zedeqiyaan ilmi Kine'aanaa gara Miikiyaas dhaqee, maddii isaa kabalee, "Hafuuri Waaqayyoo kun ana bira darbee eessatti sitti dubbate?" jedhee isa in gaafate. <sup>25</sup> Miikiyaas immoo deebisee, "Gaafa gola kutaa manaa isa gara keessaa lixee of dhoksisu arguuf jirta" jedheen. <sup>26</sup> Yommuu Ahaab mootichi hojjetoota isaa keessaa tokko waamee, "Miikiyaasin qabiitii gara Amoon bulchaa mandaraa fi gara Yo'aash ilma mootiitti geessi!" <sup>27</sup> Isaanis akka isa hidhaan, hamma ani nagaadhaan deebi'utti immoo buddeenaa fi bishaan irraa kan hafe waan biraa akka hin kennineef itti himi!" jedhee in abboome. <sup>28</sup> Miikiyaas immoo deebisee, "Yoo ati nagaadhaan deebiteef, Waaqayyo dhuguma anatti hin dubbanne; kanas sabni kun hundinuu baa dhaa'ul!" jedhe\*.

\*28 Kes 18:22; Er 28:9

#### Ahaab Mootichi Raamoot-Giil'aaditti Ajjeefamuu Isaa (2Sen 18:28-34)

<sup>29</sup> Ahaab mootiin Israa'elii fi Yoshaafaax mootiin Yihudaa walii wajjin gara Raamoot-Giil'aad in dhaqan. <sup>30</sup> Achitti mootiin Israa'el Yoshaafaaxiin, "Ani uffata kan biraatiin wallaalchifadhee duula kana keessa nan lixa, ati immoo uffata mootummaa kee uffadhuutii turii!" jedhe; akkasitti mootiin Israa'el wallaalchifatee duula sana keessa in lixe.

<sup>31</sup> Yommuu mootiin Sooriyaa loltoota konkolaataadhaan adeeman irratti ajajjoota warra ta'an soddonii lamaanii, "Mootii Israa'el duwwaatti akeekkadhaa malee, yaada keessan loltoota warra xixinnaa irra yookiis warra gurguddaa irra hin kaa'atinaa!" jedhe. <sup>32</sup> Ajajjooni loltoota konkolaataadhaan adeemanii sun Yoshaafaaxin yommuu argan, "Mootii Israa'el jechuun isuma kana" jedhanii, isa loluudhaaf gara isaatti gara in galan; yeroo Yoshaafaax guddisee sagalee isaa dha-

geessisetti garuu, <sup>33</sup> ajajjooni loltoota konkolaataadhaan adeemanii sun akka inni mootii Israa'el hin ta'in baranii, isa ari'uu dhiisanii in deebi'an. <sup>34</sup> Isaan keessaa namichi tokko duniitiidhuma isaa xiyya isaa gad itti dhiisee, maddaa sibiilaa inni uffatu ol hambisee huffaa Ahaab mootii Israa'el in waraane; yommuu mootichi iyyee, "Ani madaa'eeraatii konkolaaticha naanneffadhuu, iddoo lolaa kana keessaa na fuudhii adeemi!" jedhee, isa konkolaataa isaa oofu in abboome. <sup>35</sup> Gaafa sanas lolli sun in bulluqe, Ahaab mootichi garuu gara warra Sooriyaatti garagalee konkolaataa isaa keessa hirkatee in dhaabata, dhiigni madaa isaa keessaa ba'us yaa'ee konkolaaticha keessa in ciisa ture; kana irraa kan ka'es mootichi galgaluma sana in du'e. <sup>36</sup> Akkuma aduun lixeeen sagaleen guddisee, "Namni hundinuu gara biyya biyya isaatti, gara mandara mandara isaatti haa galu!" jedhu buufata loltootaa sana keessatti in dha'ame.

<sup>37</sup> Mootichi akkasitti in du'e, reefa isaas fidanii Samaariyaatti in awaalan. <sup>38</sup> Konkolaataa isaas kuufama bishaan Samaariyaa bukkeetti in dhiqan; akkuma Waaqayyo dubbatee turretti immoo lafa dubartoonni ejjitoonni dhiqatanitti, konkolaataa isaa yommuu dhiqan dhiiga isaa sarooni in arraaban\*.

\*38 21:19; 2Mot 9:25-26

<sup>39</sup> Wanti Ahaab mootichi hojjete kan biraa hundinuu, waa'een mana mootummaa inni ilka arbaatiin miidhagsee ijaaree, waa'een mandaroota inni ijaaree hundinuu macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? <sup>40</sup> Ahaab yommuu du'e, Ahaaziyaan ilma isaatu mootii ta'ee iddoo isaa bu'e.

#### Waa'ee Yoshaafaax Mootii Yihudaa (2Sen 20:31-21:1)

<sup>41</sup> Ahaab mootichi Israa'el irratti mo'ee waggaa afuraffaatti, Yoshaafaax ilmi Aasaa mootii Yihudaa in ta'e\*. <sup>42</sup> Haati isaa immoo Azubaa intala Shilbii turte; inni yommuu mootii ta'e nama waggaa soddonii shanii ture; Yerusalem mandara Yihudaa keessa taa'ee waggaa digdamii shaniif Yihudaa irratti

in mo'e. <sup>43</sup> Inni hojii isaa bundumaatti akkuma Aasaa abbaa isaatii fuula Waaqayyoo duratti waan qajeelaa hojjete malee, isa irraa hin jal'anee; haa ta'u iyyuu malee, iddoowwan ol ka'oon waaqayyolii tolfamoodhaaf itti sagadan hin diigamne waan ta'eef, namoonni achitti aarsaa dhi'eessuu fi ixaana aarsuu ittuma in fufan. <sup>44</sup> Yoshaafaax mootummaa isaatii fi mootummaa Israa'el gidduutti nagaan akka bu'u in godhe.

\*41 15:24

<sup>45</sup> Wanta Yoshaafaax hojjete keessaa warri hafan, jagnummaan isaa, lolli inni geggeesses macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree\*? <sup>46</sup> Inni ejjitoota dhiirtoaa fi dubartoota warra waaqayyolii tolfamoo isaaniitiif galma isaanii keessatti ejjan, baruma Aasaa abbaa isaatii iyyuu kan turan, biyyattii keessaa in balleesse\*.

\*45 22:4; 2Mot 3:7

\*46 14:24

<sup>47</sup> Yeroo sanatti biyyi Edoom, nama mootiin Yihudaa ishee irratti aboo kennifeefin bulti malee, ofii isheetii mootii fiin qabdu turte. <sup>48</sup> Yommuu Yoshaafaax warqee barbaacha markaboota nagadaa Ofiiritti in erge; markaboonni sun garuu

Eziyon-Geberitti waan caccabaniif hin dhaqne. <sup>49</sup> Ergasii Ahaaziyaan mootiin Israa'el, Yoshaafaaxiin "Namoonni koo namoota keetii wajjin markabaan haa adeeman!" jedhe; Yoshaafaax garuu in dide\*. <sup>50</sup> Kana booddee immoo Yoshaafaax du'ee, mandara Daawit abaabilii isaatti iddoo mootonni warri isa dura turan itti awwaalamaniitti in awwaalam; iddoo isaa immoo Yoraam ilma isaatu mootii ta'e.

\*49 9:26-28

#### Waa'ee Abaaziya Mootii Israa'el

<sup>51</sup> Yoshaafaax mootiin Yihudaa mo'ee waggaa kudha torbaffaa isaatti, Ahaaziyaan ilmi Ahaab mootii Israa'el in ta'e; inni Samaariyaa mandara Israa'el keessa taa'ee Israa'el irratti waggaa lamaaf in mo'e\*. <sup>52</sup> Ahaaziyaan kun hojii abbaa isaa fi haadha isaa akkasumas hojii Yeroobi'aam ilma Nebaat isa Israa'eloonni cubbuu akka hojjetan godhee duukaa bu'uudhaan, Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete. <sup>53</sup> Inni akkuma abbaan isaa hojjetee, Ba'aaliif hojjechuu isaatii fi sagadduu isaatiin tuttuqee Waaqayyoon goofaa Israa'el in aarse.

\*51 12:28-30

## Macaafa Moototaa Isa Lammaffaa

#### Ahaaziyaatti Waaqayyo Faraduu Isaa

<sup>1</sup> Ahaab mootiin Israa'el erga du'ee booddee, biyyi Mo'aab Israa'el irratti in ka'e\*. <sup>2</sup> Yeroo sanatti Ahaaziyaan mana isaa isa Samaariyaa keessaa hulaa kutaa manichaa isa ol aanu keessa ba'ee waan kufee, miidhamee in ciisa ture; inni kana irratti, "Dhaqaatii dhukkuba kanattii nan fayya yoon ta'e, Ba'aal Zebub Waaqayyoo warra Eqroon anaaf gaafadhaa!" jedhee namoota in erge\*. <sup>3</sup> Ergamaan Waaqayyoo garuu, Eliyaas Tishbeetichaan, "Ka'ii gara namoota

mootiin Samaariyaa ergatetti ol ba'iitii, 'Biyya Israa'el keessa Waaqayyoo hin jiruu iyyuu Ba'aal Zebub Waaqayyoo warra Eqroon gaafachuufii dhuftanii?' jedhiin\*! <sup>4</sup> Kanaaf Waaqayyoo, 'Yaa Ahaaziya, ati dhugumaan in duuta malee, sicee irra ciifte kana irraa hin kaatu!' jedha" jedhe; Eliyaasis in dhaqe.

\*1 3:4-27; 1Sam 14:47; 2Sam 8:2

\*2 1Mot 22:51-53

\*3 1Mot 17:1; Isa 8:19

<sup>5</sup> Namoonni ergaman sun gara mootichaatti in deebi'an; inni immoo, "Maaliif deebitanii dhuftan?" jedhee

isaan in gaafate. <sup>6</sup>Yommus isaan deebisanii, "Nama tokkottu karaatti nutti dhufee gara kee gara mooticha isa nu ergetti deebinee, Waaqayyo, 'Ba'al Zebub Waaqayyo warra Eqroon gaafatachuuf kan ati ergitu ana Waaqayyotu Israa'el keessa hin jiru moo? Egaa ati dhugumaan in duuta malee, sree irra ciifte kana irraa hin kaatu' siin jechuu isaa akka nuyi sitti himnuuf nu deebise" jedhan. <sup>7</sup>Mootichis, "Namichi karaatti isinitti dhufee, kana isinitti dubbate nama attamii ture?" jedhee isaan gaafate. <sup>8</sup>Isaan immoo deebisanii, "Nama uffata rifensa'aa uffate, mudhii isaas teephaan hidhate tokko ture" jedhan; mootichis, "Innoo, Eliyaas Tish-beetichal!" jedhe\*.

\*8 Mat 3:4

<sup>9</sup>Achumaan mootichi, angafa shantamaa loltoota isaa shantammanii wajjin Eliyaasitti in erge; Eliyaas roggee tulluu irra ta'ee utuu jiruu angafichi gara isaa dhaqee, "Yaa nama Waaqayyoo! Mootiin, 'Kottuu gad bu'i!' siin jedha" jedheen. <sup>10</sup>Eliyaas garuu angafa shantamaa sanaaf deebisee, "Yoo ani nama Waaqayyoo ta'eef, ibiddi waaqa irraa gad bu'ee, sii fi loltoota kee shantamman xaph baa godhu!" jedhe; kana irratti ibiddi waaqa irraa gad bu'ee, isa, loltoota isaa shantammanis xaph in godhe\*.

\*10 Luq 9:54; Mul 11:5; Er 5:14

<sup>11</sup>Ammas mootichi, angafa shantamaa kan biraa loltoota isaa shantammanii wajjin Eliyaasitti in erge; innis ol ba'ee Eliyaasiin, "Yaa nama Waaqayyoo! Mootiin, 'Dafii kottuu gad bu'i!' siin jedha" jedheen. <sup>12</sup>Eliyaas garuu deebiseefii, "Yoo ani nama Waaqayyoo ta'eef, ibiddi waaqa irraa gad bu'ee, sii fi loltoota kee shantamman xaph baa godhu!" jedhe; yommuuma ibiddi Waaqayyoo waaqa irraa gad bu'ee, isa, loltoota isaa shantammanis xaph in godhe\*.

\*12 Luq 9:54; Mul 11:5; Er 5:14

<sup>13</sup>Ammas mootichi, angafa shantamaa isa sadaffaa loltoota isaa shantammanii wajjin in erge; angafni shantamaa inni sadaffaan kun ol ba'ee, Eliyaas duratti jilba isaatiin jilbeenfatee, "Yaa nama Waaqayyoo! Lubbuun koo fi lubbuun garboota kee shantamman kanaa si duratti gati-jabeessa

akka ta'uuf sin kadhada. <sup>14</sup>Kunoo, ibiddi waaqa irraa bu'ee angafoota shantamaa warra duraa lamaan loltoota isaanii hundumaa wajjin xaph godheera; amma garuu lubbuun koo si duratti gati-jabeessa haa ta'u!" jedhe.

<sup>15</sup>Yommus ergamaan Waaqayyoo Eliyaasiin, "Hin sodaatiniitii isaa wajjin gad bu'i!" jedhe; Eliyaasis ka'ee isaa wajjin gad bu'ee gara mootichaa dhaqee, <sup>16</sup>"Waaqayyo, 'Akka ana gaafatatuuf ana Waaqayyotu Israa'el keessa hin jiruu iyyuu, Ba'al Zebub Waaqayyo warra Eqroon gaafatachuuf namoota ergitee? Ati kana waan gooteef dhugumaan in duuta malee, sree irra ciifte kana irraa hin kaatu!' siin jedha" jedheen.

<sup>17</sup>Akkuma dubbii Waaqayyoo isa Eliyaas dubbatetti, Ahaaziyaan mootichi in du'e; mootichi ilma hin qabu waan tureef, Yoraam obboleessi isaa mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e; kunis Yoraam ilmi Yoshaafaax mootii Yihudaa mo'ee waggaa lammaffaa isaatti ta'e\*. <sup>18</sup>Waa'een Ahaaziyaan inni hafe, wanti inni hojjetes macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree?

\*17 3:1

### Eliyaas Gara Waaqaatti Ol Fudbatamuu Isaa

<sup>2</sup><sup>1</sup>Yeroon Waaqayyoo qilleensa jabbaa keessaan Eliyaasin gara waaqaatti ol fudhatu geenyaan Eliyaasii fi Elsaai' in Giilgalii ka'anii karaa irra in adeemu turan. <sup>2</sup>Eliyaas yommus Elsaai'idhaan, "Waaqayyoo gara Bet'e-litti waan na ergeef, hadaraa ati asuma turi!" jedhe; Elsaai' in garuu deebisee, "Dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti, du'a lubbuu keetii tis, ani si biraa hin hafu!" jedhe; ergasii isaan walii wajjin Bet'e-litti gad in bu'an. <sup>3</sup>Yommus kutanni raajotaa warri Bet'el keessa turan gara Elsaai' dhufanii, "Waaqayyoo, har'a gooftaa kee si duraa fudhachuuf akka jedhu beektaa?" jedhanii in gaafatan; Elsaai' in immoo, "Eyyee, beeka! Isin garuu waa'ee kanaa hin dubbatinaa!" jedhe. <sup>4</sup>Eliyaas ammas Elsaai'idhaan, "Waaqayyoo gara Yerikootti waan na ergeef, hadaraa ati asuma turi!" jedhe; inni garuu, "Dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti, du'a

lubbuu keetii tis, ani si biraa hin hafu" jedhe; ergasii isaan walii wajjin gara Yerikoo in dhaqan. <sup>5</sup>Yommus kutanni raajotaa warri Yerikoo keessa turan gara Elsaai' dhaqanii, "Waaqayyoo har'a gooftaa kee si duraa fudhachuuf akka jedhu beektaa?" jedhanii isa in gaafatan; inni immoo deebisee, "Eyyee, beeka! Isin garuu waa'ee kanaa hin dubbatinaa!" jedhe. <sup>6</sup>Eliyaas ammas itti dabalee Elsaai'idhaan, "Waaqayyoo gara Yordaanositti waan na ergeef, hadaraa ati asuma turi!" jedhe; inni immoo deebisee, "Dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti, du'a lubbuu keetii tis, ani si biraa hin hafu" jedhe; ergasii lachanuutti itti fufanii walii wajjin in adeeman.

<sup>7</sup>Isaan lachanu Yordaanos bukkee in dhaabatan; kutata raajotaa keessaa immoo namoonni shantamni dhufanii isaan irraa fagaatanii fuullee isaanii in ijaajjan. <sup>8</sup>Eliyaas wayyaa isaa of irraa fuudhee, dadachaasee ittiin bishaanicha in rukute; bishaanichis garasii fi garanatti hiramnaan lachanuun isaanii lafa gogaa irra adeemanii ce'an\*.

\*8 Bau 14:16,21-22; Iya 3:16

<sup>9</sup>Bishaanicha erga ce'anii Eliyaas, Elsaai'idhaan, "Utuun si duraa hin fudhatamin, wanta ani siif gochuun danda'u anatti himadhu!" jedhe; Elsaai' in immoo deebisee, "Hadaraa, hafuura kee keessaa harka lama akkan argadhu anaaf godhi!" jedhe\*. <sup>10</sup>Eliyaas immoo, "Kana gaaffii cimaa gaafatte; haa ta'u iyyuu malee, yommuun si duraa fudhatamu yoo na argite, siif in ta'a; yoo kanaa achii garuu siif hin ta'u" jedheen. <sup>11</sup>Utuu isaan walii wajjin haasa'aa adeemuutti jiranii, konkolaataan ibiddaa fardeen ibiddaa wajjin dhufanii, isaan lamaan gargar in baasan; yommus Eliyaas qilleensa jabaadhaan gara waaqaatti ol in sokke\*. <sup>12</sup>Elsaai' in isa argee, "Yaa abbaa ko! Yaa abbaa ko! Yaa isa konkolaattota Israa'el taate, yaa isa abboota fardeenii Israa'el taate" jedhee in iyye; ergasii Elsaai' in deebi'ee isa hin argine; gadda irraa kan ka'es uffata isaa iddoo lamatti of irratti in tarsiase\*.

\*9 Kes 21:17

\*11 6:17; Uma 5:24; Luq 24:51

\*12 6:21; 13:14

<sup>13</sup>Yeroo sanatti Elsaai' in wayyaa isa Eliyaas irraa bu'e sana fudhatee deebi'ee qarqara Yordaanos in dhaabate. <sup>14</sup>Wayyicha isa Eliyaas irraa bu'e sana fuudhee, "Gooftichi meerre ree? Waaqayyoo inni kan Eliyaas meerre ree?" jedhee, innis immoo bishaanicha ittiin in rukute; yommuu inni bishaanicha rukutetti, bishaanichi garasii fi garanatti in hirame; Elsaai' inis in ce'e\*. <sup>15</sup>Kutanni raajotaa warri Yerikoo keessaa warri fuulleetti isa ilaalaa turan, "Hafuura Eliyaastu isa irra buufate" jedhan; isa simachuudhaafis dhufanii isa duratti bamma lafa ga'anitti in qoomma'an\*. <sup>16</sup>Itti fufanii, "Kunoo, nuyi garboonni kee namoota jajjaboo shantama of biraa qabna; hafuurri Waaqayyoo tarii gooftaa kee ol fuudhee, gaarota keessaa tokko irra yookiis dachaa keessa buuseera ta'a, dhaqanii isa haa barbaadan laataa?" jedhanii in gaafatan.

Elsaai' in garuu deebisee, "Waawuu! Isaan hin erginaa!" jedhe\*. <sup>17</sup>Isaan dhowwuun hamma isa yeellaasisutti waan isa giddisiisaniif, "Ergaa kaa!" jedheen; isaanis namoota shantamman sana in ergan; namoonni sunis guyyaa sadii isa barbaadanii in dhaban. <sup>18</sup>Elsaai' in Yerikoo utuu jiruu namoonni sun gara isaatti in deebi'an; inni immoo, "Ani, 'Hin dhaqinaa!' jedhee isinitti hin himnee ree?" jedhe.

\*13-14 2:8

\*15 Lak 11:17,25

\*16 1Mot 18:12

### Elsaai' in Dinqii Hojjechuu Isaa

<sup>19</sup>Gaaf tokko namoonni mandariichaa Elsaai'idhaan, "Yaa gooftaa, kunoo, akkuma ati argitu, mandariichi illee iddoo ba'essatti ijaarame; garuu bishaan isaa gadhee waan ta'eef dubartoota irraa ulfaa in baasa" jedhan. <sup>20</sup>Inni immoo, "Waciiti haaraa soogidda keessa buusaatii anatti fidaa!" jedhe; isaanis waciiticha isatti in geessan. <sup>21</sup>Inni immoo gara burqituu bishaanichaa dhaqee soogiddicha itti darbatee, "Waaqayyoo, 'Ani bishaan kana bishaan nagaatti geddareera; egaa bishaanichi deebi'ee waa hin ajjeesu, ba'a-ulfaas dubartootatti hin fidu' jedha" jedhe. <sup>22</sup>Akkuma Elsaai' in dubbate, bishaanichi bamma

har'aatti iyyuu bisbaan nagaa ta'ee in hafe\*.

\*19-22 Bau 15:23-25

23 Elsa'a'in gara Bet'elitti ol ba'uu-dhaaf Yerikoodhaa ka'ee karaa irra adeemaa uruu jiruu, ijoolleen saafelli tokko mandaricha keessaa ba'anii, "Namicha mataa luqqa'aa nana ol ba'i! Namicha mataa luqqa'aa nana ol ba'i!" jedhanii itti in ga'isan. <sup>24</sup>Inni kana irratti garagalee isaan ilaalee, maqaa Waaqayyootiin isaan in abaare; yommuus amaaketi dhaltuun lama caakkaa keessaa ba'anii, ijoolleta sana keessaa afurtamii lama in caccabsan. <sup>25</sup>Elsa'a'in garuu karaa isaa ittuma fufee gara tulluu Qarmelos in dhaqe; achii immoo gara Samaariyaatti in deebi'e.

#### Lolli Mootummaa Israa'elli Fi Mo'aab Gidduutti Ka'uu Isaa

3 <sup>1</sup>Yoshaafaax Yihudaa irratti mo'ee waggaa kudha saddeettaf-faa isaatti Yoraam ilmi Ahaab Samaariyaa keessa taa'ee Israa'el irratti waggaa kudha lama in mo'e\*. <sup>2</sup>Akka kan abbaa isaatii fi kan haadha isaatii yoo ta'uu dhaabaate iyyuu, inni Waaqayyo duratti wanta hamaa in bojjete; haa ta'u iyyuu malee, utuboota dhagaa bifa fakkeenya Ba'aal qaban isa abbaan isaa tolchisise in diige. <sup>3</sup>Garru cubbuu Yerobi'aam ilma Nebaat isa inni ittiin Israa'eloota cubbuu hojjechiisetti in qabame malee irraa hin deebine\*.

\*1 1:17

\*3 1Mot 12:28-30

4 Meshaa'i mootiin Mo'aab hoolota in horsiisa ture; xobbaallaa hoolaa kuma dhibba tokkoo fi rifeensa kor-beeyyii hoolaa kuma dhibba tokko waggaa waggaatti mootii Israa'eliif gibira in kenna rure. <sup>5</sup>Ahaab mootiin Israa'el erga du'ee booddee garuu, mootiin Mo'aab didee Yoraam mootii Israa'el irratti in ka'e\*. <sup>6</sup>Yommuus Yoraam mootichi Samaariyaadhaa dhufee, guutummaa Israa'eloota hundumaa walitti in qabate.

7 Yoshaafaax mootii Yihudaattis dhaamsa ergee, "Mootiin Mo'aab didee ana irratti waan ka'eef, isa rukutuudhaaf anaa wajjin hin dhaqxuu ree?" jedhee in gaafate; inni immoo deebiseefii, "Sii

wajjin nan dhaqa; kan koo akkuma kan keetii ti, sabni koo saba kee ti, fardeen koos fardeen kee ti\*; <sup>8</sup>garuu karaa kamiin itti duulla?" jedhee in gaafate; Yoraam deebisee, "Karaa lafa onaa Edoom" jedhe.

\*4-5 1:1

\*7 1Mot 22:4

9 Kana irratti mootiin Israa'el, mootii Yihudaa fi mootii Edoomii wajjin ba'ee in adeeme; karaa naannoo irra guyyaa torba erga adeemanii booddee, loltootaa fi horii isaan itti fe'atanii adeeman duraa bishaan in dhume. <sup>10</sup>Mootiin Israa'el, "Wayyoo kaa! Waaqayyo, nuyi mootota sadan kana walitti qabuun isaa harka Mo'aabitti dabarsee nu kennuufii?" jedhe.

<sup>11</sup>Yoshaafaax immoo, "Raajiin Waaqayyoo, kan nuyi karaa isaa Waaqayyoon gaafatannu as hin jiruu?" jedhe; yommuus hojjetoota mootii Israa'el warra gurguddoota keessaa tokko deebisee, "Elsa'a'in ilmi Shaafaax inni Eliyaasin gargaaraa rure, as jira" jedhe\*. <sup>12</sup>Yoshaafaax immoo, "Inni dhuguma raajii Waaqayyoo ti" jedhe; kana irratti mootiin Israa'el, Yoshaafaaxii fi mootiin Edoom gara Elsa'a'itti gad in bu'an.

\*11 1Mot 22:5,7

13 Elsa'a'in yommuus mootii Israa'eliin, "Nuyi maal walittii qabna? Gara raajota abbaa kee fi gara raajota haadha keetii dhaqi!" jedhe; mootiin Israa'el garuu, "Nuyi mootota sadan kana harka Mo'aabotaatti dabarsee kennuuf kan walitti nu qabe Waaqayyo waan ta'eef, waawuu! Gara isaanii hin dhaqi" jedhe. <sup>14</sup>Elsa'a'in immoo, "Dhugaa Waaqayyo gooftaa maccaa isa ani hojjedhuuf, ulfina Yoshaafaax mootii Yihudaaf malee, ani ijaan iyyuu si hin mil'adhu, si arguus hin barbaaduun ture; <sup>15</sup>amma garuu mee nama kiraara rukuru anaaf fidaa!" jedhe; namichi kiraara rukutaa utuu jiruu, humni Waaqayyoo Elsa'a'iif in kenna-me\*; <sup>16</sup>Elsa'a'in immoo, "Waaqayyo, 'Dachaa kana keessa boolla baay'isattii qotaa!' jedha"; <sup>17</sup>itti fufees Waaqayyo, 'Qilleensa yookiis bokkaa hin argitan; haa ta'u iyyuu malee, dachichi bishaaniin in guuta; isin ofii keessanii

\*12Mot 3:11 "Eliyaasin gargaara ture" yookiis "Eliyaasiif bishaan harkaa buusa ture".

fi saawwan keessaniif, horiin keessan warri kaanis bishaan dhugaatii in argattu' jedha. <sup>18</sup>Kun Waaqayyooof salphaa dha; inni Mo'aabotas immoo harka keessan keessa in buusa. <sup>19</sup>Isin mandara masaraan itti ijaaramee fi mandara gaggaarii hundumaa in qabatu, mukkeetii gaggaarii ija godhatan hundumaa gad in cirru, burqituwwan bundumaa in duuchitu, maastii gaggaarii hundumaa irras dhagaa in multu" jedhe. <sup>20</sup>Borumtaa isaa ganama yeroo aarsaan dhi'eefamutti bishaan karaa gara Edoomii yaa'ee in dhufe; biyyicha keessas bishaanru guute.

\*15 1Sam 16:16

\*16 Er 14:3

21 Mo'aabonni akka mootonni sadan sun isaan loluuf dhufan yommuu dhaga'an, warra mi'a lolaa hidhachuu danda'an dargaggeessaa hamma jaarraatti walitti qabatanii daarii biyyichaa irra in dhaabatan. <sup>22</sup>Ganamaan yeroo ka'anitti aduun bishaanicha irratti baatee, bishaanichi akka dhiigaa diimatee fuulleetti isaanitti in argame. <sup>23</sup>Namoonni sunis walii isaanittiin, "Sun dhiiga! Mootonni sun wal rukutanii wal fixuun isaanii, dhugaa dha! Egaa yoonaa kaa booji'uu dhaquun, yaa Mo'aab!" jedhan.

24 Garuu yeroo Mo'aabonni gara iddoo buufata Israa'el dhaqanitti, Israa'eloonni isaanitti ka'anii hamma isaan baqatanii sokkanitti duukuma bu'anii in rukutan; akkasitti Israa'eloonni biyyicha keessa lixanii Mo'aabota in fixan. <sup>25</sup>Mandaroota balleessanii, maasiin gaggaariin hundinuu hamma dhagaadhaan uffifamutti adduma addaan dhagaa itti daddarbatanii, burqitoota hundumaa duuchanii mukkeetii gaggaarii ija godhatan hundumaas gad in ciran; mandara Qir-Haareessetti duwwaatu dhagaan ishee hin diigamin hafe; isuma iyyuu immoo loltoonni furrisaan dhagaa darbatanii itti marsanii in rukutan.

26 Mootiin Mo'aab lolli kun akka isatti jabaate yommuu arge, namoota billaadhaan loluu danda'an dhibba torba fudhatee karaa mootii Edoom cabatee ba'uuf in yaale; garuu isaanis hin dandeenye. <sup>27</sup>Yommuus inni ilma isaa isaa angafa, isa silaa mootii ta'ee iddoo isaa bu'uuf ture fuudhee, qalma guba-

mu godhee dallaa mandarichaa irratti isa in dhi'eesse; kana irratti Israa'eloonni baay'ee na'anii deebi'anii gara biyya isaanitti in galan\*.

\*27 Lew 18:21

#### Elsa'a'in Haadha Hiyyeessaa Tokko Gargaaruu Isaa

4 <sup>1</sup>Baras dubartoota raajotaa keessaa tokko gara Elsa'a'i dhaqxee, "Abbaan manaa koo, garbichi kee in du'e; inni Waaqayyoon akka sodaatu ati iyyuu beekta; amma garuu namni gatii isa irraa qabu tokko, ijoollee koo lamaan fudhatee garba godhachuuf dhufeera" jettee in iyyatte\*. <sup>2</sup>Elsa'a'in deebisee, "Attamitti si gargaaru ree? Wanta mana kee keessaa qabdu anatti himi!" jedheen; isheen immoo, "Ani garbittiin kee dhadhaa ejersaa cuggee xinnoo tokko duwwaa malee, waan tokko illee mana koo keessaa hin qabu" jette\*. <sup>3</sup>Inni immoo, "Ganda dhaqitiis olloota kee hundumaa biraa qodaa duwwaa muraasa utuu hin ta'in baay'isii ergifadhu!" Kana booddee deebi'itti ilmaan kee wajjin manatti ol gali balbala cufadhuutii dhadhicha ejersaa sana qoodicha hundumaatti naqi, yommuu inni guutu immoo jalaa fuudhii kaa'ii!" jedhe. <sup>4</sup>Isheen isa biraa yommuu deebite ilmaan ishee wajjin manatti galtee, balbala in cufatte; ilmaan ishee qoodicha in dhiidhi'eessuuf, isheen immoo dhadhicha ejersaa itti in naqxi turte. <sup>5</sup>Qodaawwan sun hundinuu yommuu gugguutaman ilma isheetiin, "Qodaa duwwaa kan biraa anaaf fidil!" jette; inni immoo, "Qodaa kan biraa duwwaan hin hafne" jedheen; yommuus dhadhichi ejersaa sun yaa'uu in dhiise. <sup>6</sup>Isheen kana irratti dhaqxee nama Waaqayyoo sanatti in himte; inni immoo, "Dhaqitiis dhadhicha ejersaa gurgurii liqii kee baafadhu, isa irraa hafeen immoo ati fi ilmaan kee jiraachuu in dandeesu" jedhe.

\*1 Bau 21:2-4; Amo 2:6; Mik 2:9;

Lew 25:39

\*2 1Mot 11:12

#### Elsa'a'in Ilma Dubartii Mandara Shuneem Tokko Fayyisuu Isaa

8 Gaaf tokko Elsa'a'in gara mandara Shuneem in dhaqe; dubartiin soorettiin

tokko achi turte; isheen akka inni mana isheetii buddeena nyaatuuf isa in gid-disiifte; ergasii inni yeroo karaa sana darbu hundumaa buddeena nyaachuuf itti in gora ture. <sup>9</sup>Dubartittiin abbaa manaa isheetiin, "Namichi yeroo hundumaa karaa keenya darbu kun nama qulqullaa'aa, nama Waaqayyoo akka ta'e ani beeka; <sup>10</sup>kanaaf bantii manaa irratti kutaa xinnoo ishee in ijaarraaf; isa keessas sirree, gabatee, barcumaa fi ibsaa in keenyaaf; inni yeroo gara keenya dhufu hundumaatti achi keessa buufachuu in danda'a" jette.

<sup>11</sup>I Gaaf tokko Elsa'a in achi goree kutaa bantii manaa irratti ijaarame sana keessa in buufate. <sup>12</sup>Inni Gehaaz naa'oo isaatiin, "Shuneemittii kana waami!" jedhe; yeroo inni ishee waamettis dhuftee fuula isaa dura in dhaabatte. <sup>13</sup>Inni immoo naa'oo isaatiin, "Atooo hamma kana hundaa nuuf dadhabdeettaa, ani immoo maal siif godhu ree? Mootiitti yookiis ajajaa loltootaatti maal siif himu ree?" jedhii ishee gaafadhu!" jedhe; isheen deebifteefii; "Ani saba koo gidduun jiraadha" jette.

<sup>14</sup>Elsaa'in, "Maal isheef gochuu wayya ree?" jedhee in gaafate; Gehaaz immoo, "Isheen ilma iyyuu hin qabdu, abbaan manaa ishee immoo dulloomeera" jedhe. <sup>15</sup>Yommuus Elsa'a'in, "Mee ishee waami!" jedhe; innis ishee waamnaan, dhuftee balbala dura in dhaabatte. <sup>16</sup>Elsaa'in, "Bara eger yowwana, kaasuutti ilma in baadhata" jedheen; isheen garuu, "Yaa gooftaa ko! Ati nama Waaqayyoo ti, waawuu, ana garbittii kee hin sossobin" jette\*.

<sup>17</sup>Haa ta'u iyyuu malee, akkuma Elsa'a'in isheetii himetti dubartittiin ulfooftee, waggaa inni isheetii dubbatetti ilma in deesse\*.

\*14-16 Uma 18:9-11

\*17 Uma 21:1-2; Far 113:9

<sup>18</sup>Mucichi erga guddatee, gaaf tokko gara abbaa isaa lafa warra midhaan haamanii in dhaqe. <sup>19</sup>Mucichis, "Yaa abbayyee ko mataa koo! Mataa koo!" jedhee in iyye; abbaan isaa immoo hojjetoota isaa keessaa isa tokkoon, "Mucaa koo kana baadhuutii gara haadha isaatti geessi!" jedhe. <sup>20</sup>Hojjetaan sun mucicha baatee gara haadha isaatti erga geessesse, mucichi hamma waareetti gudeeda haadha isaa-

tii irra in taa'e; isa booddee garuu in du'e\*.

<sup>21</sup>Yommuus isheen gara bantii kutaa isa bantii manaa irraatti ol baatee, mucicha sirree nama Waaqayyoo sana irra ciibsitee, balbala itti cuftee baatee in adeemte\*. <sup>22</sup>Achumaanis abbaa manaa ishee achi waamtee, "Ariitiidhaanan gara nama Waaqayyoo dhaqee deebi'aatii, dargaggoota keessaa nama tokkoo fi harree as anaaf ergi!" jetteen. <sup>23</sup>Inni immoo, "Har'a guyyaa baatii haaraa yookiis Sanbata miti, egaa maalif gara isaa dhaqxa ree?" jedhe; isheen immoo, "Nagaadhumaafan dhaqa" jette. <sup>24</sup>Isheen harree fe'attee, dargaggeessichaan, "Dura bu'ii beenu! Yoon sitti hime irraa kan hafe, suuta anaaf hin adeemin!" jette. <sup>25</sup>Achumaan kaatee nama Waaqayyoo bira gara tulluu Qarmelos in dhaqxe; namni Waaqayyoo sun yeroo halaalatti ishee arge, Gehaaz naa'oo isaatiin, "Ilaa, Shuneemittiin dhufaa jirti\*," <sup>26</sup>fiigichaan dhaqii ishee simadhuutii, "Ati fayyaa dhaa?" jedhii gaafadhu!" jedheen; isheen immoo, "Hundumtuu fayyaa dha" jetteen. <sup>27</sup>Isheen tulluu irraa lafa namni Waaqayyoo sun jiru yommuu geesse, miilla isaatti in kufte; Gehaaz garuu isa irraa achi ishee butuuf gara isheetti in dhi'aate; namni Waaqayyoo sun immoo, "Isheen rakki-na jabaa keessa jirti; kanas Waaqayyoo ana jalaa dhokse malee, anatti hin himne kanaaf ishee dhiisi!" jedhe.

\*20 1Mot 17:17

\*21 1Mot 17:19

\*25 2:25

<sup>28</sup>Yommuus dubartittiin nama Waaqayyootiin, "Yaa gooftaa ko! Ani mucaa si kadhadeeraa ree? 'Ana hin sossobini!' siin hin jennee ree?" jette\*. <sup>29</sup>Elsaa'in yommuus Gehaaziin, "Mudhii kee hidhadhu, ulee koo barkatti qabadhuutii ariitiidhaan beenu! Namni yoo sitti dhufe nagaa hin gaafatin! Yoo namni nagaa si gaafates deebii hin kenniniif! Yommuu achi geessus ulee koo fuula mucichaa irra kaa'ii!" jedhe\*. <sup>30</sup>Haati mucichaa garuu, "Dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti, du'a lubbuu keetii tis, ani si dhiisee hin dhaqu!" jetteen; achumaan innis ka'ee ishee duukaa in dhaqe. <sup>31</sup>Gehaaz isaan dura bu'ee dhaqee, ulicha fuula

mucichaa irra in kaa'e; haa ta'u iyyuu malee, sagaleen yookiis sokoksaan hin turte; ergasii Elsa'a'in simachuuf deebi'ee, "Mucichi hin dammaqne" jedhee isatti in hime.

\*28 4:16

\*29 Luq 10:4

<sup>32</sup>Yeroo Elsa'a'in dhufee manichatti ol lixe, mucichi du'ee reeffi isaa sirree Elsa'a'i irra in ciisa ture. <sup>33</sup>Elsaa'in akkuma ol lixeen keessaan balbala cufatee Waaqayyoon in kadhate\*. <sup>34</sup>Kana booddee sirree yaabbatee, afaan isaa afaan mucichaa irra, ija isaa ija mucichaa irra, harka isaas harka mucichaa irra kaa'ee isa irra gad in ciise; akkuma inni mucicha irratti diriireen, dhagni mucichaa ho'uu in jalqabe. <sup>35</sup>Elsaa'in isa irraa ol ka'ee, kutaa manichaa keessa asii fi achi erga adeemee booddee, ammoo siricha yaabbatee mucicha irra in diriire; mucichis si'a torba haxxifatee, ija isaa in banate\*. <sup>36</sup>Elsaa'in Gehaaziin waamee, "Shuneemittii kana waami!" jedhe; innis ishee in waame; isheen dhufnaan, "Ilma kee hidhadhu!" jedheen\*. <sup>37</sup>Isheen yommuus Elsa'a'idhaaf hamma lafa geessutti qoommaatee miilla isaatti in kufte; kana booddees ilma ishee fudhattee gad in baate.

\*33 HoE 9:40

\*34-35 1Mot 17:21-22

\*36 Luq 7:15; Ibr 11:35

#### Elsaa'in Ammas Dinqli Hojjichuu Isaa

<sup>38</sup>Bara biyyatti beelli bu'e Elsa'a'in gara Giilgalitti in deebi'e; kutanni raajotaa fuula isaa dura taa'aa utuu jiranii yommuus hojjetaa isaatiin, "Xuwwee guddaa isaa ibidda irra kaa'ii, kutata raajotaa kanaaf ittoo tolchi!" jedhe. <sup>39</sup>Kutata raajotaa sana keessaa tokko biqiltuu funaannachuuf ba'ee, waynii caakkaa argatee, isattii buqqee dhooftuu uffata isaa guutuu ciratec, deebi'ee yeroo dhufe waliin isaa utuu hin beekamin murruree xuwwee ittoo sanatti in naqe. <sup>40</sup>Namoonni akka nyaatanii yeroo isaaniif baafametti, akkuma nyaachuu jalqabaniin, "Yaa nama Waaqayyoo! Xuwwicha keessa wanta nama ajjeesutu jira" jedhanii in iyyan; kanaaf jarri isa nyaachuu hin dandeenye. <sup>41</sup>Kana irratti Elsa'a'in, "Daakuu

muraasa fidaa!" jedhee, xuwwichatti naqee, "Amma namoonni haa nyaatanii baasaafii!" jedhe; kana booddee xuwwicha keessatti wanti nama miidhu hin argamne.

<sup>42</sup>Guyyaa biraa immoo namni tokko nama Waaqayyootiif midhaan isa dura bilchaate irraa buddeena garbuu digdama, midhaan haaraa irraa immoo mataa isaa waa fidee Ba'aal-Shaali-shaadhaa in dhufe; Elsa'a'in immoo, "Jarri baa nyaatanii kenniif!" jedhe. <sup>43</sup>Hojjetaan isaa garuu, "Attamittan kana nama dhibbaaf dhi'essuu danda'a?" jedhe; Elsa'a'in immoo deebi-see, "Waaqayyoo, 'Jarri in nyaatu, isaan irraas in bafa' waan jedheef, haa nyaatanii kenniif!" jedheen. <sup>44</sup>Yommuus hojjetaan isaa jaraaf in dhi'esse; akkuma Waaqayyoo jedhe, jarri in nyaatan, isaan irraas in hafe\*.

\*42-44 Mat 14:15-21; 15:33,37; Yoh 6:9

#### Na'amaan Dhukkuba Lamxii Isaattii Quillaa'uu Isaa

<sup>5</sup>Baras "Na'amaan" kan jedhamu tokko abbaa duulaa mootii Sooriyaa ture; sababii Waaqayyoo karaa isaa Sooriyaadhaaf mo'icha kenneef, inni gooftaa isaa duratti nama guddaa, ulfina-qabeessaa fi loltuu jabaa ture; garuu dhukkuba lamxii qaba ture. <sup>2</sup>Kutanni loltoota Sooriyaa biyya Israa'el rukutanii yeroo saamanitti xomboree xinnoo tokko booji'anii turan; xomboreettiinis haadha manaa Na'amaaniif in kennamte. <sup>3</sup>Gaaf tokko xomboreettiin giiftii isheetiin, "Gooftaan koo gara raajicha isa Samaariyaa jiruu utuu dhaqee, raajichi dhukkuba lamxii isaattii isa in fayyisa ture" jette. <sup>4</sup>Yommuus Na'amaan ol lixee, waan xomboreen biyya Israa'el jette gooftaa isaa mootichatti in hime. <sup>5</sup>Mootiin Sooriyaas, "Ani mootii Israa'elii caaffata nan ergaa, ati amma ka'ii dhaqi!" jedheen; yommuus Na'amaan meetii akka kiilo graamii dhibba sadii fi afurtamaa mijanu, warqee akka kiilo graamii torbaatamaa mijanu fi uffata manaa guutuu kudhan barkatti qabatee in adeeme. <sup>6</sup>Caaffanni inni gara mootii Israa'elitti fides, "Kunoo, ani hojjetaa koo Na'amaanin dhukkuba lamxii isaattii akka isa fayyiftuuf caaffata kana itti kennee

gara keetti ergeera" kan jedhu ture. <sup>7</sup>Mootiin Israa'el caaffaticha yeroo dubbise, aaree uffata isaa tarsaasee, "Ani Waaqayyoo dha moo? Ani ajjeesu, deebisee jiraachisuus nan danda'aa ree? Namichi kun maaliif akkan isa fayyisuuf nama dhukkuba lamxii qabu anatti erga? Akka inni dubbii anatti barbaadu argituu?" jedhe\*.

\*7 1Sam 2:6

<sup>8</sup>Mootiin Israa'el aaree uffata isaa akka tarsaase Elsa'a in namni Waaqayyoo yommuu dhaga'e, "Maaliif aartee uffata kee tarsaafte? Israa'el keessa raajiin akka jiru akka inni barutti namicha gara kootti ergi!" jedhee itti in dhaame. <sup>9</sup>Yommuu Na'amaan fardeen isaa fi konkolaataa isaa fudhatee dhaqee, balbala mana Elsa'a i dura in dhaabate. <sup>10</sup>Elsa'a in nama itti ergee, "Dhaqqi laga Yordaanositti si'a torba dhiqadhu, foon kee deebi'ee in marga atis in qulloofta" jedheen.

<sup>11</sup>Na'amaan garuu aaree, "Kunoo, inni dhugaadhumaan anatti gad ba'ee, dhaabatee maqaa Waaqayyoo gooftaa isaa dha'ee, harka isaa lamxicha irra naannessee, dhukkuba lamxii koottii fayyisan se'e; <sup>12</sup>Iagoonni Damaasqoo Abaanaa fi Farphar bishaan laga Israa'el hundumaa irra in wayyu mitii ree? Anis isaanitti dhiqadhee hin qullaa'uun turee ree?" jedhee aaree deebi'ee in sokke. <sup>13</sup>Hojjetoonni isaa garuu gara isaatti dhi'aatanii, "Yaa abbayyee, amma utuu raajichi waanuma guddaa tokko 'Hojjedhu!' siin jedhee iyyuu in hojjetta mitii? Egaa yoo 'Dhiqadhuutii qullaa'!' siin jechuun isaa hamman haa salphatu ree?" jedhaniin. <sup>14</sup>Kana irratti inni gad bu'ee, akkuma namni Waaqayyoo sun isatti himee turetti, Yordaanositti si'a torba in cuuphate; dhagni isaas deebi'ee qullaa'ee akka dhagna ijoollee xixinnoo ta'e\*.

\*14 Lew 14:7-9; Luq 4:27

<sup>15</sup>Na'amaan namoota isa duukaa adeeman hundumaa wajjin gara nama Waaqayyootti deebi'ee, "Kunoo, Waaqayyoo guutummaa biyya lafaa keessaa biyya Israa'el keessa duwwaa malee, iddoo tokko illee akka bin jirre ani amma nan beeka; hadaraa harka-fuudhaa kana ana garbicha kee harkaa fudhadhu!" jedhe. <sup>16</sup>Raajichi garuu, "Dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa, isa ani

bojjedhuufii ti, ani waan tokko iyyuu hin fudhadhu" jedhe; Na'amaan akka inni fudhatuuf yoo isa giddisiise iyyuu, inni fudhachuu in dide. <sup>17</sup>Ammoo Na'amaan, "Kennaa kana yoo fudhachuu didde iyyuu, ani Waaqayyoo duw-waadhaaf malee, waaqayyolii biraatiif qalma gubamu, aarsaas deebi'ee waanan hin dhi'eessineef, badaraa biyyoon fe'iisi harree lamaa ana garbicha keetiif haa kennamu! <sup>18</sup>Gooftaan koo sagaduuf galma Rimoonitti yommuu ol lixu irree koo qabatee waan sagaduuf, isa kana Waaqayyoo ana garbicha keetti hin lakkaa'in! Akkasuma ani galma Rimoon keessatti sagaduun koo waan hin oolleef, isa kanas Waaqayyoo ana garbicha keetiif haa dhiisu!" jedhe. <sup>19</sup>Elsa'a in, "Nagaadhaan dhaqi!" jedheen; Na'amaan achii ba'ee xinnoo ishee erga adeemee booddee, <sup>20</sup>ergasii Gehaaz naa'oon Elsa'a i nama Waaqayyoo, "Kunoo, gooftaan koo wanta Na'amaan Sooriyaanichi fide barkaa fudhachuu didde akkasumatti gad isa dhiise; dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti, ani amma isa duukaa bu'ee waa isa irraa nan fudhadhu" jedhe.

<sup>21</sup>Ka'ees ariitiidhaan Na'amaan in bordofe; Na'amaan immoo namni tokko gara isaatti akka fiigu yommuu arge, isa simachuudhaaf konkolaataa irraa bu'ee, "Nagumaa?" jedhee in gaafate. <sup>22</sup>Gehaaz immoo, "Hundumtuu nagaa dha, gooftaa kootu, 'Kutata raajotaa keessaa dargaggoonni lama biyya gaaraa isa kan Efreemii gara koo waan dhufaniif, hadaraa meetii akka kiilo graamii soddonii afur mitjanuu fi uffata manaa guutuu lama isaaniif kenni" jedhee na erge" jedheen.

<sup>23</sup>Na'amaan immoo, "Maaloo! Akka meetii kiilo graamii jaatanii saddeetii iyyuu fudhadhu!" jedhee isa in giddisiise; meetichas koroo lama keessa buusee bidhee, uffata manaa guutuu lamaa wajjin dargaggoota isaa keessaa nama lamatti in kenneef; isaanis baatanii Gehaaz dura in bu'an. <sup>24</sup>Gaaricha bira yommuu ga'e ba'icha jara harkaa fuudhee, mana keessa kaa'ee jara immoo gad in dhiise, isaanis in adeeman. <sup>25</sup>Gehaaz ergasii ol lixee, Elsa'a i gooftaa isaa dura in dhaabate; Elsa'a in, "Gehaaz! Eessa turte?" jedhee in gaafate; inni immoo

deebisee, "Ani garbichi kee eessa iyyuu hin dhaqne" jedhe. <sup>26</sup>Elsa'a in garuu, "Yeroo namichi si simachuuf konkolaataa isaa irraa bu'e, ani hafuuraan achi hin turree ree? Yeroon kun yeroo meetii, uffata, muka ejersaa, iddoo dhaabaa waynii, bushaayee fi saawan, hojjetaa fi hojjettuu fudhatanii dhaa ree? <sup>27</sup>Kanaafis kunoo, lamxiin Na'amaan bara baraan sitti, sanyii keettis in qabata" jedhe; inni kana irratti lamxi'amee adii akka booralee ta'ee, fuula isaa duraa in adeeme.

### Qottoon Bishaan Keessa Bu'ee Ture Tokko Akka Ol Ba'u Gochuu Isaa

<sup>6</sup><sup>1</sup>Kutanni raajotaa gaaf tokko Elsa'a iidhaan, "Kunoo, iddoo nuyi ol duratti itti wal geenyu baay'ee waan nutti dhiphateef, <sup>2</sup>hadaraa tokkon tokkon keenya gara Yordaanos dhaqnee, dhaabaa murree mana itti wal geenyu akka ijaarrannuuf tole nuuf jedhi!" jedhan; innis, "Dhaqaa!" isaanii jedhe. <sup>3</sup>Isaan keessaa inni tokko, "Hadaraa atis immoo nuyi garboota kee wajjin hin dhaqxuu?" jedhe; inni immoo deebisee, "Nan dhaqa" jedhee, isaanii wajjin in dhaqe; yommuu isaan Yordaanos dhaqanii mukkeetii murmuuruu in jalqaban. <sup>4</sup>Isaan keessaa tokko muka muruutti utuu jiruu, qarri qottoo ittii buqqa'ee bishaan keessa duraa in bu'e; yommuu iyyee, "Wayyoo kaa yaa gooftaa ko! Kanaa immoo qottoo ergi naa ti" jedhe. <sup>5</sup>Namni Waaqayyoo immoo, "Qixa kamiin keessa bu'e?" jedhee in gaafate; namichi qixa isaa isaatti argisiifnaan, inni immoo muka eebsee bishaanichatti darbatee, bishaanichi qotticha ol baasee of irratti akka baatu in godhe. <sup>7</sup>Namichaanis, "Fudhadhu!" jedhe; yommuu namichi hixatee in fudhate.

### Loltoonni Sooriyaa Qabamuu Isaanii

<sup>8</sup>Yeroo tokko mootiin Sooriyaa Israa'eloota lolaa utuu jiruu hojjetoona isaa warra gurguddootaa wajjin mari'atec, "Buufanni koo iddoo akkasii fi akkasii haa ta'u!" jedhe. <sup>9</sup>Namni Waaqayyoo immoo, "Warri Sooriyaa karaa kana gad dhufaa jiru waan ta'eef, karaa sana akka hin darbine!" jedhee, mootii Israa'elitti in dhaame. <sup>10</sup>Mootiin Israa'el gara iddoo isa namni Waaqay-

yoo isatti hime sanatti namoota ergee, of eeggachiisa isaa sanaan yeroo baay'ee of in oolche.

<sup>11</sup>Waa'ee kanaatiif mootiin Sooriyaa garaa isaatti aaree bobba'ee, hojjetoona isaa warra gurguddoota walitti waamee, "Nuyi keessaa eenyu mootii Israa'eliiif akka dhaabate anatti hin himtanii?" jedhee, in gaafate. <sup>12</sup>Hojjetoona isaa sana keessaa inni tokko, "Yaa gooftaa ko! Yaa mootii! Wanta ati diinqa keetti dubbattu hundumaa Elsa'a i raajicha isa Israa'el keessaatu mootii Israa'elitti hima malee, nuyi keessaa miti" jedhe. <sup>13</sup>Mootichi, "Namoota ergee akkan isa qabsiisutti dhaqaatii iddoo inni jiru ilaala!" jedhe; warri ergamanis Elsa'a in, mandara Dootaan keessa akka jiru mootichatti in himan. <sup>14</sup>Mootichi yommuu loltoota baay'ee fardeenii fi konkolaattotaa wajjin achitti in erge; isaanis halkaniiin dhaqanii mandarattii in marsan.

<sup>15</sup>Borumtaa isaa hojjetaan nama Waaqayyoo ganama obboroo ka'ee yommuu gad ba'e, kunoo, loltoonni fardeenii fi konkolaattotaa mandari-chatti naanna'anii waan argceef, "Wayyoo kaa yaa gooftaa ko! Maal goonu?" jedhee in gaafate. <sup>16</sup>Elsa'a in immoo deebisee, "Warri nuu wajjin jiran, warra isaanii wajjin jiran irra in caaluutii hin sodaatin!" jedheen. <sup>17</sup>Itti fufees, "Yaa Waaqayyoo, akka inni argutti hadaraa ija isaa baniif!" jedhee in kadbate; Waaqayyoo yommuu ija naa'ichaa in baneef, naa'ichis gaaronni naannoo Elsa'a i jiran guutummaatti fardeenii fi konkolaattota ibiddaatiin guutamanii in arge\*. <sup>18</sup>Loltoonni Sooriyaa gara isaatti yeroo gad bu'anitti, Elsa'a in, "Yaa Waaqayyoo! Jarreen kana dhoofta jaamaa akka isaan gootu sin kadhada" jedhe; akkuma Elsa'a in kadhate, Waaqayyoo dha'ichaan jaamaa isaan in godhe. <sup>19</sup>Elsa'a in jaraan, "Karichi, mandarichis kana miti, ana duukaa bu'aa gara nama isa isin barbaadaniitti isin nan geessa" jedhee, gara Samaariyaatti isaan in geesse.

\*17 Lak 22:3; 2Mot 2:11

<sup>20</sup>Akkuma isaan mandarichatti galaniin immoo Elsa'a in, "Yaa Waaqayyoo, namoonni kun akka arganitti ija isaanii bani!" jedhe; Waaqayyoo yommuu ija isaanii in baneef, isaanis

ilaalanii Samaariyaa keessa akka jiran in argan. <sup>21</sup> Mootiin Israa'el yommuu isaan arge, "Isaan fixuu? Yaa abbaa ko! Isaan fixuu?" jedhee, El-saa'in in gaafate. <sup>22</sup> Inni immoo deebisee, "Namoota billaa keetii fi iddaa keetiin boojite iyyuu hin fixuu erga ta'ee, isaan kun nyaatanii, dhuganiis gara gooftaa isaanii akka dhaqaniif, buddenaaf fi bishaan dhi'eessisiif malee, isaan hin fixin!" jedhe. <sup>23</sup> Mootiin Israa'el kana irratti nyaachisa guddaa isaanii in qopheessise; erga nyaatanii, dhuganii booddee gad isaan in dhiise; isaan gara gooftaa isaanitti erga deebi'anii, namoonni Sooriyaa saamichaaf gara biyya Israa'elitti hin deebine.

### Samaariyaan Marfamtee Beela'uu Ishee

24 Takka turee garuu Ben-Hadaad mootiin Sooriyaa loltoota isaa hundumaa walitti qabatee, ol ba'ee mandara Samaariyaatti in marse\*. <sup>25</sup> Mandarattiin akkuma marfamteetti waan turteef guddaa beeloftee, mataan harree tokkoo meetii akka kiilo graamii tokko miijanu, udaan gugee akka rubii liitrii meetii akka graamii shantamii shanii miijanu hamma baasutti in ga'e. <sup>26</sup> Gaaf tokko mootiin Israa'el dallaa dbagaa mandarichaa irra darbaa utuu jiruu, dubartiin tokko sagalee ishee ol fudhattee, "Yaa gooftaa ko! Yaa mootii! Na gargaari!" jetteen. <sup>27</sup> Inni deebisee, "Ani oobdii midhaanii moo yookiis iddoo cuunfaa wayniin qaba ree? Waaqayyoo yoo si gargaaruu dhaabaate, eessaa fuudhee si gargaaru ree?" jedheen. <sup>28</sup> Itti fufees, "Rakkinni kee maali?" jedhee ishee in gaafate; isheen immoo deebiftee, "Dubartiin kun, 'Har'a ilma kee fidi in nyaannaa, bor immoo ilma koo nyaanna' naan jette; <sup>29</sup> kana irratti ilma koo affeellee in nyaanne; borumtaa isaa ani immoo, 'Ilma kee fidi kaa in nyaannaa' nan jedheen; isheen garuu ilma ishee sana in dhoksite" jette\*. <sup>30</sup> Mootichi dubbii dubartittii yommuu dhaga'e, gadda irraa kan ka'e uffata isaa in tarsiise; utuu inni dallaa dhagichaa irra darbaa jiruu, namoonni isa ilaalanii uffata gaddaa dhagna isaatti aansee akka uffate in argan. <sup>31</sup> Mootichi itti fufee,

"Har'a mataan El-saa'i ilma Shaafaax yoo isa irra buleef Waaqayyoo ana immoo haa dha'u, kana irra kan caalus anatti haa fidu!" jedhe.

\*24 17:5; 1Mot 20:1

\*28-29 Kes 28:53; Lew 26:29

32 El-saa'in mana isaa keessa in taa'a ture; jaarsoliinis isaa wajjin in taa'u turan; mootichi of dura nama isatti in erge; utuma namichi isatti ergame isa bira hin ga'in El-saa'in jaarsolii sanaa. "Ilmi waraan dhiigees-saa kun morma koo ana irraa kuchiisil-suuf akka inni nama anatti erge argituu! Egaa yeroo namichi dhufee ol lixuuf jedhu, balbala itti cufaa, jabeessaatii balbalichatti isa miciriqsaaf! Gooftaan isaa iyyuu isa booddeedhaan dhufaa jira mitii ree?" jedhe. <sup>33</sup> Utuu inni isaanitti dubbachaa jiruu, mootichi ofii isaatii gara isaatti gad bu'ee, "Badiisi kunoo, Waaqayyoo biraa dhufe, si'achi maalan isa irraa eeggadha ree?" jedhe.

### El-saa'in Wanti Gaarlin Ta'uuf Akka Jiru Dubbachuu Isaa

7 <sup>1</sup> Yommuus El-saa'in, "Dubbii Waaqayyoo dhaga'aa! Waaqayyoo, 'Bor yowwana karra Samaariyaa duratti daakuun ba'eessi akki kiiloo torbaa fi walakkaa meetii tokkotti, garbuun akki kiiloo kudha shaniis meetii tokkotti in gurguramu' jedha" jedhe. <sup>2</sup> Ajajaan duulaa inni mootichaaf ergamu El-saa'i nama Waaqayyoo sanaaf deebisee, "Amma utuma Waaqayyoo ittisa bantii waaqaa bance iyyuu wanti kun in ta'aa ree?" jedhe; El-saa'in immoo, "Ija keetiin in argita, garuu isa keessaa waan tokko illee hin nyaattu!" jedheen\*.

\*1-2 7:16-19

3 Karra mandarichaa dura namoota dhukkuba lamxii qaban afurtu ture; isaan walii isaanittiin, "Maaliif hamma dhumnutti as teenya?" Nuyi, 'Gara mandarichaa dhagna' yoo jenne, 'achi beelli waan jiruuf in dhumna; yoo asitti hafnes in dhumna waan ta'eef, yoo nu bararaan in jiraanna, yoo nu ajjeesanis inuma dhumna, kottaa gara buufata warra Sooriyaa dhagnee of in kenninaa' jedhanii, <sup>4</sup> gara buufata Sooriyaa dhagudhaaf dimimmisa galgalaa in ka'an; yeroo daarii buufata Sooriyaa ga'an

garuu namni tokko illee achi hin turre. <sup>6</sup> Loltoonni Sooriyaa sagalee konkolaatotaa, sagalee fardeenii fi sagalee loltoota baay'ee akka dhaga'an Waaqayyoo waan godheef, walii isaanittiin, "Mootiin Heetotaa fi mootiin Gibxii akka nu rukutaniif mootiin Israa'el nutti bituu isaa ilaalaa!" jedhan. <sup>7</sup> Kanaaf dimimmisa galgalaa ka'anii in sokkan; dinkaana isaanii, fardeen isaanii fi harroota isaanii, buufata isaanii akkuma jiranitti dhiisanii, lubbuu isaanittiin jalaa in ba'an.

\*3 Lew 13:46

8 Jarreen dhukkuba lamxii qaban sun gara daarii buufatichaa dhufanii, dinkaana tokkotti ol galanii nyaatanii dhuganii, kana booddees meetii, warqee fi uffata fudhatanii dhaqanii in dhokfatan; ammoo deebi'anii dinkaana isa tokkotti ol galanii achi keessaas immoo fudhatanii dhaqanii in dhokfatan.

9 Kana booddee walii isaanittiin, "Guyyichi guyyaa itti misraachoo himan waan ta'eef, nuyi har'a calluma jechuu keenyaan waan gaarii hin hojjenne; hamma lafti bari'utti yoo turre, adabni nu argata; kanaaf kottaa ammuuma gara mana mootummaa dhagnee in himnaa!" jedhan. <sup>10</sup> Achumaanis dhaqanii eegdota karra mandarichaa waamanii, "Gara buufata loltoota Sooriyaa dhagnee turre; kunoo, fardeenii fi harroonni hidhamanii akkasumas dinkaanonni akkuma dhaabamanii jiranitti argine malee, namni tokko illee achi hin turre, sagaleen namaas hin dhaga'amu ture" jedhanii itti in himan. <sup>11</sup> Karra eegdonni sun immoo sagalee isaanii ol fudhatanii dubbicha warra mana mootummaa keessa jiranitti in himan.

12 Mootichi halkaniin ka'ee hojjetoota isaa warra gurguddootaan, "Wanta warri Sooriyaa nu irratti hojjetan isinittan hima akka nuyi beelofne sabbii beekaniif, 'Mandaricha keessaa yeroo isaan gad ba'an, jiraatti isaan boojinee mandarichatti ol galla' jedhanii waan yaadaniif diida dhokachuuf buufata keessaa ba'anii adeeman" jedhe. <sup>13</sup> Hojjetoota isaa warra gurguddoota keessaa tokko deebisee, "Isaan ba keessatti yoo hafanis akkuma tuuta namoota Israa'el warra kanaan dura dhumani ta'uun isaanii waan hin ool-

leef, namoonni muraasi fardeen asitti hafan kana keessaa shan fudhatanii dhaqanii akka hubataniif erginee in ilaalla!" jedhe. <sup>14</sup> Kana irratti isaan jarreen tokko fo'anii mootichatti in dhi'eessan; mootichis warri fo'aman sun konkolaataa lama fardeenii wajjin fudhatanii dhaqanii loltoonni Sooriyaa attam akka ta'an akka hubataniif isaan in erge. <sup>15</sup> Isaanis loltoota Sooriyaa hamma Yordaanositti yommuu hordofan, karaan loltoonni sun yeroo baqatan irra ba'an uffataa fi mi'a isa harcaasaniin guutee in argan; warri ergamanis deebi'anii kana mootichatti in himan. <sup>16</sup> Yommuus namoonni Samaariyaa ba'anii buufata loltoota Sooriyaa in saaman; Waaqayyoo akkuma dubbate, daakuun ba'eessi akki kiiloo torbaa fi walakkaa meetii tokkotti, garbuun akki kiiloo kudha shaniis meetii tokkotti in gurguraman.

17 Mootichi kana booddee ajajaa duulaa isa isaaf ergamu karra mandarichaa irratti akka abboomuuf aboo in kenneef; namoonni garuu karricha keessatti isa irra in yaa'an; ajajaan sun in du'e; kunis akkuma El-saa'in namni Waaqayyoo yeroo mootichi gara isaatti gad bu'e dubbatee turetti in raawwatame. <sup>18</sup> Akkasumas namni Waaqayyoo sun, "Bor yowwana karra Samaariyaa duratti daakuun ba'eessi akki kiiloo torbaa fi walakkaa meetii tokkotti, garbuun akki kiiloo kudha shaniis meetii tokkotti in gurguramu" jedhee, mootichatti kan inni dubbate in raawwatame. <sup>19</sup> Ajajaan duulaa sun nama Waaqayyootiif deebisee, "Amma utuma Waaqayyoo ittisa bantii waaqaa bance iyyuu wanti kun in ta'aa ree?" jedhee ture; El-saa'in immoo, "Ija keetiin in argita, garuu isa keessaa waan tokko illee hin nyaattu!" ittiin jedhee ture\*. <sup>20</sup> Kun immoo yeroo namoonni karra mandarichaa keessatti isa irra yaa'anii isa ajjeesan isa irratti raawwatame.

\*16-19 7:1-2

### Beelli Erga Darbee Dubartittiin Mandara Shuncem Deebitee Galuu Ishee

8 <sup>1</sup> Yommuus El-saa'in, dubartii ishee ilma ishee lubbuu itti deebisee jiraachiseefiin, "Beelli waggaa torba

turu biyyicha irratti akka dhufu Waaqayyoo waan dubbateef, ka'ii maatii kee wajjin hamma yerootti iddoo turuu dandeessu dhaqi!" jedhe\*. <sup>2</sup> Achumaanis dubartittiin kaatee maatii ishee wajjin gara biyya Filisxeemotaa dhaqxee waggaa torba achi in teesse; kanaanis isheen wanta namni Waaqayyoo isheetti dubbate in raawwatte.

\*1 4:8-37

3 Waggoonni torban sun yommuu raawwataman dubartittiin biyya Filisxeemotaatii deebitee, waa'ee mana ishee fi waa'ee maasii ishee mootichatti iyyaa gara isaa in dhaqxe. <sup>4</sup> Yommuu mootichi Gehaaz naa'oo nama Waaqayyoo wajjin dubbatee, "Wanta gurguddaa Elsa'a in hojjete hundumaa anatti himi!" in jedhaanis ture. <sup>5</sup> Gehaaz immoo deebisee, Elsa'a in warra du'anitti lubbuu deebisee jiraachisaa akka ture mootichatti himaa utuu jiru, dubartittiin isheen Elsa'a in ilma ishee lubbuu itti deebisee jiraachiseef waa'ee mana ishee fi waa'ee maasii ishee mootichatti iyyachuuf in dhufte; yommuu Gehaaz, "Yaa gooftaa ko! Yaa mootii! Dubartittiin ishee kana, ilmi ishee inni Elsa'a in lubbuu itti deebisee jiraachiseef isa kana" jedhe. <sup>6</sup> Mootichi waa'ee dubbichaa dubartittiin in gaafate; isheen isatti in bimte; inni immoo waa'ee dubbii isheetti kanaaf hojjetoota isaa warra gurguddoota keessaa isa tokkoon, "Waan isheen qabdu, erga isheen adeemtee kaasee hamma ammaatti bu'aa lafa ishee irraa argame hundumaa wajjin deebisii kenniif!" jedhee in abboome.

#### Hazaa'el Ben-Hadaadin Ajjeesuu Isaa

7 Yeroo Ben-Hadaad mootiin Sooriyaa dhukkubsatetti Elsa'a in gara Damaasqoo in dhaqe; Elsa'a in namni Waaqayyoo karaa kana hundumaa kutee dhufuun isaa mootichatti in bimaame. <sup>8</sup> Mootichi yommuu Hazaa'eliin, "Kennaa geessii dhaqiti nama Waaqayyoo simadhu! Dhukkuba kanattiis nan fayya yoon ta'e, karaa isaa Waaqayyoon anaaf gaafadhu!" jedhe\*. <sup>9</sup> Hazaa'elis mi'a gaggaarii kennaa dhaaf ta'u Damaasqoo keessaa fe'isa gaala afurtamaa fuudhee, Elsa'a i sima-

cbuu in dhaqe; inni ol lixee Elsa'a i dura dhaabatee, "Ilmi kee Ben-Hadaad, mootiin Sooriyaa, dhukkuba kanatti in fayyaa fi hin fayyuu isaa akkan isaa gaafadhuuf gara keetti na ergeera" jedhe.

\*8 1Mot 22:5

10 Elsa'a in immoo, "Waaqayyoo illee dhuguma akka inni du'u anatti mul'iseera, ati garuu dhaqiti 'In fayyita' jedhiin!" jedhee in deebiseef. <sup>11</sup> Namni Waaqayyoo sun hamma Hazaa'el yeella'utti ija irraa buqqifachu dhiisee ilaalaa erga turee booddee in boo'e\*. <sup>12</sup> Yommuu Hazaa'el, "Yaa gooftaa ko maaliif boossa?" jedhe; inni immoo, "Wanta hamaa ati Israa'eloota irratti bojjechuuf jirtu waanan beekuufan boo'a; masaraa isaaniitti ibidda in naqaa, dargaggoota isaanii billaadhaan in fixxa, mucoolii isaanii lafatti in bubburuqisaa, dubartoota isaanii warra ulfas garaa in tatarsaafaa" jedheen\*. <sup>13</sup> Hazaa'el garuu, "Ani garbichi kee'oo hamma saree tokkoo ti, attamittan waan guddaa akkasii hojjechu danda'a ree?" jedhe; Elsa'a in immoo, "Ati mootii Sooriyaa akka taatu Waaqayyoo anatti mul'iseera" jedheen\*. <sup>14</sup> Hazaa'el ergasii Elsa'a i biraa deebi'ee gara Ben-Hadaad gooftaa isaa in dhaqe; yeroo sanatti gooftaan isaa, "Elsa'a in maal sitti hime?" jedhee isa in gaafate; Hazaa'el immoo deebisee, "Ati dhuguma akka fayyitu anatti hime" jedheen. <sup>15</sup> Borumtaa isaa Hazaa'el uffata furdaa tokko fuudhee, bishaan keessa cuuphee fuula mootichaa irra buusec ittiin isa in ukkaamse; kana irratti mootichi in du'e, Hazaa'el immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*11 Luq 19:41,44

\*12 10:32-33; 12:18; 13:3-7,22

\*13 1Mot 19:15

#### Yehoraam Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

16 Yoraam ilmi Ahaab Israa'el irratti mootii ta'ee waggaa shanaffaatti Yehoraam ilmi Yoshaafaax utuma abbaan isaa jiruu mootii Yihudaa ta'ee mo'uu in jalqabe. <sup>17</sup> Inni dhalatee waggaa soddonii lamatti mootii ta'ee, Yersaalem keessa taa'ee waggaa saddeet in mo'e. <sup>18</sup> Yehoraam intala Ahaab waan fuudheef, akkuma sanyii Ahaab

fakkeenya hojii mootota Israa'el duukaa bu'ee, Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete. <sup>19</sup> Haa ta'u iyyuu malee, Waaqayyoo garbicha isaa Daawitiif jedhee, Yihudaa balleessuu hin barbaanne; inni Daawitiif, sanyii isaa dhiifis bara baraan kan ibsu akka kennuuf abdachiiseera\*.

\*19 1Mot 11:36; 2Sam 7:11-16

20 Bara mootummaa Yehoraam keessa Edoom Yihudaa irraa cabsatee, Yihudaa loltee mootummaa ofii isheetti in dhaabbate\*. <sup>21</sup> Kana irratti Yehoraam konkolaattota isaa hundumaa fuudatee gara Saa'ir dhaqee, utuma warri Edoom isaa fi ajajjuuwwan konkolaattota isaa marsanii jiranii halakaniin ka'ee rukutee isaan in mo'e; warri hafan garuu gara godoo godoo isaaniitti in baqatan. <sup>22</sup> Warri Edoom garuu hamma har'aatti iyyuu akkuma Yihudaa irraa cabsatanitti jiru; namoonni mandara Liibnaas baruma sana keessa isa irraa in cabsatan.

\*20 Uma 27:40

23 Waa'een Yehoraam inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessaa hojjete hundinuus macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? <sup>24</sup> Yehoraam du'ee mandara Daawit keessatti abboota isaa biratti in awwaalame; Ahaaziyaan ilmi isaa immoo qooda isaa mootii in ta'e.

#### Ahaaziyaan Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

25 Yoraam ilmi Ahaab Israa'el irratti mo'ee waggaa kudha lammaffaa isaatti Ahaaziyaan ilmi Yehoraam biyya Yihudaa irratti mootii in ta'e. <sup>26</sup> Ahaaziyaan mootii yommuu ta'e nama waggaa digdamii lamaa ture; inni waggaa tokko Yersaalem keessa taa'ee mo'e; haati isaa Aataaliyaa intala Ahaab Omrii mootii Israa'el turte\*. <sup>27</sup> Inni Ahaabitti soddomee waan tuuseef, hojii sanyii Ahaab duukaa bu'ee, akkuma isaa Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete.

\*26 1Ki 16:1

28 Ahaaziyaan yommuu Yoraam ilmi Ahaabii wajjin Hazaa'el mootii Sooriyaa loluudhaaf gara Raamoot-Giil'aad in dhaqe; warri Sooriyaa garuu Yoraamin rukutanii in madeessan\*. <sup>29</sup> Ergasii Yoraam mootichi madaa isa

utuu inni Hazaa'el mootii Sooriyaa wajjin wal loluu Raamootitti loltoonni Sooriyaa isa madeessan sanattii fayyuuf gara mandara Yizre'elitti in deebi'e; kana booddee Ahaaziyaan ilmi Yehoraam mootii Yihudaa rukutamee waan madaa'eef, isa dubbisuuf gara Yizre'elitti gad in bu'e\*.

\*28 1Mot 22:1-38

\*29 9:14-16

#### Yehuun Dibamee Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

9 <sup>1</sup> Yommuu Elsa'a in raajichi kutata raajotaa keessaa tokko waamee, "Mudhii kee hidhadhuu, shurrubbee dhadhaa ejersaa kana fuudhiitti gara Raamoot-Giil'aad dhaqi!" <sup>2</sup> Yommuu achi geessu Yehuu ilma Yoshaafaax Niimshii barbaadi, warra isaa wajjin jiran gidduudhaa isa kaasii kutaa manaa isa gara keessaatti ol isa galchi! <sup>3</sup> Kana booddee shurrubbicha fuudhii dhadhaa ejersaa sana mataa isaa irratti dhangalaasiitti, "Waaqayyoo: Mootii Israa'el akka taatuuf ani si dibeera siin jedha" jedhiin! Ofii keetii immoo hin turin yommuusuma balbala banadhuu sokki!" jedheen\*.

\*1-3 1Sam 10:1; 16:1; 1Mot 19:16

4 Yommuu raajichi inni dargageessi ergame sun gara Raamoot-Giil'aad in dhaqe. <sup>5</sup> Yeroo inni achi ga'e kunoo, angafoonni loltootaa wali wajjin in taa'u turan; inni, "Yaa angafa loltootaa, dubbii tokkon sitti hima" jedhe; Yehuun immoo, "Nuui hunduma keenya keessaa eenyutti himta?" jedhee gaafannaan, inni immoo, "Yaa angafa loltootaa, sittan hima" jedhe. <sup>6</sup> Kana irratti Yehuun ka'ee gara manichaatti ol in gale; raajichi yommuu dhadhicha ejersaa mataa isaa irratti dhangalaasee, "Waaqayyoo gooftichi Israa'el, 'Saba koo Israa'el irratti mootii akka taatuuf si dibeera; <sup>7</sup> ani immoo dhiiga garboota koo warra raajotaa fi dhiiga garboota koo warra kaanii hundumaafis liizaabel irratti ija akkan baafadhuuti ati mana gooftaa kee Ahaab in rukutata\*. <sup>8</sup> Manni Ahaab guutummaatti in bada; maatii isaa kan ta'e, garba yookiis birmaduu utuu hin jedhin dhiira hundumaa Israa'el keessaa nan balleessa\*; <sup>9</sup> maatii Ahaab akka maatii

Yerobi'aam ilma Nebaati fi akka maatii Baa'ishaa ilma Ahiiyaa nan godha\*. <sup>10</sup>Naannoo mandara Yizre'e-litti saroonni lizaabelin in nyaatu, namni tokko illees ishee hin awwaalu jedha" jedheenii achumaan balbala banatee in sokke\*.

\*7 1Mot 18:13; 19:2; 21:8-10

\*8 1Mot 14:10

\*9 1Mot 15:29; 16:3,11

\*10 1Mot 21:23

11 Yeroo Yehuun gara hojjetoota gooftaa isaa warra gurguddoota akka isaatiitti gad ba'etti, isaan keessaa inni tokko, "Wanti hundinuu nagaa dhaa? Namichi maraatuun kun maaliif gara kee dhufe?" jedhee isa in gaafate; innis, "Namicha, dubbii attamii akka inni dubbatu isin iyyuu in beektu" jedhee deebiseef\*. <sup>12</sup>Isaan immoo, "Nutti himi malee, kun dhugaa miti" jedhan; Yehuunis, kana irratti "Wanti inni anatti bime kanatti fufee jira; Waaqayyo, 'Ani si dibee Israa'el irratti si moosiseera' siin jedha" naan jedhe. <sup>13</sup>Yommus tokkon tokkon isaanii ari-tiidhaan uffata isaanii fuudhanii buusaa ol aanu irra lafa inni dhaabatu afaniifii, fiinoo afuufanii, sagalee isaanii ol fudhatanii, "Yehuun mootii dha!" in jedhan\*.

\*11 Er 29:26; Hos 9:7

\*13 Mat 21:7-9; 1Mot 1:39

### Yehuun Yoraamii Fi Ahaaziyaan Ajjeesuu Isaa

14 Yehuun ilmi Yoshaafaax Niim-shii, Yoraamitti in korate; yommus Yoraam namoota Israa'el hundumaa wajjin Raamoot-Giil'aad irraa Hazaa'el mootii Sooriyaa in eega ture. <sup>15</sup>Yoraam mootichi madaa isa utuu inni Hazaa'el mootii Sooriyaa wajjin wal loluu loltoonni Sooriyaa isa madeessan sanattii fayyuu gara mandara Yizre'e-litti in deebi'e; Yehuun, jara warra isaa wajjin turaniin, "Kun yaada keessan yoo ta'e, namni tokko illee mandara kana keessaa ba'ee, Yizre'el keessatti dubbicha akka himu hin godhinaa!" jedhe. <sup>16</sup>Yeroo sanatti Yoraam mandara Yizre'el keessa ciisaa iyyuu Ahaaziyaan mootiin Yihudaa isa ilaaluudhaaf gad bu'e; kanaaf Yehuun konkolaataa isaa yaabbatee gara Yizre'elitti gad in bu'e\*.

\*15-16 8:28-29

17 Yommus eegduu inni riqaa Yizre'el irra dhaabatee ture, Yehuunii fi loltoonni isaa utuu dhufanii argee, "Loltoota dhufaa jiran tokkon arge!" jedhee in dhageessise; Yoraam immoo, "Abbaa fardaa tokko itti ergiitii yaada nagaatiif dhufanii isaanti gaafachiisii!" jedhe. <sup>18</sup>Namichi inni ergame sun farda yaabbatee gara Yehuu dhaqee, "Mootiin, 'Yaada nagaatiif dhufan moo?' isiniin jedha" jedheen; Yehuun garuu, "Nagaa maaliitu jira miti, garagalii ana duukaa bu'i!" jedheen; namichi inni eegduun, "Namichi inni ergame jara bira ga'eera, garuu deebi'ee hin dhufne" jedhee mootichatti in hime. <sup>19</sup>Kana irratti mootichi si'a lammaffaa abbaa fardaa tokko itti in erge; innis gara isaanii dhaqee, "Mootichi, 'Yaada nagaatiif dhufan moo?' isiniin jedha" jedhe; Yehuun garuu, "Nagaa maaliitu jira miti, garagalii ana duukaa bu'i!" jedheen. <sup>20</sup>Ammoo namichi inni eegduun, "Namichi inni ergame jara bira ga'eera, garuu deebi'ee hin dhufne; geggeessituun loltoota sanaa konkolaataa isaa akka nama maraatuutti oofa waan ta'eef, oofichi isaa ooficha Yehuu ilma Niimshii fakkaata" jedhee mootichatti in hime.

21 Kana irratti Yoraam mootiin Israa'el, "Konkolaataa koo anaaf qopheessaa!" jedhee in abboome; isaanis qopheessinaatiif, inni fi Ahaaziyaan mootiin Yihudaa adduma addaan konkolaataa ofii isaanii yaabbatanii gara Yehuu in dhaqan; isaa wajjinis maasii Naabot Yizre'elichaa keessatti wal in argan. <sup>22</sup>Yoraam yommuu Yehuu argee, "Yehuu! Yaada nagaatiif dhufte moo?" jedhee isa in gaafate; Yehuunis deebisee, "Ejjuunii fi qoricha namatti gochuun inni haati kee lizaabel jalqabde baay'achaa utuu jiruu nagaa maaliitu jira?" jedhe. <sup>23</sup>Kanaaf Yoraam konkolaataa isaa naanneffatee Ahaaziyaan dhaan, "Yaa Ahaaziyaan, kun haxxummaa dha!" jedhee in baqate. <sup>24</sup>Yehuun garuu iddaa isaa humnaan harkisee xiyya ceekuu isaatti gad dhiisee onnee isaa keessa in baase; Yoraam konkolaataa isaa keessatti kufec in du'e. <sup>25</sup>Yehuun yommus Biidkar isa konkolaataa isaa oofuun, "Reeffa isaa fuudhiitii maasii Naabot Yizre'elichaa keessatti

gati! Anii fi ati abbaa isaa Ahaab booddeedhaan konkolaataa yaabbannee in adeemna yommuu turre sanatti Waaqayyo waa'ee isaa raajii akka dubbate yaadadhu! <sup>26</sup>Waaqayyo, 'Ani kaleessa dhangala'uu dhiiga Naabot, dhiiga ilmaan isaas dhuguma argeera, ijaas isaaniif nan baasa' jedha; kanaaf akka dubbii Waaqayyootti reeffa Yoraam fuudhiitii maasii Naabot keessatti gati!" jedhe\*.

\*25-26 1Mot 21:19

27 Ahaaziyaan mootiin Yihudaa wanta ta'e kana yommuu arge, karaa Bet-Haagan irra ol in baqate; Yehuun garuu sagalee guddaadhaan, "Isas immoo ajjeesaa!" jechaa, isa in ari'e; ol ba'a Guuritti mandara Yible'aam bukkeetti konkolaataa isaa keessatti isa in madeessan; inni garuu Megidootti baqatee achitti in du'e. <sup>28</sup>Kana booddee hojjetoonni isaa konkolaataadhaan reeffa isaa Yerusaleemitti geessanii mandara Daawit keessatti, abboota isaa biratti iddoo awwaala isaaf qophaa'etti isa in awwaalan. <sup>29</sup>Yoraam ilmi Ahaab mootii Israa'el ta'ee wag-gaa kudha tokkoffaa isaatti, Ahaaziyaan immoo mootii Yihudaa in ta'e\*.

\*27-29 2Sen 22:7-9

\*29 14:20; 23:30

### Lizaabel Mootittiin Ajjeefamuu Ishee

30 Yehuun gara Yizre'el akka dhufe lizaabel yommuu dhageesse, xiyyoo ija ishee kuullattee, mataa ishees totolfattee qaawwa manaa keessaan gad isa in ilaalti ture. <sup>31</sup>Akkuma Yehuun karrichatti ol lixee, "Yaa Zimrii ati inni gooftaa kee ajjeefte yaada nagaatiif dhuftee?" jetteen\*. <sup>32</sup>Inni immoo gara qaawwichaa ol ilaalee, "Eenyumatu na gargaara laata? Eenyuma ree?" jedhe; yommus xu'aashonni lama yookiis sadii kan ta'an gara isaa in ilaalan. <sup>33</sup>Inni immoo, "Gad ishee darbadhaa!" isaaniin jedhe; yeroo isaan gad ishee darbatanitti, dhiigni ishee keenyanitti, fardeenittis in faca'e; Yehuun immoo fardcen isaatii fi konkolaattota isaatiin lafatti ishee in dhiidhiite. <sup>34</sup>Ergasii Yehuun ol lixee nyaatee, dhugees, "Dubartitii abaaramtuun kun intala mootii waan taateef akka isheen awwaalamtu godhaa!" jedhe. <sup>35</sup>Namoonni ishee awwaaluuf ba'an garuu,

lafee mataa ishee, lafee harka ishee fi lafee miilla ishee malee homaa arguu hin dandeenye. <sup>36</sup>Kanas deebi'anii Yehuutti in himan; inni immoo, "Kun sagalee Waaqayyoo isa inni karaa garbicha isaa Eliyaas Tisbbeetichaa, 'Naannoo mandara Yizre'elitti saroonni foon lizaabel in nyaatu\*', <sup>37</sup>namni tokko illee: Kun lizaabel jechuu akka hin dandeenyetti reeffi ishee akka kosiitti mandara Yizre'el keessatti bakkeetti in gatama" jedhee dubbatetu raawwatamuu isaa ti" jedhe.

\*31 1Mot 16:9-10,15-18

\*36 1Mot 21:23

### Sanyiin Ahaab Ajjeefamanii Dhumuu Isaanii

10 'Ahaab mandara Samaariyaa keessaa ilmaan torbaatama qaba tur; kanaaf Yehuun caaffata caafee gara mandara Samaariyaatti, gara geggeessitoota Yizre'elitti, gara jaarsolii fi gara guddiftoota ijoollee Ahaabitti in erge; isa keessattis, <sup>2</sup>"Ilmaan gooftaa keessanii isin bira erga jiraatanii, konkolaattotaa fi abbootii fardeenii, mandaroota naannoon isaanii dallaa dha-gaatiin marfame akkasumas mi'a lolaa erga qabaatanii, akkuma caaffanni kun isin ga'een, <sup>3</sup>ilmaan gooftaa keessanii keessaa baay'ee gaarii kan ta'e, hunduma isaanii caalaas yaada qajeelaa kan qabu fo'aatii iddoo abbaa isaatii isa moosisaa, mana gooftaa keessaniitiifis lolaa!" jedhe. <sup>4</sup>Isaan garuu baay'ee sodaatanii, "Mootonni lamaan iyyuu (Yoraamii fi Ahaaziyaan) isa dura dhaabachuu kan hin danda'in, nuyi attamitti dandeenya?" jedhan.

5 Kana irratti bulchaan mana mootummaa, bulchaan mandarichaa, jaarso-liinii fi guddiftoonni ijoollee mootichaa Yehuutti erganii, "Nuyi garboota kee ti; waan ati jettu hundumaa in hojjenna; garuu nuyi nama tokko iyyuu hin moosisu, atumti waanuma qajcelaa sitti fakkaate hojjedhu!" jedhan. <sup>6</sup>Yehuun immoo, "Isin gara koo gortanii anaaf in abboomamtu yoo ta'eef, mataa ilmaan gooftaa keessanii hundumaa fidaatii bor yowwana Yizre'elitti ana bira kottaa!" jedhee si'a lammaffaa isaaniif in caafe; yeroo sana ilmaan mootichaa torbaa-tamman, namoota gurguddoota mandarichaa warra isaan guddisan bira turan.

<sup>7</sup> Dura-buutonni Samaariyaa caaffaticba yeroo arganitti ilmaan mootichaa torbaatamman fuudhanii mataa isaanii guubootti naqanii Yizre'elitti Yehuutti in ergan.

<sup>8</sup> Namichi ergame sun dhufee jarri mataa ilmaan mootichaa akka fidan yeroo itti himetti, Yehuun immoo, "Balbala karra mandaraa dura iddoo lama tuulaa! Inni hamma ganamaatti achuma haa turu!" jedhee in abboome. <sup>9</sup> Borumtaa ganamaan ka'ee gara karra sanaatti gad ba'ee namoota achi turan bundumaa dura dhaabatee, "Isin balleessaa hin qabdan; kunoo, gooftaa koo irratti kan korate ana, anatu isa ajjeesse! Isaan kana hundumaa garuu cnyutu ajjeese?" <sup>10</sup> Waaqayyo karaa garbicha isaa Eliyaas waan dubbate raawwateera; egaa dubbii mana Ahaab irratti inni dubbate keessaa tokko illee akka lafa hin buunc amma beekaa!" jedhe\*. <sup>11</sup> Yehuun yommuus sanyii Ahaab keessaa hafanii Yizre'el keessa kan jiraatan hundumaa, namoota isaa warra gurgudoota firoota isaa fi luboota isaa keessaa nama tokko illee utuu bin hambisiin ajjeesee in fixe\*.

\*<sup>10</sup> 1Mot 21:18-24

\*<sup>11</sup> Hos 1:4

<sup>12</sup> Yehuun ergasii Samaariyaa dhaquudhaaf ka'ee utuu adeemuu iddoo "Bet-Eqed tiksootaa" jedhamu in ga'e; ["Bet-Eqed" jechuun "Buufata" jechuu dha]. <sup>13</sup> Achitti obboloota Ahaaziya mootii Yihudaa argee, "Eenyu isin?" jedhee isaan gaafate; isaan immoo deebisaniifii, "Nuyi obboloota Ahaaziya ti, maatii mootichaa fi maatii haadha mootichaa dubbisuudhaaf dhaqaa jirra" jedhan. <sup>14</sup> Yommuus Yehuun immoo, "Fayyaatti isaan booji'aa!" jedhee namoota isaa in abboome; jarris namoota afurtamii lama fayyaatti booji'anii boolla Bet-Eqed biratti in fixan; isaan keessaa nama tokko illee hin bambifne\*.

\*<sup>13-14</sup> 2Sen 22:8

<sup>15</sup> Yehuun iddoo sanaa erga adeemee Yonaadaab ilma Rekaab nama isa simachuudhaaf ba'e tokko argee, nagaa isa gaafatee, "Akkuma yaadni koo sii wajjin jiru yaadni ati anaaf qabdu qajeelaa dhaa?" jedheen; Yonaadaabis, "Eyyee qajeelaa dha" jedhee deebiseef; Yehuun immoo "Erga akkas ta'ee har-

ka koo qabadhu!" jedhe; yommuu inni barka isaa qabatettis Yehuun isa gargaaree konkolaatichatti ol isa in baase. <sup>16</sup> Itti dabalees, "Ana duukaa kottuutii hinaaffaa ani Waaqayyoo qabu ilaali!" jedhee, konkolaataa isaa yaabbatee akka inni isaa wajjin adeemu in godhe. <sup>17</sup> Yehuun Samaariyaa yommuu ga'e, qomoo Ahaab keessaa kan bafan hundumaa in fixe; akka dubbii Waaqayyoo isa Eliyaasitti dubbatameettis lafa irraa isaan in balleesse\*.

\*<sup>17</sup> 1Mot 21:21

#### Warri Ba'aaliif Hojjetanii Fi Warri Isaaf Sagadan Ajjeefamuu Isaanii

<sup>18</sup> Yommuus namoota Samaariyaa hundumaa walitti qabee, "Ahaab mootichi, Ba'aal Waaqayyoo tolfamaadhaaf wanta yartuu hojjete, ani Yehuun garuu caalchisee nan hojjedhaaf\*." <sup>19</sup> Amma raajota Ba'aal hundumaa, bojjetoota isaa hundumaa, luboota isaa hundumaas walitti anaaf waamaa! Aarsaa guddaa Ba'aaliif waanan dhi'eessuuf, namni tokko illee akka keessaa dhabu hin godhinaa! Namni kana irratti argamuu dhiise tokko illee hin jiraatu!" jedhee isaanitti in hime; Yehuun gowwoomsee warra Ba'aaliif hojjetan ittiin balleessuudhaaf kana hojjete\*. <sup>20</sup> Yehuun kana booddee jaraan, "Ba'aaliif walga'ii waamaa!" jedhe; isaan yommuus biyyatti in labsan. <sup>21</sup> Yebuunis guutummaa Israa'elitti dhaamsa in dabarse; warra Ba'aaliif hojjetan keessaa tokko illee utuu hin hafin bundumti isaanii galma Ba'aalitti ol in galan; manichis kutaa gar tokkootii hamma gara kaaniitti cef jedhec in guute. <sup>22</sup> Yehuun namicha isa kutaa uffanni keessa taa'u eeguun, "Warra Ba'aaliif bojjetan hundumaaf uffata gad baasi!" jedhe; innis uffaticha gad isaaniif in baase.

\*<sup>18</sup> 1Mot 16:31-33;

\*<sup>19</sup> 1Mot 18:19-40

<sup>23</sup> Yehuun yommuus Yonaadaab ilma Rekaabii wajjin galma Ba'aalitti ol lixee, warra Ba'aaliif hojjetaniin, "Isin warra Ba'aaliif hojjetan duwwaa irraa kan hafe, warri Waaqayyoo hojjetan isin gidduutti akka hin argamnetti mee hubadhaatii ilaalaa!" jedhe. <sup>24</sup> Isaan ergasii aarsaa, qalma gubatus dhi'eessuudhaaf gara keessaatti ol in lixan;

yeroo sanatti Yehuun namoota saddeet-tama ala dhaabee, "Namoota ani isinitti kennu keessaa namni tokko illee akka miliqu kan godhu, qooda namicha miliqe sanaa in ajjeefama" jedhee isaan in akeekkacbiise. <sup>25</sup> Qalma gubamu dhi'eesssee yeroo raawwatetti eegdotaa fi ajajuuwwan duulaatiin, "Ol lixaatii isaan fixaa! Namni tokko illee akka ba'u bin godhinaa!" jedhe; yommuus isaan billaadhaan jara fixanii reefa isaanii bakkeetti erga gad daddarbani hojjetan kutaa galma Ba'aal isa gara keessaatti ol darbanii\*, <sup>26</sup> utuboota dhagaa warra qulqullaa'ootti ilaalaman galma Ba'aal keessaa gad baasanii in guban\*. <sup>27</sup> Fakkeenya Ba'aal Waaqayyoo tolfamaa in caccabsan; galma isaas hamma har'aatti iyyuu lafa namni itti saaxoo ba'u in godhatan.

\*<sup>25</sup> 1Mot 18:40

\*<sup>26</sup> 11:18

<sup>28</sup> Yebuun akkasitti Ba'aal Waaqayyoo tolfamaa Israa'el keessaa in balleesse. <sup>29</sup> Haa ta'u iyyuu malee, inni ofii isaatii cubbuu isa Yerobi'aam ilmi Nebaat hojjete Israa'eloonni jabboota warqee warra Bet'elii fi Daan keessa jiraniif sagaduudhaan cubbuu akka hojjetan godhee ture sana irraa hin deebine\*. <sup>30</sup> Waaqayyoo, "Ana duratti wanta qajeelaa ta'e hojjettee, waanan yaade hundumaas maatii Ahaab irratti waan raawwatteef, sanyiin kee hamma dhaloota afuraafaatti teessoo Israa'el irra taa'ee in mo'a" jedhee Yehuutti in dubbate. <sup>31</sup> Yehuun garuu garaa isaa guutuudhaan seera Waaqayyoo goofticha Israa'el itti yaadee hin eegne; akkasumas cubbuu isa Yerobi'aam hojjete, Israa'eloonnis cubbuu akka hojjetan godhee ture sana irraa hin deebine\*.

\*<sup>29</sup> 1Mot 12:28-33

\*<sup>31</sup> Hos 1:4

<sup>32</sup> Bara sana Waaqayyoo biyya Israa'el gargar cabsuu in jalqabe; yommuus Hazaa'el mootiin Sooriyaa karaa daariidhaa biyya Israa'el bundumaa, <sup>33</sup> Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuutti guutummaa biyya Giil'aadii fi Baashaan lafa gosi Gaadi, gosi Ruubenii fi gosi Minaasee jiraatan, hamma mandara Aro'er isa laga Aarnon bukkeetti in rukute\*.

<sup>34</sup> Waa'een Yehuu inni bafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa bojjete hundinuu, jabiinni isaa bundinuu macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? <sup>35</sup> Yebuun akkuma abbootaa isaatii du'ee, Samaariyaa keessatti in awaalame; Yeb'o'ahaaz ilmi isaa immoo qooda isaa mootii in ta'e\*. <sup>36</sup> Yehuun Samaariyaa keessa taa'ee Israa'el irratti waggaa digdamii saddeet in mo'e.

\*<sup>32-33</sup> 8:12

\*<sup>35</sup> 13:1

#### Ataaliyaan Mootuu Ta'uu Isbee

**11** <sup>1</sup> Ilmi ishee Ahaaziyaan monticbi akka ajjeefame Ataaliyaan yommuu dhageesse kaatee bortee moototaa kan ta'an hundumaa in ajjeesifte\*. <sup>2</sup> Yoshebaa intalli Yoraam mootichaa, obboleettiin Ahaaziya garuu Yo'aasin ilma Ahaaziya ilmaan moototaa warra ajjeefamuuf jiran keessaa dhoksatee baafttee guddiftuu isaa wajjin kutaa ciisichaa tokko keessa Ataaliyaa jalaa in dhoksire; mucichi akkasitti ajjeefamuu oolee, <sup>3</sup> waggaa ja'a hamma Ataaliyaan biyya mo'aa turtu sana mana qulqullummaa keessa dhokatee guddiftuu isaa wajjin in jiraate.

\*<sup>1</sup> 8:26; 9:27

#### Yo'aas Iddoo Ataaliyaa Mootii Ta'uu Isaa

<sup>4</sup> Waggaa torbaffaa keessa Yoyadaan lubichi angafoota dhibbaa, eegdotaa mootii fi angafoota dhibbaa eegdotaa mana mootummaatti ergee gara mana qulqullummaatti isaan in waamsise; mana qulqullummaa keessatti isaanii wajjin walii galee erga isaan kaxsiisee booddee, ilma mootichaa isaanitti in argisiise. <sup>5</sup> Lubichi jaraan, "Wanti gochuun isiniif ta'u jira; isin warri guyyaa Sanbataa hojjiidhaaf baatan, barka sadii keessaa harki tokko mana mootummaa in eegdu. <sup>6</sup> Harka sadii keessaa harki tokko karra isa eegdotaa mana mootummaa dugda duubaa in eegdu; akkasitti manichas darabee darabee in eegdu. <sup>7</sup> Warri kutata kan biraa lamaan keessa jirtan, guyyaa Sanbataatti dara-bee hojii keessanii yeroo fixxan galuu dhiiftanii mootichatti naannofanii mana qulqullummaa keessatti isa in eegdu. <sup>8</sup> Tokkon tokkon keessan mi'a lolaa

keessan fudhattanii naannoo mootichaa in dhaabattu; namni tarree isin dhaabattan kana gidduu lixu immoo haa ajjeefamu! Gara mootichi itti adeemu hundumaatti isa biraa hin dhabami-naa!" jedhee isaan in abboome.

9 Angafoonni dhibbaa sun akkuma Yoyaadaan lubichi isaan abboome in godhan; tokkon tokkon isaanii warra guyyaa Sanbataatti hojiitti galan, warra darabec hojii isaanii fixanii galuuf ka'anis fudhatanii gara lubichaa in dhufan. <sup>10</sup>Lubichi yommuu eeboo fi gaachana Daawit mootichaa durii mana qulqullummaa keessaa fuudhee angafoota dhibbaa sanatti in kenne\*. <sup>11</sup>Egdonni immoo adduma addaan mi'a lolaa fudhatanii gara mirgaatii hamma gara bitaa karaa iddoon aarsaa jiruun mana qulqullummaatti naanna'anii mooticha eeguudhaaf in dhaabatan. <sup>12</sup>Yommuu Yoyaadaan, ilma mootichaa gad baasee gonfoo mataa isaa irra kaa'ec, caaffata kakuun Waaqayyo waa'ee moototaatiif gale dhugaa ba'u irratti caafames kenneeffi, dibee mootii ta'uu isaa in beeksise; yeroo sanatti jarri harka isaanii walitti rurrukutanii, sagalee isaanii ol fuudhanii, "Mootichi bara baraan haa jiraatu!" jedhan\*.

\*10 2Sam 8:7,11-12

\*12 1Mot 1:39; Kes 17:18-19

13 Ataaliyaan waca eegdotaa fi waca namoota warra kaanii yommuu dhaageesse, gara mana qulqullummaa iddoo isaan itti walitti qabamanii jiran in dhaqxe; <sup>14</sup>kunoo, akkuma amala ta'etti mootiin utubaa bukkee dhaabatee, angafoonni loltootaa, warri fiingee afuufanis mooticha bukkee dhaabatanii in argite; warri biyyaa hundinuun in gammadu, fiingees in afuufu turan; yommuu Ataaliyaan aarii irraa kan ka'e uffata ishee tarsaaftee, "Kun nama irratti korachuu dha! Kun nama irratti korachuu dha!" jettee in iyyite\*. <sup>15</sup>Yoyaadaan lubichi isheen mana qulqullummaa keessatti akka ajjeefamtu waan hin harbaanneef, "Tarree keessan gidduudhaa gad ishee baasaa! Nama ishee duukaa bu'uu barbaadus billaa-dhaan ajjeesaa!" jedhee, angafoota dhibbaa in abboome. <sup>16</sup>Kana irratti jarri akkuma isheen "Karra fardaa" isa gara mana mootummaatti ol galchu

bira geesseen qabanii, achumatti ishee in ajjeesan.

\*14 23:3; 1Mot 1:34

17 Kana booddee Yoyaadaan lubichi saba Waaqayyoo akka ta'aniif, jarri kunii fi mootichi, Waaqayyoof kakuu akka galan, akkasumas mootichii fi jarri sun kakuru akka waliif galan in godhe. <sup>18</sup>Yommuu namoonni biyya sanaa hundinuun gara galma Ba'aal dhaqanii manicha in diigan; iddoowwan aarsaa fi bifa fakkeenya achi keessa turan caccabsanii in balleessan; Maa-taanin luba Ba'aal iddoowwan aarsaa sana duratti in ajjeesan; mana qulqullummaa garuu akka eeganiif Yoyaadaan lubichi, eegdotaa in dhaabe\*. <sup>19</sup>Kana booddee lubichi, angafoota dhibbaa, eegdotaa mootii, eegdotaa mana mootummaa fi namoota biyya sanaa hundumaa fudhatee dhaqee, walii wajjin mooticha mana qulqullummaa keessaa gad baasanii karaa karra eegdotaa mana mootummaatti ol isa in galchan; mootichis teessoo moototaa irra in taa'e\*. <sup>20</sup>Yommuu sabni biyyichaa hundinuun in gammadan; erga Ataaliyaan mana mootummaa keessatti ajjeefamtee mandarattiin gabii in argaite.

21 Yo'aas mootii yommuu ta'e mucaa waggaa torbaa ture.

\*18 10:26-27; Abo 6:25

\*19 1Mot 1:46,48

#### Yo'aas Mootichi Mana Qulqullummaa Haareessuu Isaa

12 <sup>1</sup>Yehuun Israa'el irratti mo'ee waggaa torbaffaatti, Yo'aas mootii Yihudaa ta'ee, Yersaaleem keessa taa'ee waggaa afurtama in mo'e; maqaan haadha isaatii "Ziibiyaa" jedhama; isheen nama mandara Bersheebaa ti. <sup>2</sup>Bara Yoyaadaan lubichi isa gorsaa ture hundumaatti Yo'aas wanta Waaqayyo duratti qajeelaa ta'e in hojjete. <sup>3</sup>Haa ta'u iyyuu malee, iddoowwan sagadaa warri ol ka'oon waan hin diigamaniif, namoonni amma iyyuu iddoowwan sana irratti qalma in qalu, aarsaas in dhi'essu turan\*.

\*3 14:4

4 Yo'aas yommuu lubootaan, "Horrii namoonni kennaa addaan baafame godhanii gara mana qulqullummaatti fidan hundumaa, horii namni mata mataatti baasu, horii namni wareega

baasu, horii namni fedha garaa isaatiin gara mana qulqullummaatti fidu isinitti haa kennan\*! <sup>5</sup>Luboonni adduma addaan horii sana namicha horii baatu harkaa fuudhanii karruma manni qulqullummaa caccabee argame deebisanii ittiin haa naaressan!" jedhe. <sup>6</sup>Luboonni garuu Yo'aas mo'ee hamma waggaa digdamii sadaffaatti iyyuu caccabaa manichaa deebisanii hin haaressine. <sup>7</sup>Kanaaf Yo'aas mootichi Yoyaadaa lubichaa fi luboota warra kaan walitti waamee, "Caccabaa manichaa maaliif deebifanii hin haaressine? Amma manichi akka ittiin haareffamuuf horicha dabarsaa kennaa! Si'achis warra horii baatan harkaa hin fuudhinaa!" jedheen. <sup>8</sup>Kana irratti luboonni horii namoota harkaa akka hin fuune ofii isaaniitiis manicha qulqullummaa akka hin haaressine waliif in galan.

\*4 Bau 30:11-16; Lew 27:2-8

9 Yoyaadaan lubichi sanduuqa tokko fuudhee qadaada isaa uree qaawwa itti baasee, karaa namni mana qulqullummaa lixu gara harka mirgaatiin iddoo aarsaa bukkee in kaa'e; luboonni buusaa balbalaa eegan immoo horii namoonni gara mana qulqullummaatti fidan sasaa-hanii sanduuqicha keessa in buusu turan. <sup>10</sup>Horichi sanduuqicha keessatti barakachuu isaa yeroodhuma arganitti caafaan mootichaa fi angafni lubootaa dhufanii horicha mana qulqullummaatiif kennamee argame sana lakkaa'anii korojootti naqanii in hidhu turan. <sup>11</sup>Isaan horii kana keessaa lakkoobsaan warra hojii mana qulqullummaa sana hojjechiisanitti in kennu; warri hojjechiisan kun immoo namoota hojjetaniif in baasu; isaanis warra muka soofan, warra ijaaran, <sup>12</sup>warra dhagaadhaan ijaararii fi warra dhagaa cabsanii soofan turan; kana malees warri hojjechiisan kun muka, dhagaa soofamaas caccabaa mana qulqullummaa ittiin deebisanii haaressuuf in bitu, wanta kan biraa manicha haaressuudhaaf barbaachisu hundumaafis in baasu turan. <sup>13</sup>Haa ta'u iyyuu malee, horii mana qulqullummaaf kenname kanaan, caabiin meetii, qabduun ittiin fo'aa ibsaa kutan, waciitiin dhiiga faaafamu haatu, fiingeen, qoodaan garaa garaa warqee irraa yookiis meetii irraa hojjetaman mana qulqul-

lummaatiif hin tolchisiifamne. <sup>14</sup>Horichi hojjetoota warra ittiin mana qulqullummaa deebisanii haaressanitti in kenname. <sup>15</sup>Warri hojicha adeemsisan amanummaadhaan waan hojjetaniif horiin hojjetootaaf akka haasaniif isaanitti kenname kun deebi'ee isaan harkatti hin lakkaa'amne. <sup>16</sup>Horiin gatii yakkaatii fi gatii cubbuutiif dhi'aatu kan lubootaa waan ta'eef, hojii mana qulqullummaa haaressuu irra hin oolle\*.

\*9-16 22:3-7

17 Bara sana Hazaa'el mootiin Sooriyaa ol ba'ee mandara Gaat rukutee erga qabatee booddee, Yersaaleemin rukutuudhaaf itti in qajeete\*. <sup>18</sup>Yo'aas mootiin Yihudaa garuu mi'a Yoshaafaax, Yehoraamii fi Ahaaziyaan mootonni Yihudaa warri abboota isaa turan Waaqayyoof addaan haasan hundumaaf warra inni ofii isaatii Waaqayyoof addaan baase akkasumas warqee mana mi'a mana qulqullummaa fi mana mootummaa keessatti argamu hundumaa fuudhee, Hazaa'el mootii Sooriyaatiif in erge; akkasitti Hazaa'el Yersaaleem irraa deebi'ee in adeeme\*.

\*17 8:12

\*18 16:8; 18:15; 1Mot 15:18-19

19 Waa'een Yo'aas inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjetee hundinuus macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? <sup>20</sup>Booddee garuu hojjetoonni Yo'aas mootichaa warri gurguddoonni ka'anii isa irratti koratanii, Bet-Miloo isa karaa Siilaat gad bu'u irra jiru keessatti isa in ajjeesan. <sup>21</sup>Hojjetoonni isaa warri isa ajjeesan Yozaabaad ilma Shime'aatii fi Yehozabaad ilma Shomer turan; innis akkasitti du'ee mandara Daawit keessatti abboota isaa biratti in awwaalame; Amaasiyaan ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*21 14:1

#### Yeho'ahaaz Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

13 <sup>1</sup>Yo'aas ilmi Ahaaziyaan mootii Yihudaa, mo'ee waggaa digdamii sadaffaa isaatti Yeho'ahaaz ilmi Yehuu mootii ta'ee Samaariyaa keessa taa'ee Israa'el irratti waggaa kudha torha in mo'e\*. <sup>2</sup>Cubbuu Yero-bi'aam ilmi Nebaat hojjetee, Israa'el lootas hojjechiise sana innis ofii

isaatii hojjechuu isaatiin Waaqayyo duratti wanta hamaa ta'e in hojjete; cubbuu kana hojjechuu irraas hin deebine\*. <sup>3</sup> Dheekkamsi Waaqayyoo Israa'eloota irratti waan boba'eef, Waaqayyo yeroo dheeraadhaaf harka Hazaa'el mootii Sooriyaa fi harka Ben-Hadaad ilma isaatti dabarsee isaan in kenne\*. <sup>4</sup> Yeho'ahaaz kana irratti Waaqayyo faara tolaadhaan akka isaan ilaaluuf in kadhate; Waaqayyos, cunqurfamuu saba Israa'el isa mootiin Sooriyaa ittiin isaan cunqursaa jiru waan argeef, kadhata isaa in dhaga'eef. <sup>5</sup> Kanaafis Waaqayyo nama Israa'elin furu in kaaseef; Israa'eloonnis yommuus harka warra Sooriyaa jalaa ba'anii akkuma isaanii durriitti nagaatti mana isaanii keessa in jiraatan. <sup>6</sup> Haa ta'u iyyuu malee, isaan cubbuu Yerobi'aam hojjete, maatii isaa, Israa'elootas hojjechiise irraa hin deebine; bifi fakkeenya Asheeraa waaqayyittii tolfamtuus Samaariyaa keessaa utuu hin diigamin in hafe\*. <sup>7</sup> Mootiin Sooriyaa, loltoota Yeho'ahaaz balleessee, akka awwaara yeroo midhaan dha'an ka'uu waan isaan godheef, abboota fardeenii shantama, konkolaattota kudhanii fi loltoota lafoo kuma kudhan duwwaa malee homtuu hin hafneef.

\*1 10:36

\*2 1Mot 12:28-30

\*3 8:12; 10:32-33

\*6 1Mot 16:33

<sup>8</sup> Waa'een Yeho'ahaaz inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu, jabinni isaas macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? <sup>9</sup> Yeho'ahaaz akkuma abboota isaatii du'ee, Samaariyaa keessatti in awwaalame; Yeho'ash ilmi isaa mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

#### Yeho'ash Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

<sup>10</sup> Yo'aas mootiin Yihudaa mo'ee waggaa soddamii torbaffaa isaatti, Yeho'ash ilmi Yeho'ahaaz Samaariyaa keessa taa'ee Israa'el irratti waggaa kudha ja'a in mo'e. <sup>11</sup> Innis immoo Waaqayyo duratti wanta hamaa ta'e in hojjete; cubbuu Yerobi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise

hundumaa, hojjechuu ittuma fufe malee irraa hin deebine. <sup>12</sup> Waa'een Yeho'ash inni hafe wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu, jabinni inni ittiin Amaasiyaa mootii Yihudaa loles macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? <sup>13</sup> Yeho'ash akkuma abboota isaatii du'ee, Samaariyaa keessatti awwaala mootota Israa'el biratti in awwaalame; Yerobi'aam immoo teessoo isaa in fudhate.

\*12 14:8-16

#### Elsaa'in Du'uu Isaa Dura Raajii Dubbachuu Isaa

<sup>14</sup> Gidduu sana Elsaa'in in dhukkubate; dhukkubni kunis is inni booddee ittiin du'e ture; Yeho'ash mootiin Israa'el ofii isaatii utuu hin du' in isa dubbisuudhaaf gad bu'ee, "Yaa abbaa ko! Yaa abbaa ko! Yaa isa konkolaattota Israa'el taatee! Yaa isa abboota fardeenii Israa'el taatee! Yaa abbaa ko!" jedhee, isa irratti kufee in boo'e\*. <sup>15</sup> Elsaa'in immoo, "Iddaa fi xiyya fudhadhu!" jedheen; innis iddaa fi xiyya in fudhate. <sup>16</sup> Elsaa'in immoo mootii Israa'eliin, "Iddaa kana jabeef-fadhu!" jedhe; yeroo inni jabeeffatetti Elsaa'in harka isaa harka mootichaa irra kaa'ee, <sup>17</sup> "Qaawwa manaa isa gara ba'a-biiftuu bani!" jedheen; innis in bane; ammoo Elsaa'in, "Xiyyicha gad dhiisi!" jedheen; mootichis gad in dhiise; Elsaa'in immoo, "Xiyyi kun mo'icha isa Waaqayyo kennu in argisiisa! Xiyya isa ittiin Sooriyaan mo'amuuf jirtuu dha! Ati warra Sooriyaa Afeqitti rukuttee isaan in balleessita" jedheen. <sup>18</sup> Itti fufees mootii Israa'eliin, "Xiyyoowwan warra hafan fuudhiitti ittiin lafa tuttumadhu!" jedhe; innis fuudhee si'a sadii lafa tumatee itti in dhiise. <sup>19</sup> Kana irratti Elsaa'in namni Waaqayyoo, isatti aaree, "Si'a shan yookiis si'a ja'a laficha utuu tuttumateetta ta'ee, Sooriyaas akkasuma hamma isheen badduu baatutti in tumta turte; amma garuu si'a sadii duwwaa ishee in rukutta" jedheen.

\*14 2:12

<sup>20</sup> Ergasii Elsaa'in du'ee in awwaalame; waggaa isatti aanee dhufutti ji'a Birraatti saamtonni Mo'aab biyya sana in lixan. <sup>21</sup> Yeroo sanatti jarreen

nama tokko awwaaluuf dhaqan tokko, warra saamtota sana arganii reeffa namichaa holqa Elsaa'i itti awwaalametti in darbatan; reeffi namichaa garuu lafee Elsaa'itti akkuma bu'een, lubbuun keessa in deebite; kanaaf namichi ka'ee in dhaabate.

<sup>22</sup> Bara mootummaa Yeho'ahaaz guutummaatti Hazaa'el mootiin Sooriyaa Israa'elin in cunqursa ture. <sup>23</sup> Waaqayyo garuu sababii kakuu isaa isa Abrahaamiif, Yisihaqii fi Yaaqoobii wajjin galeef araara isaa, oo'a isaas isaanitti argisiise malee, hamma har'aatti isaan balleessuu yookiis fuula isaa duraa isaan fageessuu hin barbaane\*.

\*23 Bau 2:24; Lew 26:42

<sup>24</sup> Amma garuu Hazaa'el mootiin Sooriyaa in du'e; Ben-Hadaad ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e. <sup>25</sup> Yommuus Yeho'ash ilmi Yeho'ahaaz, mandaroota abbaa isaa irraa fudhatamanii turan in deebifate; mandaroota kana Ben-Hadaad ilma Hazaa'el-tu Yeho'ahaazin lolee qabatee ture; Yeho'ash si'a sadii isa rukutee mandaroota Israa'el in deebifate\*.

\*25 13:19

#### Amaasiyaan Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

**14** <sup>1</sup> Yeho'ash ilmi Yeho'ahaaz Israa'el irratti mo'ee waggaa lammaffaa isaatti, Amaasiyaan ilmi Yo'aas mootii Yihudaa in ta'e\*. <sup>2</sup> Inni mootii yommuu ta'e, nama waggaa digdamii shanii ture; Yerusaleem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal in mo'e; maqaan haadha isaatii Yo'adaa; isheen durba mandara Yerusaleem turte. <sup>3</sup> Inni Waaqayyo duratti wanta qajeelaa ta'e in hojjete; haa ta'u iyyuu malee, akka Daawit abbaa isaa hin hojjenne; hojii Yo'aas abbaan isaa hojjete hundumaa duukaas in bu'e\*. <sup>4</sup> Garuu iddoowwan sagadaa warri ol ka'oon waan hin diigamiif, namoonni amma iyyuu iddoowwan sana irratti qalma in qalu aarsaas in dhi'essu turan\*.

\*1 12:21

\*3 12:2-3

\*4 15:4

<sup>5</sup> Amaasiyaan mootummaa isaa erga jabeeffatee booddee hojjetoota gur-

guddoota warra abbaa isaa mooticha ajjeesan sana in ajjeese\*. <sup>6</sup> Macaafa seera Musee keessatti Waaqayyo, "Namni adduma addaan cubbuu ofii isaatiif haa ajjeefamu malee abboonni ilmaan isaaniif hin ajjeefamin, ilmaanis abboota isaaniif hin ajjeefamin!" jedhee akkuma abboonetti, Amaasiyaan ilmaan warra abbaa isaa ajjeesan sanaa hin ajjeefne\*. <sup>7</sup> Mootichi loltoota Edoom kuma kudhan dachaa soogiddaa keessatti in fixe, mandara "Sela" jedhamtu tokko qabatee maqaa ishees "Yafti'el" jedhee in moggaase; isheenis hamma har'aatti maqaa kanaa in waamamti.

\*5 12:20-21; 2Sam 3:30

\*6 Kes 24:16

<sup>8</sup> Amaasiyaan yommuus Yeho'ash ilma Yeho'ahaaz akaakayyuu Yehuu mootii Israa'elitti nama ergee, "Mee kottu, wal ilaallaa!" jedhe. <sup>9</sup> Yeho'ash mootiin Israa'el immoo, Amaasiyaa mootii Yihudaaf deebisee, "Qoraattiin Liibaanon gaattiraa Liibaanonitti ergaa ergitee, 'Intala kee ilma kootti heerumsiisi!' jette; bineensi Liibaanon tokko garuu dhufee lafatti ishee in dhiidhiite\*." <sup>10</sup> Dhuguma iyyuu ati namoota Edoom mooteetta; garaa kee keessatti of ja-juutti kaateetta; mo'icha keetiin illee of gurguddisi! Garuu sassaabbadhuutti mana kee taa'i! Maaliif ofii kuftee Yihudaas akka kuffiftuuf tuttuqxee waan hamaa ofitti kaafaa ree?" jedhe.

\*9 Abo 9:14

<sup>11</sup> Amaasiyaan garuu isa dhaga'uu waan dideef, Yeho'ash mootiin Israa'el Amaasiyaan mootii Yihudaa loluudhaaf itti adeemee, biyya Yihudaa keessatti mandara Bet-Shemeshitti walitti ba'anii wal in lolan. <sup>12</sup> Kana keessatti loltoonni Yihudaa loltoota Israa'eliin mo'amaniif, kara-karaa gara mana mana isaaniitti in baqatan. <sup>13</sup> Yeho'ash mootiin Israa'el, Bet-Shemeshitti Amaasiyaa ilma Yo'aas mootii Yihudaa akaakayyuu Ahaaziyaan in booji'e; darbees Yerusaleem dhaqee dallaa ishee isa dhagaadhaan ijaarame karra Efreemii hamma karra isa goleetti dhundhuma dhibba afur in caccabse. <sup>14</sup> Kana booddee inni warqee fi meetti hundumaa akkasumas mi'a mana qulqul-lummaa fi mana mootummaa keessa

jiru hundumaa fudhatee, namootas qabatee, mandara Samaariyaatti in deebi'e.

15 Waa'een Yeho'aash inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu, jabinni isaa, Amaasiyaa mootii Yihudaa wajjin wal loluun isaas macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? 16 Yeho'aash akkuma abboota isaatii du'ee, Samaariyaa keessatti, mootota Israa'el biratti in awwaalame; Yero-bi'aam ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*16 13:13

17 Yeho'aash ilmi Yeho'ahaaz mootiin Israa'el erga du'ee booddee, Amaasiyaan ilmi Yo'aas mootiin Yihudaa waggaa kudha shan in jiraate. 18 Wanta Amaasiyaan hojjete keessaa inni hafe, macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? 19 Booddee garuu namoonni tokko Yerusaleem keessatti Amaasiyaatti in koratan; yeroo inni mandara Laakiishitti isaan jalaa baqatetti immoo, namoota duukaa buusanii, achitti isa in ajjeesisan\*. 20 Reeffa isaa fardaan fidanii Yerusaleem mandara Daawit keessatti awwaala abboota isaa biratti isa in awwaalan\*.

\*19 12:20

\*20 9:28

#### Azaariyaan Ijoollummaadhaan Moosifamuu Isaa

21 Kana booddee sabni Yihudaa guutummaatti waliif galanii Azaariyaa isa "Uziyaa" jedhamee beekame, dargaggeessa waggaa kudha ja'aa iddoo abbaa isaa Amaasiyaa in moosifatan\*.

\*21 15:1-2

\*22 16:6

#### Yerobi'aam Inni Lammaffaan Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

23 Amaasiyaan ilmi Yo'aas mootii Yihudaa ta'ee, waggaa kudha shanaffaa isaatti Yerobi'aam ilmi Yeho'aash mootii Israa'el ta'ee Samaariyaa keessa taa'ee waggaa afurtamii tokko in mo'e\*. 24 Inni Waaqayyo duratti wanta hamaa

ta'e in hojjete; cubbuu Yerobi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise hundumaa irraa hin deebine\*. 25 Waaqayyo gooftichi inni kan Israa'el, karaa garbiha isaa Yoonas ilma Amiitaayi raajii Gaat-Hefer akkuma dubbatetti, daarii Israa'el, itti lixa Haamaatii kaasee hamma galaana "Arabaayi" jedhamutti lafa isaa duriitti in deebise\*.

\*23 Hos 1:1; Amo 1:1

\*24 12:28-30

\*25 Yon 1:1

26 Garba yookiis birmaduu dha, utun hin jedhin namoonni Israa'el rakina jabaa keessa akka jiran, namni isaan gargaarus akka hin jirre Waaqayyo in arge. 27 Waaqayyo, "Maqaan Israa'elootaa bantii waaqaa jalatti akka hin dha'amne nan godha" hin jenne; kanaaf karaa Yerobi'aam ilma Yeho'aash isaan in oolche\*.

\*27 13:5

28 Waa'een Yerobi'aam inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu, jabinni inni ittiin lolaa ture, Damaasqoo fi Haamaa warra harka Yihudaa jala galanii turan mootummaa Israa'eliif deebisuun isaa macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? 29 Yerobi'aam akkuma abboota isaa du'ee mootota Israa'el biratti in awwaalame; Zakaariyaas ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*29 15:8

#### Azaariyaan Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

15 1 Yerobi'aam Israa'el irratti mo'ee waggaa digdamii torbaffaa isaatti, Azaariyaan ilmi Amaasiyaa mootii Yihudaa in ta'e\*. 2 Inni mootii yommuu ta'e dargaggeessa waggaa kudha ja'aa nure; Yerusaleem keessa taa'ee, waggaa shantamii lama in mo'e; maqaan haadha isaatii, Yekoliyaa dha; isheen durba Yerusaleem turte. 3 Azaariyaan akkuma Amaasiyaa abbaa isaatii Waaqayyo duratti wanta qajeelaa ta'e in hojjete. 4 Haa ta'u iyyuu malee, iddoowan sagadaa warra ol ka'oo waan hin diigsisiniif, namoonni amma iyyuu iddoowan sana irratti qalma in qalu aarsaas in dhi'eessu turan\*. 5 Kanaaf Waaqayyo dhukkuba lamxiitiin mootiicha in rukute; innis kanaan qabamee

hamma guyyaa du'a isaatiitti kophaa isaa mana tokko keessa in jiraate; Yotaam ilmi isaa immoo mana mootummaa irratti aboo qaba, saba biyyichaas in bulcha ture\*.

\*1 14:21

\*4 14:3-4

\*5 Lew 13:46; 2Sen 26:21

6 Waa'een Azaariyaa inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu, macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? 7 Azaariyaan akkuma abboota isaatii du'ee, mandara Daawit keessatti, awwaala abboota isaa biratti in awwaalame; Yotaam ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*7 Isa 6:1

#### Zakaariyaas Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

8 Azaariyaan mootiin Yihudaa mo'ee waggaa soddonii saddeettaffaa isaatti, Zakaariyaas ilmi Yerobi'aam mootii ta'ee, Samaariyaa keessa taa'ee Israa'elin ji'a ja'a in mo'e\*. 9 Innis akkuma abboota isaatii Waaqayyo duratti wanta hamaa ta'e in hojjete; cubbuu Yerobi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise irraas hin deebine\*. 10 Yeroo kanatti Shaalum ilmi Yaabesh Zakaariyaas irratti koratee, saba duratti rukutee isa ajjeesee, mootummaa isaa in fudhate.

\*8 14:29

\*9 1Mo 12:28-30; Amo 7:9

11 Waa'een Zakaariyaas inni hafe immoo macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera. 12 Dubbiin raawwatame kun akkuma Waaqayyo, "Sanyiin kee hamma dhaloota afuraffaatti teessoo Israa'el irra taa'ee in mo'a" jedhee Yehuutti dubbatetti in ta'e\*.

\*12 10:30

#### Shaalum Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

13 Azaariyaan mootiin Yihudaa mo'ee waggaa soddonii salgaaffaa isaatti, Shaalum ilmi Yaabesh mootii ta'ee, Samaariyaa keessa taa'ee ji'a tokko in mo'e. 14 Yommu Menaahem ilmi Gaadii, Tiirzaadhaa gara Samaariyaatti ol ba'ee, achitti Shaalum ilma Yaabesh rukutee ajjeesee mootummaa isaa in fudhate.

15 Waa'een Shaalum inni hafe, mootii irratti korachuun isaas macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera. 16 Mandarri Tiifsaas karaa ishee banuufii waan dideef, Menaahem Tiirzaadhaa ka'ee mandarattii, namoota ishee keessa, naannoo ishee jiraatan hundumaas rukutee in balleesse; dubartoota warra ulfa hundumaas garaa in tatarsaase.

#### Menaahem Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

17 Azaariyaan mootiin Yihudaa mo'ee waggaa soddonii salgaaffaa isaatti, Menaahem ilmi Gaadii mootii ta'ee, Samaariyaa keessa taa'ee Israa'elin waggaa kudhan in mo'e. 18 Inni immoo wanta Waaqayyo duratti hamaa ta'e in hojjete; guutummaa bara mootummaa isaa keessas cubbuu Yerobi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise irraa hin deebine. 19 Yeroo sana Tiiglaat-Phileeser mootiin Asor inni "Phul" jedhamee beekame biyya Israa'el rukutuudhaaf in dhufe; Menaahem garuu, Phul isa gargaaree mootummaa isaa isa barkatti akka jabeessuuf metitii gara kiilo graamii kuma soddonii afurii miijanu in kenneef\*. 20 Menaahem meetii mootii Asoriif kennamu kana tokkon tokkon namoota Israa'el warra badhaadhotatti meetii akka walakkaa kiilo graamii miijanu in huuse; kana irratti mootiichi biyyicha keessa turuu dhiisee gara booddee isaa deebi'e\*.

\*19 15:29

\*20 23:35

21 Waa'een Menaahem inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuu macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera mitii ree? 22 Menaahem akkuma abboota isaatii in du'e; Pheqaayaan ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

#### Pheqaayaan Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

23 Azaariyaan mootiin Yihudaa mo'ee waggaa shantamatti, Pheqaayaan ilmi Menaahem mootii ta'ee, Samaariyaa keessa taa'ee Israa'elin waggaa lama mo'e. 24 Innis immoo wanta Waaqayyo duratti hamaa ta'e in hojjete; Israa'elin cubbuu hojje-

chuutti isa geesse, cubbuu Yero-bi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise irraas hin deebine. <sup>25</sup> Ajajjuuwwan isaa keessaa tokko "Phe-qaa" kan jedhamu ilmi Remaaliyaa namoota Giil'aad shantamaa wajjin isa irratti koratee, Samaariyaa kees-saa masaraa mana mootummaa kees-satti Pheqaayaa, isaa wajjin immoo Argoobii fi Ariyee rukutee ajjeesee, mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*25 15:30

26 Waa'een Pheqaayaa inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa kees-sa hojjete hundinuus macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera.

#### Pheqaan Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

27 Azaariyaan mootiin Yihudaa mo'ee waggaa shantamii lammaffaa isaatti, Pheqaan ilmi Remaaliyaa mootii ta'ee Samaariyaa keessa taa'ee Israa'elin waggaa digdama in mo'e. <sup>28</sup> Innis immoo Waaqayyo duratti wanta hamaa ta'e in hojjete; cubbuu Yero-bi'aam ilmi Nebaat Israa'eloota hojjechiise irraas hin deebine. <sup>29</sup> Bara Pheqaan Israa'elin mo'aa ture keessa, Tiiglaat-Phileeser mootiin Asor dhufee mandaroota liyon, Abeel Bet-Ma'akaa, Yaano'a, Qe-deeshii fi Hazoor, akkasumas immoo biyya Giil'aadii fi Galilaa guutummaa biyya Niftaalem qabatee, namoota isaanii booji'ee gara Asoritti in geesse\*. <sup>30</sup> Yeroo sanatti Yotaam ilmi Uziyaa mootii Yihudaa ta'ec waggaa digdamaffaa isaatti, Hose'a ilmi Elaa, Phe-qaa ilma Remaaliyaa irratti koratee, rukutee isa ajjeesee, mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*. <sup>31</sup> Waa'een Pheqaan inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuus macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera.

\*29 17:6; 1Sen 5:26

\*30 15:25

#### Yotaam Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

32 Pheqaan ilmi Remaaliyaa Israa'el irratti mo'ee waggaa lammaffaa isaatti, Yotaam ilmi Uziyaa mootii Yihudaa in ta'e. <sup>33</sup> Innis mootii yommuu ta'e, nama waggaa digdamii shanii ture; Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a in mo'e; maqaan haadha isaa Yerushaa dha; isheen intala Zaa-

doq turte. <sup>34</sup> Yotaam akkuma Uziyaa abbaa isaatii Waaqayyo duratti wanta qajeelaa ta'e hundumaa in hojjete. <sup>35</sup> Haa ta'u iyyuu malee, iddoowwan sagadaa warra ol ka'oo waan hin diig-sisiniif, namoonni amma iyyuu iddoowwan sana irratti qalma in qalu, aarsaas in dhi'eessu turan; Yotaam, karra mana qulqullummaa isa ol aanu deebisee in ijaare\*.

\*34-35 15:3-4

36 Waa'een Yotaam inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjete hundinuus macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? <sup>37</sup> Waaqayyo bara sana biyya Yihudaa irratti Resiin mootii Sooriyaa fi Pheqaan ilma Remaaliyaa kaasee itti erguu in jalqabe\*. <sup>38</sup> Yotaam akkuma abboota isaatii du'ee, mandara Daawit keessatti awwaala abboota isaa biratti in awwaalame; Ahaaz ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*37 16:5

#### Ahaaz Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

16 <sup>1</sup> Pheqaan ilmi Remaaliyaa mo'ee waggaa kudha torbafaatti, Ahaaz ilmi Yotaam mootii biyya Yihudaa in ta'e. <sup>2</sup> Ahaaz yommuu mootii ta'e nama waggaa digdamaa ture; Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a mo'e; Daawit abaabiin isaa Waaqayyo gooftaa isaa duratti wanta qajeelaa ta'e akka hojjete inni immoo hin hojjetne. <sup>3</sup> Innis akkuma mootonni Israa'el hojjetan in hojjete; akkuma sabni warri wanta ciiggaasisaa godhan, warri Waaqayyo saba Israa'el duraa ari'ee baase hojjetan gochuudhaan, ilma isaa iyyuu ibiddaan gubee aarsaa godhee in dhi'eesse\*. <sup>4</sup> Akkasumas iddoowwan sagadaa warra ol ka'oo irratti, roggee gaaraa irratti, mukkeetii baala lalisaa qaban hundumaa jalattis aarsaa in dhi'eesse, ixaanas in aarse.

\*3 Lew 18:21

5 Yommuu Resiin mootiin Sooriyaa fi Pheqaan ilmi Remaaliyaa mootiin Israa'el Yerusaalemin rukutuudhaaf itti duulanii isheetti in marsan; Ahaazin garuu mo'un hin dandeenye\*. <sup>6</sup> Yeroo sana Resiin mootiin Sooriyaa mandara Eloom Sooriyaadhaaf deebiise, Yihudoota mandarattii keessa jiraatan immoo ari'ee in baase; kana

booddee namoonni Edoom Eloomitti galanii hamaa har'aatti achi keessa in jiraatan\*. <sup>7</sup> Ahaaz mootichi kana keessatti Tiiglaat-Phileeser mootii Asoritti namoota ergee, "Ani garbicha kee ti, ilma kee tis; hadaraa ol kottuutii harka mootii Sooriyaa fi harka mootii Israa'el warra anatti ka'anii jiran keessaa na baasi!" jedhe. <sup>8</sup> Akkasumas immoo meetii fi warqee mana qulqullummaa fi mana mootummaa keessa jiru fuudhee mootii Asoriif gabbarsuu in erge\*. <sup>9</sup> Kanaaf mootiin Asor, tole jedheefii Damaasqootti duulee ishee in qabate; namoota ishee booji'ee gara Qiiritti in geesse; Resiin immoo in ajjeese.

\*5 15:37; Isa 7:1

\*6 14:22

\*8 12:18; 1Mot 15:18

10 Ahaaz mootichi, Tiiglaat-Phileeser mooticha Asor nagaa ulfinaa gaafachuudhaaf Damaasqoo yommuu dhaqe, mandarattii keessatti iddoo aarsaa tokko in arge; yommuuma fakkeenya iddoo aarsichaa, akeeka hojii isaatiis guutummaatti qopheessee Uriiyaa lubichatti in erge. <sup>11</sup> Utuu Ahaaz mootichi hin deebi' in Uriiyaa lubichi akka fakkeenya isa Ahaaz Damaasqoodhaa erge sanaatti iddoo aarsaa ijaaree in raawwate. <sup>12</sup> Mootichi Damaasqoodhaa deebi'ee iddoo aarsichaa yommuu arge, isa irratti kennaa dhi'eessuudhaaf in dhaqe. <sup>13</sup> Ofii isaatii iddoo aarsaa sana irratti qalma gubamuu fi kennaa midhaanii dhi'eesssee, kennaa dhugaatii dhangalaasee, dhiiga qalma araaraas in facaase. <sup>14</sup> Iddoon aarsaa inni dhagaa boorrajii irraa hojjetamee Waaqayyoo addaan baafame iddoo aarsaa isa haaraa fi mana qulqullummaa gidduu in dhaabata ture; Ahaaz immoo iddoo aarsaa isa durii kana mana qulqullummaa duraa fuudhee, gara harka bitaa iddoo aarsaa isa haaraa in kaa'e. <sup>15</sup> Ergasii Ahaaz mootichi, "Qalma ganama gubamu, kennaa midhaanii isa galgala dhi'aatu, qalma gubamuu fi kennaa midhaanii isa mootichi fidu, qalma gubamu, kennaa midhaanii fi kennaa dhugaatii isa namoonni biyya sanaa hundinuuf fidan, iddoo aarsaa isa haaraa bal'aa irratti dhi'eessi! Dhiiga qalma gubamuu fi dhiiga hortii aarsaa dhi'aatu hundumaa iddoo aarsichaa irratti fa-

caasi! Iddoo aarsaa dhagaa boorrajii irraa hojjetameen garuu ani hooda nan arga" jedhee, Uriiyaa lubichaa in ab-boome. <sup>16</sup> Uriiyaan lubichis akkuma Ahaaz mootichi isa abboome in godhe.

17 Ahaaz mootichi wanta akka babattee baattuu geengoo qabu irraa baasee, caabiis isa irraa in fuudhe; gaanii bishaanii isa sangoota sibiila boorrajii irraa hojjetaman irra ture gad fuudhee buusaa dhagaa irra in kaa'e\*. <sup>18</sup> Innis mooticha Asor gammachiisuuf jedhee, wanta akka gaaddisee isa mootiin guyyaa Sanbataa akka jala taa'uuf mana qulqullummaa keessatti hojjetame fuudhee in baase; karra isa mootichi ittiin mana qulqullummaatti ol galus in cufe.

\*17 1Mot 7:23-39

19 Waa'een Ahaaz inni hafe, wanti inni bara mootummaa isaa keessa hojjetes macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafameera mitii ree? <sup>20</sup> Ahaazis akkuma abboota isaatii du'ee, mandara Daawit keessatti awwaala abboota isaa biratti in awwaalame; Hisqiyaas ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*20 18:1; Isa 14:28

#### Hose'a Mootii Israa'el Ta'uu Isaa

17 <sup>1</sup> Ahaaz mootiin Yihudaa mo'ee waggaa kudha lammaffaa isaatti, Hose'a ilmi Elaa mootii ta'ee Samaariyaa keessa taa'ee, Israa'el irratti waggaa sagal in mo'e. <sup>2</sup> Innis immoo wanta Waaqayyo duratti hamaa ta'e in hojjete; haa ta'u iyyuu malee, hamma mootonni Israa'el warri isa dura turan hojjetan hamaa hin hojjetne. <sup>3</sup> Hose'a yeroo tokko Shalmaaneser mootii Asoritti of kennee isa in gabbara ture; amma garuu Shalmaaneser isa loluudhaaf in ba'e. <sup>4</sup> Hose'a mootichi mootii Gibxii isa "Soo" jedhamutti namoota ergachuu isaatiin, gibira isa mootii Asoriif waggaa waggaatti baasaa ture dhiisuu isaatiinis isa irratti korachuu isaa mootiin Asor bubatee bira in ga'e; kanaaf Shalmaaneser mootichi Hose'a qabsiisee mana hidhaatti in galchisiise. <sup>5</sup> Yommuu mootiin Asor loluudhaaf guutummaa biyyattiitti in duule; Samaariyaattis ol ba'ee waggaa sadiif isheetti in marse\*. <sup>6</sup> Hose'a mo'ee waggaa salgaaffaa isaatti mootiin Asor

mandara Samaariyaa qabatee, Israa'eloota immoo booji'ee, gara Asoritti geesssee, kutaa biyya Haalaa, kutaa biyya Gozaan, laga Haabor bukkee mandaroota Miidiyaan keessas isaan in qubsiise\*.

\*1-5 18:9-10

\*5 6:24

\*6 15:29; 18:11-12

### Israa'eloonni Biyya Isaanii Keessaa Baafamuu Isaanii

7 Kun hundinuu sababii Israa'eloonni Waaqayyoon isa harka mootii Gibxii jalaa isaan baase yakkaniif isaanitti dhufe; isaan waaqayyolii tolfamoo in waaqeffatan, \* akka seerrata waaqessuu saba garaa garaa warra Waaqayyoo isaan duraa ari'ee baasetti, akka seerrata waaqessuu mootonni Israa'el qopheeffatanittis in deddeebi'an\*. 9 Israa'eloonni dhoksaatti iddoo riqaan eegdotaa jiran biratti Waaqayyoo gooftaa isaanii duratti wanta qajeelaa hin ta' in in hojjetan; mandaroota isaanii warra masaraa qaban hundumaa keessatti iddoowwan sagadaa ol ka'oo in ijaarratan. 10 Isaan tulluu dbedheeraa hundumaa irratti, muka baala lalisaa qabu hundumaa jalattis utuboota dhagaa qulqullaa'ootti ilaalamaniif fi bifa Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu mukkeettii irraa qiqqirixamanii hojjetaman in dha-dhaabbatan\*. 11 Akkuma sabni garaa garaa warri Waaqayyoo fuula isaanii duraa ari'ee baase bojjechaa turan, Israa'eloonnis iddoowwan ol ka'oo hundumaa irratti aarsaa in dhi'eessan; wanta hamaa hojjechuu isaaniitiinis Waaqayyoon tuttuqanii in aarsan. 12 Waaqayyolii tolfamoo warra Waaqayyoo, "Hin sagadinaaf" jedheefis in sagadan\*.

\*7-8 Iya 24:14-24; Lew 18:3; 2Mot 16:3

\*10 16:4; 1Mot 14:23

\*12 Bau 20:23; 23:13

13 Waaqayyoo, "Karaa keessan isa hamaa irraa deebi'aa! Abboommii koo fi seerrata koo isa ani seera godhee abboota keessaniif kennee, karaa hojjetoona koo raajotaa isinitti erge sana eegaa!" jedhee karaa raajota isaa fi ilaaltota isaa hundumaa namoota Israa'elii fi namoota Yihudaa akeekkachiiseera. 14 Isaan garuu, akkuma ab-

boota isaanii mataa jabaatanii Waaqayyoo amanamuu didan malee, isaaf hin dhageenye. 15 Seerrata isaa fi kakuu Waaqayyoo abboota isaanii kakaate, isa inni isaan akeekkachiises in tuffatan; wanta waa'ee hin baafne duukaa bu'ani kan waa'ee hin baafnes ta'an; Waaqayyoo, "Wanta sabni naannoo keessan jiran hojjetan hin hojjetinaa!" jedhee yoo isaan abboome iyyuu, isaan didanii hojji jara sanaa duukaa in bu'an\*. 16 Abboommii Waaqayyoo gooftaa isaanii hundumaa dhiisanii, bifa Asheeraa bifa baqfamaa fakkeenya jabboota lamaa fi bifa fakkeenya Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu in tolchan; urjoota bantii waaqaa keessa jiran hundumaaf in qoomma'an, Ba'aaliifis in sagadan\*. 17 Ilmaan isaanii fi intaloota isaanii ibiddaan gubanii aarsaa godhanii in dhi'eessan; Waaqayyoon tuttuqanii aarsuudhaaf, ayyaana in bedu, hooda in dubbatu, wanta isa duratti hamaa ta'e gochuuttis dabarsanii of in kennu turan\*. 18 Waaqayyoo kana irratti Israa'elitti baay'isee waan aareef gosa Yihudaa duwwaa hambisee warra kaan fuula isaa duraa in fageessise.

\*15 Bau 23:24

\*16 1Mot 12:28; 16:33

\*17 Kes 18:10-11; Lew 18:21

19 Haa ta'u iyyuu malee, namoonni Yihudaa iyyuu abboommii Waaqayyoo gooftaa isaanii hin eegne; isaan seerrata waaqessuu namoonni Israa'el qopheeffatan duukaa in bu'an. 20 Kanaaf Waaqayyoo sanyii Israa'el guutummaatti tuffatee fuula isaa duraa hamaa isaan gatutti gad deebisee, harka saamtotaatti dabarsee isaan in kenne. 21 Waaqayyoo mootummaa Israa'el mootummaa Yihudaatti erga gargar baasee booddee, Israa'eloonni Yerobi'aamin ilma Nebaat in moosifatan; Yerobi'aam garuu sabni Israa'el Waaqayyoo duukaa bu'uu dhiisanii cubbuu guddaa isaa akka hojjetan in godhe\*. 22 Namoonni Israa'el cubbuu Yerobi'aam hojjete hundumaa hojjechuu ittuma cimsan malee, irraa hin deebine; 23 kunis Waaqayyoo akkuma karaa hojjetoona isaa raajotaa dubbate, hamaa Israa'eloota fuula isaa duraa fageessisetti in ta'e; kana booddee isaan biyya isaaniitti baafamanii gara biyya

Asoritti geeffamanii, hamma har'aatti achi in jiraatu\*.

\*23 1Mot 12:20,25-32

\*23 Kes 28:63-64

### Namoonni Asor Mandara Samaariyaatti Galuu Isaanii

24 Mootiin Asor mandaroota Baabilonii Kutaa, Awaa, Haamaatii fi Sefarwaayimii namoota fidee, iddoo namoota Israa'el mandaroota Samaariyaa keessa isaan in qubsiise; isaan yommuu biyya Samaariyaa qabeenya isaanii godhatanii mandaroota ishee keessa in jiraatan. 25 Isaan yeroo dura achitti galanitti Waaqayyoon hin waaqessine; kanaafis Waaqayyoo leencota isaanitti in erge; leenconni sun namoota sana keessaa gar tokko in ajjeesan\*. 26 Yommuu namoonni mootii Asoritti, "Namoonni ati biyyaa baaftee mandaroota Samaariyaa keessatti galchite wanta Waaqayyoo biyya sanaa isaan irraa eeggatu waan hin beekneef, inni leencota isaanitti in erge; kunoo, leenconnis sababii jarri wanta Waaqayyoo biyya sanaa isaan irraa eeggatu hin beekneef, isaan fixuutti jiru" jedhanii in himan. 27 Yommuu mootiin Asor, "Luboota warra Samaariyaadhaa boojitan keessaa tokko Samaariyaatti deebi'ee achi akka jiraatu, wanta Waaqayyoo biyya sanaa namoota irraa eeggatus akka isaan barsiisu godhaa!" jedhee, abboommii in baase. 28 Kana irratti luboota warra Samaariyaadhaa booji'aman keessaa tokko dhufee Bet'el keessaa ta'ee, attamitti Waaqayyoon akka isaan waaqessan isaan in barsiise.

\*25 Hos 13:8

29 Haa ta'u iyyuu malee, namoonni qomoo garaa garaa keessaa dhufan sun mandaroota ofii isaaniitti keessa jiraatan keessatti waaqayyolii tolfamoo hojjetatanii, galma warri Samaariyaa iddoowwan ol ka'oo irratti duraan ijaaran keessa in kaa'atu turan. 30 Waaqayyolii tolfamoo yeroo hojjetatanis, namoonni Baabiloon "Suukoot-Benot" kan jedhamu, namoonni Kutaa "Nergaal" kan jedhamu, namoonni Haamaa "Ashiimaa" kan jedhamu in tolchisiifatan. 31 Namoonni Awaa "Niibhaazii fi Tarak" kan jedhaman in tolchisiifatan; namoonni Sefarwaayim waaqayyolii tolfamoo isaanii warra "Adraamelekii fi Anaamelek" jedhamaniif ijoollee isaa-

nii ibiddaan gubanii aarsaa godhanii in dhi'eessan\*. 32 Isaan Waaqayyoonis in waaqessan; kana biratti immoo namoota ofii isaanii keessaa warra galma iddoowwan ol ka'oo irra jiran keessatti isaaniif hojjetan luboota in godhatan\*. 33 Waaqayyooof in sagadu, garuu akkuma seera waaqessuu saba garaa garaa warra dur keessaa ba'aniitti, waaqayyolii tolfamoo ofii isaaniifis in hojjetu turan.

\*31 17:17

\*32 1Mot 12:31

34 Jarri kun hamma har'aatti iyyuu akkuma seera waaqessuu isaanii duriitti hojjetu malee, Waaqayyoon hin waaqessan, seerrata isaa wanta isa duratti qajeelaa ta'e, seera isaa yookiis abboommii isaa isa inni ijoollee Yaaqoob abboome sana hin eegne; Yaaqoob kun immoo isa inni "Israa'el" jedhee moggaasee dha\*. 35 Waaqayyoo yommuu Israa'elootaaf kakuu galee isaan abboome, "Waaqayyolii kan biraa hin waaqeffatinaa! Isaaniif hin qoomma'inaa! Isaaniif hin hojjetinaa! Yookiis aarsaa isaaniif hin dhi'eessinaa\*! 36 Garuu ana Waaqayyoo isa humna jabaadhaa fi irree koo isa ol fudhatameen biyya Gibxii keessaa baasee isin fide waaqeffadhaa, anaaf qoomma'aa, aarsaa anaaf dhi'eessaa\*! 37 Seerrata, wanta ana duratti qajeelaa ta'e, seeraa fi abboommii ani isiniif caafe yeroo hundumaa eegaa! Waaqayyolii kan biraa garuu hin waaqeffatinaa! 38 Kakuu ani isiniif gale hin irraanfatinnaa, waaqayyolii biraas hin waaqeffatinaa! 39 Garuu ana Waaqayyoo goofticha keessan waaqeffadhaa! Harka diinota keessan hundumaa jalaa kan isin baasu, ana" jedhe\*.

40 Isaan garuu akkuma seera waaqessuu isaanii duriitti hojjetan malee, isaaf hin dhageenye. 41 Sabni garaa garaa kun Waaqayyoon in waaqeffatu akkasumas bifa waaqayyolii tolfamoo isaaniitiif in bojjetu; ijoolleen isaanii fi ijoolleen ijoollee isaanii akkuma abboonni isaanii hojjechaa turan, isaanis bamma har'aatti iyyuu akkasuma in hojjetu.

\*34 Uma 32:28; 1Mot 18:31

\*35 Bau 20:5; 23:24

\*36 Kes 4:10

\*39 Kes 6:12-19

### Hisqiyaa Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

18<sup>1</sup> Hose'a ilmi Elaa mootiin Israa'el mo'ee waggaa sadaffaa isaatti, Hisqiyaa ilmi Ahaaz immoo mootii Yihudaa in ta'e. <sup>2</sup>Hisqiyaa mootii yommuu ta'e nama waggaa digdamii shanii ture; inni Yerusaleem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal in mo'e; haati isaa "Abiyyaa" jedhamti; isheen intala Zakariyaas. <sup>3</sup>Hisqiyaa kun akkuma Daawit abaabillii isaatii wanta ija Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e hundumaa in hojjete\*. <sup>4</sup>Iddoowwan sagadaa warra ol ka'oo in diige, utuboota akka dhagaa qulqullaa'ootti ilaalaman in caccabse, bifa Ashceeraa waaqayyittii tolfamtuu mukkeetii irraa qiqirixamanii tolfaman in jigge; Israa'eloonni hamma bara sanaatti fakkeenya bofa isa Museen sibiila boorrajii irraa hojjetee ture sanaaf ixaana waan aarsaniif, Hisqiyaa immoo fakkeenya bofaa isa "Nehushtaan" jedhamu sana in caccabse\*.

\*3 20:3

\*4 Lak 21:8-9

5 Hisqiyaa mootichi Waaqayyoon goofticha Israa'el in amanate; isa booddees, isa duras kan akka isaatii mootota Yihudaa keessa hin turre\*. <sup>6</sup>Inni Waaqayyoo amanamee in jiraate, isaaf amanamuu isaa irraas hin kufne; abboommii Waaqayyoo Muscetti kennes in eege. <sup>7</sup>Waaqayyoo isaa wajjin waan tureef, wanti inni hojjetu hundinuu wal in qixxaataaf ture; inni mootii Asoritti bulu didee, irratti in ka'e. <sup>8</sup>Kana malees inni hamma Gaazaa fi naannoo isheetiitti riqaa irra ijaajjanii biyya ceganii kaasec Filisxoomota hamma mandaroota gurguddaa masaraa dhagaa qabaniitti jiran rukutee in mo'e.

\*5 23:25

9 Hisqiyaa mo'ee waggaa afuraffaa isaatti, kunis Hose'a ilmi Elaa mootii Israa'el ta'ee waggaa torbaffaa isaatti, Shalmaaneser mootiin Asor mandara Samaariyaatti duulee isheetti in marse. <sup>10</sup>Samaariyaan marfamtee dhuma waggaa sadaffaatti in qabamte; Hisqiyaa mo'ee waggaa ja'affaa isaatti, Hose'a immoo mootii Israa'el ta'ee waggaa salgaaffaa isaatti Samaa-

riyaan in qabatamte. <sup>11</sup>Yommuu mootiin Asor Israa'eloota qabeera Asoritti geessee, mandaroota Kalaa, Kaabor ishee laga Gozaan bukkee fi mandaroota Miidiyaan keessa isaan in qubachiise. <sup>12</sup>Kunis sababii isaan sagalee Waaqayyoo gooftaa isaanii dhaga'uu didanii, kakuu isaatii fi abboommii isaa isa inni karaa Musee garbicha isaa isaan abboome hundumaa cabsaniif isaanitti dhufe; isaan abboommicha hin dhaggeeffanne, hin abboommameffis turan\*.

\*9-12 17:3-6

### Senaaheriib Mootiin Asor Yerusaleemitti Duuluu Isaa

13 Bara Hisqiyaa mootichaa waggaa kudha afuraffaa keessa Senaaheriib mootiin Asor biyya Yihudaatti duulee, mandaroota biyyichaa warra kella dhagaa qaban hundumaa in qabate. <sup>14</sup>Yommuu Hisqiyaa mootiin Yihudaa gara mandara Laakiishiiti namoota ergee mootii Asoriin, "Ani balleessaa hojjeedheera, amma immoo wanta ati anatti murte nan baasaatii hadaraa ana irraa deebi'ii!" jedhe; kanaaf mootiin Asor meetti kiilo graamii kuma tokkoo fi digdama Hisqiyaa mootii Yihudaatti in buuse. <sup>15</sup>Kana irratti Hisqiyaa mootichi meetti mana qulqullummaa fi mana qabeenyi mootummaa keessa taa'u keessatti argamu hundumaa fuudhee mootii Asoriif in erge\*. <sup>16</sup>Yeroo sanatti Hisqiyaa mootiin Yihudaa warqee isa balbalaa fi utuboota mana qulqullummaatti ofii isaatii uffisee ture ittii baasee mootii Asoriif in erge.

\*15 16:8; 12:18

17 Kana booddees mootiin Asor, angafa ajajuu duulaa isaa dura-huutuu hojjetoota mana mootummaa isaa fi angafa loltuu isaa loltoota jajjabootaa wajjin Laakiishii gara Yerusaleemitti Hisqiyaa mootichatti in erge; isaan yommuu gara Yerusaleemitti ol ba'anii boolla jal'isii bishaanii isa gara olii karaa maasii namicha uffata miicutti geessu irra in dhaabatan. <sup>18</sup>Isaan yommuu Hisqiyaa mootichatti erganii isa waamsisan, Eliyaaqiim ilmi Hilqiyaa

bulchaan mana mootummaa, Shebnaa caaftuun mana mootummaa fi Yo'aan ilmi Asaaf itti gaafatamaan caaffata mana mootummaa gara isaanitti gad in ba'an. <sup>19</sup>Yommuu angafni loltuu Hisqiyaa isaan ergee, "Mootiin Asor inni guddichi, 'Ati maal amanatee bir'aa malee teessa?' <sup>20</sup>Afaaniin dubbachuu duwwaan lola kana keessatti gorsaa fi humna kan siif ta'u sitti fakkaataa? Eenyuun amanatee ana irratti kaate? <sup>21</sup>Biyya Gibxii isaa akka jajjaba caccabaa yommuu qabatan harka namaa waraanu amanattaa? Mootiin Gibxii warra isatti hirkatan hundumaa akkasuma in waraana" jedhe\*. <sup>22</sup>Itti fufecs "Yoo ati, 'Nuyi Israa'eloonni Waaqayyoon gooftaa keenya amananna' naan jette immoo, Waaqayyoo kun isa atumti iddoo ol ka'ootti sagadu-dhaaf jettee, iddoo aarsaa isaa achii balleessitee warra Yihudaa fi warra Yerusaleemin, 'Yerusaleem keessatti iddoo aarsaa isaa kana duwwaa duratti sagadaa!' jette sana mitii? jedhaan!" jedhe.

\*21 17:4; Isa 30:1-7; His 29:6-7

23 Angafni loltuu kun dubbii isaa ittuma fufee, "Egaa amma gooftaa koo mootii biyya Asorii wajjin nokkorrooti gali, fardeen ani siif kennu hundumaa irra taa'anii loluu kan danda'an abboota fardeenii yoo qabaattee, ani immoo fardeen kuma lama siif nan kenna. <sup>24</sup>Ati, 'Warra Gibxii biraa konkolaataa fi abboota fardeenii nan argadha' jettee yoo amanatee iyyuu, loltota gooftaa kootii keessaa isa baay'ee cimaa hin ta'in iyyuu of irraa deebisuu hin dandeessu. <sup>25</sup>Haa ta'u iyyuu malee, sagalee Waaqayyoo duuban biyya kanatti ol ba'ee rukutee balleessa sitti fakkaataa? Lakkii, Waaqayyotu 'Biyya kanatti duuliitti isa balleessi!' jedhee na abboome" jedhe.

26 Eliyaaqiim ilmi Hilqiyaa, Shebnaa fi Yo'aan ergasii angafa loltuu sanaan, "Namoonni kellaamandarattii irra taa'an akka hin dhageenyetti, afaan Ibraayisxiitiin hin dubbatiitti, nuyi garboonni kee afaan warra Aaram waan hubannuuf maaloo afaanichaan nutti dubbadhu!" jedhan. <sup>27</sup>Inni garuu deebisee, "Gooftaan koo dubbii kana gooftaa keessanii fi isin duwwaatti akkan dubbadhuuf waan na erge isinitti fakkaa-

taa? Namoota warra kellaamandarattii irra taa'an, warra akkuma keessan udaan isaanii nyaachuuf, fincaan isaanii dhuguuf jiranitti akkan dubbadhuuf na erge mitii ree" jedhe. <sup>28</sup>Yommuu angafni loltuu sun ka'ee ijaajjee sagalee isaa guddisee afaan Ibraayisxiitiin, "Dubbii mootii Asor isa guddichaa dhaga'aal" <sup>29</sup>Mootichi guddichi, 'Hisqiyaa harka koo isin oolchuu hin danda'uutii hin gowwoominaa!' jedha. <sup>30</sup>Hisqiyaa, 'Waaqayyoo dhugumaan nu oolcha, mandarii kunis harka mootii Asoritti dabarfamtee hin kennamtu!' jedhee, Waaqayyoon akka amanattan isin hin godhin! <sup>31</sup>Isa Hisqiyaa jedhu hin dhaga'inaa! Nagaa buufnaatii gara koo kottaa! Akkas yoo ta'eef, tokkon tokkon keessan ija waynii keessanii fi ija harbuu keessanii in nyaattu, bishaan boolla bishaanii keessan keessaa warabbattanii in dhugu\*. <sup>32</sup>Kunis hamma ani dhufee biyya isa biyya keessan fakkaatu biyya midhaanii fi biyya buddeenaatti biyya iddoo dhaabaa waynii fi daadhii wayniitti, biyya mukkeetii ejersaa fi dammaatti isin geessutti itti in fufa; egaa isin wanta mootichi isin abboomu yoo gootan in jiraattu malee hin duutan; Hisqiyaa, 'Waaqayyoo nu oolcha' jedhee, akka isin hin gowwoomsineef of eeggadhaa! <sup>33</sup>Waaqayyoli saba lafa irraa keessaa isa kamtu namni biyya isaatii harka mootii Asor jala akka hin galle gochuu danda'ee ree\*? <sup>34</sup>Waaqayyoliin Haamaatii fi waaqayyoliin Arphaad eessa jiru? Waaqayyoliin Sefarwaayim, waaqayyoliin Henaa fi liwaa eessa jiru? Isaan Samaariyaan harka koo jala akka hin galle gochuu danda'aniruu ree? <sup>35</sup>Waaqayyoli biyyoota kanaa hundumaa keessaa isa kamtu harka koo jala biyya isaa baase iyyuu Waaqayyoo immoo, Yerusaleemin harka koo jala akka hin galle gochuu danda'a ree?" jedhe\*.

\*31 1Mot 4:25

\*33 Isa 10:10-11

\*35 Dan 3:15

36 Hisqiyaa mootichi, "Deebii hin kenninaafii!" jedhee isaan abboomee waan tureef, jarreen sun calluma jedhan malee, waan tokko illee hin deebifneef. <sup>37</sup>Ergasii Eliyaaqiim ilmi Hilqiyaa inni bulchaa mana mootummaa sun, Shebnaa caaftuun mana

\*2 2Mot 18:2 "Abiyyaa" yookiis "Abii".

mootummaa fi Yo'aan ilmi Asaaf itti gaafatamaan caaffata mana mootummaa gadda irraa kan ka'e uffata isaanii tatarsaasanii gara Hisqiyaas dhaqanii wanta angafichi loltuu dubbate isatti in himan.

### Hisqiyaas Mootichi Isaayaasiin Mala Gaafachuu Isaa

19 <sup>1</sup>Hisqiyaas mootichi kana yommuu dhaga'e, uffata isaa tarsaasce uffata gaddaa uffatee mana qulqullummaatti ol gale. <sup>2</sup>Achumaanis Eliyaaqiim isa bulchaa mana mootummaa, Shebnaa isa caaftuu mana mootummaa fi luboota keessaa warra jaar-soliitti uffata gaddaa uffisee gara Isaayaas raajichaa ilma Amositti isaan in erge. <sup>3</sup>Isaanis Isaayaasiin, "Hisqiyaas mootichi, barri kun bara rakkinna, bara adabaa fi bara salphinaa ti; akka yeroo dubartiin da'uuf jette humna ittiin ciinsifatee deessu dhabduu ti. <sup>4</sup>Waaqayyo gooftaan kee dubbii Rabshaa-keen angafni loltuu isa gooftaan isaa mootiin Asor isa ergee, Waaqayyo isa jiraataatti akka inni ga'isu godhu kana dhaga'eera; kanaaf ati immoo, 'Harka kee ol kaasii warra hafaniif kadhahu!' jedha" jedhan\*.

\*4 1Sam 17:10

5 Garboonni Hisqiyaas mootichaas gara Isaayaas dhaqanii dubbii kana yommuu isatti himan, <sup>6</sup>inni immoo deebisee, "Gooftaa keessanitti, 'Dubbii anatti ga'isuu garboota mootii Asor isa dhageessu kana hin sodaatin! <sup>7</sup>Kunoo, ani hafuura akka inni oduu dhaga'ee gara biyya isaatti deebi'u godhu isaaf nan kenna; achittis billaadhaan isa nan ajjeesisa jedheera Waaqayyo' jedhaatii himaa!" jedhe.

### Senaaheriib Si'a Lammaffaa Mootii Yihudaatti Dhaamsa Doorsisaa Erguu Isaa

8 Mootiin Asor Laakiishii akka ka'e Rabshaaheen angafni loltootaa dhaga'ee deebi'ee yommuu dhufe, utuu mootichi mandara Liibnaa rukutuutti jiruu in arge; <sup>9</sup>Tiirhaqaan mootiin Itoophiyaa isa loluudhaaf dhufaa akka jiru Senaaheriib yommuu dhaga'e, Hisqiyaas mootii Yihudaatti namoota ergee, <sup>10</sup>"Waaqayyo kee inni ati amanatu sun, 'Yerusaalem barka mootii Aso-

ritti dabarfamtee hin kennamtu!" jedhee si hin gowwoomsin\*! <sup>11</sup>Kunoo, ati wanta mootonni Asor biyyoota hundumaa godhan, akka isaan raawwatanii isaan balleessanis dhaggesseetta; ati immoo waan ooltu sitti fakkaataa? <sup>12</sup>Waaqayyoliin saba lafa irraa warri abbootii kootiin balleeffaman, waaqayyoliin mandaroota Gozaan, Kaaraanii fi Rezeef, waaqayyoliin saba Eden warri Tel-Asaar keessa jiraatan mandaroota isaanii oolchaniiruu ree\*? <sup>13</sup>Mootiin Haamaat, mootiin Arphaad, mootiin mandaroota Sefarwaayim, kan Henaar fi kan Liwaa meerre ree?" jedhe.

\*10 18:30

\*12 18:33-34

### Kadhata Hisqiyaas

14 Hisqiyaas caaffata sana warra ergaman harkaa erga fuudhee dubbisee booddee, gara mana qulqullummaa dhagee, caaffaticha banec Waaqayyo duratti in diriirre. <sup>15</sup>Waaqayyoon kadhachuu jalqabee, "Yaa Waaqayyo, goofticha isa kan Israa'el, yaa isa Kiruubel gararraa jiraattuu, ati waaqaa fi lafa uumteetta, mootota lafa irraa hundumaa irrattis si'uma duwwaatu Waaqayyoo dha\*." <sup>16</sup>Yaa Waaqayyo, gurra kee gara keenyatti qabii dhageeffadhu! Ija keetiinis ilaali! Dubbii Senaaheriib isa inni si Waaqayyo isa jiraataatti ga'isuudhaaf erge kanas dhaga'i! <sup>17</sup>Yaa Waaqayyo, mootonni Asor saba kanaa fi biyyoota isaanii hundumaa dhuguma balleessaniiru; <sup>18</sup>waaqayyoliin isaanii ibidda keessa buusaniiru; waaqayyoliin isaanii kun harka namaatiin dhagaadhaa fi muka irraa hojjetaman malee, isaan Waaqayyo waan hin ta'iniif, namni isaan balleessuu danda'e. <sup>19</sup>Ammas yaa Waaqayyo, mootummoonni lafa irraa hundinuu Waaqayyo gooftaan si duwwaa akka ta'e akka beekanitti, harka isaanii jala galuu ati akka nu oolchini si kadhanna" jedhe.

\*15 Bau 25:22; Er 32:17; HoE 4:24; Far 80:1

### Waaqayyo Kadhata Hisqiyaasiif Deebii Kennuu Isaa

20 Ergasii Isaayaas ilmi Amoz gara Hisqiyaasitti dhaamsa ergee, "Waaqayyo gooftaan Israa'el isa ati waa'ee Senaaheriib mootii Asoriif kadhate dhaga'eera; <sup>21</sup>waa'ee isaatiif kan inni jedhe kanatti fufee jira;

21 "Yaa Senaaheriib, durbi Xiyoon si tuffatee sitti in ga'ifti, durbi Yerusaalemis si duubaan mataa sitti in raafiti; <sup>22</sup>ati eenyuun arrabsite, eenyuttis ga'ifte? <sup>23</sup>Benyu irratti sagalee kee ol fudhatte, eenyuttis achii ol ija baafte? <sup>24</sup>Isa qulqulluu kan Israa'el irratti kaate mitii ree?" jedha. <sup>25</sup>Ati namoota kee yommuu ergite, Waaqayyotti ga'ifte, <sup>26</sup>"Konkolaataa koo isa baay'eedhaan, gara fiixee tullootaatti ol nan ba'a, bantii tulloota Liibaanon irras nan ga'a; gaattiraa isaa warra dhedheeroos nan jijjigsa, birbirsaa isaa warra gaggaariis kukkutee nan balleessa; <sup>27</sup>iddoo dhokataa isa ol ka'aa, caakkaa isaa isa gobbuu biras nan ga'a. <sup>28</sup>Biyya ormaa keessaa boolla qotee bishaan nan baafadha, bishaanichas nan dhuga; miilla kootiin lagoota Gibxii hundumaa keessa adeemee nan gogsa' in jette\*.

\*23-24 Isa 10:13-14

29 "Isa amma ta'e kana akkan qopheesse, duraan dursees akeeka isaa akkan baase, mandaroota kellaa dhagaa qaban akka ati caccabsitu, tuullaa kosiis akka ati isaan goom, akka ani godhe ati hin dhageenye? <sup>30</sup>Warri mandaroota sana keessa jiraatan humna in dhaban, in yeella'an, in na'anis; akka dhaabaa iddoo bishaan hin jirre keessa jiruu fi akka marga mana irratti biqilee, akka midhaan utuu hin guddatin

qilleensa ba'a-biiftuu isa gubaadhaan gubatuu in ta'an.

27 "Yommuu kaatuu fi yommuu teessu, yommuu gad baatuu fi yommuu ol galuu, aariidhaan ana irratti dubbachuu kee ani beekeera. <sup>28</sup>Ati aariidhaan ana irratti waan kaateef, sagaleen of jajuu keetii gurra kootti waan baay'ateef, ani xiixaa sin ursiisa, luugamas afaan kee keessa nan keessisa, karaa irra dhufte irras sin deebisa" jedhe. <sup>29</sup>Isaayaas yommuu Hisqiyaas mootichaan, "Milikinni siif kennamu kanatti fufee jira; waggaa kana midhaan ofumaan biqilee guddatu in nyaatta; waggaa dhufuttis akkasuma midhaan ofiin biqilu in nyaatta; waggaa sadaffaatti garuu qotii makaradhu, muka wayniis dhaabii ija isaa nyaadhu! <sup>30</sup>Ammas sanyii Yihudaa keessaa warri hoofkalanii hafan, hidda yaafatanii wal in horu; <sup>31</sup>yommuu warra Yerusaalem keessaa kan hafan, warra tulluu Xiyoon irra jiran keessaas kan baqatan in dhufu; hinaaafaan Waaqayyo gooftaa maccaa kana in godha. <sup>32</sup>Kanaaf Waaqayyo waa'ee mootii Asoriif, 'Inni si'achi gara mandara kanaa dhufee, xiyya gad itti hin dhiisu, gaachanas fudhatee dhufee koobii kellaa isheetti hin ijaarratu; <sup>33</sup>karaa dhufe irra deebi'a malee, mandara kanatti hin lixu' jedhe; Waaqayyo kana dubbateera. <sup>34</sup>Waa'ee mandarattiif immoo,

'Ani ofii kootiif,  
garbicha koo Daawitiifis  
jedhec, mandara kana nan eega,  
nan oolchas' jedheera" jedhe\*.

\*34 20:6

35 Halkanuma gaafasii ergamaan Waaqayyoo ba'ee, buufata loltuu warra Asor keessaa namoota kumaatama dhibba tokkoo fi kuma saddeettamii shan in ajjeese; namoonni ganama ka'anii yommuu ilaalan, kunoo, reeffa hunduma isaanii in argan. <sup>36</sup>Yommuu Senaaheriib mootiin Asor achii ka'ee gara biyya isaatti deebi'ee mandara Nanawwee keessa in ta'ee. <sup>37</sup>Gaaf tokko inni mana "Nisroo" waaqayyolii tolfamoo isaa keessa lixee utuu sagaduu, ilmaan isaa Adraamelckii fi Shaa-rezer billaadhaan rukutanii isa ajjeesani, gara biyya Araaraatitti in baqatan; ilmi isaa inni "Esaar-Hadon" jedhamu immoo iddoo abbaa isaatii mootii in ta'ee\*.

\*37 2Mot 17:31; 19:7; 2Sen 32:21; 1z 4:2

#### Hisqiyaas Dhukkubsatee Fayyuu Isaa

20 <sup>1</sup>Baras Hisqiyaas dhukkubsatee du'uu ga'ee ture; Isaayaas raajichi ilmi Amoz gara isaa dhaqee, "Waaqayyoo, 'Ati in duuta malee, hin fayyituutii wanta mana keetiif abbootu qoqopheessi!' siin jedha" jedheen. <sup>2</sup>Yommuu Hisqiyaas gara keenyaniitti garagalee Waaqayyoon in kadhate. <sup>3</sup>Kadhata isaa keessattis, "Maaloo, yaa Waaqayyoo! Bara jireenya kootti amanamummaadhaa fi garaa guutundhaan fuula kee dura deddeebi'aa wanta si duratti gaarii ta'ees hojjechaa akkan ture akka yaadattuuf sin kadhada" jedhee boo'icha guddaa in boo'ee.

4 Isaayaas achii gad ba'ee, oobdii mana mootummaa walakkaa utuu hin ga'in dubbiin Waaqayyoo gara isaa dhufee, <sup>5</sup>"Deebi'itii Hisqiyaas geggeessituu saba kootiitiin, 'Waaqayyoo gooftaan inni kan abbaa keetii Daawit akkana jedha:- Ani kadhata kee dhaga'eera, imimmaan kees argeera; kunoo, ani sin fayyisa, gaafa guyyaa sadaffaa gara mana qulqullummaatti ol in baata; <sup>6</sup>bara jireenya kee irratti waggaa kudha shan siif dabaleera; si, mandarattii kanas barka mootii Asor

nan oolcha; ani ofii kootiif, garbicha koo Daawitiifis jedhee mandarattii kana nan eega' jedhi!" jedhe\*. <sup>7</sup>Kana irratti Isaayaas deebi'ee, "Ija harbuu ibidda jala dibaatii lafa ita'e irra buusaafii!" jedhe; hojjetoonni mootichaas akkuma abbootaman in godhan; Hisqiyaas mootichis in fayyee.

\*6 19:34

8 Hisqiyaas immoo, "Waaqayyoo akka na fayyisu, gaafa guyyaa sadaffaa gara mana qulqullummaatti akkan ol ba'uu danda'uuf milikkinni isaa maali?" jedhee, Isaayaasin in gaafate. <sup>9</sup>Yommuu Isaayaas deebisee, "Gaadidduun buusaa manaa tarkaanfii kudhan gara fuula duraatti haa adeemu moo yookiis tarkaanfii kudhan gara booddeetti baa deebi'u? Waaqayyoo waan dubbate akka fiixaan baasuuf milikkinni inni siif kennu isa kana" jedhe. <sup>10</sup>Hisqiyaas immoo, "Tarkaanfii kudhan gara fuula duraatti adeemuun gaadidduu hin dhibu waan ta'eef, mee tarkaanfii kudhan gara booddeetti haa deebi'u!" jedhe. <sup>11</sup>Kana irratti Isaayaas raajichi Waaqayyoon in kadhate; Waaqayyoo immoo gaadidduun manaa inni buusaa mana Akaaz irraa gad bu'e tarkaanfii kudhan gara booddec akka deebi'u in godhe.

#### Mootiin Baabilon Hisqiyaasif Kennaa Erguu Isaa

12 Hisqiyaas dhukkubsatee akka fayyee mootiin Baabilon Merodaak Baladaan ilmi Baladaan yommuu dhaga'e caaffataa fi kennaa namootatti in ergeef. <sup>13</sup>Hisqiyaas jarreen ergaman sana simatee, mana qabeenya isaatii keessa kan jiru hundumaa, meetii, warqee, urgooftuu, dhadhaa ejersaa isa ba'eesa, mi'a waraanaa, badhaadhummaa biyya isaa keessa jiru hundumaa keessaa tokko illee utuu bin hambisin isaanitti in argisiise. <sup>14</sup>Kana booddec Isaayaas raajichi gara Hisqiyaas mootichaa dhufee, "Jarreen kun maal jedhan? Ecssaas gara kee dhufan?" jedhee in gaafate; Hisqiyaas immoo, "Baabilon biyya fagoo sanaa ba'anii dhufan" jedhee deebisee. <sup>15</sup>Itti fufees Isaayaas, "Mana kee keessatti maalfaa argan?" jedhee in gaafate; Hisqiyaas immoo deebisee, "Wanta mana koo keessa jiru hundumaa arganiiru; qabeenya koo

keessaa kan ani isaanitti hin argisiisin tokko illee bin jiru" jedhe.

<sup>16</sup>Kana irratti Isaayaas raajichi Hisqiyaasiin, "Mee, wanta Waaqayyoo jedhu dhaga'ii!" <sup>17</sup>Waaqayyoo, "Kunoo, guyyaan ati qabeenyi kee inni mana kee keessa jiru fi inni abbootni kee hamma har'aatti walitti qaban hundunuu gara biyya Baabilonitti geeffamu in dhufa; wanti tokko illees siif bin hafu\*." <sup>18</sup>Ilmaan ati godhatte keessaas kaan gara biyya Baabilonitti in geeffamu; achittis xu'aashii ta'anii mana mootii Baabilon keessa in ergamu" jedha" jedhe\*. <sup>19</sup>Yommuu Hisqiyaas, "Hamma ani jirutti nagaani fi gabiin in ta'a mitii ree?" jedhee, Isaayaasiin, "Dubbiin Waaqayyoo inni ati dubbatte kun ba'ecssa" jedhe\*.

\*17 24:13-14

\*18 24:14-15; Dan 1:3-4

\*19 22:20

20 Wanta Hisqiyaas hojjete keessaa warri hafan, jagnummaan isaa, kuufama bisbaanii hojjechiisee faagaadhaan bishaan mandaratti galchuun isaa macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree? <sup>21</sup>Erga Hisqiyaas du'ee immoo ilma isaa Minaaseetu mootii ta'ee iddoo isaa bu'ee.

#### Minaaseen Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

21 <sup>1</sup>Minaaseen dhalatec waggaa kudha lamatti mootii ta'ee Yerusaleem keessa ta'ee waggaa shantamii shan in mo'ee; maqaan haadha isaatii immoo "Hefziibaa" jedhama ture. <sup>2</sup>Inni amala saba lafa irraa, warra Waaqayyoo Israa'eloota duraa oofee baase sana duukaa bu'ee wanta ciigaasisaa gochuu isaatiin fuula Waaqayyoo duratti hamaa in hojjete. <sup>3</sup>Iddoowwan ol ka'oo irratti lafa waaqayyolii tolfamoodhaaf itti sagadan isa Hisqiyaas abbaan isaa diigee ture, deebisee in ijaare; akkuma Abaab mootii Israa'elis Ba'aaliif iddoowwan aarsaa ijaaree, waaqayyittii tolfamtuu "Asbeeraa" jedhamtuuf immoo bifa fakkeenya tolchee, macca bantiwwan waaqaa keessa jiraniif in sagade, isaanis in hojjete\*. <sup>4</sup>Kana malee mana qulqullummaa isa Yerusaleem keessaa, lafa Waaqayyoo, "Maqaa kootu kees-

satti waamama" jedhee ture sana keessatti iddoowwan aarsaa kan biraa in ijaare. <sup>5</sup>Itti dabalees oobdii mana qulqullummaa sanaa lamaanuu keessatti macca bantiwwan waaqaa keessa jiraniif iddoowwan aarsaa in ijaare\*.

\*3 18:4; 1Mot 16:33

\*5 23:12

6 Minaaseen ilma isaa aarsaa gubamuuf dabarsee kenne, qaalluu warra hooda dubbatan, eker-dubbiftuu fi namoota duumessa ilaalanii ayyaana haddan in gaafatate; akkasitti wanta bamaa baay'ee hojjechuu isaatiin dheekkamsa Waaqayyoo of irratti in kaase\*. <sup>7</sup>Bifa fakkeenya Asbeeraa waaqayyittii tolfamundhaaf tolchee ture sana fudhee, mana qulqullummaa isa Yerusaleem keessa in kaa'ee; manni qulqullummaa kun isa Waaqayyoo Daawitiin ilma isaa Solomooniinis, "Yerusaleem keessaa manni kun isa maqaan koo bara baraan keessatti akka waamamuuf, dhaala go-soota Israa'el hundumaa keessaa ani fo'adhee dha; <sup>8</sup>Israa'eloonni immoo waanan isaan abboome hundumaa of eeggannaadhaan yoo godhan, seera garbichi koo Museen akka isaan eegaaniif isaan ajajes yoo raawwatan, biyya ani abboota isaanitiif kenne keessaa ba'anii akka isaan jooran deebi'ee hin godhu" jedhee turte dha\*. <sup>9</sup>Minaaseen mootichi karaa irraa waan isaan kaachiseef, isaan saba lafa irraa warra Waaqayyoo fuula Israa'eloota duraa oofee balleesse caalaa waan bamaa hojjetan malee, Waaqayyoo hin dhaqeenye.

\*6 16:3; Lew 18:21; Kes 18:10-11

\*7-8 1Mot 9:3-5

10 Waaqayyoo karaa garboota isaatii, karaa raajotaa dubbatee, <sup>11</sup>"Minaaseen mootiin Yihudaa wanta ciigaasisaa kaanan cubbuu hojjeteera; inni warra Amoorota isa dura turan caalaa hojii hamaa raawwateera, waaqayyolii tolfamoo isaatiinis saba Yihudaa cubbuu hojjechiiseera. <sup>12</sup>Kanaaf ani Waaqayyoo gooftaan Israa'el, 'Wanta hamaa dhaga'uu isaa dhagna nama suukessu Yerusaleem irratti Yihudaa irrattis nan fida\*. <sup>13</sup>Akkuman Samaariyaa fi mana Ahaab isa wal qixxeeffamee ijaarame balleesse, akkasuma Yerusaleem akka nama funyoo safaraa irra kaa'ee wal qixxeesseetti, haxaa'ee nan balleessa,

akka nama waciitii dhiqce gad gombisus ishee nan godha'. <sup>14</sup> Warra dhuunfaa koo ta'an keessaa kan hafan immoo harka diinota isaanii hundumaan in booji'amu, in saamamus. <sup>15</sup> Bara abboonni isaanii biyya Gibxii ba'anii jalqabanii hamma har'aatti na duratti waan hamaa hojjechuu isaaniitiin dheekkamsa koo ofitti kaasaniiiru" jedhe.

\*12 1Sam 3:11; Er 19:3

16 Sabni Yihudaa Waaqayyo duratti hamaa gochuu isaatiin cubhuu akka hojjetu gochuu isaa irra iyyuu, Minaaseen dhiiga namoota balleessaa hin qabne baay'ec dhangalaasee, Yerusaa-lemiin daarii gar tokkootii hamma gara isa kaaniitti dhiiga duwwaa godheera\*.

17 Wanta Minaaseen hojjete keessaa warri hafan, kan inni godhe hundi-nuu cubbuun inni hojjetes, macaafa seenuu mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree? <sup>18</sup> Minaaseen mootichi yommuu du'e, iddoo dhaabaa "Uzaa" jedhamu isa naannoo mana isaatii keessatti in awwaalame; ilmi isaa Amoon immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*16 24:4; Far 106:38

#### Amoon Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

19 Amoon dhalatee waggaa digdamii lamatti mootii ta'ee, Yerusaa-lem keessa taa'ee, waggaa lama in mo'e; maqaan haadha isaatii immoo "Meshulemeet" jedhama; isheen intala Haaruz nama mandara Yoxbaa turte. <sup>20</sup> Innis akkuma Minaasee abbaa isaa Waaqayyo duratti waan hamaa in hoj-jete. <sup>21</sup> Guutummaatti yaada abbaa isaatii duukaa bu'ee, akkuma abbaan isaa dur hojjetaaffi ture waaqayyolii tolfamoodhaaf in hojjete, isaaniifis in sagade. <sup>22</sup> Inni Waaqayyoon goofticha abboota isaatii in dhiise, yaada Waaqayyoo duukaas hin buune. <sup>23</sup> Hojje-toonni Amoon garuu isuma irratti mari'atanii mana mootummaa isaa kees-satti isa in ajjeesan. <sup>24</sup> Sabni biyya sanaa garuu namoota warra Amoon mooticha irratti mari'atan hundumaa in fixan; Yosiyaas ilma isaa immoo iddoo isaa in moosisan. <sup>25</sup> Wanta Amoon hojjete keessaa warri hafan macaafa seenuu mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree?

26 Namoonni Amoon mooticha iddoo awwaala isaa isa iddoo dhaabaa Uzaa keessa jirutti in awwaalan; ilmi isaa Yosiyaas immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

#### Bara Yosiyaas Mootii Yihudaatti Macaafni Seeraa Argamuu Isaa

**22** <sup>1</sup> Yosiyaas dhalatee waggaa saddeettii mootii ta'ee, Yerusaa-lem keessa taa'ee, waggaa soddonii tokko in mo'e; maqaan haadha isaatii "Yidiidaa" jedhama ture; isheen intala Adaayaa nama mandara Bozqaa turte\*.

<sup>2</sup> Yosiyaas mootichi wanta Waaqayyo duratti qajeelaa ta'e in hojjete, karaa hundumaanis hojii abaabiliin isaa Daawit hojjete irraa gara mirgaatti yookiis gara bitaatti hin jal'anne.

\*1 Er 3:6

<sup>3</sup> Yosiyaas mootii ta'ee, waggaa kudha saddeettaffaa isaatti, Shaafaan ilma Azaaliyaa Meshulaam caafaa mootummiichaa gara mana qulqullummaatti ergee, <sup>4</sup> "Gara Hilqiyaa angafa lubootaa dhaqiitii, 'Meetii isa eegdonni karaa mana qulqullummaa hojii mana qulqullummaatiif warra fidan harkaa fuudhanii walitti qaban lakkaa'ii qopheessi! <sup>5</sup> Eegdonni sun meetiicha namoota warra hojii mana qulqullummaa irra adeemanii ilaalanitti haa kennan! Isaan immoo hojjetoota warra manicha qulqullummaa haareessuutti jiranitti, <sup>6</sup> warra muka soofanitti, warra muka yookiis dhagaadhaan ijaaranitti akka sumas warra muka bitanii fi warra dhagaa cabsanitti haa kennan! <sup>7</sup> Isaan amanamummaadhaan waan ittiin hojjetaniif, meetii isaanitti kenname harkatti hin lakkaa'inaa!" jedhiitii itti himi!" jedhe\*.

\*3-7 12:10-16

<sup>8</sup> Yommuu Hilqiyaa angafni lubootaa, Shaafaan caafaa mootummiichaatiin, "Ani macaaficha seeraa mana qulqullummaa kana keessaa argadheera" jedhee, macaaficha isatti in kenne; inni immoo fuudhee in dubbise\*. <sup>9</sup> Shaafaan caafaan mootummiichaa gara mootichaatti deebi'ee, "Hojjetoonni kee meetii isa kan mana qulqullummaa ture fuudhanii namoota warra hojii mana qulqullummaa irra adeemanii ilaalanitti kennaniiru" jedhe. <sup>10</sup> Kana booddee Shaafaan

caafitichi, "Lubichi macaafa tokko anatti kenneera" jedhee, mooticha dura dhaabatee sagalee isaa ol fuudhee macaaficha keessaa in dubbise. \*8 23:2

<sup>11</sup> Mootichi dubbii macaafa sana keessaa dubbifame yommuu dhaga'e gadda irraa kan ka'e uffata isaa in tarsiise. <sup>12</sup> Achumaan immoo Hilqiyaa lubicha, Ahiiqaam ilma Shaafaan, Akbor ilma Miikaayaa, Shaafaan caafitichaa fi Asaayaa isa mana isaa keessa ergamu abboomee, <sup>13</sup> "Abbootni keenya abbootummiichaa kana keessatti caafame dhageeffatanii, akka achi keessatti waa'ee keenyaaf caafametti waan hin hojjetiniif, Waaqayyo baay'ee nutti aareera; kanaaf waa'ee dubbii macaafa isa argame kana keessa jiruutiif dhaqaatii maal gochuun akka wayyu anaaf, saba Yihudaa hundumaa fi Waaqayyoon gaafadhaa!" jedhe.

<sup>14</sup> Kana irratti Hilqiyaa lubichi, Ahiiqaam, Akbor, Shaafaanii fi Asaayaa gara Huldaa raajitti in dhaqan; raajittiin kun haadha manaa Shaalam ilma Tiqqiwaas Harhaas isa uffata eeguuti; isheen kutaa mandara Yerusaa-lem isaa lammaffaa keessa in jiraatti turte; jirri yommuu dhaqaanii isheetti in dubbatan. <sup>15</sup> Isheen immoo jaraan, "Dhaqaatii wanta Waaqayyo gooftichi Israa'el jedhu namicha isa gara kootti isin ergetti himaa! <sup>16</sup> Waaqayyo, 'Kubbo, ani wanta hamaa isa macaafa mootiin Yihudaa dubbise keessatti caafame hundumaa biyya kana irratti, hamoota biyyicha keessa jiraatan irrattis nan fida; <sup>17</sup> isaan ana dhiisanii Waaqayyolii tolfamoodhaaf ixaana aaroodhaan, waan hojjetan hundumaanis dheekkamsa koo of irratti kaasaniiiru; dheekkamsi koo biyya kana irratti in boba'a, namni isa dhaamsus hin jiru' jedhe\*." <sup>18</sup> Waa'ee mootii Yihudaa isaa Waaqayyoon gaafatachuuf isin ergeetiif immoo, Waaqayyo gooftichi Israa'el, 'Dubbii isa dhageesse sanaaf, <sup>19</sup> isa ani biyyi kun, namoonni biyyicha keessa jiraatanis badiisaa, abaarsaafis akka ta'an dubbadhe dhageessee, garaan kee waan rukutameef gadda irraa kan ka'e uffata kee tarsiiftee ana duratti waan boosseef, anis siif dhaga'era. <sup>20</sup> Kanaafis kunoo, wanta hamaa ani biyya kana irratti fidu hundu-

maa utuu hin argin akka ati duutu nan godha, nagaadhaanis in geggeeffamta' jedheera" jette; jarris deebi'anii dubbicha Yosiyaas mootichatti in himan\*.

\*17 Kes 32:21-23

\*20 20:19; Isa 57:1-2

#### Yosiyaas Kakuu Macaafa Seeraa Keessatti Caafame Haareessee Yaadachiisuu Isaa

**23** <sup>1</sup> Yommuu Yosiyaas mootichi geggeessitoota Yihudaa fi Yerusaa-lem hundumaa walitti in qabe. <sup>2</sup> Namoota Yihudaa, namoota Yerusaa-lem keessa jiraatan hundumaa, luboota, raajota, isa xinnaadhaa hamma isa guddaatti namoota hundumaa fudhatee gara mana qulqullummaatti ol in ba'e; achittis dubbii abdi kakaadhaan kenname, isa macaafa mana qulqullummaa keessaa argame keessatti caafamee jiru hunduma isaa akka isaan dhaga'anitti in dubbiseef\*. <sup>3</sup> Mootichi Waaqayyo duukaa bu'udhaaf, abbootummi isaa, gorsa isaa, seerrata isaas garaa guutuudhaan, yaada isaa guutuudhaanis eeguudhaaf, dubbii abdi kakaadhaan kenname macaafa kana keessatti caafame jabeessuudhaaf utubicha bira dhaabatee Waaqayyo duratti in kakate; namoonni achi turanis guutummaatti kakaa sanatti waliif in galan\*.

\*2 22:8

\*3 11:14; Iya 24:25

<sup>4</sup> Kana booddee mootichi mi'a Ba'aalii fi Asheeraaf, macca waaqa keessaa hundumaaf hojjetame guutummaatti mana qulqullummaa keessaa akka gad baasaniiif Hilqiyaa angafa lubootaa, luboota warra angafa lubichaatti aananii fi warra balbala mana qulqullummaa eegan in abboome; mootichi mi'a sana hundumaa Yerusaa-lem duubatti, dachaa Qedroon keessatti in gube, daaraa isaa immoo Bet'elitti in geesse\*. <sup>5</sup> Inni luboota waaqayyolii tolfamoo warra iddoowwan ol ka'oo mandaroota Yihudaa irratti, naannoo Yerusaa-lemittis aarsaa akka dhi'eessaniif, akka sumas Ba'aalii fi biiftuudhaaf, ji'aaf, urjootaa fi macca waaqa keessaa hundumaafis ixaana akka aarsaniif mootonni Yihudaa fo'atan hundumaa in balleesse. <sup>6</sup> Bifa waaqayyittii tolfamtuu ishee "Ashceeraa" jedhamtu mana qulqullummaa keessaa gad baasee Yerusaa-lem

duubatti laga Qedroonitti geessee achitti in gube; kana booddees daakee bulleessee daaraa isaa awwaala namootaa irra in firfirse\*. <sup>7</sup>Da'oo ejjitoota warra dhiiraatiif mana qulqullummaa keessatti hojjetame, isa warri dubartootaas immoo keessatti Asheeraaf golgaa hojjetan diigee in balleesse\*.

\*4 21:3

\*6 21:7

\*7 1Mot 14:24

<sup>8</sup>Yosiyaas luboota mandaroota Yihudaa keessaa hundumaa walitti qabee, Gebaadhaa hamma Bersheebaatti galma iddoowwan ol ka'oo irra jiran lafa luboonni itti ixaana aarsaan hundumaa isaan duraa in balleesse; iddoowwan aarsaa warra karra Iyaasuu isa mandarattii bulchu biratti ijaaramanis in diigee; karri Iyaasuu kun immoo karra mandarattii isa gudaadhaan yommuu ol lixan gara harka bitaatti kan argamuu dha. <sup>9</sup>Luboonni warri iddoowwan ol ka'oo irratti waaqayyolii tolfamoodhaaf hojjechaa turan, iddoo aarsaa mana qulqullummaa Yerusaleem keessaa irratti aarsaa yoo dhi'cessuu dhaabaatan iyyuu luboota akka isaanii wajjin bixxillee hin bukaa'in in nyaatu turan. <sup>10</sup>Yosiyaas mootichi namni tokko illee ilma isaa yookiis intala isaa aarsaa ibiddaan gubamee dhi'effamu godhee Moleek Waaqayyo tolfamaadhaaf akka hin dhi'cessineef, Tofet iddoo ibiddaa, isa dachaa Hiinon keessa jiru sanas in balleesse\*. <sup>11</sup>Bifa fakkeenya fardeenii warra mootonni Yihudaa biiftuudhaaf addaan baasanii balbala mana qulqullummaatti ol galchu irra mana Naataan-Melek isa xu'aashichaatti dhi'oo dhaaban sana buqqisee in calaasise; kana booddee immoo Yosiyaas konkolaattota biiftuudhaaf addaan baafaman in gubsiise.

\*10 17:17; Er 7:31; Lew 18:21

<sup>12</sup>Mootichi iddoowwan aarsaa, mootonni Yihudaa mana mana irraa isa kan Ahaaz irratti ijaaranii turan akkasumas iddoowwan aarsaa, mootichi Minaaseen oobdii mana qulqullummaa sanaa lamaanuu keessatti ijaares in diigee; inni achii isaan buqqisee, hamma hurraa'anitti isaan caccabsiisee, daaraa isaanii dachaa Qedroonitti in gate\*. <sup>13</sup>Itti dabalees moo-

tichi, iddoowwan aarsaa warra Solomon mootiin Israa'el boruu Yerusaaleem, harka mirgaa tulluu badiisaatti Ashtaarot waaqayyittii tolfamtuu Si-dooniif, Kemosh Waaqayyo tolfamaa Mo'aabiif, Moleek Waaqayyo tolfamaa Amoonotaafis hojjetee ture diigee in balleesse\*. <sup>14</sup>Utuboota dhagaa qullaa'ootti ilaalaman caccabsee in hurreesse, bifa fakkeenya Asheeraa waaqayyittii tolfamtuus buqqisee iddoo isaa lafee namootaatiin in guute.

\*12 21:4-5; 2Sen 28:24

\*13 1Mot 11:7

<sup>15</sup>Akkasumas iddoowwan aarsaa Bet'el keessaa, iddoowwan ol ka'oo lafa Waaqayyo tolfamaadhaaf itti sagadan, warra Yerobi'aam ilmi Nebaat ijaaree ittiin Israa'eloota cubbuu hojjechiise caccabsee, daaraa in godhe; bifa Asheeraa waaqayyittii tolfamtuus in gube\*. <sup>16</sup>Yerobi'aam gaafa cidhaa tokko iddoo aarsaa bukke dhaabachaa utuu jiruu, namni Waaqayyoo tokko akka dubbatee turetti, Yosiyaas garagalee awwaalota tulluu irratti yommuu arge, namoota ergee awwaalota sana keessaa lafee baasisse iddoo aarsaa sana irratti gubee isa in xureesse\*. <sup>17</sup>Ergasiis, "Dhagaan awwaala irra dhaabame ani argu kun maali?" jedhee namoota in gaafate; namoonni mandarattii immoo, "Kun awwaala nama Waaqayyoo isa Yihudaa-dhaa dhufe tokkoo ti, inni isa ati amma iddoo aarsaa Bet'el diigde kana duraan dursee dubbatee ture" jedhanii in deebisaniif. <sup>18</sup>Mootichi immoo, "Lafeen isaa haa boqotu, dhiisaa awwaala isaa bin tuqinaa!" jedhe; isaanis awwaala isaa fi awwaala raajicha isa Samaariyaadhaa dhufee hin tuqne\*. <sup>19</sup>Yosiyaas mootichi Bet'elitti akkuma hojjetee, akkasuma galma mootonni Israa'el iddoowwan ol ka'oo mandaroota Samaariyaa keessa jiran irratti ijaaranii ittiin Waaqayyoon dheekkamsiisan hundumaa diigee in balleesse. <sup>20</sup>Luboota warra galma waaqayyolii tolfamoo sana keessaa hojjechaa turan hundumaas iddoowwan aarsaa sana irratti gogorra'ee, lafee namaa isaan irratti in gube; kana booddees Yerusaleemitti in deebi'e.

\*15 1Mot 12:29,32

\*16 1Mot 13:2

\*17-18 1Mot 13:30-32

### Geddarama Yosiyaas Mootichi Bara Mootummaa Isaa Keessa Hojjetee

<sup>21</sup>Yosiyaas mootichi akka seera macaafa kakuu kana keessatti caafametti sabichi guutummaatti ayyaana Faasiikaa Waaqayyo gooftaan isaa isaaf kenne akka ayyaaneffatuuf abboommii in baase\*. <sup>22</sup>Erga bara abboota firdii warra saba Israa'el geggeessaa turanii-tii jalqabee hamma bara kanaatti iyyuu, mootota Israa'el keessaa, mootota Yihudaa keessaas namni akkasitti ayyaana Faasiikaa qopheesse hin jiru\*. <sup>23</sup>Amma garuu Yosiyaas mo'ee waggaa kudha saddeettaffaa isaatti ayyaanni Faasiikaa inni Waaqayyo isaaniif kenne Yerusaleemitti in ayyaaneffatame.

\*21 Bau 12:1-14; 2Mot 23:2-3; Kes 16:1-8

\*22 Abo 2:10,16-17

<sup>24</sup>Itti dabalees Yosiyaas warra seeraa dubbisan, warra ayyaana hedan, Waaqayyolii mana keessaa fi bifa waaqayyolii tolfamoo akkasumas wanta filggaasisaa ta'an Yerusaleemii fi Yihudaa keessa kan jiran hundumaan in balleesse; kana gochuun isaas immoo dubbii macaafa seeraa isa Hilqiiyaan lubichi mana qulqullummaa keessaa argate keessatti caafame sana raawwachuuf ture\*. <sup>25</sup>Mootiin akka Yosiyaasitti garaa isaa hundumaan, yaada isaa hundumaa, humna isaa hundumaanis akka seera Museetti, gara Waaqayyooti deebi'e isa dura, isa booddees hin turre\*.

\*24 Lew 20:27; Kes 18:10-11; Lew 19:31

\*25 18:5; Kes 6:5

<sup>26</sup>Haa ta'u iyyuu malee, sababii Minaaseen karaa baay'eedhaan Waaqayyoon aarsaa tureef, dheekkamsi isaa inni guddaanii fi sodaachisaan inni Yihudaa irratti boba'e amma iyyuu hin qabbanoofne\*. <sup>27</sup>Kanaaf Waaqayyo, "Mootummaa Israa'el akkuman balleesse, akkasuma mootummaa Yihudaa fuula koo duraa nan balleessa; Yerusaleem mandara ishee ani fo'adhe, mana qulqullummaa isa ani, 'Kan koo ti' ittiin jedhee ture nan gata" jedhe\*.

\*26 21:11-16

\*27 17:18

<sup>28</sup>Wanta Yosiyaas bara mootummaa isaa keessatti dubbatee fi waan inni hojjetee hundumaa keessaa warri

hafan macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree? <sup>29</sup>Yosiyaas mootummaa irra utuu jiruu, Nekoon mootiin Gibxii mootii Asor gargaarudhaaf karaa laga Efraaxiis ol in ba'e; yommuu Yosiyaas mootiin Yihudaa isa loluuf itti in duule; Nekoon garuu yommuu isa arge Megidootti isa in ajjeese. <sup>30</sup>Kana booddee hojjetoonni Yosiyaas reeffa isaa Megidoodhaa konkolaataadhaan Yerusaleemitti geessanii, iddoo awwaalaa isa inni ofii isaatii qopheeffate keessatti in awwaalan; sabni Yihudaa iddoo isaa ilma isaa Yeho'ahaazin dibanii in moosifatan\*.

\*30 9:28

### Yeho'abaaz Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

<sup>31</sup>Yeho'abaaz dhalatee waggaa digdamii sadiitti mootii ta'ee, Yerusaleem keessa taa'ee, ji'a sadii in mo'e; maqaan haadha isaatii "Hamutaal" jedhama; isheen intala Ermiyaas nama mandara Liibnaa turte. <sup>32</sup>Yeho'abaaz akkuma mootota warra abbaa isaa dura turanii Waaqayyo duratti waan bamaa in hojjetee. <sup>33</sup>Mootiin kun mootummaa isaa irra akka hin turreef, Nekoon mootiin Gibxii isa qabee biyya Haamaat keessaa iddoo "Riiblaa" jedhamutti isa in hiisise; namoonni biyya isaa immoo meetii kiilo graamii kuma sadii fi dhibba afur akkasumas immoo warqee kiilo graamii soddonii afur akka baasan itti in mure. <sup>34</sup>Kana booddee Nekoon mootiin Gibxii Elyaaqiim ilma Yosiyaas iddoo Yosiyaas abbaa isaatii biyya Yihudaa irratti moosiisee, maqaa isaa immoo Yehoyaaqiimitti in geddare; Yeho'abaazin garuu fuudhee biyya Gibxiitti in geesse, innis achitti in du'e\*.

\*31-34 Er 22:10-12; His 19:4

### Yehoyaaqiim Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

<sup>35</sup>Yehoyaaqiim mootichi meetii fi warqee Nekoo mootiin Gibxii namoonni Yihudaa akka baasaniif itti muree ture sana akka humna qabeenya isaanitti namoota irraa sassaabee in baase\*.

\*35 15:20

duubatti laga Qedroonitti geessee achitti in gube; kana booddees daakee bulleessee daaraa isaa awwaala namootaa irra in firfirse\*. <sup>7</sup>Da'oo ejjitoota warra dhiiraatiif mana qulqullummaa keessatti hojjetame, isa warri dubartootaas immoo keessatti Asheeraaf golgaa hojjetan diigee in balleesse\*.

\*4 21:3

\*6 21:7

\*7 1Mot 14:24

8 Yosiyaas luboota mandaroota Yihudaa keessaa hundumaa walitti qabee, Gebaadhaa hamma Borsheebaatti galma iddoowwan ol ka'oo irra jiran lafa luboonni itti ixaana aarsaan hundumaa isaan duraa in balleesse; iddoowwan aarsaa warra karra lyaa-suu isa mandarattii bulchu biratti ijaaramanis in diigee; karri Iyaasuu kun immoo karra mandarattii isa gudaadhaan yommuu ol lixan gara harka bitaatti kan argamuu dha. <sup>9</sup>Luboonni warri iddoowwan ol ka'oo irratti waqayyolii tolfamoodhaaf hojjechaa turan, iddoo aarsaa mana qulqullummaa Yerusaleem keessaa irratti aarsaa yoo dhi'essuun dhaabaatan iyyuu luboota akka isaanii wajjin bixxillee hin bukaa'in in nyaatu turan. <sup>10</sup>Yosiyaas mootichi namni tokko illee ilma isaa yookiis intala isaa aarsaa ibiddaan gubamee dhi'ceffamu godhee Moleek Waqayyoo tolfamaadhaaf akka hin dhi'essineef, Tofot iddoo ibiddaa, isa dachaa Hiinom keessa jiru sanas in balleesse\*. <sup>11</sup>Bifa fakkeenya farddeenii warra mootonni Yihudaa biiftuudhaaf addaan baasanii balbala mana qulqullummaatti ol galchu irra mana Naataan-Melek isa xu'aashichaatti dhi'oo dhaaban sana buqqisee in calaasise; kana booddee immoo Yosiyaas konkolaattota biiftuudhaaf addaan baafaman in gubsiiise.

\*10 17:17; Er 7:31; Lew 18:21

12 Mootichi iddoowwan aarsaa, mootonni Yihudaa mana mana irraa isa kan Ahaaz irratti ijaaranii turan akkasumas iddoowwan aarsaa, mootichi Minaaseen oobdii mana qulqullummaa sanaa lamaanuu keessatti ijaares in diigee; inni achii isaan buqqisee, hamma hurraa'anitti isaan caccabstisee, daaraa isaanii dachaa Qedroonitti in gate\*. <sup>13</sup>Itti dabalees moo-

tichi, iddoowwan aarsaa warra Solomoon mootiin Israa'el boruu Yerusaleem, harka mirgaa tulluu badiisaatti Asbtaarot waqayyittii tolfamtuu Sidooniif, Kemosh Waqayyoo tolfamaa Mo'aabiif, Moleek Waqayyoo tolfamaa Amoonotaafis hojjetee ture diigee in balleesse\*. <sup>14</sup>Utuboota dhagaa qullaa'ooti ilaalaman caccabsee in hurreesse, bifa fakkeenya Asheeraa waqayyittii tolfamtuus buqqisee iddoo isaa lafee namootaatiin in guute.

\*12 21:4-5; 2Sen 28:24

\*13 1Mot 11:7

15 Akkasumas iddoowwan aarsaa Bet'el keessaa, iddoowwan ol ka'oo lafa Waqayyoo tolfamaadhaaf itti sagadan, warra Yerobi'aam ilmi Nebaat ijaaree ittiin Israa'eloota cubbuu hojjechiise caccabsee, daaraa in godhe; bifa Asheeraa waqayyittii tolfamtuus in gube\*. <sup>16</sup>Yerobi'aam gaafa cidhaa tokko iddoo aarsaa bukkee dhaabachaa utuu jiruu, namni Waqayyoo tokko akka dubbatee turetti, Yosiyaas garagalee awwaalota tulluu irratti yommuu arge, namoota ergee awwaalota sana keessaa lafee baasisee iddoo aarsaa sana irratti gubec isa in xureesse\*. <sup>17</sup>Ergasiis, "Dhaagaan awwaala irra dhaabame ani argu kun maali?" jedhee namoota in gaafate; namoonni mandarattii immoo, "Kun awwaala nama Waqayyoo isa Yihudaa dhaa dhufe tokkoo ti, inni isa ati amma iddoo aarsaa Bet'el diigde kana duraan dursee dubbatee ture" jedhanii in deebi-saniif. <sup>18</sup>Mootichi immoo, "Lafee isaa haa boqotu, dhiisaa awwaala isaa hin tuqinaa!" jedhe; isaanis awwaala isaa fi awwaala raajicha isa Samaariyaadhaa dhufee hin tuqne\*. <sup>19</sup>Yosiyaas mootichi Bet'elitti akkuma hojjetee, akkasuma galma mootonni Israa'el iddoowwan ol ka'oo mandaroota Samaariyaa keessa jiran irratti ijaaranii ittiin Waqayyoon dheekkamsiisan hundumaa diigee in balleesse. <sup>20</sup>Luboota warra galma waqayyolii tolfamoo sana keessaa hojjechaa turan hundumaas iddoowwan aarsaa sana irratti gogorra'ec, lafee namaa isaan irratti in gube; kana booddees Yerusaleemitti in deebi'e.

\*15 1Mot 12:29,32

\*16 1Mot 13:2

\*17-18 1Mot 13:30-32

### Geddarama Yosiyaas Mootichi Bara Mootummaa Isaa Keessa Hojjetee

21 Yosiyaas mootichi akka seera macaafa kakun kana keessatti caafametti sabichi guutummaatti ayyaana Faasiikaa Waqayyoo gooftaan isaa isaaf kenne akka ayyaaneffatuuf abboommii in baase\*. <sup>22</sup>Erga bara abboota firdii warra saba Israa'el geggeessaa turaniitii jalqabee hamma bara kanaatti iyyuu, mootota Israa'el keessaa, mootota Yihudaa keessaa namni akkasitti ayyaana Faasiikaa qopheesse hin jiru\*. <sup>23</sup>Amma garuu Yosiyaas mo'ee waggaa kudha saddeettaffaa isaatti ayyaanni Faasiikaa inni Waqayyoo isaaniif kenne Yerusaleemitti in ayyaaneffatame.

\*21 Bau 12:1-14; 2Mot 23:2-3; Kes 16:1-8

\*22 Abo 2:10,16-17

24 Itti dabalees Yosiyaas warra ekeraa dubbisan, warra ayyaana hedan, waqayyolii mana keessaa fi bifa waqayyolii tolfamoo akkasumas wanta ciiggaasisaa ta'an Yerusaleemii fi Yihudaa keessa kan jiran hundumaa in balleesse; kana gochuun isaas immoo dubbii macaafa seeraa isa Hilqiiyaan lubichi mana qulqullummaa keessaa argate keessatti caafame sana raawwaahuuf ture\*. <sup>25</sup>Mootiin akka Yosiyaasitti garaa isaa hundumaan, yaada isaa hundumaan, humna isa hundumaanis akka seera Museetti, gara Waqayyoootti deebi'e isa dura, isa booddees hin turre\*.

\*24 Lew 20:27; Kes 18:10-11; Lew 19:31

\*25 18:5; Kes 6:5

26 Haa ta'u iyyuu malee, sababii Minaaseen karaa baay'eedhaan Waqayyoon aarsaa tureef, dheekkamsi isaa inni guddaanii fi sodaachisaan inni Yihudaa irratti boba'e amma iyyuu hin qabbanoofne\*. <sup>27</sup>Kanaaf Waqayyoo, "Mootummaa Israa'el akkuman balleesse, akkasuma mootummaa Yihudaa fuula koo duraa nan balleessa; Yerusaleem mandara ishee ani fo'adhe, mana qulqullummaa isa ani, 'Kan koo ti' ittiin jedhee ture nan gata" jedhe\*.

\*26 21:11-16

\*27 17:18

28 Wanta Yosiyaas bara mootummaa isaa keessatti dubbatee fi waan inni hojjete hundumaa keessaa warri

hafan macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree? <sup>29</sup>Yosiyaas mootummaa irra utuu jiruu, Nekoon mootiin Gibxii mootii Asor gargaaruudhaaf karaa laga Efraaxiis ol in ba'e; yommuu Yosiyaas mootiin Yihudaa isa loluuf itti in duule; Nekoon garuu yommuu isa arge Megidootti isa in ajjeese. <sup>30</sup>Kana booddec hojjetoonni Yosiyaas reeffa isaa Megidoodhaa konkolaataadhaan Yerusaleemitti geessanii, iddoo awwaalaa isa inni ofii isaatii qopheeffate keessatti in awwaalan; sabni Yihudaas iddoo isaa ilma isaa Yeho'ahaazin dibanii in moosifatan\*.

\*30 9:28

### Yeho'ahaaz Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

31 Yeho'ahaaz dhalatee waggaa digdamii sadiitti mootii ta'ee, Yerusaleem keessa taa'ee, ji'a sadii in mo'e; maqaan haadha isaatii "Hamutaal" jedhama; isbeen intala Ermiyaas nama mandara Liibnaa turte. <sup>32</sup>Yeho'ahaaz akkuma mootota warra abbaa isaa dura turanii Waqayyoo duratti waan hamaa in hojjete. <sup>33</sup>Mootiin kun mootummaa isaa irra akka hin turreef, Nekoon mootiin Gibxii isa qabee biyya Haamaat keessaa iddoo "Riiblaa" jedhamutti isa in hiisise; namoonni biyya isaa immoo meetii kiilo graamii kuma sadii fi dhibba afur akkasumas immoo warqee kiilo graamii soddonii afur akka baasan itti in mure. <sup>34</sup>Kana booddec Nekoon mootiin Gibxii Elyaaqiim ilma Yosiyaas iddoo Yosiyaas abbaa isaatii biyya Yihudaa irratti moosisee, maqaa isaa immoo Yehoyaaqiimitti in geddare; Yeho'ahaazin garuu fuudhee biyya Gibxiitti in geesse, innis achitti in du'e\*.

\*31-34 Er 22:10-12; His 19:4

### Yehoyaaqiim Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

35 Yehoyaaqiim mootichi meetii fi warqee Nekoon mootiin Gibxii namoonni Yihudaa akka baasanii itti muree ture sana akka humna qabeenya isaaniitti namoota irraa sassaabee in baase\*.

\*35 15:20

36 Yehoyaaqiim dhalatee waggaa digdamii shanitti mootii ta'ee, Yerusaa-lem keessa taa'ee, waggaa kudha tokko in mo'e; maqaan haadha isaatii "Zabudaa" jedhama; isheen intala Phedaayaa nama mandara Rumaa turte; <sup>37</sup> Yehoyaaqiimis akkuma mootoota warra abbaa isaa dura turanii Waaqayyo duratti waan hamaa in hojjete.

#### Mootiin Baabilon Biyya Yihudaa Qabachuu Isaa

**24** <sup>1</sup> Bara Yehoyaaqiim mootii Yihudaa ture keessa Nebukadnezaar mootiin Baabilon biyya Yihudaatti duulee in qabate; Yehoyaaqiim mootichi waggaa sadii erga isatti bulee booddee yaada isaa geddaree Nebukadnezaar irratti in ka'e\*. <sup>2</sup> Waaqayyo karaa hojjetoota isaa warra raajotaa akkuma dubbate, loltoota Baabilon<sup>3</sup>, loltoota Sooriyaa, loltoota Mo'aabii fi loltoota Amoonotaa Yehoyaaqiim mooticha irratti in kuase, biyya Yihudaas akka balleessaniif in erge\*. <sup>3</sup> Sababii cubbuu Minaaseen mootichi hojjetee turc hundumaaf, Waaqayyo fuula ofii isaatii duraa akka isaan balleessu dubbatte kan ture, amma dhugumaan saba biyya Yihudaa irratti in raawwatame\*. <sup>4</sup> Kcassumatti sababii Minaaseen dhiiga namoota balleessaa hin qabnee dhangalaasee, Yerusaa-lem dhiiga duwwaa godheef, Waaqayyo cubbuu isaa dhiisuufii hin barbaanne.

\*1 Er 21:2

\*2 Er 20:4-6; 2Mot 13:20

\*3 21:10-16; 23:26-27

5 Wanta Yehoyaaqiim bara mootummaa isaa keessa dubbatee fi kan inni hojjete hundumaa keessaa warri hafaan macaafa seenaa mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru mitii ree? <sup>6</sup> Erga Yehoyaaqiim du'ee immoo ilma isaa Yehoyaaqiintu mootii ta'ee iddoo isaa bu'e.

7 Mootiin Baabilon laga Gibxii kaase hamma laga Efraaxiisitti biyya Gibxi qabatee turte hundumaa waan fudhaateef, mootiin Gibxi deebi'ee biyya ofii isaatii keessaa ala ba'ee hin duulle.

\*2Mot 24:2 "Baabilon" yookiis "Kaldoota".

#### Yehoyaaqiin Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

8 Yehoyaaqiin dhalatee waggaa kudha saddeertitti mootii ta'ee, Yerusaa-lem keessa taa'ee, ji'a sadii in mo'e; maqaan haadha isaatii "Nebushataa" jedhama; isheen intala Elnaataan nama mandara Yerusaa-lem turte. <sup>9</sup> Yehoyaaqiin kun akkuma abbaa isaatii Waaqayyo duratti waan hamaa in hojjete.

10 Bara mootummaa Yehoyaaqiin keessa loltoonni Nebukadnezaar mootii Baabilon dhaqanii Yerusaa-lemitti in marsaa. <sup>11</sup> Utuma loltoonni isaa mandarattii marsanii jiranii, Nebukadnezaar mootichi ofii isaatii gara Yerusaa-lem in dhaqe. <sup>12</sup> Yommus Yehoyaaqiin mootiin Yihudaa, haati isaa, naa'onni isaa, gurguddoonni isaa, xu'aashonni mana mootummaa isaa keessaa ergaman mootii Baabilonitti harka isaantii in kennan; Nebukadnezaar mootiin Baabilon mootii ta'ee waggaa saddeettaffaa isaatti Yehoyaaqiin in booji'e\*. <sup>13</sup> Akkuma Waaqayyo dubbate, godaa warqee isa Solomoon mootiin Israa'el mana qulqullummaaf hojjechiise hundumaa caccabsee, qabeenya mana qulqullummaa fi mana mootummaa keessaa hundumaa baasee fudhatee in gale\*. <sup>14</sup> Akkasumas guutummaa Yerusaa-lem keessaa, gurguddoota biyyaa, loltoota jajjaboo, namoota hojii harkaa beekanii fi namoota sibiila tuman hundumaa walumatti namoota kuma kudhan booji'ee fudhatee in sokke; biyya sana keessatti namoota baay'ee hiyyeeyyii ta'an malee, kan hafe hin turte.

\*12 Er 22:24-30

\*13 20:17

15 Nebukadnezaar mootiin Baabilon Yehoyaaqiin mooticha booji'ee biyya Baabilonitti in geesse; akkasumas immoo haadha mootichaa, dubartoota isaa, xu'aashota mana mootummaa isaa keessa ergamanii fi gurguddoota biyyattii Yerusaa-lemii booji'ee biyya Baabilonitti in geesse\*. <sup>16</sup> Itti dabalees guutummaa humna waraana keessaa namoota kuma torba, warra hojii harkaa beekanii fi namoota sibiila tuman keessaa immoo kuma

tokko booji'ee biyya Baabilonitti in geesse; isaan kun hundinuu jajjaboo fi lolaaf kan ta'an turan. <sup>17</sup> Kana booddee mootiin Baabilon Mataaniyaa wasiila Yehoyaaqiin iddoo Yehoyaaqiin moosissee maqaa isaa immoo Zedeqiyaatti in geddare\*.

\*14-15 Er 24:1; 29:1; 22:26;

His 17:12; 19:9

\*17 Er 37:1; His 17:13-14

#### Zedeqiyaan Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

18 Zedeqiyaan dhalatee waggaa digdamii tokkotti mootii ta'ee, Yerusaa-lem keessa taa'ee, waggaa kudha tokko in mo'e; maqaan haadha isaatii "Hamutaal" jedhama; isheen immoo intala Ermiyaas nama mandara Liibnaa turte. <sup>19</sup> Zedeqiyaan kun akkuma Yehoyaaqiim Waaqayyo duratti waan hamaa in hojjete\*; <sup>20</sup> kun Yerusaa-lemii fi Yihudaa keessatti waan ta'eef, Waaqayyo baay'ee isaanitti aarce hamma fuula isaa duraa isaan balleessutti in ga'e\*.

\*19 23:37

\*20 23:27; Er 7:15

#### Mandarri Yerusaa-lem Qabamuu Ishee

**25** <sup>1</sup> Zedeqiyaan mootii Baabilon irratti in ka'e; kana irratti Nebukadnezaar mootiin Baabilon Zedeqiyaan mo'ee waggaa salgaaffaatti, ji'a kurnaffaatti, ji'icha keessaa guyyaa kurnaffaatti, loltoota isaa hundumaa fudhatee Yerusaa-lemitti in duule; mandarattii duuba buufatee dallaa ittiin ishee marsu guutummaa naannoo isheettiitti in ijaare\*. <sup>2</sup> Zedeqiyaan mo'ee hamma waggaa kudha tokkoffaa isaatti mandarattiin akkuma marfamtetti turte. <sup>3</sup> Wagguma sana keessa ji'a afuraffaatti, ji'icha keessaa guyyaa salgaaffaatti, wanti nyaatamu mandarattii keessaa raawwatee waan dhu-meef, namoonni waan afaanitti deebifatan hamma dhabanitti beelli jabaan isaanitti in bu'e. <sup>4</sup> Dallaan mandarattii in cabee; Zedeqiyaan mootiin Yihudaa kana yommuu arge, loltoota isaa warra isa eegan hundumaa fudhatee, karaa isa "Karra dallaa lamaan gidduu" jedhamu, isa iddoo dhaabaa mootichaatti dhi'oo jiru sanaa halka-

niin baqatee in ba'e; utuma loltoonni Baabilon mandarattii marsanii jiranii, Zedeqiyaan mootichi gara dachaa Yordaanos isa "Arabaayj" jedhamutti in sokke\*. <sup>5</sup> Loltoonni Baabilon garuu Zedeqiya mooticha hordofanii dachaa Yerikootti isa in qaqqaban; loltoonni isaa immoo isa dhiisanii in tatamsaan. <sup>6</sup> Yommus loltoonni Baabilon mooticha qabatanii gara mandara Riiblaa iddoo mootiin Baabilon jirutti in fidan; mootichis firdii isatti in farade. <sup>7</sup> Ijuma Zedeqiya mootichaa duratti ilmaan isaa in fixan; isa immoo ija isaa keessaa baasanii funyoo sibiila boorrajjiitiin isa hidhanii, gara biyya Baabilonitti in geessan\*.

\*1 Er 21:1-10; 34:1-5; His 4:1-3; 24:1-2

\*2-4 His 33:21

\*7 His 12:13

#### Manni Qulqullummaa Fi Manneen Baay'een Gubamuu Isaanii

8 Waggaa kudha salgaaffaa Nebukadnezaar mootii Baabilonitti, ji'a shanaaffaatti, ji'ichattiis guyyaa torbaffaatti, Nebuzaraadaan gorsaa mootichaa fi ajajaa loltoota warra mooticha eeganii kan ta'e mandara Yerusaa-lemitti lixee, <sup>9</sup> mana qulqullummaa, mana mootummaa, manneen namoota gurguddootaa hundumaa, manneen Yerusaa-lem keessa jiran hundumaas gubee in balleesse\*. <sup>10</sup> Loltoonni isa duukaa turan hundinuu dallaa Yerusaa-lem guutummaatti in diigan. <sup>11</sup> Yommus Nebuzaraadaan ajajaan loltoota warra mooticha eeganii namoota mandarattii keessatti hafan, warra mootii Baabilonitti of kennan, namoota warra kaanii wajjin booji'ee Baabilonitti in geesse. <sup>12</sup> Garuu saba biyyattii keessaa baay'ee hiyyeeyyii kan ta'an muraasi hafanii waynii akka dhaabantii, qotiisas akka qotaniif dhiisee in adeeme.

\*9 1Mot 9:8

13 Namoonni Baabilon immoo utuboota sibiila boorrajjii irraa hojjetaman, baartuuwwan geengoo qabanii fi gaanii bishaanii sibiila boorrajjii irraa hojjetame mana qulqullummaa keessaa caccabsanii sibiilicha boorrajji sana fudhatanii gara biyya Baabilonitti in geessan. <sup>14</sup> Akkasumas caabii itti daaraa naqan, fal'aana ittiin daaraa

hammaaran, qabduu ittiin fo'aa ibsaa kutan, wacitii sibiila boorrajii irraa tolfamee mana qulqullummaa keessaa ittiin hojjetan hundumaa fudhatanii in adeeman. <sup>15</sup> Ajajaan loltoota warra mooticha eeganis baattuu irratti ibida bobeesanii fi cuggee warra warqee irraa yookiis meetii irraa hojjetaman hundumaa fudhatee in adeeme. <sup>16</sup> Miijanni utuboota lamaanii, gaanii bishaanii fi baattuuwwan geengoo qabanii warri Solomoon mootichi mana qulqullummaatiif sibiila boorrajii irraa hojjetame hammana kan hin jedhamnee dha. <sup>17</sup> Tokkon tokkon utubichaa dhunduma kudha saddeet, guutuun tokkoo utubichaa irratti sibiila boorrajii irraa hojjetame dhunduma sadii in dheerata; naannoo guutuu utubichaati mii-dhaginaaf sibiila boorrajii irraa wal keessa galfamee kan tolfameef akka ija rumaaniitti kan hojjetametu ture; utubaan inni lammaffaanis akkuma isa kanaatti miidhagamee in hojjetame\*.

\*13-17 1Mot 7:15-50; Er 27:19-22

<sup>18</sup> Akkasumas ajajaan loltoota warra mooticha eeganii, hojjetoota mana qulqullummaa keessaa Seraan angafa lubootaa, Sefaanii itti aanaa angafa lubootaa fi karra cegdotaa sadan booji'ee biyya Baabilonitti fudhatee in gale. <sup>19</sup> Mandarattii keessatti warra hafan keessaa angafa loltoota tokkoo fi gorsitoota mana mootummaa shanan akkasumas caafaa ajajaa loltoota isa itti gaafatamaa namoota duulaaf caafamanii turee fi saba biyya sanaa keessaa mandarattii keessatti kan argaman namoota jaatama fudhatee in sokke. <sup>20</sup> Nebuzaraadaa ajajaan loltoota warra mooticha eeganii isaan kana hundumaa fuudhee mandara Riiblaatti gara mootii Baabilonitti in gesse. <sup>21</sup> Mootiin Baabilonis biyya Haamaa mandaruma Riiblaa sana keessatti isaan in ficcisiise; akkasitti namoonni Yihudaa biyya isaaniitti gargar in ba'an\*.

\*21 23:33

#### Gedaaliyaan Bulchaa Kutaa Biyya Yihudaa Ta'uu Isaa

<sup>22</sup> Nebukadnezar mootiin Baabilon namoota Yihudaa warra biyya

isaanii keessatti hambise akka bulchuuf Gedaaliyaa ilma Abiiqaam Shaafaaniif aboo in kenne. <sup>23</sup> Ajajjuuwwan loltootaa, Ishmaa'el ilmi Nataaniyaa, Yohaanaa ilmi Qaarehaa, Seraayaan ilmi Tanhumet Netofichaa, Ya'azaaniyaa ilmi namicha Ma'akichaa fi loltoonni hundinuu, namoonni kan biraanis mootiin Baabilon aboo biyya Yihudaa bulchuu Gedaaliyaadhaaf akka kenne yommuu dhaga'an, Gedaaliyaa bira Miisphaa in dhaqan. <sup>24</sup> Yommuu Gedaaliyaan jarreen isa bira dhaqaniif kakatee, "Biyya kana keessa jiraatanii mootii Baabilon yoo gabbarattan isiniif in tola malee, sababii itti hojjetoota isaa sodaattaniif hin qabdan" jedhe.

<sup>25</sup> Garuu wagguma sana keessa ji'a torbaffaatti Ishmaa'el Nataaniyaa Eliishaamaa inni sanyii moototaa keessaa ture, namoota kudhan fudhatee dhaqee Gedaaliyaa, Yihudootaa fi Kaldoota isaa wajjin Miisphaa turan ruktee in ajjeese. <sup>26</sup> Kana irratti namoonni biyyattii xinnaadhaa hamma guddaatti ajajjuuwwan loltootaas Kaldoota waan sodaattaniif, ka'anii gara biyya Gibxiitti in baqatan\*.

\*26 Kes 28:68

#### Yehoyaakiin Mana Hidhaatii Hlikamuu Isaa

<sup>27</sup> Yehoyaakiin mootiin Yihudaa booji'amee waggaa soddonii torbaffaatti, Ewiil-Marodaak biyya Baabilon irratti mootii ta'e; baruma sana keessa ji'a kudha lammaffaatti, ji'ichattiis gaafa guyyaa digdamii torbaffaa Ewiil-Marodaak Yehoyaakiin mana hidhaa keessaa in baasisse. <sup>28</sup> Yaada qajeelaa-dhaan isaa wajjin haasa'ee, mootota booji'amanii isaa wajjin biyya Baabilon keessa turan caalaatti barcuma ulfinaa in kenneef. <sup>29</sup> Yeroo sanaa jalqabee Yehoyaakiin uffata isaa isa yeroo mana hidhaa keessa ture uffatu in geddarate; hamma dhuma jireenya isaatiitti guyyaa hundumaa maaddii mootichaa irraa akka inni nyaatus in godhameef. <sup>30</sup> Kana malees hamma dhuma jireenya isaatiitti guyyaa guyyaatti wanta kennamuufiin barbaachisu qooda in baaseef.

## Macaafa Seenaa Baraa

### Isa Duraa

#### Dhaloota Addaamii Jalqabanii Hamaa Abrahaamitti Lakkaa'aman (Uma 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

<sup>1</sup> Addaam, Sheetin dhalche; Sheet, Enoshin dhalche; <sup>2</sup> Enosh, Qayinaanin dhalche; Qayinaan, Mahalaleelin dhalche; Mahalaleel, Yaaredin dhalche; <sup>3</sup> Yaared, Henokin dhalche; Henok, Matusaalaa dhalche; Matusaalaan, Laamekin dhalche; <sup>4</sup> Laamek, Nohin dhalche; Nohi immoo Seemin, Kaamin, Yaafetin dhalche.

<sup>5</sup> Ilmaan Yaafet, "Gomer, Maagoog, Maada'i, Yaawaan, Tubaal, Meshekii fi Tiiraas" jedhamu. <sup>6</sup> Ilmaan Gomer, "Ashkenas, Riifaatii fi To-gaarmaa" jedhamu. <sup>7</sup> Ilmaan Yaawaan, "Eliishaa, Tarshiish, Kitiimii fi Rodaaniim" jedhamu.

<sup>8</sup> Ilmaan Kaam, "Kuush, Misraayim, Fuxii fi Kana'aan" jedhamu. <sup>9</sup> Ilmaan Kuush, "Saabaa, Hawiilaa, Sabtaa, Ra'ima fi Sabtekaa" jedhamu; ilmaan Ra'ima, "Sheebaa fi Dedaan" jedhamu. <sup>10</sup> Kuush, Niimrodin dhalche; Niimrod kun biyya lafaa keessatti loltuu jabaa isa duraa ture. <sup>11</sup> Misraayim immoo Ludiimin, Anaamiimin, Lehabiiimin, Naftuhii-min, <sup>12</sup> Fatrusiimin, Kasluhiimin isa warri Filiisxiyaa irraa argamanii fi Kaftoriimin dhalche.

<sup>13</sup> Kana'aan, Sidoonin dhalche; inni ilma isaa isa angafa ture; itti aansee Heetin, <sup>14</sup> Yibusoon, Amooron, Girgaashon, <sup>15</sup> Hiiwon, Arqon, Siinon, <sup>16</sup> Arwaadon, Simaaroo fi Kamaaton dhalche.

<sup>17</sup> Ilmaan Seem, Elaam, Ashruur, Arfaaksaad, Lud, Aaram; ilmaan Aaram immoo, Uz, Hul, Geterii fi Meshek. <sup>18</sup> Arfaaksaad, Shalaa dhalche; Shalaan immoo Ebecrin dhalche. <sup>19</sup> Ebeerii ilmaan lama in dhalatan; bara inni tokko dhalate lafti waan hirmatameef maqaan isaa "Feleg" jedhame; ["Feleg" jechuun, "Hiramuu" jechuu dha;] maqaan obboleessa isaa immoo Yoqxaan ture. <sup>20</sup> Yoqxaan ilmaan in dhalche; isaanis, Almooda, Sheleef, Hasarmaawet, Yaaraa, <sup>21</sup> Hadoraam, Uzaal, Diqilaa, <sup>22</sup> Obaal, Abii-

maa'el, Sheebaa, <sup>23</sup> Ofiir, Hawiilaa fi Yobaab turan; isaan kun hundinuu ilmaan Yoqxaan turan.

<sup>24</sup> Dhaloonni Seemii hamma Abraamitti lakkaa'aman kanatti fufanii jiru; Seem, Arfaaksaad, Shalaa, <sup>25</sup> Ebeer, Feleg, Re'uu, <sup>26</sup> Seruug, Naahor, Taaraa, <sup>27</sup> Abraam, innis isa booddee "Abrahaam" jedhamee dha.

#### Ilmaan Ishmaa'el (Uma 25:12-16)

<sup>28</sup> Ilmaan Abrahaam, Yisihaqii fi Ishmaa'el turan. <sup>29</sup> Hiddi dhaloota isaanii kanatti fufee kan jiruu dha; ilmi Ishmaa'el inni angafni Nabaayoot, warri booddee immoo Qedaar, Adbi'el, Miibsaam, <sup>30</sup> Miishmaa, Durnaa, Maasaa, Hadaad, Tema, <sup>31</sup> Yetuur, Na-fiishii fi Qedimaa turan; isaan kun ilmaan Ishmaa'el.

<sup>32</sup> Ilmaan Abrahaam warri Qexuura saajjatoos isaa irraa dhalataniif immoo Zimraan, Yokshaan, Medaan, Miidiyaan, Ishbaakii fi Shuwa turan; ilmaan Yokshaan, Sheebaa fi Dedaan. <sup>33</sup> Ilmaan Miidiyaan, Efaa, Efer, Henok, Abidaa fi Elda'aa turan; isaan kun ijoollee warra Qexuuraan hortee dha.

#### Ilmaan Esaawuu (Uma 36:1-19)

<sup>34</sup> Abrahaam, Yisihaqin dhalche; ilmaan Yisihaq, Esaawuu fi Yaaqoob; Yaaqoob kun isa booddee "Israa'el" jedhamee ture. <sup>35</sup> Ilmaan Esaawuu immoo Eliifaaz, Rewu'el, Ye'ush, Yaa'alami fi Qoraahi turan. <sup>36</sup> Ilmaan Eliifaaz, Tema, Omaar, Zafoo, Gaataam, Qenaz, Tiimnaa fi Amaaleq turan. <sup>37</sup> Ilmaan Rewu'el, Naahaat, Zeraa, Shamaa fi Miizaa turan.

#### Jalqaba Namoota Warra Edoom Keessa Jiraatanii (Uma 36:20-30)

<sup>38</sup> Ilmaan Se'iir, Loxaan, Shobaal, Zibe'on, Aannaa, Diishon, Ezerii fi Diishaan turan. <sup>39</sup> Ilmaan Loxaan, Hoorii fi Hemaam turan; obboleettiin Loxaan immoo Tiimnaa turte. <sup>40</sup> Ilmaan

Shobaal, Alwaa, Manahaat, Ebaal, Shefoo fi Onaam; ilmaan Zibe'on, Ayyaa fi Aannaa; <sup>41</sup>ilmi Aannaa, Diishon; ilmaan Diishon immoo Hemdaan, Eshbaan, Yitraanii fi Keraan turan. <sup>42</sup>Ilmaan Ezer, Bilhaan, Zaawaanii fi Aqaan turan; ilmaan Diishaan, Uzii fi Aaraan.

### Mootota Biyya Edoom

(Uma 36:31-43)

<sup>43</sup>Namni mootii ta'ee warra: Israa'el irratti mo'u utuu hin argamin, mootonni biyya Edoom irratti mo'an kanatti fufanii in lakkaa'amu; Bel'aa ilma Be'or isa maqaan mandara isaatiin Diinhabaa ture. <sup>44</sup>Yeroo Bel'aan du'e, Yobaab ilma Zeraa nama biyya Bozraatu mootii ta'ee iddoo isaa bu'e. <sup>45</sup>Yeroo Yobaab du'e, Hushaam nama biyya Temaantu iddoo isaa bu'e. <sup>46</sup>Yeroo Hushaam du'e, Hadaad ilma Bedad isa biyya Mo'aabitti warra Miidiyaan harka jala galfatetu iddoo isaa bu'e; maqaan mandara isaa immoo "Awiit" jedhama. <sup>47</sup>Yeroo Hadaad du'e, Saamlaa nama biyya Masreqaatu iddoo isaa bu'e. <sup>48</sup>Yeroo Saamlaan du'e, Shaawul nama biyya Rehohot isa laga Efraa'xiis biraatu iddoo isaa bu'e. <sup>49</sup>Yeroo Shaawul du'e, Ba'aal-Hanaan ilma Akbortu iddoo isaa bu'e. <sup>50</sup>Yeroo Ba'aal-Hanaan du'e, Hadaadtu iddoo isaa bu'e; maqaan mandara isaatiin Phaayi, maqaan haadha manaa isaatiis Mahexaabel, isheen intala Maxired akkoo Mezahab turte. <sup>51</sup>Hadaadis in du'e; warri Edoomitti abboota gosaa ta'an warra kanatti aananii jiranii dha; isaanis Tiimnaa, Alwaa, Yetet, <sup>52</sup>Oholiibamaa, Elaa, Phiinon, <sup>53</sup>Qenaz, Teamaan, Miibzaar, <sup>54</sup>Magdii'elii fi Iraam; isaan kun abboota gosa Edoom turan.

### Ilmaan Israa'el

<sup>2</sup> <sup>1</sup>Ilmaan Yaaqoob isa "Israa'el" jedhamee, kanatti aananii kan jiranii dha; Ruuben, Shimi'oon, Lewwii, Yihudaa, Yisaakor, Zebulon, <sup>2</sup>Daan, Yoseef, Beniyaamin, Niftaalem, Gaadi, Ashcer\*.

\*1-2 Uma 35:22-26

<sup>1</sup>1Sen 2:9 "Kaaleb" yookiis "Kalubaayi".

<sup>2</sup>1Sen 2:11 "Salmoon" Ruut 4:21 ilaali; Ib "Salmaa".

<sup>3</sup>Ilmaan Yihudaa, Eer, Onaanii fi Shela; isaan kana sadan "Baat-Shuwa" kan jedhamtu durba Kana'aantu da'eef; Eer ilmi Yihudaa inni angafni Waaqayyo duratti nama jal'aa ture; kanaaf Waaqayyo isa in ajjeese\*. <sup>4</sup>Taamaar haati manaa ilma isaatiin immoo Faaresii fi Zaaraa in deesseef; akkasitti Yihudaan walumatti ilmaan shan in godhate\*. <sup>5</sup>Ilmaan Faares, Hezronii fi Hamul\*. <sup>6</sup>Ilmaan Zaaraa, Ziimrii, Etaan, Heamaan, Kalkoolii fi Dardaa; isaan walumatti shan turan. <sup>7</sup>Ilmi Karmii, Akaan isa wanta raawwatee balleffamuun irra ture fudhachuudhaan Israa'el irratti rakkina fidee dha\*. <sup>8</sup>Ilmi Etaan, Azaariyaa ture.

\*3 Uma 38:1-7

\*4 2Sen 4:1-2; Uma 38:27-30

\*5 Uma 46:12

\*7 Iya 7:1

### Maatii Daawit Mootichi Keessaa Dhalate

<sup>9</sup>Ilmaan Hezron, Yeraami'el, Raamii fi Kaaleb\* turan\*. <sup>10</sup>Raam, Aminadaabin dhalche; Aminadaab, Nahsoonin isa geggeessituu gosa Yihudaa dhalche\*. <sup>11</sup>Nahasoon, Salmoonin dhalche; Salmoon\*, Boazin dhalche; <sup>12</sup>Boaz, Obedin dhalche; Obed, Iseyin dhalche; <sup>13</sup>Isey immoo ilmaan torba dhalche; inni angafni Eliyaab, inni lammaffaan Abinaadaab, inni sadaffaan Shimi'aa, <sup>14</sup>inni afuraffaan Naataani'el, inni shanaffaan Raadaayi, <sup>15</sup>inni ja'affaan Ozeem, inni torbaffaan Daawit\*. <sup>16</sup>Obboleettonni isaanii immoo Zeruyaa fi Abigaayil; ilmaan Zeruyaa sadan Abiishaayi, Yo'aabii fi Asaa'el turan. <sup>17</sup>Abigaayil immoo Amaasaa in deesse; abbaan isaa "Yeter" kan jedhamu nama sanyii Ishmaa'el\*.

\*9 Rut 4:18-22; Mat 1:3

\*10 Lak 1:7; 2:3; 7:12

\*13-15 1Sam 16:5-13

\*16-17 2Sam 17:25

### Sanyii Kaaleb Ilma Hezron

<sup>18</sup>Kaaleb ilmi Hezron haadha manaa isaa Azubaa fi Yerii'ot irraa ilmaan in godhate; ilmaan ishees Yesher, Shobaabii fi Ardoon\*. <sup>19</sup>Azubaan erga

duutee immoo Kaaleb dubartii "Efraat" jedhamtu tokko in fuudhe; isheen ilma in deesseef; maqaa isaas Huuritti in moggaasan. <sup>20</sup>Huur Urin dhalche; Ur immoo Bazaali'elin in dhalche\*.

\*18 2:42

\*20 Bau 31:2

<sup>21</sup>Kana booddee Hezron intala Maakiir abbaa Giil'aad in fuudhe; inni yeroo ishee fuudhe nama waggaa jaatamaa ture; isheen Segubin in deesseef. <sup>22</sup>Segubis, Yaa'iirin in dhalche; Yaa'iir kun isa biyya Giil'aad keessaa mandaroota digdamii sadii qaba turee dha. <sup>23</sup>Geshuurii fi Aaram garuu Hawoot-Yaa'iirin; Qenaatiinis gandeewan naannoo ishee jiranii wajjin mandaroota jaatama irraa in fudhatan; isaan kun hundinuu kan sanyii Maakiir abbaa Giil'aad turan\*. <sup>24</sup>Hezron, Kaaleb-Efraataatti erga du'ee booddee, Abiyaan haati manaa isaa Ashuurin abbaa biyya Teqo'aa in deesseef.

\*22-23 Abo 10:3-5

### Sanyii Yeraami'el Ilma Hezron

<sup>25</sup>Yeraami'el ilmi Hezron inni angafni ilmaan ja'a qaba; ilmi isaa inni angafni Raam, warri kaan immoo Bu'naa, Oreen, Ozeemii fi Ahiiyaa dha. <sup>26</sup>Yeraami'el kun haadha manaa "Aataaraa" jedhamtu tokkos qaba ture; isheen immoo Onaamin deesse.

<sup>27</sup>Raam ilmi Yeraami'el inni angafni ilmaan sadii qaba; isaanis, Maa'aaz, Yaamiinii fi Eker. <sup>28</sup>Ilmaan Onaam, Shaamaayii fi Yaadaa dha; ilmaan Shaamaayii, Naadaabii fi Abiishur. <sup>29</sup>Maqaan haadha manaa Abiishur immoo Abiishaayil ture; isheen Ahibaani fi Moliidin in deesseef. <sup>30</sup>Ilmaan Naadaab immoo Seledii fi Aphaayim; Seled dhalu utuu hin godhatin in du'e. <sup>31</sup>Aphaayim, Yishii dhalche; Yishiin, Sheshaanin dhalche; Sheshaan immoo Ahilaayin dhalche. <sup>32</sup>Ilmaan Yaadaa obboleessa Shaamaayii, Yeterii fi Yonaataan; Yeter dhalu utuu hin godhatin in du'e. <sup>33</sup>Ilmaan Yonaataan, Pheletii fi Zaazaa dha; isaan kun sanyii Yeraami'el turan.

<sup>34</sup>Sheshaan ijoollee durbaa malee, ijoollee dhiiraa hin qabu ture; nama biyya Gibxii "Yarhaa" kan jedhamu hojjetaa tokko immoo qaba ture. <sup>35</sup>Inni Yarhaa hojjetaa isaa ka-

natti intala isaa in heerumsii; isheen Ataayin in deesseef. <sup>36</sup>Ataayi, Naataanin dhalche; Naataan immoo Zaabaadin dhalche. <sup>37</sup>Zaabaad, Eflaalin dhalche; Eflaal, Obedin dhalche; <sup>38</sup>Obed, Yehuu dhalche; Yehuun, Azaariyaa dhalche; <sup>39</sup>Azaariyaan, Heleziin dhalche; Helez, El'aasaa dhalche; <sup>40</sup>El'aasaan, Siismaayin dhalche; Siismaayi, Shaalumin dhalche; <sup>41</sup>Shaalum, Yeqaamiyaa dhalche; Yeqaamiyaan, Eliishaamaa dhalche.

### Sanyii Kaaleb Warra Kaan

<sup>42</sup>Ilmaan Kaaleb obboleessa Yeraami'el kanatti aananii kan jiranii dha; Meshaa isa angafa isa mandara Ziif ijaaree fi Mareshaa isa mandara Kebron ijaare turan\*. <sup>43</sup>Ilmaan Kebron, Qoraahi, Taaphuwa, Reqemii fi Shema dha. <sup>44</sup>Shemaan, Raahamin dhalche; Raaham, Yorge'aamin dhalche; Reqem, Shaamaayin dhalche. <sup>45</sup>Shamaayii abbaa Maa'on; Maa'on immoo abbaa Bet-Zuur; <sup>46</sup>Kaaleb saajjato "Efaa" jedhamtu tokko qaba ture; isheen Haaraanin, Mozaa fi Gaazezin in deesseef; Haaraanis immoo ilma godhatee, maqaa isaa Gaazezitti in moggaase.

\*42 2:18

<sup>47</sup>Ilmaan Yaahidaayi, Regem, Yotaam, Geshaan, Phelet, Efaa fi Sha'aaf turan. <sup>48</sup>Ma'akaan saajjatoon Kaaleb isheen kaan, Sheberii fi Tirhaanaa in deesseef. <sup>49</sup>Akkasumas Sha'aaf abbaa Madmaanaa fi Shewaa, abbaa Makbena fi Giibe'aa isheetu da'e; intalli Kaaleb immoo Aksaa turte\*. <sup>50</sup>Sanyiin Kaaleb warra kanatti aananii jiranii dha; Kaaleb haadha manaa isaa Efraataa irraa jalqaba kan inni godhate Huur; ilmaan Huur Shobaal isa mandara Kirriyat-Ya'ariimin ijaare, <sup>51</sup>Salmoon isa mandara Betlihem ijaaree fi Haareef isa mandara Betgaader ijaare turan. <sup>52</sup>Shobaal inni Kirriyat-Ya'ariimin ijaare ilmaan kan biraas qaba ture; isaanis Haro'ebii fi walakkaa Menuhoototaa turan. <sup>53</sup>Qomoon Kirriyat-Ya'ariim immoo Yetroota, Phutoota, Shumaatotaa fi Miishrota; Zoraatonni fi Eshtalonni qomoo warra kanaa ti\*.

\*49 Iya 15:16; Abo 1:12

\*53 4:2

54 Salmoon inni mandara Betlihem ijaare abbaa qomoo Netofaatotaa, abbaa qomoo Atrot-Bet-Yo'aab akkasumas abbaa qomoo Zoraatota warra walakkaa Maanaheetotaa ti. <sup>55</sup>Qomoon caaftotaa warri biyya Yaabez keessa jiraatan immoo Traasitoota Shime'aa-tota, Sukaatota; isaan kun Qenoota warra Hemaat abbaa qomoo Rekaab\*.

\*55 Abo 1:16

### Sanyii Daawit

**3** <sup>1</sup>Ilmaan Daawit warri Kebroonitti dhalataniif warra kanatti aananii jiranii dha; inni angafni Amnoon, isa Ahiino'aam Yizre'elittiitu da'eef; inni lammaffaan Daani'el, isa Abigaayil Karmelittiitu da'eef. <sup>2</sup>Inni sadaffaan Abiishaalom, isa Ma'akaa intala Talmaayi mootii Gesbuurtu da'eef; inni afuraffaan Adoniyaa dha, isa Haagiittiitu da'eef; <sup>3</sup>inni shanaffaan Shefaaxiyaa dha, isa Abiixaaltu da'eef; inni ja'afaan Yitre'aam, isa Eglaa haadha manaa isaatu da'eef. <sup>4</sup>Isaan kun ja'an Kebroon iddoo inni keessa taa'ee waggaa torbaa fi ji'a ja'a mo'etti dhalataniif; Yerusaaleem keessa taa'ee immoo waggaa soddomii sadii mo'e\*. <sup>5</sup>Warri kanatti aananii jiran immoo Yerusaalemitti dhalataniif; isaanis, Shime'aa, Shobaab, Naataani fi Solomoon; isaan kana arfan Baat-Sheebaa<sup>3</sup> intala Amii'eltu da'eef\*. <sup>6</sup>Kana malees Yibhaar, Eliishuwa<sup>4</sup>, Eliifaalex, <sup>7</sup>Nogaa, Nefeg, Yaafii'aa, <sup>8</sup>Eliishaamaa, Eliyaadaa fi Eliifelex, walumatti sagal. <sup>9</sup>Isaan kun hunduu ilmaan Daawit; obboleettiin isaanii "Taamaar" jedhamti; warri saajjatoota irraa dhalataniif immoo isaan kana keessatti hin lakkaa'amne\*.

\*1-4 2Sam 3:2-5

\*5 2Sam 11:3

\*9 2Sam 13:1-22

### Mootota Yihudaa

10 Ilmi Solomoon Rehobiyaam; ilmi Rehobiyaam Abiyyaa dha; ilmi Abiyyaa Aasaa dha; ilmi Aasaa Yohshaafaax; ilmi Yohshaafaax <sup>11</sup>Yoraam; ilmi Yoraam Ahaaziya dha; ilmi Ahaaziya Yo'aash; <sup>12</sup>ilmi Yo'aash Amaasiya dha; ilmi Amaasiya Azaa-

riyaa dha; ilmi Azaariyaa Yotaam; <sup>13</sup>ilmi Yotaam Ahaaz; ilmi Ahaaz Hisqiyaas; ilmi Hisqiyaas Minaasee; <sup>14</sup>ilmi Minaasee Amoon; ilmi Amoon Yosiyaa. <sup>15</sup>Ilmaan Yosiyaa kanatti fufanii kan jiranii dha; inni angafni Yohaannaan; inni lammaffaan Yehoyaaqiim; inni sadaffaan Zedeqiyyaa dha; inni afuraffaan Shaalum. <sup>16</sup>Yehoyaaqiim ilmaan lama qaba; isaanis Yehoyaaqiinii fi Zedeqiyyaa dha\*.

\*10-16 Mat 1:7-12

### Sanyii Yehoyaakiin Mootichaa

17 Ilmaan Yehoyaakiin mootichaa isa namoota Baabiloonin booji'amee kanatti aananii jiru; isaanis She'al-tii'el\*, <sup>18</sup>Malkiiraam, Phedaayaa, Shenaazaar, Yeqaamiyaa, Hoshamaa, Nedaabiyyaa; <sup>19</sup>ilmaan Phedaayaa immoo Zarubaabelii fi Shime'ii dha; ilmaan Zarubaabel, Meshulaamii fi Hanaaniyyaa dha; Shelomiit immoo obboleettiin isaanii ti. <sup>20</sup>Isaan kana malees, ilmaan shan qaba; isaanis Hashubaa, Ohel, Berekiyyaa, Hasadiyaa fi Yushaab-Hesed. <sup>21</sup>Ilmaan Hanaaniyyaa immoo Phelaatiyyaa fi Yesaayaa dha; Yesaayaan abbaa Refaayaa ti; Refaayaan abbaa Arnaan; Arnaan abbaa Obaadiyaa ti; Obaadiyaan abbaa Shekaaniyyaa ti. <sup>22</sup>Sanyiin Shekaaniyyaa immoo Shema'iyyaa fi ilmaan isaa Haxush, Yigaal, Baariihaa, Na'ariyyaa fi Shaafaax; walumatti ja'a turan. <sup>23</sup>Ilmaan Na'ariyyaa immoo Elyo'enaayi, Hisqiyaasii fi Azriqaam; walumatti sadii. <sup>24</sup>Ilmaan Elyo'enaayi immoo Hodaawiyaa, Eliyaashiib, Phelaayaa, Aquub, Yobaanaa, Delaayaa fi Anaani dha; walumatti torba.

\*17 2Sen 36:9-10

### Sanyii Yihudaa Warra Kaan

**4** <sup>1</sup>Ilmaan Yihudaa, Faares, Hezron, Karmii, Huurii fi Shobaal turan. <sup>2</sup>Re'aayaan ilmi Shobaal, Yaahaatin dhalche; Yaahaat immoo Ahumaayii fi Lahadin dhalche; isaan kun qomoo Zoraatota ti\*. <sup>3</sup>Ilmaan Etaam, Yizre'el, Yishmaa fi Yidbaash; maqaan obboleettii isaanii immoo Hazelelphonii ture. <sup>4</sup>Phenu'el abbaa Gidoor; Ezer

abbaa Hushaa ti; isaan kun warra mandara Betlihem ijaare sanyii Huur ilma Efraataa isa angafaa ti. <sup>5</sup>Ashuur abbaan biyya Teqo'aa dubartoota lama qaba ture; isaanis "Helaa fi Na'araa" jedhamu. <sup>6</sup>Na'araan Abuzaamin, Heferin, Teyimenii fi Haa'ashtaarin in deesseef; isaan kun ilmaan Na'araa ti. <sup>7</sup>Ilmaan Helaa immoo Zeret, Yezoharii fi Etnaan turan. <sup>8</sup>Koz abbaa Anubii fi Zobeabaa ti; akkasumas abbaa qomoo Aariihel ilma Harum.

\*7-2 2:3-4

<sup>9</sup>Yaabez obboloota isaa caalaatti ulfina-qabeessa ture; haati isaa, "Ani dhiphinaan isa da'eera" jechuudhaan, "Yaabez" jettee in moggaafte. <sup>10</sup>Yaabez, "Maaloo, ati na eebbisi, lafa bal'aas anaaf kenni! Harki kee anaa wajjin jiraatee hamaan akka ana hin dhiphifnetti ana haa egu!" jedhee, Waaqayyo isa kan Israa'el in kadhate; kanaaf Waaqayyo wanta inni kadhate in kenneef.

<sup>11</sup>Kelub obboleessi Shukaa abbaa Maakiir isa Eshtoonin dhalchee ti. <sup>12</sup>Eshtoon, Betrafaa, Phaasehaa fi Tehiinaa abbaa Irnaahaash in dhalche; isaan kun namoota warra mandara Rekaa ijaaree dha. <sup>13</sup>Ilmaan Qenaz Otnii'elii fi Seraayaa dha; ilmi Otnii'el Katatii fi Me'onotayyi\*. <sup>14</sup>Me'onotayyi, Ofraa dhalche; Seraayaan, Yo'aabin dhalche; Yo'aab kun abbaa dachaa warra waa qirixanii bifa itti baasanii ti; dachaan kun immoo namoonni achi keessa jiraatan warra waa qirixanii bifa itti baasan waan ta'aniif, maqaa kanaan moggaafame. <sup>15</sup>Ilmaan Kaaleb ilma Yofunee immoo, Iruu, Elaa fi Naa'aam; ilmi Elaa, Qenaz\*. <sup>16</sup>Ilmaan Yihaleli'el, Ziifii, Ziifaa, Tiiriyaa fi Asaare'el. <sup>17</sup>Ilmaan Izraa, Yeter, Mered, Eferii fi Yaalon; dubartoota Mered keessaa isheen tokko Miiryaamin, Shamaayii fi Iishbaa isa mandara Eshtemo'aa ijaare in deesseef. <sup>18</sup>Haati manaa isaa isheen Yihudittiin immoo Yered isa mandara Gedoor ijaare, Heber isa mandara Sokoo ijaare, Yekuti'el isa mandara Zaankaa ijaare in deesseef; Miiryaam, Shamaayii fi Iishbaa immoo intala mootii Gibxii Biitiyaatu da'eef.

\*13 Iya 15:17; Abo 1:13

\*15 Lak 13:6; 14:6

<sup>19</sup>Hodiiyaan obboleettii Nahaam fundhe; ilmaan ishee abbootii qomoo Gaarim isa mandara Qeyilaa keessa jiraatu fi abbootii qomoo Ma'akaat isa mandara Eshtemo'aa keessa jiraatu ti. <sup>20</sup>Ilmaan Shimoon, Amnoon, Riinaa, Benhaanaanii fi Tiilon; ilmaan Yishii immoo Zobeetii fi Ben-Zoheet. <sup>21</sup>Ilmaan Shelaa ilma Yihudaa, Eer isa mandara Lekaa ijaaree fi La'aadaa isa mandara Mareshaa ijaare akkasumas maatiiwwan qomoo warra uffannaa quncee talbaa ba'eessaa Bet-Ashbe'at bojjetanii dha. <sup>22</sup>Yooqiim, namoonni mandara Kozebaa keessa jiraatan, Yo'aash akkasumas Saaraaf inni Mo'aab irratti mo'e gara Lehemitti in deebi'an; [caaffanni kun kan durii ti.] <sup>23</sup>Isaan kun suphe-dhoofuun warra mandara Nexaayimii fi Gederaa keessa jiraatanii dha; isaan achi taa'nii mootiidhaaf in bojjetu turan.

### Sanyii Shimi'oon

<sup>24</sup>Ilmaan Shimi'oon, Nemu'el, Yaamiin, Yaariib, Zeraa, Shaawul\*. <sup>25</sup>Ilmi Shaawul immoo, Shaalum; ilmi Shaalum, Miibsaam; ilmi Miibsaam, Miishmaa. <sup>26</sup>Ilmi Miishmaa, Hamu'el; ilmi Hamu'el, Zaakur; ilmi Zaakur, Shime'ii dha. <sup>27</sup>Shime'iin ilmaan kudha ja'aa fi intaloota ja'a qaba ture; obboloonni isaa garun ijoollee baay'ee hin qaban turan; qomoon isaanii hunduuus akka namoota Yihudaa hin baay'anne. <sup>28</sup>Isaan mandaroota Bersheebaa, Molaadaa, Hazarshuwaal, <sup>29</sup>Bilhaa, Ezem, Tolaa, <sup>30</sup>Betu'el, Hormaa, Siilaag, <sup>31</sup>Bet-Markabot, Hazaarsusiim, Bet-Bire'ii fi Sha'araayim keessa in jiraatan; isaan kun hamma bara Daawit mootummaa fudhatetti mandaroota isaanii turan. <sup>32</sup>Mandaroonni naannoo isaanii jiran immoo, Etaam, Aayin, Rimoon, Tokkeenii fi Ashaan; walumatti mandaroota shan turan. <sup>33</sup>Gandeen naannoo mandaroota hamma Ba'aalaat jiran kana hundumaa keessas jiraataniiru; mandaroonni kun iddoo isaan keessa jiraatanii fi iddoo caaffanni hidda dhaloota isaanii keessatti argamuun dha\*.

\*24 Uma 46:10; Lak 26:12-14

\*28-33 Iya 19:2-8

<sup>3</sup>1Sen 3:5 "Baat-Sheebaa" 2Sam 11:3 ilaali; lb baay'eetti "Baat-Shuubaa".

<sup>4</sup>1Sen 3:6 "Eliishuwa" 2Sam 5:15; 1Sen 14:5 ilaali; kaan immoo "Eliishaamaa".

34 Dura-buutonni abbootii qomoo isaanii kanatti fufanii jiru; isaanis Meshobaab, Yaamlek, Yoshaa ilma Amaa-siyaa, <sup>35</sup>Yo'el, Yehuu ilma Yoshiibiyaa ilma Seraayaa ilma Asii'el, <sup>36</sup>Elyo'enaayi, Ya'aqobaa, Yishohaayaa, Ashaayaa, Adii'el, Yesiimii'el, Benaa-yaa, <sup>37</sup>Ziizaa ilma Shiifii, ilma Aalon, ilma Yedaa'iyaa, ilma Shiimrii, ilma Shemaa'iyaa, <sup>38</sup>Warri maqaan isaanii dha'ame kun qomoo qomoo isaanii keessatti geggeessitoota turan; maatiiwwan isaanis guddaa in baay'atan. <sup>39</sup>Isaan dachaa sana gara ba'a-biiftuutiin bushaayee isaanitiif marga barbaacha hamma itti lixa Gedooritti in adeeman. <sup>40</sup>Isaan horii isaanitiif marga lalisaa fi ba'eessa in argatan; iddoon sun bal'aa, gabi-qabeessaa fi naga-qabeessa; duraan sanyii Kaamtu achi jiraachaa ture.

41 Warri maqaan isaanii caafame kun bara Hisqiyaas mootii Yihudaatti dhufanii, sanyii Kaam rukutanii dunkaana isaanii fi Me'unoota warra achi turan rukutanii in barbadeessan; kunis hamma har'aatti beekamee jira; ofii isaanitiif immoo horii isaanitiif achi marga waan argataniif, iddoo isaanii qabatanii in jiraatan. <sup>42</sup>Sanyii Shimi'oon kana keessaa namoonni dhibbi shan, Phelaatiyaa, Ne'aariyaa, Refaayaa fi Uzii'el ilma Yishiitiin geggeefamanii gara tulluu Se'iiritti ol ba'anii, <sup>43</sup>Amaaleqoota warra hafanii jalaa ba'an in rukutan; ofii isaanitiif immoo hamma har'aatti achi in jiraatan.

### Sanyii Ruuben

5 <sup>1</sup>Sanyiin Ruuben ilma Yaaqoob isa angafaa kanatti aanee jira; Ruuben illee angafa ture, garuu sababii inni saajjatoo abbaa isaatii tokko bira ga'eef, ijoollee Yoseef obboleessa isaatiif angafummaan in kenname; kanaaf hiddi dhaloota isaatii akka angafummaa isaatti hin caafamne\*. <sup>2</sup>Yihudaan obboluta isaa caalaatti jabaa ta'ee, biyya kan bulchu sanyii isaa keessaa yoo ba'e iyyuu, angafummaan Yoseefiif in kenname\*. <sup>3</sup>Ilmaan Ruuben ilma Israa'el isa angafaa, Henok, Faluu, Hezronii fi Karmii turan\*.

\*1 Uma 35:22; 49:3-4

\*2 Uma 49:8-10; Kes 33:7; Uma 49:22

\*3 Uma 46:9; Bau 6:14

4 Sanyiin Yo'el immoo kanatti fufanii kan jiranii dha; Shemaa'iyaa, Goog, Shime'ii, <sup>5</sup>Miikaa, Re'aayaa, Ba'aal, <sup>6</sup>Be'eraa isa Tiiglaat-Phileeser mootiin Asor booji'ee adeemee dha; Be'eraan kun geggeessituu gosa Ruuben ture\*.

\*6 2Mot 15:29

7 Aantiin isaa qomoo qomoo isaanitiin akka hidda dhaloota isaanitiif caafamaniiru; isaanis Yeyi'el isa dura-bu'aa, Zakaariyaas, <sup>8</sup>Bel'aa ilma Azaaz, ilma Shemaa, ilma Yo'el; isaan kun lafa "Aro'er" jedhamuu jalqabanii hamma Neboodhaa fi Ba'aal-Me'onitti qabatanii irra in jiraatan. <sup>9</sup>Giil'aaditti horiin isaanii wal horanii baay'atanii waan turaniif, karaa gara ba'a-biiftuu, biyyicha hamma daarii lafa onaa isa laga Efraaxis bira ga'utti in qabatan. <sup>10</sup>Bara Saa'ol mootichaatti gosi Ruuben kun qomoo Hagaar lolanii isaan in mo'an; Giil'aad irraa gara ba'a-biiftuutiinis iddoo jireenya isaanii guutummaatti qabatanii, ofii isaanitiif achi in jiraatan.

### Sanyii Gaadi

11 Sanyiin Gaadi fuullee isaanitiin hamma Saalkaatti qabatanii biyya Baashaan keessa in jiraatan. <sup>12</sup>Baashaan keessatti Yo'el dura-bu'aa isaanii, isatti aane immoo Shaafaam, Yanaayyi fi Shaafaax turan. <sup>13</sup>Obboluta isaanii immoo akka mana mana abbaa isaanitiif Mikaa'el, Meshulaam, Sheebaa, Yoraayi, Yaakaan, Zii'aa fi Ebeer; isaan walumatti torba turan. <sup>14</sup>Sanyiin Abiiahyil ilma Huur kanatti fufee kan jiru dha; Abiiahyil ilma Huur, ilma Yaarokaa, ilma Giil'aad, ilma Mikaa'el, ilma Yeshiishaayi, ilma Yaakedoo, ilma Buus. <sup>15</sup>Ahiin ilma Abdi'el, ilma Gunii isa mana abbaa isaanitiif dura-bu'aa turee dha. <sup>16</sup>Isaan biyya Giil'aadii fi biyya Baashaan akkasumas mandaroota ishee fi guutummaa bakkee Shaaron lafa horii dheechifatan hundumaa keessa in jiraatan. <sup>17</sup>Isaan kun hundinuu bara Yotaam mootii Yihudaa fi Yerobi'aam mootii Israa'elitti caaffata hidda dhalootaa keessatti caafamaniiru\*.

\*17 2Mot 15:32; 14:23

### Sanyii Lewwii

6 <sup>1</sup>Ilmaan Lewwii, Gershoom, Qehaati fi Meraarii dha\*. <sup>2</sup>Ilmaan Qehaat, Amraam, Yizhaar, Kebroonii fi Uzii'el\*. <sup>3</sup>Ijoolleen Amraam, Aaron, Musee fi Miiryaam; ilmaan Aaron, Naadaab, Abiihu, Ele'azaarii fi Itamaa turan.

\*1 6:16

\*2 Bau 6:20; Lak 26:59

4 Ele'azaar, Fiinehaasin dhalche; Fiinehaas, Abiishuwa dhalche; <sup>5</sup>Abiishuwaan, Bukin dhalche; Buk Uz in dhalche; <sup>6</sup>Uz, Zeraayaa dhalche; Zeraayaan, Meraayootin dhalche; <sup>7</sup>Meraayoot, Amaariyaa dhalche; Amaariyaan, Ahiixub in dhalche; <sup>8</sup>Ahiixub, Zaadoq in dhalche; <sup>9</sup>Ahimaaz, Azaariyaa dhalche; <sup>10</sup>Azaariyaan, Yohaannaan in dhalche; <sup>11</sup>Yohaannaan, Azaariyaa dhalche; <sup>12</sup>Azaariyaan kun isa luba ta'ee mana qulqullummaa isa Solomoon Yerusaleemitti ijaare keessa hojjechaa turee dha. <sup>13</sup>Azaariyaan, Amaariyaa dhalche; <sup>14</sup>Amaariyaan, Ahiixub in dhalche; <sup>15</sup>Ahiixub, Zaadoq in dhalche; <sup>16</sup>Zaadoq, Shaalumin dhalche; <sup>17</sup>Shaalum, Hiilqiyyaa dhalche; <sup>18</sup>Hiilqiyaan, Azaariyaa dhalche; <sup>19</sup>Azaariyaan, Seraayaa dhalche; <sup>20</sup>Seraayaan, Yehozadaaq in dhalche; <sup>21</sup>Yehozadaaq yeroo Waaqayyo, namoonni Yihudaa fi namoonni Yerusaleem harka Nebukadnezaarin akka booji'aman godhe sana biyyaa baafame\*.

\*15 2Mot 25:11,18

16 Ilmaan Lewwii Gershoom, Qehaati fi Meraarii dha\*. <sup>17</sup>Maqaan ilmaan Gershoom kanatti aanee jira; isaanis Liibnii fi Shime'ii dha. <sup>18</sup>Ilmaan Qehaat Amraam, Yizhaar, Kebroonii fi Uzii'el.

\*16 6:1

19 Ilmaan Meraarii Maahilii fi Mushii dha; maatiin Lewwootaa akka mana mana abbaa isaanitiif kanatti aananii kan jiranii dha. <sup>20</sup>Qomoo Gershoom keessaa Liibnii, Yahat, Ziimaa, <sup>21</sup>Yo'aa, Iddoo, Zeraa fi Ye'ateraayi turan.

22 Ilmaan Qehaat Amnaadaab, Qoraahi, Asii\*, <sup>23</sup>Elqaanaa, Ebiyaasaaf, Asii, <sup>24</sup>Tahaat, Urii'el, Uziiyaa fi Shaawul turan.

\*22 Bau 6:24

18 Gosa Ruuben, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee keessaa, namoonni jagnoonni jajjaboonni gaachana fudhachuu, billaa luqqifachuu, xiyya darbachuu danda'anii fi akka itti lolan baranii lolaaf qophaa'an namoota kuma afurtamii afurii fi dhibba torbaa fi jaatama turan. <sup>19</sup>Isaan kun dhaqanii gosa Hagaar, gosa Yetuur, gosa Naafiishii fi gosa Nodaabitti lola in kaasan. <sup>20</sup>Isaan Waaqayyoon waan amanataniif, lola sana keessatti gargaarsaaf gara isaatti yeroo iyyatanitti inni immoo kadhata isaanii dhaga'eefii, Hagaaronnii fi warri isaanii wajjin turan harka isaanii keessa akka bu'an in godhe. <sup>21</sup>Isaan Hagaarota irraa gaalota kuma shantama, hoolota kumaatama dhibba lamaa fi kuma shantama, harroota kuma lama akkasumas immoo namoota kumaatama dhibba tokko booji'anii in adeeman. <sup>22</sup>Lolli sun fedha Waaqayyootiin waan ta'eef, namoonni baay'een in ajjeefaman; warri mo'anii laficha qabatan kun hamma bara ofii isaanitiif booji'amaniitti lafa sana irra in jiraatan.

### Walakkaa Gosa Minaasee

23 Walakkaan gosa namoota Minaasee warri biyya Baashaanii hamma Ba'aal-Hermoonitti, Seniirii fi tulluu Hermoonitti qabatanii jiraachaa turan guddaa in baay'atan\*. <sup>24</sup>Dura-buutonni mana mana abbaa isaanii immoo Efer, Yishe'ii, Elii'el, Azrii'el, Ermiyaas, Hodaawiyaa fi Yaadii'el; isaan kun loltuu jajjaboo, beekamoo fi mana mana abboota isaanitiif dura-buutota turan. <sup>25</sup>Haa ta'u iyyuu malee, isaan Waaqayyo abboota isaanitiif hin amananne, isa dhiisanii gara waaqayyolii saba biyya sanaa warra Waaqayyo fuula isaanii duraa isaan balleessetti garagalan. <sup>26</sup>Waaqayyo inni kan Israa'el immoo Phulin mootii Asor isa "Tiiglaat-Phileeser" jedhamee beekame isaanitti in kaase; mootichis gosa Ruuben, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee booji'ee, gara Kalaa, Kaabor, Haaraa fi laga Gozaan lafa isaan itti hafanitti isaan in geesse\*.

\*23 Kes 3:8-9

\*25-26 2Mot 15:19,29

25 Ilmaan Elqaanaa Amaasaayii fi Ahiimoot. <sup>26</sup> Ilmaan Ahiimoot Elqaanaa, Sofaayii, Naabaat, <sup>27</sup> El'aab, Yerohaam, Elqaanaa. <sup>28</sup> Ilmaan Saamu'el Yo'el isa angafa, Abiiyaan immoo isa isatti aanuu dha\*.

\*28 1Sam 8:2

29 Ilmaan Meraarii Maahilii, Liibnii, Shime'ii, Uzaa, <sup>30</sup> Shime'aa, Hagiiyaa fi Asaayaa turan.

### Faarfattoota Mana Qulqullummaa

31 Sanduugi kakuu mana qulqullummaatti erga galee booddee, faarfannaa manicha keessatti faarfatuuf itti gaafatamoo akka ta'aniif, namoonni Daawit mootichi bojjii irra dhaabe kanatti fufanii kan jiranii dha. <sup>32</sup> Isaan bamma bara Solomoon Yerusaleemitti mana qulqullummaa ijaarreetti, akka abhoommii isaaniif kennameetti balbala dukaana walga'ii iddoo qulqullaa'aa duratti argamanii faarfachuudhaan isaaf in hojjetu turan.

33 Namoonni ijoollee isaanii wajjin hojii kana irra turan, akka kanatti aanee jirutti caafamaniiru; qomoo Qehaat keessaa, Hemaan faarfaticha, ilma Yo'el ilma Saamu'el\*, <sup>34</sup> ilma Elqaanaa, ilma Yerohaam, ilma Elii'el, ilma To'aa, <sup>35</sup> ilma Zuuf, ilma Elqaanaa, ilma Mahaat, ilma Amaasaayii, <sup>36</sup> ilma Elqaanaa, ilma Yo'el, ilma Azaariyaa, ilma Sefaaniiyaa, <sup>37</sup> ilma Tahaat, ilma Asiiir, ilma Ebiyaasaaf, ilma Qoraahi, <sup>38</sup> ilma Yizhaar, ilma Qehaat, ilma Lewwii, ilma Israa'el.

\*33 25:1

39 Asaaf obboleessa Hemaan isa gara mirga isaa ijaajjee hojjetu, Asaaf ilma Berekiyaa, ilma Shime'aa\*, <sup>40</sup> ilma Mikaa'el, ilma Ba'aseyaa, ilma Malkiiyaa, <sup>41</sup> ilma Etnii, ilma Zeraa, ilma Adaayaa, <sup>42</sup> ilma Eyitaan, ilma Ziimaa, ilma Shime'ii, <sup>43</sup> ilma Yaahaat, ilma Gershoom, ilma Lewwii ti.

\*39 15:17,19

44 Obbooloonni isaanii ilmaan Meraarii immoo gara bitaatiin dhaabatanii in hojjetu turan; Eyitaan ilma Qiishii, ilma Abdii, ilma Maluuk, <sup>45</sup> ilma Hashabiiyaa, ilma Amaasiyaa, ilma Hiilqiiyaa, <sup>46</sup> ilma Amzii, ilma Baanii, ilma Shaamer, <sup>47</sup> ilma Maahilii, ilma Mushii, ilma Meraarii, ilma Lewwii ti.

<sup>48</sup> Lewwoonni akka isaanii mana Waa-

qayyoo keessaa hojii iddoo qulqullaa'aa isa kan biraa hundumaa irra dhaabamanii turan.

### Sanyii Aaron

49 Aaronii fi sanyiin isaa garuu iddoo aarsaa isa qalmi gubamu irratti dhi'eeffamu fi isa ixaanni irratti aarfamu irratti aarsaa in dhi'eessu; kana malees, akkuma Museen garbichi Waaqayyoo abhoomnee turetti, wanta iddoo hundumaa caalaa qulqullaa'aa ta'e keessatti hojjetamu hundumaatti gaafatamuunii fi Israa'eliif araara buusuun hojii isaanii ture\*. <sup>50</sup> Sanyiin Aaron warra kanatti aananii dha; Aaron abbaa Ele'azaar; Ele'azaar abbaa Fiinehaas; Fiinehaas abbaa Abiishuwa ti; <sup>51</sup> Abiishuwaan abbaa Bukii ti; Buk abbaa Uzii ti; Uz abbaa Zeraayaa ti; <sup>52</sup> Zeraayaan abbaa Meraayoot; Meraayoot abbaa Amaariyaa ti; Amaariyaan abbaa Abixub; <sup>53</sup> Abixub abbaa Zaadoq; Zaadoq abbaa Ahimaa\*. <sup>54</sup> Buufanni mukaa inni dura hu'e sanyii Aaron keessaa qomoo Qehaatiif waan baaseef, lafti isaaniif kenname kanatti aanee jira. <sup>55</sup> Biyya gosa Yihudaa keessaa Kehroonii fi lafa tikaa naannoo isaa jiru hundumaa isaaniif in kennan. <sup>56</sup> Lafa naannoo mandarattii fi gandeen ishee garuu, Kaaleb ilma Yofuneef in kennan. <sup>57</sup> Ilmaan Aaronii immoo mandaroota namoonni kooluu itti galan, Kehroonii fi Liibnaa akkasumas Yaatiir, Eshtemo'aa, <sup>58</sup> Hiilen, Deebir, <sup>59</sup> Aashaan, Bet-Shemesh iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in kennaniif. <sup>60</sup> Biyya gosa Beniyaamin keessaa immoo Gebaa, Alemetii fi Anaatotin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in kennaniif; mandaroonni maatii isaanii hundinuu walumatti kudha sadii turan. <sup>61</sup> Sanyiin Qehaat warri hafan immoo biyya walakkaa gosa Minaasee keessaa mandaroota kudhan in argatan.

\*49 Bau 28:1

\*50-53 6:3-8

62 Sanyiin Gershoom akka qomoo qomoo isaaniitti biyya gosa Yisaakor, gosa Asheerii fi gosa Niftaalem keessaa akkasumas biyya walakkaa gosa Minaasee isa Baashaan keessaa mandaroota kudha sadii in argatan. <sup>63</sup> Sanyiin Meraarii akka qomoo qomoo isaaniitti

### Sanyii Yisaakor

7 <sup>1</sup> Ilmaan Yisaakor arfan, Tolaa, Phuwaa, Yaashubii fi Shimroon\*. <sup>2</sup> Tolaan ilmaan ja'a qaba; isaanis, Uzii, Refaayaa, Yerii'el, Yaahimaayii, Yibsaamii fi Shemu'el; isaan kun mana mana abboota isaaniitti dura-buutota, dhaloota bara isaanii keessattis loltoota jajjaboo turan; bara mootummaa Daawit keessa loltoonni isaanii warri jajjaboonni kuma digdamii lamaa fi dhibba ja'a turan. <sup>3</sup> Ilmi Uzii, Yizraahiyyaa; ilmaan Yizraahiyyaa, Mikaa'el, Obaadiyaa, Yo'elii fi Yishiiyaa; isaan kun shanan dura-buutota turan. <sup>4</sup> Isaan dubartootaa fi ilmaan baay'ee qabu waan turaniif, akka caaffata hidda dhaloota qomoo isaaniitti loltoota lolaaf qophaa'an kuma soddonii ja'a qabu turan. <sup>5</sup> Aantii isaanii kan ta'an guutummaa gosa Yisaakor keessaa akka caaffata hidda dhaloota isaaniitti kan caafaman walumatti loltoota jajjaboo kuma saddeettamii torba turan.

\*1 Uma 46:13; Lak 26:23-24

### Sanyii Beniyaamin

6 Ilmaan Beniyaamin sadii; isaanis, Bel'aa, Bekerii fi Yedii'el\*. <sup>7</sup> Ilmaan Bel'aa, Ezboon, Uzii, Uzii'el, Yerii-mootii fi Iirii dha; isaan kun shanan mana mana abboota isaaniitti dura-buutota; sanyii isaanii keessaa akka caaffata hidda dhaloota isaaniitti loltoota kuma digdamii lamaa fi soddonii afur turan. <sup>8</sup> Ilmaan Beker Zemii-raa, Yo'aash, Elii'ezer, Elyo'enaayii, Omrii, Yeriimoot, Abiiyaa, Anaatotii fi Alameet; isaan kun hundinuu ilmaan Beker. <sup>9</sup> Akka caaffata hidda dhaloota isaaniitti mana mana abboota isaaniitti dura-buutota kan ta'aniif, loltoonni jajjaboonni kuma digdamii lamaa turan.

\*6 8:1-2; Uma 46:21; Lak 26:38-41

10 Ilmi Yedii'el, Bilhaan; ilmaan Bilhaan immoo Ye'ush, Beniyaamin, Ehud, Kennaanaa, Zetaan, Tarshiishii fi Ahiishaabar. <sup>11</sup> Ilmaan Yedii'el kun hundinuu mana mana abboota isaaniitti dura-buutota turan; sanyii isaanii keessaa loltoota jajjaboo lolaaf qophaa'an kuma kudha torbaa fi dhibba lama turan. <sup>12</sup> Ilmaan Iir, Shuphiimii fi Huphiim; ilmi Aher immoo Hushiim.

biyya gosoota Ruuben, Gaadii fi Zebuloon keessaa mandaroota kudha lama in argatan. <sup>64</sup> Akkasitti Israa'eloonni mandaroota kanaa fi iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiran warra Lewwootaatiif in kennan. <sup>65</sup> Mandaroota gosa Yihudaa, Shimi'oonii fi Beniyaamin keessaa maqaa dba'aman kana buufata mukaatiin in kennaniif.

66 Qomoo Qehaat keessaa kaan immoo, biyya gosa Efreem keessaa mandaroota daarii isaanii jiran in argatan. <sup>67</sup> Isaan biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa Sheekem mandara namni nama ajjeesee kooluu itti galu, lafa tikaa naannoo ishee jiruu wajjin, Gezeriin, <sup>68</sup> Yaaqmi'aamin, Bet-Horoonin, <sup>69</sup> Ayalonin, Gaat-Rimoonin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in argatan.

70 Biyya walakkaa gosa Minaasee keessaa immoo mandara Aanerii fi mandara Biile'aam iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin qomoo ilmaan Qehaat warra hafaniif in kennan. <sup>71</sup> Sanyiin Gershoom akka kanatti aanee jirutti argatan; biyya walakkaa gosa Minaasee keessaa, Golaan isa Baashaan keessaa fi Eshtaarotin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in argatan. <sup>72</sup> Biyya gosa Yisaakor keessaa immoo Qedeesh, Daabeeraat, <sup>73</sup> Raamoot, Aanem iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin, <sup>74</sup> biyya gosa Asheer keessaa maashaal, Abdoon, <sup>75</sup> Huqooqii fi Rehoobin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin, <sup>76</sup> biyya gosa Niftaalem keessaa Qedeesh isa Galijilaa keessaa, Haamonii fi Kiriyat-Aayimin iddoowwan tikaa naannoo isaa jiranii wajjin in argatan.

77 Sanyiin Meraarii warri hafan immoo biyya gosa Zebuloon keessaa Rimoonii fi Taaborin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin, <sup>78</sup> laga Yordaanos gamaa Yerikoo irraa gara ba'a-biiftuutiin biyya gosa Ruuben keessaa Bezer isa lafa onaa keessaa, Yaahizaa, <sup>79</sup> Qedemootii fi Mefaatin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in argatan. <sup>80</sup> Biyya gosa Gaadi keessaa Raamoot isa Giil'aad keessaa, Mahanaayim, <sup>81</sup> Heshboonii fi Yaazerin iddoowwan tikaa naannoo isaanii jiranii wajjin in argatan.

13 Ilmaan Niftaalem, Yaahize'el, Gunii, Yezer, Shaalum; isaan kun ilmaan Niftaalem; Niftaalem kun immoo isa Bilhaan deessee dha\*.

\*13 Uma 46:24

### Sanyii Minaasee

14 Ilmaan Minaasee, Asrii'elii fi Maakiir abbaa qomoo Giil'aadotaa ti; isaan kana Yaalaadaa saajjatoos isaa ishee durba warra Sooriyaatu da'eef\*; 15 Maakiir obboleettii Huphiimii fi Shuphiim in fuudhe; maqaan ishees "Ma'akaa" jedhama; ilmaan Maakiir keessaa inni tokko Zelofehaad; inni ijoollee durbaa malee, dhiira hin godhanne. 16 Ma'akaan haati manaa Maakiir ilmaan lama deesseefii, isa tokko "Pheresh" jettee moggaafte, isa kaan immoo, "Sheresh" jettee in moggaafte; Pheresh ilmaan lama qaba nire; isaanis Ulaamii fi Raagam. 17 Ulaam ilma tokko godhate, maqaan isaas Bedaan; isaan kun sanyii Giil'aad ilma Maakiir Minaasee ti. 18 Hamoleket obboleettiin Giil'aad ilmaan sadii godhatte; isaanis Ishood, Abii'ezerii fi Mahilaa dha. 19 Ilmaan Shemiidaa, Ahiiyaan, Sheekem, Liikihii fi Aniiyaan.

\*14 Lak 26:29-34

### Sanyii Efreem

20 Sanyiin Efreem, Shutelaa, Bered, Tahaat, El'aadaa, Tahaat\*, 21 Zabaadii fi Shutelaa dha; Ezerii fi El'aad immoo horii namoota biyya Gaatiitti dhalatanii duraa fudhachuuf yeroo gad bu'anitti namoota biyyichaatiin in ajjeffaman. 22 Efreem abbaan isaanii yeroo dheeraa isaaniif in gadde, yommuu obbolaan isaa dhufanii isa in jajjabeesaan. 23 Efreem ergasii haadha manaa isaa bira in ga'e, isheen immoo ulfooftee ilma in deesse; maatiin isaa rakkina keessa waan turaniif, maqaa isaa "Berri'aa" jedhee moggaase. 24 Maqaan intala isaa immoo Seraa ture; isheen mandaroota Bet-Horoon isa gara gadii, Bet-Horoon isa gara olii akkasumas mandara "Uzen-Seraa" jedhamu in ijaarsifte. 25 Efreem ilma "Refaa" jedhamu tokkos qaba ture; ilmi Refaa, Resheef; ilmi Resheef, Telaa; ilmi Telaa, Tahaan; 26 ilmi Tahaan, La'adaa; ilmi La'adaa, Amiihud, ilmi

Amiihud, Eliishaamaa; 27 ilmi Eliishaamaa, Nun; ilmi Nun, Iyaasu dha\*.

\*20 Lak 26:35-37

\*27 Lak 13:16

28 Lafti dhuunfaa isaanii fi iddoon jireenya isaanii Bet'elii fi mandaroota naannoo ishee jiran, karaa gara ba'abiiftun Na'araan, karaa gara lixa-biiftu Gezerii fi mandaroota naannoo ishee jiran, Sheekemii fi mandaroota naannoo ishee jiran, hamma Ayyaa fi mandaroota naannoo ishee jiraniitti. 29 Karaa daarii lafa ilmaan Minaasee immoo, Bet-Shaan, Ta'anaa, Megidoo fi Door mandaroota naannoo isaanii jiranii wajjin ture; sanyiin Yoseef ilma Yaaqoob mandaroota kana keessa in jiraatan.

### Sanyii Asheer

30 Ilmaan Asheer, Yiimnaa, Yishwii fi Berii'aa dha; intalli isaa immoo Seraa\*. 31 Ilmaan Berii'aa, Heberii fi Malkii'el isa Biirzaawiitin dhalchee dha; 32 Heber, Yaafiletin, Shomerin, Hotaamii fi obboleettii isaanii Shuwaa in dhalche. 33 Ilmaan Yaafilet kanatti aananii kan jiranii dha; isaanis, Phasaak, Biimhaalii fi A-shi-waat. 34 Ilmaan Shomer, Ahii, Robigaa, Yehubaa fi Aaram. 35 Ilmaan Helem obboleessa isaa, Zofaa, Yiimnaa, Sheleshii fi Aamaal. 36 Ilmaan Zofaa, Suwaa, Harnefer, Shuwaal, Berii, Yiimraa, 37 Bezer, Hood, Shamaa, Shiilshaa, Yitraanii fi Be'eraa dha. 38 Ilmaan Yeter, Yofunee, Fiisphaa fi Eraa dha. 39 Ilmaan Ulaa, Araa, Hanii'elii fi Riiziyaa dha. 40 Isaan kun hundinnu gosa Asheer keessaa dura-buutota mana mana abbaa isaanii, loltoota jajjaboo fo'amanii fi dura-buutota gurguddoota isaanii turan; warri lolaaf qophaa'anii akka dhaloota isaanii caafaman namoota kuma digdamii ja'a turan.

\*30 Uma 46:17; Lak 26:44-47

### Sanyii Beniyaamin

8 Ilmaan Beniyaamin kanatti aananii kan jiranii dha; inni angafni Bel'aa, inni lammaffaan Ashbel, inni sadaffaan Ahiraa\*, 2 inni afuraffaan Nohaa, inni shanaffaan immoo Raafaa dha. 3 Ilmaan Bel'aa immoo, Adaar, Geraa,

Abiihud, 4 Abiishuwaa, Na'amaan, Aho'aa, 5 Geraa, Shefufaanii fi Huraam.

\*1 Uma 46:21; 1Sen 7:6

6 Ilmaan Ehud warri namoota Gebaa keessa jiraatanii fi mana mana abbaa isaanii dura-buutota ta'an, warri achii kaafamanii gara Manahaatitti geeffaman kanatti aananii jiru. 7 Isaanis Na'amaan, Ahiiyaa fi Geraa dha; Geraa kanam achii isaan kaase; inni abbaa Uzaa fi Ahiihud. 8 Shaharaayaa dubartoota isaa Husbii-mii fi Ba'araa erga baasee booddee biyya Mo'aabitti ilmaan in godhate. 9 Haadha manaa isaa Hodeesh irraa, Yobaab, Ziibiiyaa, Meshaa, Maalkaam, 10 Ye'uz, Saakiyaa fi Miirmaa in godhate; isaan kun hundinnu dura-buutota qomoo isaanii turan. 11 Haadha manaa isaa Hushiim irraa immoo, Abiimbii fi Elphaa'al in dhalche.

12 Ilmaan Elphaa'al, Ebeer, Miishaamii fi Shemed; Shemed kun isa mandaroota Onoo fi Loodin gandeena naannoo isaanii jiranii wajjin ijaaree dha. 13 Berii'aanii fi Shemaan, namoota mandara Ayalon keessa jiraatanii fi mana mana abbaa isaanii dura-buutota turan; isaan namoota mandara Gaat keessa jiraatan ari'anii in baasan. 14 Ahiiyon, Shaashaaq, Yeremoot, 15 Zebaadiyaan, Araad, Ader, 16 Miikaa'el, Yiisphaanii fi Yohaana immoo ilmaan Berii'aa ti. 17 Zebaadiyaan, Meshulaam, Hiizeqiin, Heber, 18 Yiishme-yaayi, Yiizlii'aanii fi Yobaab ilmaan Elphaa'al. 19 Yaaqtiin, Ziikriin, Zabiin, 20 Elii'enaayi, Ziletaayi, Elii'el, 21 Adaayaan, Beraayaanii fi Shiimraa ilmaan Shime'ii turan.

22 Yiishphaan, Ebeer, Elii'el, 23 Abdoon, Ziikriin, Haanaan, 24 Hanaaniyaan, Elaam, Autottiyaan, 25 Yefdeyaanii fi Phenel ilmaan Shaashaaq turan. 26 Shamsheraayi, Shehariyaan, Ataaliyaan, 27 Yaa'areshiyaan, Eliyaanii fi Ziikriin ilmaan Yerohaan turan. 28 Isaan kun akka dhaloota isaanii mana mana abbaa isaanii dura-buutota angafootaa ta'anii caafamanii Yerusaleem keessa kan jiraatanii dha. 29 Ye-yl'el mandara Giibe'on ijaaree achuma in jiraate; maqaan haadha manaa isaa Ma'akaa dha. 30 Ilmaan isaa immoo inni angafni Abdoon, itti aanee immoo Zuur, Qiish, Ba'aal, Neer, Naadaab, 31 Gedoor, Ahiiyoo, Zaaker, 32 Miiklot

isa Shime'aa dhalche turan; isaan kunis fuulle lammii isaanii Yerusaleem keessa in jiraatan.

33 Neer, Qiishin dhalche; Qiish, Saa'olin dhalche; Saa'ol, Yonaataanin, Malkiishuwaa, Abinaadaabii fi Esh-Ba'aalin dhalche. 34 Ilmi Yonaataan, Meriib-Ba'aal; Meriib-Ba'aal Miikaa dhalche. 35 Ilmaan Miikaa Phiiton, Melek, Taare'aa fi Ahaaz. 36 Ahaaz, Yeho'adaa dhalche; Yeho'adaan Aalemet, Azmaawetii fi Ziimrii in dhalche; Ziimriin immoo Mozaa in dhalche. 37 Mozaan, Biine'aa dhalche; Biine'aa, Raafaa dhalche; Raafaan, El'aasaa dhalche; El'aasaan, Azeelin dhalche. 38 Azeel ilmaan ja'a qaba; maqaan isaanis Azriiqaam, Bokeruu, Isbmaa'el, Shc'ariyaa, Obaadiyaa fi Haanaan; isaan kun hundinnu ilmaan Azeel\*. 39 Ilmaan Asheeq obboleessa isaatii immoo, Ulaam isa angafa, Ye'ush isa lammaffaa dha, Eliifelex isa sadaffaa dha. 40 Ilmaan Ulaam loltoota jajjaboo warra iddaa baatan turan; baay'inni ijoollee isaanii fi ijoollee ijoollee isaanii dhibba tokkoo fi shantama ture; isaan kun hundinnu immoo ijoollee Beniyaamin.

\*29-38 9:35-44

### Israa'eloonni Iddoo Itti Booji'amanii Deebi'anii Caafamuu Isaanii

9 Israa'eloonni hundinnu akka too'ra hidda dhaloota isaanii macaafa mootota Israa'el keessatti in caafaman; namoonni Yihudaa sababii irraddarbaa isaanii booji'amanii biyya Baabilonitti in geeffaman\*. 2 Warri jalqaba lafa dhaala isaanii, mandaroota isaanii deebi'anii galan, Israa'eloota warra kaan, luboota, Lewwootaa fi hojjetoota mana qulqullummaa keessaa turan. 3 Sanyii Yibudaa keessaa, sanyii Beniyaamin keessaa, sanyii Efreem keessaa fi sanyii Minaasee keessaa warri Yerusaleem keessa jiraatan immoo kanatti aananii jiru; 4 Utaayi ilma Amiihud, ilma Omrii, ilma Iimrii, ilma Baanii sanyii Faarisa ilma Yihudaa ti. 5 Sanyii Shiiloon keessaa immoo Asaayaa ilma isaa isa angafaa fi ilmaan isaa ti. 6 Sanyii ilmaan Zeraa keessaa, Yewu'elii fi

obboloonnii isaanii namoota dhibba ja'aa fi sagaltama turan.

\*1 2Mot 24:15-16

7 Sanyii Beniyaamin keessaa, Sa'aaluu ilma Mesbulaam, ilma Ho-daawiyaa, ilma Hasenu'aa, \*Yiibneyaa ilma Yerohaam, Elaa ilma Uzii, ilma Miikrii, Meshulaam ilma Shefaaxiyaa, ilma Rewu'el, ilma Yiibniyaa ti. \*Ob-boloonnii isaanii akka caaffata hidda dhaloota isaaniitti dhibba sagalii fi shantamii ja'a; isaan kun bundinuu mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota qomoo turan.

10 Luboota keessaa immoo Yedaa'iyaa, Yoyaariib, Yaakiin, \*Azaariyaa ilma Hiilqiyaa, ilma Meshulaam, ilma Zaadoq, ilma Meraayoot, ilma Ahiixub isa itti gaafatamaa hojii mana qulqullummaa keessaa\*, \*12 Adaayaa ilma Yerohaam, ilma Phashhur, ilma Malkiyyaa akkasumas Ma'asaayi ilma Adii'el, ilma Yaahizeraa, ilma Mesbulaam, ilma Mesbiilemiit, ilma Iimeer turan. \*13 Obbooloonni isaanis mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota kan ta'an, namoota kuma tokkoo fi dhibba torbaa fi jaatama; isaan kun hojii mana qulqullummaa keessaa hojjechuu kan danda'an turan.

\*11 5:12-13

14 Lewwoota keessaa, Shemaa'iyaa ilma Hashub, ilma Azriqaam, ilma Hashabiyyaa isa Meraarichaa ti; \*15 Baqbaaq, Heresh, Gaalaal, Mataaniyaa ilma Miikaa, ilma Ziikrii, ilma Asaaf, \*16 Obaadiyaa ilma Shemaa'iyaa, ilma Gaalaal, ilma Yedutuun, Berekiyaa ilma Aasaa, ilma Elqaanaa isa gandeen Netofaatota keessa jiraate turan.

17 Warri karra-eegdonni, Shaalum, Aquub, Talmoon, Ahimaanii fi obbo-loota isaanii tis; Shaalum dura-buutuu isaanii ture. \*18 Isaan kun hamma har'aatti iyyuu eegdota karra isa mootiin ittiin ol galu isa gara ba'a-biiftuu ti; buufata ilmaan Lewwii keessaa karra-eegdonni isaan kana turan. \*19 Akkuma abboonni isaanii balbala dukaana walga'ii eeguutti gaafatamoo turan, Shaalum ilmi Qoree, ilmi Ebiyaasaaf, ilmi Qoraahii fi obbooloonni isaa Qoraahonni mana abbaa isaatii keessaa, hojii mana qulqullummaa keessatti hojjetamuutti gaafatamoo turan. \*20 Fiinebaas ilmi Ele'azaar dur bulcbaa kar-

ra-eegdotaa ti, Waqaayyos isaa wajjin ture. \*21 Zakaariyaas ilmi Meshelemiyaa balbala dukaana itti wal ga'anii in eega ture.

22 Warri balbala duraan karra eeguudhaaf fo'aman walumatti dhibba lamaa fi kudha lama; isaan akka akka hidda dhaloota isaaniitti gandeen isaanii keessatti in caafaman; isaan kun warra Daawitiif Saamu'el ilaaltichi hojii hojii isaanii irra dhaabanii dha. \*23 Akkuma dur sanyiin isaanii karra dukaana isa qulqullaa'aa eeguutti gaafatamoo turan, warri hojii irra dhaabaman kunis karra mana qulqullummaa eeguutti gaafatamoo dha. \*24 Karaa qixa arfanuutiin karaa ba'a-biiftuu, karaa lixa-biiftuu, karaa bitaa fi karaa mirgaatiin namoonni karra cegan itti godhamanii turan. \*25 Aantiin isaanii warri gandeen keessa jiraatanis yeroo yerootti dhufanii guyyaa torbaaf isaanii wajjin in eegu turan. \*26 Lewwoonni warri angafoonni karra-eegdotaa arfan, kutaawwan mana qulqullummaa fi iddoo mi'i mana qulqullummaa kaa'amu amanamummaadhaan eeguudhaaf itti gaafatamu turan. \*27 Isaan kun mana qulqullummaa eeguun, ganama ganamas karra isaa banuun itti gaafatama isaanii waan ta'eef, naannoo manichaa in jiraatu turan.

28 Isaan keessaa kaan mi'a mana qulqullummaa keessatti ittiin hojjetamu lakkaa'anii baasuu fi lakkaa'anii galchuutti kan gaafataman turan. \*29 Isaan keessaa warri kaan immoo godaa, mi'a qulqullaa'aa hundumaa irratti, daakuu qamadii isa ba'eesa, daadhii waynii, dhadhaa ejersaa, ixaanaa fi urgooftuuwwan irratti gaafatamoo turan. \*30 Ilmaan lubootaa keessaa kaan urgooftuuwwan sana waliin maakanii kan qopheessanii dha. \*31 Lewwoota keessaa "Matitiyaa" kan jedhamu ilmi Shaalum Qoraahichaa inni angafni, amanamaa waan ta'eef, buudeena aarsaadhaaf dhi'aatu tolchisii-suu irratti gaafatamaa ture. \*32 Lammii isaanii Qehaata keessaa immoo kaan buudeena ilaalchaa Sanbatuma Sanbattatti qopheessuudhaaf itti gaafatamoo dha.

33 Faarfattoonni qomoo Lewwii keessaa mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota ta'an immoo, kutaawwan

mana qulqullummaa keessa kan taa'an, hojicha irratti halkanii fi guyyaa in gaafatamu waan turaniif, hojii biraatti hin waamaman. \*34 Isaan kun bundinuu qomoo Lewwii keessaa dura-buutota mana mana abbaa isaanii warra hidda dhaloota isaanii keessatti caafamanii, Yerusaleem keessa jiraatan turan.

### Hidda Dhaloota Saa'ol Mootichaa

(1Sen 8:29-38)

35 Yeyi'el mandara Giibe'on ijaa-ree achuma in jiraate; maqaan haadha manaa isaa Ma'akaa dha. \*36 Ilmaan isaa immoo inni angafni Abdoon, itti aane immoo Zuur, Qiish, Ba'aal, Neer, Naadaab, \*37 Gedoor, Ahiiyoo, Zakaariyaas, Miiklot; \*38 Miiklot, Shime'aamin dhalche; isaan kunis lammii isaanii wajjin Yerusaleem keessa in jiraatan. \*39 Neer, Qiishin dhalche; Qiish, Saa'olin dhalche; Saa'ol, Yonaataanin, Malkiishuwaa, Abinaadaabii fi Esh-Ba'aalin in dhalche. \*40 Ilmi Yonaataan, Meriib-Ba'aal; Meriib-Ba'aal immoo Miikaa dhalche. \*41 Ilmaan Miikaa Phiton, Melek, Taare'aa fi Abaaz. \*42 Ahaaz, Yaaraa dhalche; Yaaraan Alemet, Azmaayetiif fi Ziimrii dhalche; Ziimriin immoo Mozaa dhalche. \*43 Mozaan, Biine'aa dhalche; Biine'aan, Refaayaa dhalche; Refaayaan, El'aasaa dhalche; El'aasaan, Azeelin dhalche; \*44 Azeel ilmaan ja'a in godhate; maqaan isaanis Azriqaam, Bokeruu, Ishmaa'el, She'ariyaa, Obaadiyaa fi Haanaan ture; ilmaan Azeel isaan kana turan.

### Saa'ol Mootichi Of Ajjeesuu Isaa

(1Sam 31:1-13)

10 <sup>1</sup> Baras Filisxeemonni Israa'e-loota in lolan; namoonni Israa'elis fuula isaanii duraa utuu baqatanii baay'een tulluu Giilbo'aa irratti waraananaman in dhuman. <sup>2</sup> Filisxeemonni Saa'olii fi ilmaan isaa duukaa ba'anii ari'anii ilmaan isaa sadan, Yonaataanin, Abinaadaabii fi Malkiishuwaa billaadhaan in ajjeesan. <sup>3</sup> Lolli kun Saa'ol irratti in cime; warri iddaadhaan xiyya darbatan yommuu isa argatanitti isa in madeessan. <sup>4</sup> Saa'ol yommuu namicha isa mi'a lolaa baatuuf sanaan, "Warri dhagna hin qabatin kun dhufanii akka anatti hin taphanetti, ati billaa kee luqqifadhuutti na

ajjeesi!" jedhe; namichi mi'a lolaa baatuuf sun garuu baay'ee waan sodaa-teef, kana gochuu hin barbaanne; yommuu Saa'ol billaa ofii isaatii fudhatce itti of in dire. <sup>5</sup> Namichi mi'a lolaa isaaf baatu sun immoo, du'uu Saa'ol yommuu arge ofii isaatii billaa isaatti of diree in du'e. <sup>6</sup> Akkasitti Saa'olii fi ilmaan isaa sadan wal duukaa in dhuman, qe'een isaas in bade. <sup>7</sup> Israa'e-loonni dachaa sana keessa jiran, loltoonni isaanii akka baqatan, Saa'olii fi ilmaan isaa akka dhuman yommuu argan, isaanis mandaroota isaanii dhiisanii in baqatan; Filisxeemonni immoo dhufanii mandaroota sana in qabatan.

8 Borumtaa isaa Filisxeemonni warra ajjeesan sana irraa mi'a yaafachuu dhaqanii, reeffa Saa'olii fi reeffa ilmaan isaatii tulluu Giilbo'aa irratti in argan. <sup>9</sup> Yommuu uffata Saa'ol irraa yaafatanii, mataa isaa irraa muranii, mi'a lolaa isaa wajjin fudhatanii waaqayyolii tolfamoo isaanii fi saba isaanii oduu gaarii kana himuudhaaf biyya isaanii keessa in naannessan. <sup>10</sup> Mi'a lolaa isaa galma waaqayyolii isaanii keessa in kaa'an; mataa isaa immoo galma Daagon Waaqayyo tolfamaa isaanii keessa in rarraasan. <sup>11</sup> Namoonni mandara Yaabesh-Giil'aad keessaa, wanta Filisxeemonni Saa'ol irratti hojjetan hundumaa yommuu dhaga'an, <sup>12</sup> loltoonni isaanii warri jajjaboonni dhaqanii, reeffa Saa'olii fi reeffa ilmaan isaa fuudhanii, gara Yaabesh fidanii qilxuu jalatti awwaalanii guyyaa torbaaf in sooman.

13 Saa'ol Waaqayyoof amanamuu waan dideef in du'e; inni eker-dubbiftuu barbaadee gaafatate malce, dubbii Waaqayyoof hin abboomanne\*. <sup>14</sup> Inni Waaqayyoon gaafatachuu hin barbaanne; kanaaf Waaqayyo isa ajjeesee, mootummaa isaa Daawit ilma Iseyitti in dabarse.

\*13 1Sam 13:8-14; 15:23; 28:7-8

### Daawit Israa'el Irratti Mootii

Ta'uu Isaa

(2Sam 5:1-10)

11 <sup>1</sup> Kana booddee Israa'eloonni guutummaatti Kebroonitti Daawit biratti walitti qabamanii, "Kunoo, nuyi dhiiga kee ti, foon kee tis. <sup>2</sup> Yeroo darbetti, utuma Saa'ol mootii

ta'ee jiruu iyyuu, Israa'eloota gara duulaatti bobbaasee kan galchu si ture; Waaqayyo gooftaan kees, 'Saba koo Israa'elin situ geggeessa, situ isaan bulchas' siin jedheera" ittiin jedhan. <sup>3</sup>Jaarsoliin Israa'el hundinuu Kebroonitti Daawit mooticha bira yommuu dhufan, Daawit isaanii wajjin fuula Waaqayyoo duratti kakaa-dhaan walii gale; akkuma Waaqayyo karaa Saamu'el dubbatee turettis, isaan Israa'el irratti mootii akka inni ta'uuf isa in diban\*.

\*3 1Sam 16:1-13

4 Yommuu Daawitii fi Israa'eloonni hundinuu gara mandara Yerusaleem isa "Yibus" jedhamaa turetti in duulan; innis biyya warri Yibusootaa keessa jiraatan ture. <sup>5</sup>Namoonni Yibusis Daawitiin, "Ati asitti hin galtu!" jedhan; Daawit garuu masaraa Xiyyoon in qabate; isheenis ishee "Mandara Daawit" jedhamtee beekamtee dha. <sup>6</sup>Daawit yommuu, "Namni duraan dursee Yibusoota rukutu angafa ajajaa waraanaa in ta'a" jedhe; kana irratti Yo'aab inni Zeruyaana deesse duraan dursee dhaqee isaan rukutee, ajajaa in ta'e.

7 Yommuu Daawit masaraa sana qabatee keessa in jiraate; kanaaf "Mandara Daawit" jedhamtee waamamte. <sup>8</sup>Inni lafa "Miiloo" jedhamuu kaasee masarichatti naannessee mandara in ijaare; Yo'aab immoo mandara isa hin haareffamin hafe deebisee in haarsesse. <sup>9</sup>Waaqayyo gooftaan maccaa isaa wajjin waan tureef, Daawit ittuma fufee jabaachaa in adeeme.

#### Loltoota Daawit Warra Beekamoo (2Sam 23:8-39)

10 Loltoota Daawit keessaa warri angafoota loltoota jajjaboo ta'an, warri Israa'eloota bundumaa wajjin akkuma Waaqayyo dubbatetti, Daawit guutummaa biyyichaa irratti akka mo'uuf mootummaa isaa jabeessaa turan kanatti fufanii kan jiranii dha. <sup>11</sup>Lakkoobsi gootota Daawit kanatti aanee kan jiruu dha; Yaashobi'aam Hakmon-tichi dura-buntuu warra soddommanii ti; inni eeboo isaa butatee ala tokkotti namoota dhibba sadii in fixe. <sup>12</sup>Isatti aanee immoo Ele'azaar ilma Dodoo isa Ahohichaa ti; inni loltoota jajjaboo

sadan keessaa isa tokko. <sup>13</sup>Inni yeroo warri Filisxeem lolaaf Phasdamiimitti walitti qabamanitti Daawitii wajjin achi ture; yommuu namoonni Israa'el warra Filisxeem duraa baqachuu jalqabanitti inni maasli garbuu baay'een irra jiru keessa ture. <sup>14</sup>Innii fi namoonni isaa maasii sana keessa iddoo qabatanii warra Filisxeem in rukutan; yommuu Waaqayyo mo'icha guddaa isaanii in kenne.

15 Kutanni loltuu warra Filisxeem dachaa Refaa'tim keessa buufatee utuu jiruu, dura-buutota soddomman keessaa sadii Daawit bira gara kattaa isa holqa Adulaamitti dhi'oo jiru in dhaqan. <sup>16</sup>Yommuu Daawit masaraa keessa ture, loltoonni Filisxeem immoo Betlihem keessa buufatanii turan. <sup>17</sup>Daawit bishaan kajeellee, "Eenyutu boolla karra kellaa Betlihem bukkee jiru keessaa bishaan dhugaatii budduqsee anaaf fida laata!" jedhe. <sup>18</sup>Loltoonni beekamoon sun sadan buufata loltoota Filisxeemotaa gidduu ba'antii, boolla karra kellaa Betlihem bukkee jiru sana keessaa bishaan budduqsanii, Daawitiif in fidan; Daawit garuu bishaanicha akka kennaatti Waaqayyoof dhangalaase malee, dhuguu hin barbaanne. <sup>19</sup>Kanaafis, "Waaqayyoon koo kana gochuu ana irraa haa fageessu! Jarri kun lubbuu isaanii gurguranii waan fidaniif, ani immoo dhiiga namoota lubbuu isaanii gurguranii bishaan kana fidanii dhuguu ree?" jedhe; isaan lubbuu isaanii qubaan of keessatti gad qabaa waan fidaniif Daawit bishaanicha dbuguu hin barbaanne; wanti loltoonni jajjaboonni sadan kun godhan kana ture.

20 Abiishaayi obboleessi Yo'aab immoo dura-buutuu warra sadan sanaa ture; innis eeboo isaa butatee namoota dhibba sadii in fixe, warra sadan keessattis maqaa in godhate. <sup>21</sup>Inni warra hafan sadan keessaa caalaatti ulfina guddaa waan qabuuf, ajajuu isaanii in ta'e; haa ta'u iyyuu malee, akka warra kaanii beekama hin ture.

22 Benaayaan ilmi Yihoyaadaa namni biyya Kabzii'el, loltuu jabaa-dhaa fi nama hojii gurguddaa bojjete ture; inni namoota Mo'aab warra akka leencaa lama in ajjeese; gaaf tokkos cabbii keessa boolla tokko keessa lixee

leenca tokko ajjeeseera. <sup>23</sup>Nama biyya Gibxii hojjaan isaa dhundhuma shan dheeratu tokkos ajjeeseera; namichi Gibxii kun eeboo somaana isaa hamma muka wayya-dhooftuun wayyaa isa dha'e itti maru furdatu in qabata ture; Benaayaan immoo ullee qabatee bira ga'ee eeboo isaa harka isaa keessaa butee, isumaan namicha Gibxii sana in ajjeese. <sup>24</sup>Benaayaan ilmi Yihoyaadaa kana gochuu isaatiin loltoota jajjaboo sana sadan biratti beekamaa in ta'e\*. <sup>25</sup>Kanaanis inni warra soddomman sana keessatti baay'ee ulfina in argate, garuu akka warra kaan sadanii beekamaa hin turre; Daawit immoo warra isa eegan irratti gaafatamaa isa in godhate. <sup>26</sup>27:5-6

26 Loltoota keessaa jagnoonni jajjaboonni kanatti aananii kan jiranii dha; isaanis Asaahel obboleessa Yo'aab, Elhaanaa ilma Dodoo Betlihemichaa,

27 Shaamoot Haroricha, Helez Phelonicha\*,

28 Iraa ilma Iiqish Teqo'ichaa, Abii'ezer Anaatoticha,

29 Siibekaayi Hushicha, Jilaayi Abohicha,

30 Maharaayi Netoficha, Heled ilma Ba'anaa Netofichaa;

31 sanyii Beniyaamin keessaa Iitaa-yi ilma Riibaayi Giibe'aatichaa, Benaayaa Phiiraatonicha.

32 Dachaa Ga'aash keessaa Huraa-yi, Abii'el Aarbataahicha,

33 Azmaawet Baharumicha, Eliyaabaa Sha'albonicha;

34 ilmaan Haashem Giizonichaa, Yonaataan ilma Shaagee Haraarichaa,

35 Abii'aam ilma Saakaar Haraarichaa, Eliifaal ilma Ur,

36 Hefer Mekeraaticha, Ahiiyaa Phelonicha,

37 Hezroo Qarmelosicha, Na'araayi ilma Ezbaayi,

38 Yo'el obboleessa Naataan, Miibhaar ilma Hagrii,

39 Zeleq Amoonicha, Naharaayi Berooticha isa mi'a lolaa Yo'aab baatu, Yo'aab kana Zeruyaatu da'e;

40 Iraa Yaatiricha, Gaareb Yaatiricha,

41 Uriiyaa Heeticha, Zaabaad ilma Ahilaayi,

42 Adiinaa ilma Shiizaa Ruubenichaa isa gosa Ruubeniif, loltoota soddomman isaa wajjin turaniifis dura-buutuu turee dha.

43 Haanaan ilma Ma'akaa, Yoshaafaax Miitaanicha,

44 Uziiyaa Ashteraaficha, Shamaa'ii fi Yeyi'el ilmaan Hotaam Aro'echichaa,

45 Yediya'elii fi obboleessa isaa Yohaa ilmaan Shiimrii Tiizaahichaa,

46 Elii'el Mahawaaticha, Yeriibaayii fi Yoshaabiya ilmaan Elnaa'aam, litmaa Mo'aabichaa,

47 Elii'el, Obedii fi Ya'aasi'el Mezoobicha turan.

\*27 27:10

#### Loltoota Daawititti Dabalaman

12 <sup>1</sup>Daawit fuula Saa'ol ilma Qiish duraa dhokatee Siiglaag keessa taa'ee utuu jiruu, loltoota bebbeekamoo keessaa duula keessatti kan isa gargaaran gara isaa in dhufan; isaanis kanatti fufanii kan jiranii dha; <sup>2</sup>jarri kun gosa Beniyaamin keessaa aantii Saa'ol, warra iddaa qabatanii harka bitaa fi harka mirgaatiin xiyya darbachuuf furuursaadhaan akeekkatanii dhagaa darbachu beekan turan.

<sup>3</sup>Dura-buutonni isaanii Ahii'ezerii fi Yo'aash ilmaan Shamaa'aa Giibe'aatichaa ti; Yezii'elii fi Phelex ilmaan Azmaawet; Beraakaa, Yehuu Anaatoticha,

<sup>4</sup>Ishmaa'iyaa Giibe'onicha isa warra soddomman keessaa loltuu jabaa fi dura-buutuu isaanii ture; Ermiyaas, Yahaazi'el, Yohaanaan, Yozaabaad isa Gederaaticha,

<sup>5</sup>Eluzaayi, Yeriimoot, Belaayaa, Shemaariyaa akkasumas Shefaaxiyaa isa Haruuficha;

<sup>6</sup>Elqaanaa, Yeshiyyaa, Azaarel, Yo'ezerii fi Yaashaabe'aam isa Qoraahicha;

<sup>7</sup>Yo'elaa fi Zebaadiyaa ilmaan Yerohaam isa Gedoor.

8 Gosa Gaadi keessaas loltoonni jagnoonni jajjaboonni, lolaaf qophaa'an, gaachanaa fi eeboo qabannaatti kan beekan, iji isaanii akka ija leencaa kan nama sodaachisu, collumni isaanii akka kuruphee tulluu irraa kan ta'e cabsatanii masaraa isaa isa lafa onaa keessaatti Daawit bira in dhufan.

<sup>9</sup> Dura-buutota isaanii keessaa, Ezer tokkoffaa dha; Obaadiyaan lammaffaa dha, Eliyaab sadaffaa dha, <sup>10</sup> Miishmaan afuraffaa dha, Ermiyaas shanaffaa dha, <sup>11</sup> Ataayi ja'afaa dha, Elii'el torbaffaa dha, <sup>12</sup> Yohaannaan saddeettaffaa dha, Elzaabaad salgaaffaa dha, <sup>13</sup> Ermiyaas kurnaffaa dha, Maakbaanaayi kudha tokkoffaa dha. <sup>14</sup> Isaan kun angafoota loltuu gosa Gaadi turan; angafummaa isaanitiinis inni hundumaa keessaa xinnaan angafa dhibbaa, inni hundumaa keessaa guddaan immoo angafa kumaa ture. <sup>15</sup> Warri ji'a isa jalqabaa keessa yeroo Yordaanos guutee manii isaa irra danbali'utti ce'anii warra Yordaanos irraa gara ba'abiiiftuu fi gara lixa-biiiftuutiin dachaa keessa jiraatan hundumaa ari'an isaan kana turan.

<sup>16</sup> Akkasuma immoo sanyii Beniyaaminii fi gosa Yihudaa keessaa jarri tokko Daawit bira gara masaraa isaatii in dhufan. <sup>17</sup> Daawit gara isaanitti gad ba'ee, "Isin nagaadhaaf, ana gargaaruudhaafis gara koo dhufan yoo ta'e, ani ofitti isin dabalachuudhaaf qophaa'aa dha; utuu ani humnaan isin irratti hin ka'in, isin dabarsitanii diina koofti na kennuudhaaf gara koo dhufan yoo ta'e garuu, Waaqayyo inni kan abboota keenyaa haa ilaalu, isinitti haa faradus!" isaaniiin jedhe.

<sup>18</sup> Yomimus Amaasaayi angafni jagnoota sanaa hafuura gooftichaatiin geggeeffamee, "Waaqayyo kee waan si gargaaruuf, yaa Daawit nuyi kan kee ti, nagaan siif haa ta'u! Yaa ilma Iseyi, nuyi gara kee ti, nagaan siif haa ta'u! Warra si gargaaraniifis nagaan haa ta'u!" jedheen. Kana irratti Daawit immoo isaan fudhatee gurmuu angafoota loltoota isaatiitti isaan in dabalate.

<sup>19</sup> Daawit Filisxeemotaa wajjin Saa'ol mooticha loluu yommuu dhaqe, gosa Minaasee keessaa jarri tokko cabsatanii gara isaa in dhaqan; haa ta'u iyyuu malee Daawitii fi namoonni isaa warra Filisxeem hin gargaarre; kanaaf bulchitoonni Filisxeemotaa, "Daawit,

nu galaafatee Saa'ol gooftaa isaatti in deebi'a ta'al!" jedhanii, waan sodaataniif, mari'atanii achii isa in adeemsiisan. <sup>20</sup> Daawit yeroo Siitlaagin dhaqetti gosa Minaasee keessaa, angafoonni kumaa Adinaa, Yozaabaad, Yediya'el, Mikaa'el, Yozaabaad, Eliihu fi Ziiletaayi kan jedhaman cabsatanii isatti in galan\*. <sup>21</sup> Isaan kun loltoota jajjaboo waan turaniif, loltoota isaa keessattis ajajjuu ta'anii, loltoota warra isatti duulan loluudhaan Daawitin in gargaaran. <sup>22</sup> Guyyuma guyyaatti namoonni isa gargaaruudhaaf loltoota isaatti in dabalamuuf turan; akkasitti inni kutata loltoota macca jabaa in godhate.

\*20 1Sam 29:2-4

<sup>23</sup> Lakkoobsi angafoota namoota warra lolaaf hidhatanii, akkuma Waaqayyo dubbatetti mootummaa Saa'ol mootichaa isatti dabarsuudhaaf Kebroonitti gara Daawit dhufanii kanatti aanee jira.

<sup>24</sup> Sanyii Yihudaa keessaa warri gaachanaa fi eeboo qabatanii lolaaf qophaa'an, namoota kuma ja'aa fi dhibba saddeet turan.

<sup>25</sup> Sanyii Shimi'oon keessaa, loltoonni jajjaboonni lolaaf qophaa'an, namoota kuma torbaa fi dhibba tokko turan.

<sup>26</sup> Sanyii Lewwii keessaa, namoota kuma afurii fi dhibba ja'a.

<sup>27</sup> Akkasumas qomoo Aaron keessaa, Yehoyaadaa isuma dura-buutuu wajjin, namoota kuma sadii fi dhibba torba.

<sup>28</sup> Kana malees Zaadoq isa dargageessa goota jabaa turee fi namoota mana abbaa isaatii angafoota digdamii lama turan.

<sup>29</sup> Sanyii Beniyaamin, aantii Saa'ol keessaa, namoota kuma sadii, sanyii isaa keessaa garri caalaan hamma har'aatti iyyuu Saa'oliif amanamoo turan.

<sup>30</sup> Sanyii Efreem keessaa loltoonni jajjaboonni mana mana abbaa isaanittiis beekamoon kuma digdamaa fi dhibba saddeet.

<sup>31</sup> Walakkaa gosa Minaasee keessaa immoo dhufanii Daawitin moosisuudhaaf maqaa dha'amanii kan fo'aman, namoota kuma kudha saddeet turan.

<sup>32</sup> Sanyii Yisaaqor keessaa yericha kan hubatan, Israa'elis maal gochuun akka ta'uuf warri beekan, aantii isaanii warra ajaja isaanii jala jiran hundumaa wajjin angafoota dhibba lama turan.

<sup>33</sup> Sanyii Zebuloon keessaa, loltoonni mi'a lolaa hundumaatti baranii lolaaf qophaa'an, warri garaa tokkichaana isa gargaaruudhaaf dhufan, namoota kuma shantama.

<sup>34</sup> Sanyii Niftaalem keessaa, angafoota kuma tokko, isaan kana malees warri gaachanaa fi eeboo qabatan namoota kuma soddomii torba turan.

<sup>35</sup> Sanyii Daan keessaa lolaaf kan qophaa'an, namoota kuma digdamii saddeetii fi dhibba ja'a.

<sup>36</sup> Sanyii Asheer keessaa namoonni lolatti baranii duulaaf qophaa'an kuma afurtama.

<sup>37</sup> Gosoota Yordaanos irraa gara ba'a-biiiftuu jiran, Ruuben, Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee keessaa mi'a lolaa hundumaa kan hidhatan namoota kumaatama dhibba tokkoo fi kuma digdama turan.

<sup>38</sup> Loltoonni lolaaf qophaa'an kun hundinuu garaa guutuudhaan Daawitin guutummaa Israa'el irratti moosisuudhaaf gara Kebroon in dhufan; namoonni Israa'el warri hafanis Daawitin mootii godhachuudhaaf garaan isaanii tokko ture. <sup>39</sup> Namoonni kun wanta obboloonnii isaanii qopheessaniif nyaachaa, dhugaa guyyaa sadiif achi Daawit bira in turan. <sup>40</sup> Biyya Israa'elitti yeroo gammachuun waan ta'eef, namoonni kutaawwan biyya naannoo sanaa jiran, darbees hamma biyya Yisaaqor, biyya Zebuloonii fi biyya Niftaalem ga'utti warri jiran buddeena, nyaata daakuu ba'eessa irraa qopheeffame, bixxillee harbuu, bixxillee ija waynii, daadhii waynii, dhadhaa ejersaa sonaan baay'ee harrootatti, gaalotatti, gaangolii fi sangootatti fe'anii akkasumas sangootaa fi hoolota fidanii in dhufan.

#### Kirriyat-Ya'ariimii Sanduuqa Kakuu Fidu Isaanil

(2Sam 6:1-11)

**13** <sup>1</sup> Daawit mootichi gurguddoota biyyaa, angafoota kumaa fi angafoota dhibbaa hundumaa wajjin in mari'ate. <sup>2</sup> Kana booddee guutummaa

walga'ii Israa'eliin, "Dubbiin kun gaarii yoo isinitti fakkaate, jaalala Waaqayyo gooftaa keenyaas yoo ta'e, obboloonnii keenya warri hafan, warri guutummaa kutaa biyya Israa'el keessa jiran, luboonnii fi Lewwoonni mandaroota isaanii, naannoo mandaroota isaanii keessa jiranis hundinuu, nu biratti akka walitti qabamaniif namoota isaanitti in ergina! <sup>3</sup> Nuyi bara mootummaa Saa'ol keessa sanduuqa kakuu Waaqayyo keenyaa hin barbaaddanne; amma garuu dhaqnee isa in fudhanna!" jedhe. <sup>4</sup> Dubbichi hunduma isaanitti qajeelaa ta'ee waan mul'ateef, walga'iiin sun kana gochuudhaaf guutummaatti waliif in gale.

<sup>5</sup> Kana irratti Daawit, sanduuqa kakuu Waaqayyoo Kirriyat-Ya'ariimii fiduudhaaf, Israa'eloota laga Shiihor isa Gibxi keessaatii jalqabee hamma itti lixa Haamaatitti jiran hundumaa walitti in sassaabe. <sup>6</sup> Daawitis sanduuqa kakuu Waaqayyo gooftaa isa maqaa Waaqayyootiin waamame, isa Kiruubel lamaan gidduu teessicha irra kaa'ame sana fiduudhaaf, Israa'eloota hundumaa wajjin gara mandara Ba'alaa, Kirriyat-Ya'ariim ishee Yihudaa keessaatti ol in ba'e. <sup>7</sup> Isaan sanduuqa kakuu Waaqayyoo mana Abinaadaabii fuudhanii konkolaataa haaraa tokko irra in kaa'an; Uzaanii fi Ahiiyon immoo horii konkolaaticha harkisan in oofu turan. <sup>8</sup> Daawitii fi Israa'eloonni hundinuu immoo Waaqayyo duratti humna isaanii guutuudhaan, weedduudhaan, sagalee kiraaraatiin, maseen-qoodhaan, dibbedhaan, sibiila walitti rukutamee sagalee guddaa dhageessisuun, fiingeedhaanis of irraa bu'anii in taphatu turan.

<sup>9</sup> Oobdii midhaanii Kiidon yommuu ga'an immoo, qotiyyooliin konkolaataa sana harkisan waan gufataniif, Uzaan sanduuqa kakuu sana qabuudhaaf itti in biixate; <sup>10</sup> Uzaan sanduuqa kakuu sanatti harka isaa waan buuseef, Waaqayyo baay'ee isatti aaree isa in dha'e; innis achuma fuula Waaqayyoo duratti in du'e. <sup>11</sup> Maqaan iddoo sanaas hamma har'aatti iyyuu "Pherez-Uzaa" jedhama; ["Pherez-Uzaa" jechuun "Caba Uzaa" jechuu dha;] Daawit immoo sababii Waaqayyo caba kana

Uzaatti fideef in aare. <sup>12</sup>Daawit garuu gaafasii jalqabee Waaqayyoon sodaa-tee, "Attamittan sanduuqa kakuu Waaqayyoo kana fudhadhee galuu danda'a ree?" jedhe. <sup>13</sup>Kanaaf Daawit sanduuqa kakuu sana gara mandara isaatiitti fudhatee galuu dhiisee, mana Obed-Edoom nama Gaat sanatti in jal'ise. <sup>14</sup>Sanduuqi kakuu Waaqayyoo, ji'a sadiif maatii Obed-Edoomii wajjin manuma isaa keessa ture; kanaafis Waaqayyoo maatii Obed-Edoomiif wanta inni qabu hundumaa in eebbise\*.

\*14 26:4-5

#### Daawit Ijoollee Baay'ee Horuu Isaa (2Sam 5:11-16)

**14** <sup>1</sup>Daawit mootichaaif mana mootummaa akka ijaaraniif Hiiraam mootiin Xiros dhaabaa muka gaattiraa akkasumas namoota dhagaadhaan mana ijaaran, warra muka soofuu beekanis namoota isaatii wajjin in ergeef. <sup>2</sup>Daawit saba Israa'el irratti mootii akka ta'uuf Waaqayyoo isa cimsee, saba isaa Israa'el kanaaf jedhees mootummaa isaa baay'isee akka guddise Daawit in hubate. <sup>3</sup>Daawit Yersaalemittis immoo niitota baay'ee in fuudhe, ilmaanii fi intaloota baay'ee in godhate. <sup>4</sup>Maqaan ijoollee iuni Yersaalemitti godhatees kanatti aanee kan jiruu dha; maqaan isaaniis Shamu'aa, Shobaab, Naataan, Solomoon, <sup>5</sup>Yiibhaar, Eliishuwa, Elphaalex, <sup>6</sup>Nogaa, Nefeg, Yaafii'aa, <sup>7</sup>Eliishaamaa, Ba'aal-Yaadaa fi Eliifelex.

#### Daawit Filisxeemota Mo'nu Isaa (2Sam 5:17-25)

<sup>8</sup>Daawit guutummaa Israa'el irratti dibamee moosifamuu isaa warri Filisxeem yommuu dhaga'an, hundumti isaanii isa qabachuudhaaf ol in ba'an; Daawit immoo kana dhaga'ee, isaan loluudhaaf itti in adeeme. <sup>9</sup>Filisxeemonii dhufanii dachaa Refaa'iim keessa huufatanii rukutaa in jalqaban. <sup>10</sup>Yommu Daawit, "Warra Filisxeem kanatti duuluu? Ati harka koo keessa isaan in buufaa?" jedhee Waaqayyoon in gaafate; Waaqayyoo immoo, "Ani harka kee keessa isaan buuseeraatii, itti duuli!" jedheen. <sup>11</sup>Daawit namoota isaa wajjin gara Ba'aal-Pheraaziimitti ol ba'ee, achitti Filisxeemota rukutee

in mo'e; kanaafis Daawit, "Akkuma bishaan manii isaa cabsee yaa'uu akka-suma Waaqayyoo harka kootiin diinota koo in caccabse" jedhe; kana irratti maqaan iddoo sanaa "Ba'aal-Pheraaziim" jedhamee moggaafame. <sup>12</sup>Warri Filisxeem yommuu Waaqayyolii tolfamoo isaanii achitti dhiisanii in baqatan; abboommii Daawitiinis Waaqayyoliin tolfamoon sun ibidda keessa buufamanii in gubaman\*.

\*12 Kes 7:5,25

<sup>13</sup>Filisxeemonii ammas deebi'anii dachaa sana keessa huufatanii rukutuu in jalqaban. <sup>14</sup>Yommu Daawit ammoo Waaqayyoon in gaafate; Waaqayyoo immoo deebiseefii, "Kallattiidhaan isaanitti ol hin ba'iniitii, karaa fuullee mukkeetii qilinoxoo, dugda isaanii duubaan isaanitti dhaqi!" <sup>15</sup>Sagalee faana duulaa bantii qilxuwwan sana irraan yommuu dhageessu, ani Waaqayyoo loltoota Filisxeem rukutuudhaaf fuula kee dura bu'uu koo waan ta'eef, isaan loluudhaaf itti dhaqi!" jedhe. <sup>16</sup>Daawit akkuma Waaqayyoo isa abboome in godhe; Daawitii fi namoonni isaa Giibe'onii kaasanii hamma Gezeritti loltoota Filisxeem duukaa bu'anii in waraanan. <sup>17</sup>Kana irratti maqaan Daawit biyya hundumaatti in beekame; akkasitti Waaqayyoo sabni lafa irraa hundi-nuu isa akka sodaatan in godhe.

#### Sanduuqa Kakuu Gara Yersaalemitti Geessuudhaaf Qophaa'uu Isaaniil

**15** <sup>1</sup>Daawit mandara ofii isaatii keessatti mana erga ijaaratee booddee, sanduuqa kakuu Waaqayyootiif iddoo qopheessee, dunkaana in dhaabsissee. <sup>2</sup>Yommu Daawit, "Waaqayyoo, sanduuqa kakuu isaatii akka baatanii, bara baraanis isaaf akka hojjetaniif, Lewwoota waan fo'ateef, isaan malee namni tokko illee sanduuqa kakuu Waaqayyoo hin baatu" jedhe\*. <sup>3</sup>Daawit yommu sanduuqa kakuu Waaqayyoo sana gara iddoo isaaf qopheessetti fiduudhaaf Israa'eloota hundumaa Yersaalemitti walitti in qabe. <sup>4</sup>Akkasumas sanyii Aaronii fi warra Lewwootaa walitti in waame.

\*2 Kes 10:8

<sup>5</sup>Isaanis qomoo Qehaat keessaa, Urii'el isa geggeessituu fi obboloota isaa nama dhibbaa fi digdama,

<sup>6</sup>qomoo Meraarii keessaa, Asaayaa isa geggeessituu fi obboloota isaa nama dhibba lamaa fi digdama,

<sup>7</sup>qomoo Gersboom keessaa, Yo'el isa geggeessituu fi obboloota isaa nama dhibbaa fi soddoma,

<sup>8</sup>qomoo Eliizaafaan keessaa, Shemaa'iyaa isa geggeessituu fi obboloota isaa nama dhibba lama,

<sup>9</sup>qomoo Keeroon keessaa, Elii'el isa geggeessituu fi obboloota isaa nama saddeettama,

<sup>10</sup>qomoo Uzii'el keessaa, Aminadaah isa geggeessituu fi obboloota isaa nama dhibbaa fi kudha lama turan.

<sup>11</sup>Daawit kana booddee luboota lama Zaadoqii fi Abiyaataarin akkasumas Lewwoota ja'a, Urii'el, Asaayaa, Yo'el, Shemaa'iyaa, Elii'elii fi Ami-naadaahin ol waamee, <sup>12</sup>"Isin dura-butota abboota qomoo Lewwootaa ti; ammas sanduuqa kakuu Waaqayyoo gooftaa Israa'el gara iddoo ani isaaf qopheessetti fiduudhaaf, ofii keessanii fi obboloota keessan akka seeraatti qulleessaa!" <sup>13</sup>Si'a duraa isin nuu wajjin achi waan hin turiniif, nuyis akka abboommii isaatiitti waan isa hin barbaaddatiniif, Waaqayyoo dheekkamsa isaa nu irratti in bobeesse" jedhee isaanitti in dubbate. <sup>14</sup>Kana irratti luboonni fi Lewwoonni, sanduuqa kakuu Waaqayyoo gooftaa Israa'el ol geessuudhaaf, akka seeraatti of in qulleessan. <sup>15</sup>Museen akka dubbii Waaqayyooti akkuma abboometti, warri Lewwootaa sanduuqa kakuu Waaqayyoo sana danqaraadhaan gatiittii isaanitti in baatan\*.

\*16 Iz 3:10  
\*17 25:1

<sup>16</sup>Itti dabalees Daawit, dura-buutoni Lewwootaa, namoota mi'a faarfannaatin, maseenqoodhaan, kiraaraan, sibiila walitti rukutamee sagalee guddaa dhageessisuunis geggeeffamanii, faarfannaa nama gammachiisu faarfatan obboloota isaanii keessaa akka fo'aniif in abboome\*. <sup>17</sup>Warri Lewwootaa Hemaan ilma Yo'el, aantii isaa keessaa immoo Asaaf ilma Berekiiyaa, aantii isaanii Meraarota keessaa Etaan ilma Qushaayaa in fo'an\*. <sup>18</sup>Itti aantota isaanii immoo obboloota isaanii keessaa in

fo'an; warri fo'amanis, Zakaariyaas, Ya'aasi'el, Shemiiraamoot, Yehii'el, Unii, Eliiyaab, Benaayaa, Ma'aseyaa, Matiitiyaa, Eliifelehuu, Miinqeyaa akkasumas Obed-Edoomii fi Yeyi'el warra karra eeganii dha. <sup>19</sup>Warra mi'aan faarfatan keessaa Hemaan, Asaafii fi Etaan sibiila walitti rukutamee sagalee ol kaasu in dhageessisu turan. <sup>20</sup>Zakaariyaas, Azii'el, Shemiiraamoot, Yehii'el, Unii, Eliiyaab, Ma'aseyaanii fi Benaayaan, maseenqoo akka sagalee durbootaa isa ol ka'aatti in rukutu. <sup>21</sup>Matiitiyaan, Eliifelehuu, Miinqeyaan, Obed-Edoom, Yeyi'elii fi Azaziyaan immoo qooqa maseenqoo toora saddeettafaatiin in geggeessu; <sup>22</sup>Kenanyaan Lewwiichi dura-buutuun warra faarfattootaa itti gaafatamaa faarfannaa ti; iuni itti beekaa isaa waan ta'eef, faarfannaa in barsiisa ture. <sup>23</sup>Berekiiyaanii fi Elqaanaan eegduu balbala sanduuqa kakuu turan. <sup>24</sup>Shebaaniyaan, Yushaafaax, Nataani'el, Amaasaayi, Zakaariyaas, Benaayaanii fi Eli'ezer warri luhoonni, fuula sanduuqa kakuu Waaqayyoo duratti fiingee in afuufu; Obed-Edoomii fi Yehiyyaan immoo eegduu balbala sanduuqa kakuu turan.

\*16 Iz 3:10  
\*17 25:1

#### Sanduuqa Kakuu Gara Yersaalemitti Geessuu Isaaniil (2Sam 6:12-22)

<sup>25</sup>Yommu Daawit, jaarsoliin Israa'elii fi angafoonni kumaa, sanduuqa kakuu Waaqayyoo mana Obed-Edoomii fiduudhaaf gammachuudhaan in dhaqan. <sup>26</sup>Lewwoota warra sanduuqa kakuu isaatii sana baaehaa turan Waaqayyoo waan gargaareef, isaan tuntuuota torbaa fi korbeeyyii hoolaa torba aarsaa in dhi'eessan. <sup>27</sup>Daawit gaafas akka Lewwoota warra sanduuqa kakuu baatanii, akka faarfattootaa fi akka Kenanyaa isa itti gaafatamaa faarfattootaa, uffata quncee talbaa ha'eessa irraa hojjetame in uffata ture; itti dabalees, dirata fuula duraa isa quncee talbaa irraa hojjetame in dirata ture. <sup>28</sup>Akkasitti Israa'eloonni hundinuu wacaa, sagalee faaggaa, sagalee fiinoo, sagalee fiingee, kan sibiila walitti rukutamee sagalee guddaa dhageessisuu, sagalee kiraaraa fi maseenqoo dhageessisaa, sanduuqa kakuu

Waaqayyoo ol in fidan. <sup>29</sup> Yeroo sanduuqi kakuu Waaqayyoo mandara Daawititti galetti, Mikaa'el intalli Saa'ol karaa qaawwa manaa gad ilaaltee, Daawit mootichi gammadee utaalee utuu sirbuu yommuu argite, garaa isheetti isa in tuffatte.

### Daawit Mootichi Lewwoota Hojii Hojii Isaanii Irra Dhaabuu Isaa

**16** <sup>1</sup> Jarri sanduuqa kakuu Waaqayyoo fidanii, dukaana isa Daawit dhaabeef keessa in kaa'an; kana booddees, qalma gubamuu fi qalma araaraa Waaqayyoo fi dhi'eessan. <sup>2</sup> Daawitis qalma gubamuu fi qalma araaraa sana dhi'eessuu erga raawwatee, maqaa Waaqayyootiin jara in eebbise. <sup>3</sup> Dhiitra, dubartii dha utuu hin jedhin, tokkon tokkon namoota Israa'eliif buddeena tokko tokko, foon gumaa tokko tokkoof bixxillee ija waynii tokko tokko in hirsise.

<sup>4</sup> Daawit warra Lewwootaa keessaa sanduuqa kakuu Waaqayyoo duratti, gaarummaa Waaqayyoo goftaa Israa'el kan yaadachiisan, kan isa galateeffatanii fi kan isa jajatan hojii hojii isaanii irra in dhaabe. <sup>5</sup> Dura-buutuun jara kanaa Asaaf, itti aanaan dura-buutu immoo Zakaariyaas ture; warri maseen-qoodhaa fi kiraaraan faarfatan, Yeyi'el, Shemiiraamoot, Yehi'el, Maatiyyaa, Eliyaab, Benaayaa, Obed-Edoomii fi Yeyi'el turan; Asaaf sibiila walitti rukutamee sagalee ol kaasu in dhageessisa ture\*. <sup>6</sup> Benaayaanii fi Yahaazi'el luboonni warri fiingee afuufan yeroo hundumaa fiingee baadhatanii sanduuqa kakuu Waaqayyoo duratti in argamu. <sup>7</sup> <sup>25:1</sup>

### Faarfannaa Galataa Faarfachuu Isaanii

(Far 105:1-15; 96:1-13; 106:1,47-48)

<sup>7</sup> Faarfannaa galata Waaqayyoo inni Daawit gaafas Asaafii fi Lewwoota akka isaatiitti kenne, kauatti fufee kan jiruu dha;

<sup>8</sup> Waaqayyoon galateeffadhaa, maqaa isaa waammadhaa! Gocha isaas saba hundumaa keessatti beeksisaal

<sup>9</sup> Isa faarfadhaa, sagalee mi'a faarfannaatiin isa jajadhaa!

Waa'ee hojii isaa isa dinqisiisaa hundumaas himaa!

<sup>10</sup> Maqaa isaa isa qulqulluudhaan of jajaa,

garaan warra Waaqayyoon barbaadanii haa gammadu!

<sup>11</sup> Waaqayyoon, aangoo isaas qoradhaa!

Yeroo hundumaas fuula isaa barbaaddadhaa!

<sup>12</sup> Hojii dinqisiisaa inni hojjete, milikkita inni argisiise, firdii inni kennes yaadadhaa!

<sup>13</sup> Isin sanyiin Yaaqoob hojjetaa Waaqayyoo, isin sanyiin Israa'el, warri Waaqayyoo fo'amtan kana yaadadhaa!

<sup>14</sup> Inni Waaqayyoo goftaa keenya, firdiin isaa lafa hundumaa in qaqqaba.

<sup>15</sup> Inni kakuu isaa bara baraan, dubbii abboommii isaas hamma dhaloota kumaatti in yaadata;

<sup>16</sup> Kakuu Abrahaamiif kakate, isa Yisihaqin abdachiises in yaadata\*.

<sup>17</sup> Kun Yaaqoobiif seerrata, Israa'eliif kakuu bara baraa akka ta'uuf cimsee in dhaabe.

<sup>18</sup> Waaqayyoo, "Ga'aa dhaala sanyii keetii akka ta'uuf, biyya Kana'aan siif nan kennu" jedhe\*.

<sup>16</sup> Uma 12:7; 26:3

<sup>17-18</sup> Uma 28:13

<sup>19</sup> Yeroo sana lakkoobsi namoota isaanii hin baay'anne, isaan muraasa, orma biyya sanatti galanii dhas.

<sup>20</sup> Saba tokko keessaa gara saba warra kaaniitti, mootummaa tokko keessaas gara warra kaaniitti in daddarbu turan.

<sup>21</sup> Waaqayyoo, namni tokko illee akka isaan cunqursu hin goone,

inni isaaniiif jedhee mootota iyyuu ifate\*.

<sup>22</sup> "Warra ani dibee moosise hin tuqinaa,

raajota koo irrattis bamaa hin hojjetinaa!" jedhe.

<sup>21</sup> Uma 12:17; 20:3,7; 26:9

<sup>23</sup> Guutummaan biyya lafaa Waaqayyoon faarfadhaa, fayyisuu isaas guyyuma guyyaatti himaa!

<sup>24</sup> Saba lafa irraa keessatti guddina isaa, saba hundumaa keessattis gocha isaa isa dinqisiisaa labsaa!

<sup>25</sup> Waaqayyoo guddaa dha, guddisee jajamuun in ta'aaf; waaqayyolii hundumaa gararraattis sodaatamuun isaa in ta'a.

<sup>26</sup> Waaqayyoliin saba warra kaanii hundinuu, kan dhimma hin baafnee dha, Waaqayyoo garuu bantiwwan waaqaa in uume.

<sup>27</sup> Surraanii fi simboon fuula isaa dura, aangoonii fi gammachuun iddoo isaa isa qulqullaa'aa keessa jiru.

<sup>28</sup> Isin qomoon saba hundaa Waaqayyoo ulfina dhi'eessaa! Aangoo Waaqayyoo beeksisaal!

<sup>29</sup> Ulfina maqaa isaatiif ta'u Waaqayyoo dhi'eessaa! Kennaa fidaatii isa duratti dhi'aadhaa! Qulqullummaa akka mi'a miidhaginaatti naqadhaatii Waaqayyooof sagadaa\*!

<sup>30</sup> Yaa guutummaa biyya lafaa, isa jabeessee si dhaabee, akka ati iddoo keetii hin butanne si godhe duratti rom'i!

<sup>31</sup> Bantiwwan waaqaa haa gammadan, laftis gammachuun haa qabaatu! Isaan saba lafa irraa keessatti, "Waaqayyoo mootii dha!" haa jedhan!

<sup>32</sup> Galaanni, wanti isa keessa guutes haa huursu, bakkeen, wanti isa keessa jiru hundinuu,

gammaduu isaanii haa argisiisan!

<sup>33</sup> Waaqayyoo biyya lafaaf firdii kennuuf yommuu dhufu, mukkeetiin caakkaa gammachuudhaan isa duratti in faarfatu.

<sup>28-29</sup> Far 29:1-2

<sup>34</sup> Waaqayyoo gaarii waan ta'eef, araarii isaas bara baraan waan jiraatuuf, isa galateeffadhaa\*!

<sup>35</sup> Isin, "Nuyi maqaa kee isa qulqulluu akka galateeffannuuf, warra si jajatan ta'uu keenyaafis akka of himuuf,

yaa Waaqayyoo fayyisaa keenyaa, ati nu oolchi, saba lafa irraa harkaa nu baasi, walittis nu sassaabi!" jedhaatii isa kadhadaa!

<sup>36</sup> Waaqayyoo goftaan inni kan Israa'el, bara baraa hamma bara baratti haa galateeffamu! Yommuu namoonni hundinuu, "Ameen!

Waaqayyooof galanni haa ta'u!" jedhan\*.

<sup>34</sup> 2Sen 5:13; 7:3,6; 20:21; Iz 3:11; Far 118:1; Er 33:11

<sup>36</sup> Far 41:14

<sup>37</sup> Asaafii fi Lewwoonni akka isaatii yeroo hundumaa sanduuqa kakuu Waaqayyoo duratti argamanii wanta guyyaa guyyaatti hojjechuun isaaniiif ta'u akka hojjetaniif, Daawit achitti isaan in dhiise\*. <sup>38</sup> Akkasuma immoo Obed-Edoomii fi hiriyyota isaa warra isaa wajjin hojjetan namoota jaatanii saddeet, Obed-Edoom ilmi Yedutuunii fi Hosaan balbala akka eeganiif achitti isaan in dhiise; <sup>39</sup> Zaadoq lubichaa fi luboota akka isaatii immoo godoo qulqullaa'aa isa kan Waaqayyoo isa Giibe'on keessaa iddoo ol ka'aa irra jiru duratti\*, <sup>40</sup> guyyaa hundumaa ganamaa fi galgala akkuma seera isa Waaqayyoo Israa'elootaaf kenne keessatti caafametti iddoo aarsaa qalma gubamuu irratti gooftichaaf qalma gubamu akka dhi'eessaniif Daawit achitti isaan in dhiise\*. <sup>41</sup> Isaanii wajjin immoo Hemaan, Yedutuun, namoo-

ta kan biraa warra Waaqayyoon isa araarri isaa bara baraan jiraatuuf galata galchuudhaaf fo'amanii waamamanis achitti in dhiise. <sup>42</sup>Hemaanii fi Yedutuun mi'a ittiin qooqa qajeelchannii Waaqayyoon faarfatan, fiingec fi sibiila walitti rukutamee sagalee ol kaasu qabu turan; ilmaan Yedutuun immoo balbala eegduu turan.

\*37 25:1

\*39 21:29

\*40 Bau 29:38-39

43 Kana booddee namoonni hundinu gara mana mana isaaniitti in galan; Daawitis qe'ee isaa ilaaluudhaaf gara mana isaa in dhaqe\*.

\*43 2Sam 6:19-20

### Daawit Mana Qulqullummaa Ijaaruudhaaf Yaada Qopheessuu Isaa

(2Sam 7:1-17)

**17** <sup>1</sup>Daawit mana mootummaa isaa keessa erga takka jiraatee, gaaf tokko Naataan raajicha waamsisee, "Kunoo, ani mana muka gaattiraatiin ijaarame keessan jiraadha, sanduuti kakuu Waaqayyoo garuu golgaa akka dunkaanaa jala jira" jedhe. <sup>2</sup>Naataan immoo, "Waaqayyoo sii wajjin waan jiruuf, ati wanta garaa keetti yaadde bundumaa godhi!" jedhee Daawitiif deebii in kenne.

3 Dubbiin Waaqayyoo gaafasuma halkan gara Naataan dhufee,

<sup>4</sup>"Dbaqiitii garbicha koo Daawitiin, 'Waaqayyoo akkana jedha:- Mana ani keessa jiraadhu kan anaaf ijaaru si miti! <sup>5</sup>Erga bara ani Israa'elin biyya Gibxii baasee jalqabec hamma ammaatti dunkaannuma keessa jiraachaa, iddoo buufataatii gara iddoo buufataatti darbaan ture malee, mana keessa hin jiraanne.

<sup>6</sup>Israa'eloota bundumaa wajjin lafan dhaqe hundumaatti, abboota firdii Israa'el warra ani saba koo akka eeganiif abboome keessaa isa tokkoon illee:- Muka gaattiraatiin maaliif mana anaaf ijaaru didde jedhee beekaa ree?

<sup>7</sup>"'Amma immoo wanta ani Waaqayyoo gooftaan maccaa jedhu garbicha koo Daawitiitti dubbadhu:- Ati saba koo Israa'elin akka geggeessi-

tuuf utuu ati boolaa eegduun lafa tikaatii si fudhadhe.

<sup>8</sup>Lafa ati dhaqxe hundumaatti sii wajjinan ture, diinota kee hundumaas fuula kee duraa ballecsseera; ammas gurguddoota biyya lafaa keessaa akka isa tokkootti akka ati beekamtu nan godha.

<sup>9</sup>Saba koo Israa'eliif iddoo nan kenna, akka isaan biyya ofii isaanii keessa jiraataniif deebi'aniis akka isaan bin goolamneef, isaan nan dhaaba; si'achi namoonni jal'oonni akka yeroo duraa sana isaan hin cunqursan.

<sup>10</sup>Yeroo ani abboota firdii saba koo Israa'eliif kaasee jalqabanii kan hojjechaa turan deebi'anii isaan irratti hin hojjetan; ani diinota kee gad nan deebisa; mootummaa sanyii keetii jabeessee akkan dhaabu sitti nan beeksis!

<sup>11</sup>Barri kee ga'ee yommuu duutu, abboota kee birattis yommuu awwaalamtu sanyii kee keessaa tokko iddoo kee mootii nan godha, innis ilmaan kee keessaa tokko in ta'a; mootummaa isaas nan jabeessa.

<sup>12</sup>Inni mana qulqullummaa anaaf in ijaara, ani immoo teessoon isaa bara baraan jabaatee akka dhaabatu nan godha\*.

\*12 22:10; 28:6

<sup>13</sup>Ani abbaa isaaf nan ta'a, inni immoo ilma koo in ta'a; mootii isa si dura ture irraa gaarummaa koo akkan deebise, ilma kee sana irraa garuu gaarummaa koo hin deebisu;

<sup>14</sup>inni saba koo irratti, mootummaa koo irrattis bara baraan jabaatee akka dhaabatu nan godha, teessoon isaas bara baraan jabaatee in jiraata' jedhi!" jedhe.

<sup>15</sup>Naataan immoo dubbii mul'ata kanaa guutummaatti Daawitiitti in hime.

### Daawit Waaqayyoon Kadhachuu Isaa

(2Sam 7:18-29)

16 Yommuu Daawit mootichi dunkaana sanduuti kakuu Waaqayyoo keessa jirutti ol lixee taa'ee,

"Yaa Waaqayyoo gooftaa, ani, cennyu? Sanyiin koo cennyu iyyuu ati iddoo kanaan na geesse?

<sup>17</sup>Yaa Waaqayyoo kunumti iyyuu si duratti kan ga'u ta'ee mul'achuu: diinaan sanyiin garbicha keetii gara fuula duraatti maal ta'uuf akka jiru ati dubbatteeta; yaa Waaqayyoo gooftaa, akka waan ani nama bundumaa caalaatti ulfina qabuutti na ilaalteeta.

<sup>18</sup>"Atooo ana garbicha kee beekta, waa'ee ulfina ati ana garbicha keef laatteef kana caalaa maal jechuun danda'a ree?

<sup>19</sup>Yaa Waaqayyoo, garbicha keetiif jettee akka yaada keetiitti wanta guddaa kana gooteetta, abdii guddaa kanas beeksifteeta.

<sup>20</sup>"Yaa Waaqayyoo, akkuma nuyi gurra keenyaan dhageenyetti iyyuu kan akka keetii tokko illee hin argamu, si malees Waaqayyoo kan biraa bin jiru\*.

\*20 Isa 44:6

<sup>21</sup>Saba dhuunfaa kee godhachuuf kan ati furte saba Israa'el malee, sabni kan biraa bin jiru; saba kee warra biyya Gibxii baafte kana duraa saba warra kaan ariitee baaftee, hojii kee isa guddaa fi sodaachisaadhaan maqaan kee akka beekamu in goote.

<sup>22</sup>Yaa Waaqayyoo, ati saba kee Israa'eliif Waaqayyoo in taate, bara baraanis saba dhuunfaa kee isa in godhatte.

<sup>23</sup>"Ammas yaa Waaqayyoo, waa'ee ana garbicha keetiitiif, waa'ee sanyii kootiitiifis abdiin ati kennite bara baraan jabaatee baa dhaabatu! Wanta na abdachiiftes raawwadhu!

<sup>24</sup>Guddinni maqaa keetii bara baraan akka beekamutti dubbiin ati abdachiifte kun jabaatee baa dhaabatu! Yommuu namoonni, 'Gooftaan maccaa, gooftichi Israa'el, inni Waaqayyoo isa kan Israa'el' in jedhu; mootummaan sanyii ana Daawit garbicha keetii jabaatee si dura haa dhaabatu!

<sup>25</sup>"Yaa Waaqayyoo koo, mootummaan sanyii ana garbicha keetii bara baraan jabaatee akka dhaabatu mul'ataan waan anatti dubbatteef, si kadhachundhaaf ija-jabina argadheera.

<sup>26</sup>Yaa Waaqayyoo, ati gooftaa dha! Abdii dinqisiisaa kanas ana garbicha keetiif kenniteeta.

<sup>27</sup>Sanyiin ana garbicha keetii bara baraan itti fufee fuula kee dura akka jiraatuuf, ati isa eebbisu jaallatteeta; yaa Waaqayyoo, ati waan isa eebbifteef, inni bara baraan eebbifamaa in ta'a" jedhe\*.

\*27 Uma 12:3

### Daawit Mo'icha Argachuu Isaa

(2Sam 8:1-18; 20:23-26)

**18** <sup>1</sup>Kana booddec immoo Daawit mootichi Filisxeemota rukutee harka isaa jala galfatee, mandara Gaatii fi gandeewwan naannoo isbee jiran harka isaanii keessaa in baase. <sup>2</sup>Akkasumas immoo Mo'aabota lolee in mo'e; Mo'aabonnis harka isaa jala galanii gabbara in fidaniif.

3 Daawit itti fufees Hadaad-Ezer mootiin Zobaa biyya laga Efraaxiis bukke jiru harka isaa jala galfachundhaaf dhaqaa utuu jiru Haamaatiitti isa rukutee, <sup>4</sup>konkolaattota isaa kuma tokko, abbootii fardeenii isaa kuma torbaa fi loltoota warra lafoo kuma digdama in booji'e; fardeen konkolaattota barkisan dhibba tokko duwwaa hambisee, fardeen warra hafan hundumaa morgaa kukkutee in naafise.

5 Namoonni Sooriyaa warri Damaasqoo keessa jiraatan Hadaad-Ezer mootii Zobaa gargaaruudhaaf in dhufan; Daawit immoo isaan keessaa namoota kuma digdamii lama rukutee in ajjeese. <sup>6</sup>Biyya isaanii keessas loltoota in kaa'ate, warri Sooriyaas isatti bulanii gabbara in geessuuf turan; Waaqayyoo yommuu lafa Daawit dhaqe hundumaatti mo'icha in kenneef. <sup>7</sup>Daawit gaachanoota warree eegdonni Hadaad-Ezer baatan irraa fudhatee, gara Yerusaleem in fidde. <sup>8</sup>Akkasumas immoo mandaroota Hadaad-Ezer "Xibhaatii fi Chuun" warra jedhaman keessaa sibiila boorrajii baay'ee isaa fudhatee in adeeme; Solomoon mootichi sibiila kanaan gaanii bishaanii, utubootaa fi mi'a garaa-garaa mana qulqullummaatiif in hojjete\*.

\*8 1Mot 7:15,23; 2Sen 4:1-2

9 To'ii mootiin Haamaa, akka Daawit guutummaa loltoota Hadaad-Ezer mootii Zobaa mo'e yommuu dhaga'e, <sup>10</sup>isa innumti iyyuu ofii isaatii yeroo baay'ee lolaa ture sana mo'uu isaatiif isa dubbisee gammaduufiif ilma isaa Hadoraamin Daawit mootichatti in erge;

Hadoraamis kennaa mi'a garaa garaa, warqee irraa, meetii fi sibiila boorrattii irraa hojjetaman geesseeffii in dhaqe. <sup>11</sup>Daawit mootichi mi'a kanas immoo meetii fi warqee isa saba Edoom, saba Mo'aab, saba Amoon, saba Filiisxiyaa fi saba Amaaleq yommuu booji'e fudhatee wajjin hojji manaa qulqullummaatiif Waaqayyoo addaan in baase.

<sup>12</sup>Akkasuma immoo Abiishaayi inni haati isaa "Zeruyaa" jedhamtu dachaa soogiddaa keessatti namoota Edoom keessaa kuma kudha saddeet in ajjeese. <sup>13</sup>Biyya Edoom keessas loltoota in kaa'ate; warri Edoomis guutummaatti Daawititti in bulan; Waaqayyos lafa Daawit dhaqe bundumaatti mo'icha isaaf in kenne.

<sup>14</sup>Daawit guutummaa Israa'el irratti mootii ta'ee, saba isaa hundumaaf firdii qajeelaa in kenna, qajeelummaa dhaanis in bulcha ture. <sup>15</sup>Yo'aab inni Zeruyaas deesse, ajajaa humna waraanaa ture; Yoshaafaax ilmi Abiilud immoo itti gaafatamaa caaffata mana mootummaa ture. <sup>16</sup>Zaadoq ilmi Abiixubii fi Abimelek ilmi Abiyaataar luboota turan; Shaafshaan immoo caafaa ture\*. <sup>17</sup>Benaayaan ilmi Ychoyadaa itti gaafatamaa kutata loltoota mooticha eegani ture; ilmaan Daawit immoo hojji mootummaa isaatii keessatti iddoo ol'aanu qabu turan.

\*16 24:6

#### Daawit Amoonotatti Duuluu Isaa

(2Sam 10:1-19)

**19** <sup>1</sup>Takka turee Nahaash mootiin Amoonotaa duunaan ilmi isaa iddoo abbaa isaatii mootii ta'ee\*. <sup>2</sup>Kana irratti Daawit, "Nahaash abbaan isaa gaarummaa waan anatti argisiiseef, anis ilma isaa Hanuunitti gaarummaa nan argisiisa" jedhee, waa'ee du'uu abbaa isaatiif akka isa jajjabeessaniif namoota itti in erge; namoonni Daawit erge Hanuunin jajjabeessuudhaaf gara biyya Amoon yeroo dhufan garuu, <sup>3</sup>gurguddoonni biyya Amoon immoo Hanuun mootichaan, "Daawit namoota ergee si jajjabeessuu isaatiin abbaa keetiif ulfina kennuu isaa sitti fakkaataa? Namoonni isaa kun biyyattii keessa baranii mootummaa kee garagalchuudhaaf gaaduu dhufan mitii ree?" jedhan. <sup>4</sup>Yommuu Hanuun namoota

Daawit erge sana qabsiisee, areeda irraa haadhiisee, uffata isaanii mudaa-muddiitti irraa cirsiisee isaan in arti'e. <sup>5</sup>Jarreen tokko dhaqanii waa'ee namoota kanaa Daawititti himnaan, Daawit immoo sababii yeelloon guddaan namoota sana irra ga'eef, hamma areedni isaanii bibbiqilee guddatuuffitti Yerikoo turanii booddee akka galaniif dhaamsa isaanitti in erge.

\*1 1Sam 11:1

<sup>6</sup>Hanuunii fi warri Amoonotaa Daawitiin akka of jibbiisiisan yommuu hubatan, Aaram Naharaayim, Aaram Ma'akaa fi Zobaa irraa konkolaattotaa fi warra konkolaataa oofan dugda bitachuudhaaf meetii kuntaala dhibba sadii fi afurtama miijanu in ergan. <sup>7</sup>Meetii kanaan konkolaattota kuma soddonii lamaa fi warra konkolaataa oofan akkasumas Ma'akaa mootichaa fi loltoota isaa dugda in bitatan; isaanis dhufanii fuullee Medebaa in buufatan; warri Amoonotaas mandaroota isaanii keessaa ba'anii walitti qabamanii lolaaf in qophaa'an. <sup>8</sup>Daawit immoo kana yommuu dhaga'e, loltoota lola danda'an hundumaa wajjin Yo'aabin in erge. <sup>9</sup>Warri Amoonotaa gad itti ba'anii karra mandara isaanii duratti loltoota isaanii toora in galfatan; mootonni warri isaan gargaaruudhaaf dhufan immoo kophaa isaanii bakkee keessa iddoo in qabatan.

<sup>10</sup>Yo'aab fuula isaa duraa fi dugda isaa duubaan loltoonni akka isatti qophaa'an yommuu arge, loltoota Israa'el keessaa warra caalan fo'ee, warra Aaram rukutuudhaaf toora in galfate. <sup>11</sup>Warra kaan immoo obboleessi isaa Abiishaayi akka abboomu in godhe; isaanis Amoonota loluudhaaf toora in galan. <sup>12</sup>Yommuu Yo'aab, "Warri Aaram kun yoo anatti jabaatan, isin ana in gargaartu; warri Amoonotaa yoo isinitti jabaatan garuu ani isin nan gargaara. <sup>13</sup>Jabaadhaa! Kottaa, saba keenyaaf, mandaroota Waaqayyoo keenyaatiifis jabaannee in lolla! Waaqayyoo immoo waan isa duratti gaarii ta'e in hojjeta" isaanii jedhe. <sup>14</sup>Yommuu Yo'aabii fi loltoonni isaa warra Aaram loluudhaaf itti in qajeelan; warri Aaram garuu isaan duraa in baqatan. <sup>15</sup>Warri Aaram Yo'aab duraa baqachuu isaanii warri

#### Daawit Warra Fillsxeemotaatti Duuluu Isaa

(2Sam 21:15-22)

<sup>4</sup>Takka turanii immoo sabni Israa'el Filiisxeemotaa wajjin Gezer iddoo jedhamutti ammas wal rukutuu in jalqaban; yommuu Siibekaayi Hushaatiichi namicha "Siiphaayi" jedhamu isa sanyii warra Refaa'otaa keessaa ture tokko in ajjeese; sanyiin isaas in yeellaasifaman. <sup>5</sup>Ammas immoo lola warra Filiisxeemotaa wajjin wal lolan kan biraa keessatti, Elhaanaan ilmi Yaa'iir namicha "Laahimii" jedhamu obboleessa Goliyaad Gaatichaa isa eebbo somaan isaa hamma muka wayya-dhoofuun wayyaa itti maratu ga'uu qabu in ajjeese\*. <sup>6</sup>Ammas lola kan biraa Gaatitti ta'e keessa nama baay'ee guddaa, harki isaa lamaanii fi miilli isaa lamaan quba ja'a ja'a, walumatti quba digdamii afur qaban tokkottu ture; innis immoo sanyii warra Refaa'otaa keessaa ture. <sup>7</sup>Namichi kun saba Israa'elitti waan ga'iseef, Yonaataan ilmi Shime'aa obboleessi Daawit isa in ajjeese\*. <sup>8</sup>Jarreen sadan Daawitii fi loltoota isaatiin Gaatitti ajjeefaman kun sanyii Refaa'otaa keessaa turan.

\*5 1Sam 17:1-7

\*7 1Sam 17:10

#### Daawit Namoota Lakkoohsisuu Isaa

(2Sam 24:1-25)

**21** <sup>1</sup>Baras Seexanni saba Israa'el irratti dubbii barbaaduudhaaf Daawitiin isaanitti tuqatee akka inni isaan lakkaa'uu in goosise. <sup>2</sup>Daawit kana irratti Yo'aabii fi ajajjoota loltootaatiin, "Ani lakkoobsa namoota kootii akkan barutti dhaqaatii Bersheebaadhaa hamma Daaniitti Israa'eloota lakkaa'aatii, kottaa anatti himaa!" jedhe. <sup>3</sup>Yo'aab garuu deebiisee, "Waaqayyoo saba isaa dachaa dhibba haa baay'isu! Yaa gooftaa ko, yaa mootii ko, sabni kun harka kee harka gooftaa kootii jala jiru mitii ree? Ati maaliif isaan lakkaa'uu barbaadde? Maaliifis waan yakka ta'ee Israa'elitti lakkaa'amu itti fidda?" jedhe\*. <sup>4</sup>Mootichi abboomiin isaa akka raawwatamuuf waan isa giddisiiseef, Yo'aab guutummaa biyya Israa'el keessa erga adeemee booddee Yerusaleemitti deebi'ee, <sup>5</sup>lakkoobsa namoota lolaaf

Amoonotaa yommuu argan, isaanis immoo Abiishaayi obboleessa Yo'aab duraa baqatanii mandarattiitti ol in nam'an; kana irratti Yo'aab mandara Yerusaleemitti deebi'ee in gale.

<sup>16</sup>Warri Aaram Israa'elootaan akka mo'aman yommuu argan, erganii qomoo isaanii warra laga Efraaxiis gama jiran in waammatan; Shofaak ajajaan loltoota Hadaad-Ezer immoo isaan in geggeessa ture. <sup>17</sup>Daawit kana yommuu dhaga'e, loltoota Israa'el hundumaa walitti qabatee Yordaanosin in ce'e; achumaan gara isaanitti qajeelle loltoota isaa fuullee isaanittiin toora in galfate; yeroo inni gara isaanitti dhi'aatettis warri diinota isaatii isa in lolan. <sup>18</sup>Haa ta'u iyyuu malee, warri Aaram Israa'eloota duraa in baqatan; achi keessatti Daawit warra konkolaataa Aaram oofan kuma torba, lafoo kuma afurtama akkasumas ajajaa loltoota isaanii Shofaakin in ajjeese.

<sup>19</sup>Warri harka Hadaad-Ezer jala jiran Israa'elootaan akka mo'aman yommuu argan, Daawitiin araara gaafatanii isatti in bulan; yeroo sanaa jalqabanii warri Aaram Amoonota gargaaruutti hin deebine.

#### Daawit Mandara Raabaa

Qabachuu Isaa

(2Sam 12:26-31)

**20** <sup>1</sup>Birraa yeroo itti mootonni lolaaf ba'anitti, Yo'aab loltoota fudhatee ba'ee, biyya Amoon balleessee, darbec mandara Raabaatti immoo marsee, rukutees lafatti ishee in dabale; Daawit garuu mandara Yerusaleem keessatti in hafe. <sup>2</sup>Daawit yommuu dhaga'ee gonfoo Miilkom Waaqayyoo tolfamaa isaanii isa warqee dhagaa gati-jabeessa of keessaa qabu irraa hojjetamee, kiilo graamii soddonii afur kan miijanu fudhatee mataa isaa irra in kaa'ate; akkasumas mandarattii keessaa wanta sonaan baay'ee in booji'e. <sup>3</sup>Namoota mandarattii sana keessa turan immoo gad yaasee, haamtuu mukaatiin, billaa fi qottoodhaan in kukkuchiise; Daawit wanta akkasii kana warra mandaroota Amoonotaa keessa jiraatan hundumaa irratti erga hojjechiisee booddee, guutummaa loltoota isaa wajjin gara Yerusaleemitti in deebi'ee.

ba'uu danda'anii Daawititti in hime; isaanis warra kumaatama dhibba afurii fi kuma torbaatamman Yihudaa keessaa lakkaa'amanii wajjin guutummaa Israa'el keessaa walumatti namoota miliyoonii tokkoo fi kuma dhibba tokko turan. <sup>6</sup>Haa ta'u iyyuu malee, ajaji mootichaa isatti waan hin toliniif, Yo'aab, gosa Lewwii fi gosa Beniyaamin utuu hin lakkaa'in dhiisee in deebi'e.

<sup>\*3</sup> Bau 30:12

<sup>7</sup>Waaqayyos immoo ajaja mootichaa kanatti hin gammanne waan ta'eef, namoota Israa'el in adabe\*. <sup>8</sup>Daawit yommuus Waaqayyoon, "Ani gowwummaa guddaadhaan wanta akkasii kana gochuu kootiin baay'ee cubbarameera; amma garuu cubbuu ana garbicha keetii akka balleessituuf sin kadhada!" jedhe. <sup>9</sup>Waaqayyoo immoo Gaadi isa Daawitii mul'ata argutti dubbatte, <sup>10</sup>"Dhaqiitii Daawititti dubbadhuu, 'Waaqayyoo: Ani wanta sadii si dura nan kaa'a, isaan keessaa kanan sitti fidu tokko fo'adhu! siin jedha' " jedhe. <sup>11</sup>Kana irratti Gaadi gara Daawit dhaqee, "Waaqayyoo, 'Adaba kanatti fufee maqaa dha'amu keessaa tokko fo'adhu! <sup>12</sup>Waggaa sadiif beela sitti fidu moo? Yookiis ji'a sadiif diinni kee biyya keessa adeemee saba kee barbaadeessuu moo? Yookiis ergamaan koo guyyaa sadiif billaadhaan yookiis dha'ichaan guutummaa biyya Israa'el keessaa namoota akka balleessu fo'atta?" siin jedha; ammas isa na ergeef deebii akkan kennuufitti murtoo godhii anatti himi!" jedhe. <sup>13</sup>Daawit immoo Gaadiif deebisee, "Ani muddama guddaa keessan jira; ammas araari Waaqayyoo baay'ee waan ta'eef, harka isaatiin adabamuu anaaf wayya malee, inni harka namootaatti akka ana hin kennineef isa nan kadhada" jedhe.

<sup>\*7</sup> 27:24

<sup>14</sup>Waaqayyoo kana irratti biyya Israa'elitti dha'icha ergee, namoota kuma torbaatama in fixe. <sup>15</sup>Akkasuma immoo Yerusaleemin balleessuudhaaf ergamaa isaa itti in erge; utuu inni balleessaa jiruus, Waaqayyoo mandarrattii ilaalee in gaddeef; ergamichaa nis, "Haa ga'u, harka kee irraa deebisi!" jedhe; yommuus ergamichi oobdii midhaanii isa kan Ornaan Yibusichaa

bukkee in dhaabata ture. <sup>16</sup>Daawit immoo ol ilaalee, ergamaa isaa billaa luqqifamee Yerusaleem irratti ol fudhame barkatti qabatee waaqaa fi lafa gidduu dhaabatu tokko in arge; yeroo sanatti Daawitii fi jaarsoliin uffata gaddaa uffatanii adda isaaniitiin lafatti in gombifaman. <sup>17</sup>Achumaanis Daawit mootichi Waaqayyoon, "Sabni kun akka lakkaa'amuuf anatu abboome mitii? Anatus wanta hamaa godhe; isaan kunoo, akka boolotaa tii, maal godhan ree? Yaa Waaqayyoo gooftaa ko, adabni kee anaaf maatii koo irratti haa dhufu malee, dha'ichi kee saba kee irratti akka hafu hin godhin!" jedhe.

<sup>18</sup>Kana irratti ergamaan Waaqayyoo "Dhaqiitii Daawitiin, 'Ka'ii ol ba'ii oobdii midhaanii isa kan Ornaan Yibusichaa keessatti iddoo itti Waaqayyooof aarsaa dhi'eessan ijaari!" jedhe. <sup>19</sup>Yommuus Daawit dubbii Gaadi isa inni maqaa Waaqayyootiin itti dubbatteef abboomee ka'ee ol in ba'e. <sup>20</sup>Achi oobdii midhaanii sana keessatti Ornaani fi ilmaan isaa arfan qamadii siribiisaa utuu jiranii, garalanii ergamaa Waaqayyoo in argan; yommuus ilmaan isaa sun in dhokatan. <sup>21</sup>Kana booddee Daawit gara Ornaan in dhufe; Ornaan yommuu Daawitiin arge oobdii sana keessaa ba'ee gara isaatti adeemee hamma lafa ga'utti isaaf in qoomma'e. <sup>22</sup>Yommuus Daawit immoo Ornaaniin, "Dha'ichi kun saba kana irraa akka deebi'uuf, iddoo itti Waaqayyooof aarsaa dhi'eessanan irratti ijaaraatii oobdii kee kana gatii guutuudhaan anatti gurguradhu!" jedhe. <sup>23</sup>Kana irratti Ornaan deebisee Daawitiin, "Fudhadhu gooftaa ko, waanuma sitti toles hojjedhu! Kunoo, qalma gubamuuf sangoonni kunoo ti! Qoraan qalmichaaf barbaachisu fi mi'ittiin midhaan siribsiisan, kennaa midhaaniitiif kan barbaachisu immoo qamadiin kunoo ti! Kana hundumaa nan kenna" jedhe.

<sup>24</sup>Daawit mootichi garuu deebisee Ornaaniin, "Lakkii, ani gatii guutuudhaan si irraa bita malee, kan kee kan ta'e fudhadhee yookiis wantan horti itti hin baasin qalma gubamu godhee Waaqayyooof hin dhi'eessu" jedhe. <sup>25</sup>Daawit kana booddee gatii

oobdichaa warqee akka kiilo graamii torbaa mijjanu Ornaaniif kennee, <sup>26</sup>oobdicha keessatti iddoo itti Waaqayyooof aarsaa dhi'eessan ijaaree, achi irratti qalma gubamuu fi qalma araaraa in dhi'eesse; itti aansees Waaqayyoon in kadhate, Waaqayyos bantii waaqaa irraa iddoo aarsaa qalma gubamuu irratti ibidda gad buusudhaan deebii isaaf in kenne\*.

<sup>\*26</sup> Lew 9:24; 1Mot 18:24

<sup>27</sup>Yommuus Waaqayyoo ergamicha abboomnaan, ergamichis billaa isaa mann'ee isaatti in deebise. <sup>28</sup>Yeroo sanatti oobdii midhaanii isa kan Ornaan Yibusichaa keessatti Waaqayyoo deebii akka isaaf kenne Daawit yommuu arge, achitti Waaqayyooof aarsaa in dhi'eesse. <sup>29</sup>Baras dukaanni ulfini Waaqayyoo keessatti mul'atu, inni Museen lafa duwwaa keessatti tolchee fi iddoo aarsaa qalma gubamuu gaara Giibe'on irra turan\*. <sup>30</sup>Daawit garuu billaa ergamaa Waaqayyoo waan sodaateef, waan Waaqayyoo isatti mul'isu iyyaafachuudhaaf iddoo sana dhaquu hin dandeenye.

<sup>\*29</sup> 1Mot 3:4; 2Sen 1:3,6; Bau 38:1-2

#### Daawit Mana Qulqullummaa Ijaarsisuuf Qophaa'uu Isaa

**22** <sup>1</sup>Yommuus Daawit, "Iddoon kun iddoo mana qulqullummaa isa kan Waaqayyoo gooftaa in ta'a; iddoon aarsaa, lafti sabni Israa'el itti qalma gubamu dhi'eessanis addana in ta'a" jedhe\*.

<sup>\*1</sup> 2Sen 3:1

<sup>2</sup>Daawit yommuus galaa biyya Israa'el keessa jiraatan hundumaa akka walitti qabaniif in abboome; warra walitti qabaman kana keessaa ijaarsa mana qulqullummaatiif namoota dhaqaa cabsanii soofanii qopheessan in fo'e\*. <sup>3</sup>Akkasumas immoo balbala karrawwan dallaa manichaaf cinqaarii fi wanti ittiin walitti qabsiisan akka irraa hojjetamaniif, sibiila kan biraa baay'ee fi sibiila boorrajii mijjanni isaa hammaa hin jedhamne in qopheesse. <sup>4</sup>Itti dabalees muka gaattiraa lakkoobsi isaa hammana hin jedhamne isa warri Xirosii fi Sidoonaa gara isaa fidanii turan in qopheesse. <sup>5</sup>Yommuus Daawit, "Manni qulqullummaa ijaaramuuf jedhu kun baay'ee guddaa

ta'uun, maqaan isaa fi miidhagiini isaa saba lafa irraa hundumaa biratti beekamuun in ta'a; Solomoon ilmi koo garuu mucaa wallaalaa waan ta'eef, ani wanta barbaachisu isaaf nan qopheessa" jedhee in yaade; akkuma yaades du'uu isaa fuul dura ijaarsa manichaaf kan barbaachisu wanta baay'ee in qopheesse\*.

<sup>\*2</sup> 2Sen 2:16-17

<sup>\*5</sup> 29:1-2

<sup>6</sup>Kana booddee ilma isaa Solomoonin waamee, Waaqayyoo goofticha Israa'eliif mana qulqullummaa akka inni ijaaru isa in abboome. <sup>7</sup>Daawit yommuus ilma isaa Solomooniin, "Yaa ilma ko, ulfina maqaa Waaqayyoo gooftaa kootiitiif mana qulqullummaa ijaaruun yaada koo keessa ture, <sup>8</sup>garuu dubbii Waaqayyoo gara koo dhufee, 'Ati waraana baay'ee waraantee, ija koo duratti lafa irratti dhiiga namoota baay'ee waan dhangalaateef, ulfina maqaa kootiifi mana hin ijaartu. <sup>9</sup>Kunoo, ilma siif nan kenna; innis naga-qabeessa in ta'a; diinota isaa warra naannoo isaa jiran hundumaa isa irraa gab godhee nagaa waanan isaaf kennuuf, inni nagaatti in mo'a; bara mootummaa isaa keessa nagaa fi boqonnaa saba Israa'eliif waanan kennuuf, maqaan isaa Solomoon in jedhama. <sup>10</sup>Ulfina maqaa kootiifi mana qulqullummaa kan anaaf ijaaru isa; inni ilma anaaf in ta'a, ani immoo abbaa nan ta'aaf; teessoon mootummaa isaatiis Israa'el irratti bara baraan jabaatee akka dhaabatu nan godha" jedhe\*.

<sup>\*7-10</sup> 2Sam 7:1-17

<sup>11</sup>"Egaa yaa ilma ko, Waaqayyoo sii wajjin haa ta'u! Waaqayyoo gooftaan kee mana qulqullummaa akka isaaf ijaartuuf akkuma dubbatetti, inni siif haa qajeelchu! <sup>12</sup>Waaqayyoo gooftaan kee saba Israa'el irratti yommuu si moosisu, akka seera isaatti akka ati isaan bulchituuf innunti ogummaa fi hubannaa siif haa kennu! <sup>13</sup>Ati seer-rataa fi wanta qajeelaa ta'e, isa Waaqayyoo karaa Musee saba Israa'el abboome ba'eessa gootee yoo eegde, wanti ati hojjetu wal siif in qixxaata; egaa cimi, ija jabaadhu! Hin sodaatin, hin na'ini!"

<sup>\*13</sup> 1Mot 2:2-3

14 "Mana qulqullummaa kana ijaaruudhaaf ani ittuma rakkadhee warqee kiilo graamii miliyoonii sadii fi kumaatama dhibba afur miijanuu fi meetii kiilo graamii miliyoonii soddonii afur miijanu, sibiila boorrajii fi sibiila kan biraa miijanni isaa hammama hin jedhamne akkasumas muka, dhagaas qopheesseera; atis immoo kana irratti dabaluu in dandeessa\*. 15 Ati namoota dhagaa cabsuu, dhagaa soofuu, muka soofuu beekan baay'ee qabda; akkasumas immoo namoota bojii garaa garaa, 16 warqee, meetii, sibiila boorrajii fi sibiila kan biraa hojjechuutti beekaman lakkoobsi isaanii hammama kan hin jedhamne qabda; egaa ka'iitii hojicha jalqabi! Waaqayyo sii wajjin haa ta'u!" jedhe.

\*14 29:2

17 Daawit yommuus gurguddoonni Israa'el hundinuu ilma isaa Solomoonin akka gargaaraniif in abboome. 18 Inni isaaniin, "Waaqayyo gooftaan keessan isinii wajjin jira mitii ree? Inni karaa hundumaa boqonnaa isiniif kenneera mitii ree? Inni saba biyya kana keessa jiraatan harka kootti dabarsee kenneera; isaanis Waaqayyotti, saba isaattis bulaniiru. 19 Garaa keessanii fi yaada keessan Waaqayyoon gooftaa keessan barbaaddachuu irra kaa'adhaa! Ka'aatii mana qulqullummaa ijaaruu jalqabaa! Sanduuga kakuu Waaqayyoo fi mi'a ittiin Waaqayyooof hojjechuuf addaan baafame bundumaa fidaatii mana qulqullummaa isa ulfina maqaa Waaqayyootiif ijaaramu kanatti galchaa!" jedhe.

#### Hojil Warra Lewwootaaf Kenname

23 1 Daawit bara baay'ee jiraatee yommuu dulloome, ilma isaa Solomoonin Israa'el irratti in moosise\*. 2 Yeroodhuma sana gurguddoota Israa'el hundumaa, lubootaa fi Lewwoota waliitti qabee, 3 Lewwoota waggaa soddoma yookiis isaa ol ta'an in lakkoobsise; baay'inni isaanis kuma soddonii saddeetti ture\*. 4 Isaan kana keessaa namoonni kummi digdamii afur, bojii mana qulqullummaa keessaa akka hojjechiisan, namoonni kummi ja'a, kutaa bojii garaa garaa irratti akka abboomaniif, firdii akka kennan, 5 namoonni kummi afur karra akka cegan, namoonni

kummi afur immoo mi'a faarfannaa inni qopheesseen Waaqayyooof galata akka dhi'essan in abboome. 6 Daawit isaan kana akka balbala Gershoon, Qebaatii fi Meraarii ilmaan Lewwii sadaniitti gargar in hire.

\*1 1Mo 1:28-40

\*3 Lew 4:2-3; 1Sen 23:24; 2Sen 31:17; 1z 3:8

7 Gershoon ilmaan lama qaba ture; isaanis, La'adaanii fi Sbime'ii jedhamu. 8 Ilmaan La'adaan sadan immoo Yebii'el isa angafa, Zetaamii fi Yo'el turan\*. 9 Ilmaan Sbime'ii sadan immoo Shilomoot, Hazii'elii fi Karaan; isaan kun dura-buutota qomoo La'adaan turan. 10 Ilmaan Shiimii arfan immoo Yaahaat, Ziinaa, Ye'ushii fi Beriyyaa dha. 11 Yaahaat balbala angafaa, Ziinaan immoo balbala quxisuu yommuu ta'an, Ye'ushii fi Beriyyaan garuu ijoollee baay'ee waan hin godhatinif akka balbala tokkootti in lakkaa'aman.

\*8 26:21

12 Qebaati ilmaan afur qaba ture; isaanis, Amraam, Yizhaar, Kebronii fi Uzii'el jedhamu\*. 13 Ilmaan Amraam immoo Aaronii fi Musee dha; Aaronii fi sanyiin isaa, wanta hundumaa irra qullaa'aa ta'e qulqullinatti eeguuf, Waaqayyooof aarsaa dhi'ecsuuf, isaaf hojjechuuf, maqaa isaatiinis namoota eebbisuuf baraaraan addaan in baafaman\*. 14 Ilmaan Musce nama Waaqayyoo, ilmaan Lewwii gidduutti in lakkaa'aman. 15 Museen ilmaan lama qaba ture; isaanis, Gershoomii fi Elii'ezer jedhamu\*. 16 Ilmaan Gershoom keessaa Shebu'el angafa ture. 17 Ijoollee Elii'ezer keessaa Rehaabiyaan angafa ture; Elii'ezer ilma kan biraa hin qabu; Rehaabiyaan garuu ilmaan baay'ee godhate. 18 Ilmaan Yizhaar keessaa Shilomii angafa ture. 19 Kebron ilmaan afur qaba ture; isaanis, Yeriyaan isa duraa ti, Amaariyaan isa lammaffaa ti, Yaahaazi'el isa sadaffaa ti, Yeqaamii'aam isa afuraffaa ti. 20 Ilmaan Uzii'el, Miikkaa isa angafaa fi Yishiiyaa isa quxisuu dha.

\*12 6:2-3; 6:18

\*13 Bau 28:1; Lak 6:24-27

\*15 Bau 18:3-4

21 Meraarii ilmaan lama qaba ture; isaanis, Maahilii fi Mushii jedhamu;

Maahiliniis ilmaan lama qaba ture; maqaan isaaniis, Ele'azaarii fi Qiish jedhama\*. 22 Ele'azaarii ijoollee dhiiraa utuu hin godhatin in du'e; inni durba dhuwaa qaba ture; isaan kana immoo ilmaan Qiish obboleessa isaatiitu fuudhe. 23 Mushiin ilmaan sadii qaba ture; isaanis Maahilii, Ederii fi Yeremoot turan.

\*21 6:4

24 Isaan kun gosa Lewwii warra akka qomoo qomoo isaaniitti, akka balbala balbala abbaa isaaniitti dura-buutota ta'anii adda addaan caafamani dha; qomoo Lewwii hundumaa keessaa namni waggaa digdamaa yookiis waggaa digdamaa olii adduma addaan hojii mana qulqullummaa keessaa hojjetamu keessaa qooda qaba ture. 25 Daawit yommuu, "Waaqayyoo gooftaan Israa'el saba isaatiif boqonnaa kenneera, ofii isaatiif immoo bara baraan Yerusaa'lem keessa in jiraata\*; 26 egaa Lewwoonni si'achi godoo qulqullaa'aa, mi'a godicha keessaa ittiin hojjetan hundumaas baatanii asii fi achi adeemuu isaan hin barbaachisu" jedhe. 27 Akka dubbii Daawit isa gara dhuma sanaatti, Lewwoonni waggaa digdamaa yookiis waggaa digdamaa olii in lakkaa'aman. 28 Hojiin isaan kanaas dalaa mana qulqullummaa keessa, kutaawwan garaa garaa manichatti dabalamanii ijaaraman eeguudhaan, hojii kan biraa achi keessaa hojjetamuu barbaachisu hojjechuudhaan, ilmaan Aaron warra luboota warra mana qulqullummaa keessaa hojjetan gargaaruu dha. 29 Akkasumas buddenna ilaalchaa qopheessanii gabatee irra kaa'uutti, safara daakuu kennaa miidhaaniitiif kennamu, baay'inaa fi gurguddina maxinoo hahaphii fi bixxillee safaramee dhadhaa ejersaatiin sukkumamee tolfamu bundumaatti gaafatamoo dha. 30 Kana malees guyyaa hundumaa ganamaa fi galgala dhaabatani Waaqayyoon galateeffachuu-nii fi faarfachuun, 31 guyyaa Sanbaataatti, guyyaa ayyaana baatiitti, guyyaa ayyaana beekamoottis, yeroodhuma qalmi gubamu dhi'aattutti, akka abboommii isaaniif kennametti lakkoobsi isaanii utuu hin hir'atin fuula Waaqayyoo duratti argama-

nii hojjechuun isaan irraa kan barbaadamuu dha. 32 Akkasitti warri Lewwootaa dukaana itti wal ga'anii fi iddoo qulqullaa'aa sana keessaa wanta hojjechuuf itti gaafataman in raawatu; kana malees bojii obboleonni isaanii ilmaan Aaron mana qulqullummaa keessaa hojjetan isaan in gargaaru turan\*.

\*25 Yoe 3:21

\*28-32 Lak 3:5-9

#### Warra Lubootaatiif Hojiin Hiramun Isaa

24 1 Sanyiin Aaron akka kanatti fufee jirutti hirmamaniiru; Aaron ilmaan afur qaba ture; isaanis, Naadaab, Abiibun, Ele'azaarii fi Itamaar\*. 2 Naadaabii fi Abiibun garuu utuu ijoollee hin godhatin abbaa isaanii dura in du'an; Ele'azaarii fi Itamaar immoo luboota ta'anii in hojjetan\*. 3 Daawit yommuus sanyii Aaron akka akka bojii isaaniitti gargar in hire; kana gochuudhaaf immoo qomoo Ele'azaarii keessaa Zaadoq, qomoo Itamaar keessaa immoo Ahimelektu isa gargaare\*. 4 Dhiironni mana mana abbaa isaaniitti dura-buutuu ta'anii waamaman, qomoo Itamaar caalaa qomoo Ele'azaarii keessaa kutata kudha ja'a, qomoo Itamaar keessaa immoo kutata saddeettu qixxa'e. 5 Qomoo lachuu isaanii keessa gurguddoonni mana qulqullummaa keessaa hojjetanii fi geggeessitoonni hojii hafumaa waan jiraniif, hunduma isaanii buufata mukaatiin waluma qixxeetti hojii isaanii irra in dhaaban. 6 Lafa mootichii fi gurguddoonni biyyaa, Zaadoq lubichii fi Ahimelek ilmi Abiyaataa, dura-buutonni Lewwootaa fi lubootaa jiranitti, warri qomoo Ele'azaarii fi qomoo Itamaar keessaa mana mana abbaa isaaniitti dura-buutuu ta'anii waamaman, darabee darabeedhaan buufata mukaa in fudhatan; Shemaa'iyaan ilmi Netaanii'el inni caa'aa warra Lewwootaa immoo isa kana tarree galchee in caafe.

\*1 6:3

\*2 Lew 10:1-2

\*3 2Sen 8:14

7 Buufanni mukaa inni duraa Yehoyaariibiif, inni lammaffaan Yedaa'i-yaaf,

8 inni sadaffaan Haariimiif, inni afuraffaan Se'oriimiif,

9 inni shanaffaan Malkiyyaaf, inni ja'affaan Miiyaamiiniif,

10 inni torbaffaan Haqoziif, inni saddeettaffaan Abiiyaaf,

11 inni salgaffaan Yeshu'aaf, inni kurnaffaan Shekaaniyaaf,

12 inni kudha tokkoffaan Eliyaa-shiibiif, inni kudha lammaffaan Yaaqiimiif,

13 inni kudha sadaffaan Huphaadhaaf, inni kudha afuraffaan Yeshabi'aabiif,

14 inni kudha shanaffaan Bilgaaf, inni kudha ja'affaan Iimeriif,

15 inni kudha torbaffaan Heziiriif, inni kudha saddeettaffaan Haphiizeziif,

16 inni kudha salgaffaan Phetaayaaf, inni digdamaffaan Yiheqeliif,

17 inni digdamii tokkoffaan Yaakiiniif, inni digdamii lammaffaan Gaamuliif,

18 inni digdamii sadaffaan Delaayaaf, inni digdamii afuraffaan Ma'aziyaaf in ba'e. <sup>19</sup> Jarreen kun akkuma Aaron abaabiliin isaanii abboommii Waaqayyo gooftaa Israa'eliin hojichaaf seera baase turetti, mana qullummaa keessaa hojjechuudhaaf akka akka tarree hojii isaaniitti caafamaniiru\*.

\*19 Luq 1:8-9

20 Sanyiin Lewwii warri kaan immoo kanatti fufanii kan jirani dha; ilmaan Amraam keessaa Shubaa'el, ilmaan Shubaa'el keessaa immoo Yehidiiyaa; <sup>21</sup> ilmaan Rehaabiya keessaa immoo Yishiiyaan angafa. <sup>22</sup> Yizhaarota keessaa Shelomoot, ilmaan Shelomoot keessaa immoo Yaahaat. <sup>23</sup> Keeroon ilmaan afur qaba ture; isaanis, Yeriyaan isa duraa ti, Amaariyaan isa lammaffaa ti, Yahaazi'el isa sadaffaa ti, Yeqaamii'aam isa afuraffaa ti. <sup>24</sup> Ilmi Uzii'el Miikaa dha, ilmaan Miikaa keessaa immoo Shaamiir; <sup>25</sup> Yishiiyaan obboleessa Miikaa ti; ilmaan Yishiiyaa keessaa immoo Zakaariyaas. <sup>26</sup> Meraariin ilmaan lama qaba ture; isaanis, Maahiliif fi Mushii dha; Benoon ilma Ya'aziyaaf ti. <sup>27</sup> Qomoo Meraarii keessaa ilmaan Ya'aziyaaf Shohaam, Zaa-

kurii fi Ibrii dha. <sup>28</sup> Maahiliin ilma "Ele'azaar" jedhamu tokko qaba ture; Ele'azaar kun immoo dhala hin godhanne. <sup>29</sup> Qomoo Qiish keessaa immoo Yeraami'el ilma Qiish. <sup>30</sup> Mushiin ilmaan sadii qaba ture; isaanis, Maahiliif, Ederii fi Yeriimoot; isaan kun ilmaan Lewwootaa warra akka balbala balbala abboota isaaniitti dura-buutota ta'anii dha\*.

\*21-30 23:17-23

31 Isaanis akkuma obboloota isaanii sanyii Aaron lafa Daawit mootichi, Zadoqiif fi Ahiimelek dura-buutonni lubootaa fi Lewwootaa jiranitti, dura-buutonni tokkon tokkon maatii isa angafaa hamma isa quxisuutti waluma qixxeetti hojii hojii isaaniitiif buufata mukaa in fudhatan.

\*31 25:8

#### Fo'amu Faarfattootaa

**25** <sup>1</sup> Kana irratti Daawit mootichi ajajjuuwwan loltootaa wajjin, qomoo Lewwootaa keessaa ilmaan Asaaf, ilmaan Hemaanii fi ilmaan Yedutuun keessaa namoota kiraaraan, maseenqoodhaa fi sibiila walitti rukutamee sagalee guddaa dhageessisuun gargaaramanii wanta Waaqayyo isaanitti mul'isu faarfannaadhaan dhageessisan fo'ee addaan in baase; maqaan namoota hojii kanaaf fo'amanii kanatti fufee jira\*.

2 Ilmaan Asaaf keessaa, Zakur, Yoseef, Nataaniyaa fi Asari'elaa dha; isaan kun geggeessaa Asaaf jalatti yommuu hojjetan, Asaaf immoo geggeessaa Daawit mootichaa jalatti in hojjeta ture.

3 Ilmaan Yedutuun keessaa, Gedaaliyaa, Zerii, Yeshaa'iyyaa, Shime'ii, Hashabiyyaa fi Matiitiyaa dha; isaan kun ja'an geggeessaa abhaa isaanii Yedutuun jalatti in hojjetu; abbaan isaanii immoo kiraaraan Waaqayyoon galateeffachuu fi faarfachuudhaan wanta inni isatti mul'isu in dhageessisa ture.

4 Ilmaan Hemaan keessaa, Bukiiyaa, Mataaniyaa, Uzii'el, Shebu'el, Yeriimoot, Hanaaniyaa, Hanaanii, Elia'aataa, Gidaaltii, Romamtii-Ezer, Yosbbaqaashaa, Malootii, Hotiirrii fi Mabaazi'oot. <sup>5</sup> Isaan kun hundinuu ilmaan Hemaan isa mootichaa mul'ata arguu ti; Waaqayyo ulfina guddaa isaa

Hemaaniif kennuuf akkuma abdaahii-setti ilmaan kudha afurii fi durboota sadii in kenneef\*.

\*1 15:19

\*5 2Sen 35:15

6 Namoonni kun hundinuu geggeessaa abbootii isaaniitiin mana qullummaa keessatti yeroo sagadaa sibiila walitti rukutamee sagalee guddaa dhageessisuun, kiraaraa fi maseenqoodhaan in faarfatu; abbootni isaanii Asaaf, Yedutuunii fi Hemaan immoo geggeessaa mootichaatiin in hojjetu turan. <sup>7</sup> Namoonni aantiidhuma isaanii wajjin Waaqayyoon faarfachuu mi'a faarfannaatiin barsiifamanii qopheffaman walumatti dhibba lamaa fi saddeettamii saddeet turan. <sup>8</sup> Isaan adduma addaan hojii hojii isaanii baruudhaaf jaarsa yookiis ijoollee, barsiisaa yookiis bartuu utuu hin jedhin, hundumti isaanii waluma qixxeetti buufata mukaa in fudhatan\*.

\*8 24:31

9 Buufanni mukaa inni duraa qomoo Asaaf keessaa, Yoseefiif, [ilmaan isaatiif fi aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf], inni lammaffaan Gidaaliyaadhaa fi aatii isaatiif, ilmaan isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

10 inni sadaffaan Zakurii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

11 inni afuraffaan Izriidhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

12 inni shanaffaan Nataaniyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

13 inni ja'affaan Bukiiyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

14 inni torbaffaan Yeshari'elaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

15 inni saddeettaffaan Yeshaa'iyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

16 inni salgaffaan Mataniyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

17 inni kurnaffaan Shime'ii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

18 inni kudha tokkoffaan Azaari'elii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

19 inni kudha lammaffaan Hashabiyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

20 inni kudha sadaffaan Shubaa'elii fi, ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

21 inni kudha afuraffaan Matiitiyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

22 inni kudha shanaffaan Yeriimootii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

23 inni kudha ja'affaan Hanaaniyaadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

24 inni kudha torbaffaan Yosbbaqaashadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

25 inni kudha saddeettaffaan Hanaanii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

26 inni kudha salgaffaan Malootii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

27 inni digdamaffaan Eliyaataadhaa fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

28 inni digdamii tokkoffaan Hotiirrii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

29 inni digdamii lammaffaan Gidaaltii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

30 inni digdamii sadaffaan Mahaa-zi'ootii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf,

31 inni digdamii afuraffaan Romamtii-Ezerii fi ilmaan isaatiif, aatii isaatiif walumatti namoota kudha lamaaf in ba'e.

#### Eegdota Karrawwan Mana Qulqullummaa

**26** <sup>1</sup> Warri karrawwan mana qulqullummaa eegan immoo akka kanatti fufee jirutti in hirmaman; Qoraahota keessaa, Meshelemiyaa ilma Qoree ti; inni immoo ilmaan Asaaf keessaa tokko ture\*.

2 Meshelemiyaa ilmaan torba qabaa ture; inni duraa Zakaariyaas, inni

lammaffaan Yidiiya'el, inni sadaffaan Zabaadiyaa, inni afuraffaan Yatnii'el, <sup>3</sup>inni shanaffaan Elaam, inni ja'afaan Yihohaanaan, inni torbaffaan immoo Elyo'enaayi. <sup>4</sup>Obed-Edoom ilmaan saddeet qaba ture; inni duraa She-maa'iyaa dha, inni lammaffaan Yihoozaabaad, inni sadaffaan Yo'aa, inni afuraffaan Saakaar, inni shanaffaan Netaani'el, <sup>5</sup>inni ja'afaan Amii'el, inni torbaffaan Yisaakor, inni saddeet-taffaan immoo Phe'ultaayi; kanaanis Waaqayyo isa in eebbise\*.

\*1 2Sen 8:14; 35:15

\*4-5 13:14

<sup>6</sup>Shemaa'iyaaan ilmi isaa inni angafni ilmaan ja'a in godhate; ilmaan isaa kun immoo loltoota jajjaboo waan turaniif, mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota in ta'an. <sup>7</sup>Maqaan isaanii kanatti fufee kan jiruu dha; isaanis, Otnii, Refaa'el, Obed, Elzaabaad, Elii-huu fi Semaakiyaa dha; obbolaan Elzaabaad Eliihuunii fi Semaakiyaan jagnoota beekamoo turan. <sup>8</sup>Isaan kun hundinuu sanyii Obed-Edoom; isaan, ilmaan isaanii fi aantiin isaanii hundi-nuu beekamoo, hojichaafis humna-qabeeyyii turan; sanyiin isaa wulumatti namoota jaatamii lama. <sup>9</sup>Meshelaam ilmaanii fi aantii beekamoo kudha saddeet qaba ture. <sup>10</sup>Sanyii Meraarii keessaa, Hosaa ilmaan afur qaba ture; isaan keessaa Shiimriin dura-bu'aa dha; inni angafa hin turre, garuu abbaa isaatu dura-buutuu akka inni ta'u godhe. <sup>11</sup>Inni lammaffaan Hilqiiyaa dha, inni sadaffaan Xabaliyaa, inni afuraffaan Zakaariyaas; ilmaan Hosaa fi aantiin isaa wulumatti namoota kudha sadii turan.

<sup>12</sup>Karra eegdonni kun akkuma Lewwoota warra mana qulqullummaa keessaa hojjetaniitti, hojii ofii isaanitti gaafatamuudhaaf kutata warra mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota ta'aniitti hirmamaniiru. <sup>13</sup>Jaarsa, ijoollee dha utuu hin jedhin, akka mana mana abbaa isaaniitti karra isa kam akka eegan buufata mukaatiin in fudhatan. <sup>14</sup>Buufanni mukaa sunis Shelemiiaadhaaf karra isa gara ba'a-biiftuu, Zakaariyaas ilma isaa isa nama gorsuudhaaf hubataa ta'e sanaaf immoo karra isa gara bitaa, <sup>15</sup>Obed-Edoomiif karra isa gara mirgaa, il-

maan isaatiif immoo mana mi'aa, <sup>16</sup>Shuphiimii fi Hosaa karra isa gara lixa-biiftuu fi karra isa karra "Sheleket" jedhamu in baase; karri Sheleket kun isa karaa ol ba'u bukkeetti argamuu dha; warri eeganis darabec dara-beedhaan in eegu turan. <sup>17</sup>Guyyaa guyyaatti kan eegan karaa karra gara ba'a-biiftuu Lewwoota ja'a, karaa karra gara bitaa afur, karaa karra gara mirgaa afur turan; mana mi'aa garuu lama lama ta'anii in eegu turan. <sup>18</sup>Cinaacha gara lixa-biiftuutiin karaa isa ijaarsa akka gardaafuu bukkeedhaan ol ba'u irra nama afur, ijaarsicha immoo nama lama ta'anii in eegu turan. <sup>19</sup>Sanyii Qoraabii fi Meraarii keessaa kutanni karra eegdotaa isaan kana turan.

#### Qabeenya Mana Qulqullummaatti Warra Gaafataman

<sup>20</sup>Lewwoota warra hafan keessaa namoonni qabeenya mana qulqullum-maaf kennaa addaan baafamee Waaqay-yoof dhi'ceffametti gaafataman jiru tu-ran. <sup>21</sup>Sanyii Gershoon keessaa, ilmaan La'adaan warri maatii qomoo La'adaan Gershoonichaa keessatti dura-buutota ta'an kanatti fufanii jiru; isaanis, Yehii'elii fi ilmaan isaa ti. <sup>22</sup>Ilmaan Yehii'elii, Zetaamii fi Yo'el obboleessa isaa warra qabeenya mana qulqullum-maatti gaafatamoo turanii dha\*.

\*21-22 23:8

<sup>23</sup>Sanyii Amraam, sanyii Yizhaar, sanyii Kebroonii fi sanyii Uzii'el kees-saa namoonni hojii kana irra dhaaba-maniiru. <sup>24</sup>Sanyii Gersboom ilma Mu-see keessaa Shubaa'el itti gaafatamaa qabeenya mana qulqullummaa rure. <sup>25</sup>Karaa Elii'ezer aantii isaatii Shelo-miit Ziikrii, Ziikrii Yoraam, Yoraam Yishaa'iyaa, Yishaa'iyaa Rehaabiyaa, Rebaabiyaa Elii'ezer aantii isaa ture. <sup>26</sup>Shelomiit kunii fi aantiwwan isaa mi'a Daawit mootichi, dura-buutuun qomoo, ajajjuuwwan kumaa, ajajjuu-wan dhibbaa fi abboonni humna waraa-naa Waaqayyoof addaan baasan bundu-maatti gaafatamoo turan. <sup>27</sup>Isaan mi'a yeroo duulaa saamame irraa, mana qulqullummaa ittiin baareesuudhaaf addaan in baasan. <sup>28</sup>Kanaaf mi'i garaa garaa hundinuu, mi'a Saamu'el ilaaltii-chi, Saa'ol ilmi Qiish, Abneer ilmi

Neerii fi Yo'aab inni Zeruyaana deesse hojii mana qulqullummaatiif addaan baasan eegumsa Shelomiitii fi aantii isaa jala turan.

#### Warra Saba Gamteessanii Fi Warra Firdii Kennan Hojii Irra Dhaabuu Isaa

<sup>29</sup>Sanyii Yizhaar keessaa, Kena-nyaa fi ilmaan isaa immoo hojii mana qulqullummaa keessaa utuu hin ta'in, namoota Israa'el akka gamteessaniif, firdiis akka kennaniif hojii irra in dhaabaman.

<sup>30</sup>Sanyii Kebroon keessaa, Ha-shabiyyaa fi aantiin isaa namoonni kunni tokkoo fi dhibbi torba hojii Waaqayyoo hundumaa fi hojii mootii hojjechuu kan danda'an, kutaa biyya Israa'el isa laga Yordaanos irraa gara lixa-biiftuu jiru irratti aboo in argatan. <sup>31</sup>Akka bidda dhaloota maatii isaaniitti sanyii Kebroon keessaa, Yeriyaan du-ra-buutuu ture; Daawit mo'ee waggaa afurtamaffaa isaatii qorannaan yom-muu godhame sanyii Kebroon keessaa loltoonni jajjaboonni biyya Giil'aad mandara Yaazer keessatti in argaman. <sup>32</sup>Daawit mootichi hojii isaaniitti ken-name hojjechuu kan danda'an, mana mana abbaa isaaniitti dura-bu'oo kan ta'an, aantii Yeriyaan keessaa namoota kuma lamaa fi dhibba torba hojii irra in dhaabe; jarreen kun kutaa biyya Ruuben, kutaa biyya Gaadii fi walak-kaa gosa Minaasee keessatti hojii Waa-qayyoo fi hojii mootii akka hojjetaniif aboo in argatan.

#### Angafoota Waraanaa Lakkoobsaan Kutata Kutatatti Hiruu Isaa

**27** <sup>1</sup>Israa'eloonni mana mana ab-baa isaaniitti dura-buutota ta'an, angafoonni kumaa, angafoonni dhibbaa, warri isaan gamteessanis ku-tata waraanaa keessatti mootummaa kanaaf in bojjetu; kutanni waraanaa tokkon tokkon isaa namoota kuma digdamii afur of keessaa qabu kun waggaa keessatti ji'a tokko tokko hoj-jechuudhaaf, kutanni inni haaraan yommuu dhufu inni hojjete immoo in gala ture; tarreen geggeessitoota isaa-niis kanatti fufee jira.

<sup>2</sup>Yaashobi'aam ilmi Zabdi'el, ku-tata waraanaa isa jalqabaa isa ji'a

duraatti hojjeru irratti ajajaa ture; ku-tata isaa keessa namoota kuma digda-mii afurtu ture. <sup>3</sup>Inni sanyii Faares keessaa dhalate; angafoota loltuu ku-tata waraanaa isa ji'a duraatti hojjetu irratti immoo ajajaa ture. <sup>4</sup>Dodaayi Ahohichi, kutata waraanaa isa ji'a lammaffaatti hojjetu irratti ajajaa ture; Miiklot immoo itti aanaa geggeessaa kutata waraanichaa isa namoota kuma digdamii afur of keessaa qabu ture. <sup>5</sup>Benaayaan ilmi Yehoyaadaa luba isa angafaa, kutata waraanaa isa sadaffaa isa ji'a sadaffaatti hojjetu irratti ajajaa ture; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture\*. <sup>6</sup>Benaayaan kun gootota soddoman keessaa dura-buu-tuu jabaa dha; ilmi isaa Amiizaabaad immoo kutata waraanaa isa kan abbaa isaatiitti ajajaa ture.

\*5 11:22-25

<sup>7</sup>Kan isa afuraffaa isa ji'a afuraf-faatti hojjetuu immoo Asaahel obbo-leessa Yo'aab; ilmi isaa Zebaadiyaan iddoo isaa in bu'e; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>8</sup>Shaamhut Yizraahichi, kutata shanaf-faa isa ji'a shanaffaatti hojjetu irratti ajajaa dha; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>9</sup>Kan isa ja'afaa isa ji'a ja'afaaatti hojjetuu, Iiraa ilma Iqesb nama Teqo'aa ti; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>10</sup>Kan isa torbaffaa isa ji'a torbaffaatti hojjeruu, Helez sanyii Ef-reem nama Pbelon; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>11</sup>Kan isa saddeettaffaa isa ji'a saddeet-taffaatti hojjetuu, Siibekaayi Zaa-raa'icha nama Hushaa ti; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>12</sup>Kan isa salgaaffaa isa ji'a salga-faatti hojjetuu, Abii'ezer nama Anaatot sanyii Beniyaamin; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>13</sup>Kan isa kurnaffaa isa ji'a kurnaffaatti bojjerruu, Maharaayi Zaraa'icba nama Netofaa ti; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>14</sup>Kan isa kudha tokkoffaa isa ji'a kudha tokkof-faatti hojjetuu, Benaayaa nama Phiira-ton sanyii Efreem; kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture. <sup>15</sup>Kan kutata isa kudha lammaffaa isa ji'a kudha lammaffaatti hojjetuu, Hel-daayi nama Netofaa ti sanyii Otnii'el;

kutata isaa keessa namoota kuma digdamii afurtu ture.

### Geggeessitoota Gosoota Israa'el

16 Geggeessitoonni gosoota Israa'el kanatti fufanii jiru; gosa Ruuben kan geggeessu, Elii'ezer ilma Ziikrii ti; gosa Shimi'oon kan geggeessu, Shefaaxiyaa ilma Ma'akaa ti.

17 Gosa Lewwii kan geggeessu, Hashabiyaa ilma Qemu'el; qomoo Aaron kan geggeessu, Zaadoq.

18 Gosa Yihudaa kan geggeessu, Elihuu obboleessa Daawit; gosa Yisaakor kan geggeessu, Omrii ilma Mikaa'el.

19 Gosa Zebulon kan geggeessu, Yishmaa'iyaa ilma Obadiyaa ti; gosa Niftaalem kan geggeessu, Yeriimoot ilma Azrii'el.

20 Gosa Efreem kan geggeessu, Hoshe'aa ilma Azaziya ti; walakkaa gosa Minaasee kan geggeessu, Yo'el ilma Phedaayaa ti.

21 Walakkaa gosa Minaasee isa Giil'aad keessaa kan geggeessu, Iddoo ilma Zakaariyaas; gosa Beniyaamin kan geggeessu, Ya'aasi'el ilma Abneer.

22 Gosa Daan kan geggeessu, Azaarel ilma Yerohaam; isaan kun geggeessitoota gosoota Israa'el turan.

23 Waaqayyo, "Saba Israa'el akka urjoota waaqa keessaa nan baay'isa" jedhee waan abdachiiseef, Daawit namoota waggaa digdamaa fi digdamaa gadii hin lakkoobsifne\*. <sup>24</sup> Yo'aab inni Zeruyaana deesse namoota lakkaa'uu jalqabee ture, garuu hin raawwanne; sababii namoota lakkoobsisuu isaa kanaaf dheekkamsi saba Israa'el irratti dhufee ture; lakkoobsi namootaas macaafa seenaa Daawit mootichaa keessatti hin caafanne\*.

\*23 Uma 15:5; 22:17

\*24 21:1-27

### Itti Gaafatamoo Qabeenya Mootichaa

25 Azmaawet ilma Adii'el, itti gaafatamaa qabeenya mana mootummaa ti; Yonaataan ilma Uziyaa immoo itti gaafatamaa qabeenya biyya keessaa, qabeenya mandaroota keessaa, qabeenya gandeena keessaa fi masaraa keesaa ture.

26 Ezriin ilma Kuluub itti gaafatamaa namoota warra maasii qopheessanii qottisa qotanii ti.

27 Shime'iin Raamaatichi itti gaafatamaa dhaabaa waynii ti; Zabdiin namni Shiifmii immoo itti gaafatamaa cuunfaa waynii dhaabaa waynii keessatti kuufamuu ti.

28 Ba'al-Hanaan Gederichi, itti gaafatamaa muka ejersaa fi muka harbuu dachaa keessaa ture; Yo'aash immoo itti gaafatamaa dhadhaa ejersaa walitti kuufamuu ti.

29 Shiitraayi namni Shaaron, itti gaafatamaa saawwan Shaaron keessa dheedanii ti; Shaafaax ilma Adlaayim itti gaafatamaa saawwan warra dachaawwan keessa dheedanii ti. <sup>30</sup> Obiil Ishmaa'elichi, eegduu gaalotaa ti; Yehidiyaan namni Meronoot, itti gaafatamaa warra harroota horsiisanii ture.

31 Yaaziiz Hagirichi, itti gaafatamaa warra bushaayee borsiisanii ti; isaan kun hundinuu, itti gaafatamoo qabeenya Daawit mootichaa turan.

32 Yonaataan wasiilli Daawit mootichaa, gorsaa dha, hubataa dha, nama beekaa dhas ture; Yehii'el ilma Hakmoonii immoo ilmaan mootichaa in guddisa ture. <sup>33</sup> Ahiitofel, gorsaa mootichaa ti; Hushaayi namni Arkii immoo mootichatti kan dhi'aatu ture\*. <sup>34</sup> Ahiitofel booddeedhaan Yehoyaadaa ilma Benaaayaatu, isatti aanee Abiyaartaartu iddoo isaa fudhate; Yo'aab immoo ajajaa humna waraanaa mootummichaa ture.

\*33 2Sam 15:12,32,37

### Daawit Mootichi Ijaarsa Mana Qulqullummaa Akeeka Baasuu Isaa

28 <sup>1</sup> Daawit gurguddoota saba Israa'el hundumaa Yerusaleemitti in waamsise; isaanis, geggeessitoota gosaa, bulchitoota kutaawwan biyyaa, angafoota kumaa, angafoota dhibbaa, qabeenyaa fi horii qe'ee mootichaa fi ilmaan isaatii hundumaa irratti gaafatamoo kan ta'an akkasumas mana mootummaa irratti aboo kan qaban jagnootaa fi loltoota jajjaboo turan.

2 Daawit mootichi ka'ee dhaabatee, "Yaa obboloota ko, yaa saba ko, mee na dhaga'aa! Sanduuqi kakuu inni Waaqayyo irratti mul'atu akka keessataa'uuf mana ijaarudhaaf garaa kootti

yaadee, ijaarsa isaatiifis qophaa'een ture\*; <sup>3</sup> garuu Waaqayyo, 'Ati loltuu dha, dhiiga namaas dhangalaafteetta; kanaaf ati ulfina maqaa kootiif mana hin ijaartu!' jedhee, anatti in dubbate\*.

\*2 17:1-2

\*3 22:8

4 "Haa ta'u iyyuu malee, Waaqayyo gooftaan Israa'el, Yihudaan geggeessituu akka ta'uuf fo'ateera; gosa Yihudaa keessaa immoo qomoo abbaa kootii, ilmaan abbaa kootii keessaa immoo mootummaa anaaf kennuu jaalatee, guutummaa Israa'el irratti baraaraan mootii akkan ta'uuf na fo'ate. <sup>5</sup> Waaqayyo ilmaan baay'ee anaaf in kenne; isaan kana keessaa Solomoonin fo'atee teessoo mootummaa isa ofii isaatii Israa'eliiif dhaabe irra akka inni ta'u in godhe. <sup>6</sup> Waaqayyo, 'Solomoon ilma kee, ilma akka anaaf ta'uuf, ani immoo abbaa akkan isaaf ta'uuf isa fo'adheera; inni mana anaaf in ijaara, bobdii isaas in tolcha; <sup>7</sup> akkuma amma ta'aa jiru kana inni abboommii koo fi seera koo jabeessee yoo ege, ani mootummaa isaa jabeessee baraaraan nan dhaaba' naan jedhe\*.

\*3-7 17:4-14

8 "Egaa isin biyya gaarii isa qabatan kana keessa itti fufanii akka jiraatanitti, sanyii keessaniifis dhaala bara baraa gootanii akka isa dabarsitanitti, yaadaan abboommii Waaqayyo gooftaa keenyaa duukaa buutanii akka eegdaaniif, guutummaa saba Israa'el waldaa Waaqayyoo duratti, Waaqayyo keenya isa nu dhaga'uu fi isa nu argu duratti isinitti nan hima.

9 "Yaa Solomoon, yaa ilma ko, Waaqayyo inni ani abbaan kee waaqesu garaa nama hundumaa qoree waan ilaaluuf, wanta yaadni namaa itti biidhamee jiru hundumaas waan hubatuuf, gooftummaa isaa beekiitii garaa guutuudhaan, fedha guutuudhaanis isaaf hojjedhu! Yoo isa barbaaddatte, isa in argatta; yoo ati isa barbaaddachuu dhiifte garuu, innis baraaraan si in gata\*. <sup>10</sup> Kunoo, mana qulqullummaa akka ati ijaartuuf Waaqayyo si fo'ateera; atis jabaadhuu hojjedhu!" jedhe.

\*9 Er 29:13-14

11 Kana booddees Daawit akeeka ijaarsa mana qulqullummaa isa gardaa-

foo isaa, kutaa manichaa isa bal'aa, kutaa mi'i gati-jabeessi keessa kaa'amu kutaawwan mana mana irraa, kutaawwan gara keessaa fi iddoo hundumaa caalaa qulqullaa'aa lafa teessoon araaraa kaa'amu argisiisu ilma isaa Solomoonitti in kenne. <sup>12</sup> Akkasumas immoo akeeka oobdii mana qulqullummaa, kutaawwan manichatti naanneffamanii ijaaraman hundumaa kutaawwan qabeenya mana qulqullummaa fi kennaan addaan baafaman keessa kaa'aman isa akka hafuurri gooftichaa isatti mul'isetti qopheesse sana ilma isaatti in kenne. <sup>13</sup> Kana malees, kutanni lubootaa fi Lewwootaa maal bojjechuun akka ta'u, hojiin mana qulqullummaa keessaa hojjetamu hundinuu attamitti akka hojjetamu, mi'i manicha keessaa ittiin hojjetamus isa kam akka ta'e isatti in hime. <sup>14</sup> Qodaa warqee irraa hojjetame, hojii garaa garaa ittiin bojjechuudhaaf barbaachisuuf warqee isaa, qodaa meetii irraa hojjetame, hojii garaa garaa ittiin hojjechuudhaaf barbaachisuuf immoo meetii isaa miijane in kaa'e. <sup>15</sup> Akka akka hojii isaatti tokkon tokkon baattuu ibsaa fi qodaa ibsaa warqee irraa hojjetamuuf, warqee isa ga'u, tokkon tokkon baattuu ibsaa fi qodaa ibsaa meetii irraa hojjetamuuf immoo meetii isa ga'u, <sup>16</sup> tokkon tokkon gabatee buddeenni ilaalchaa irra kaa'amuuf warqee isa ga'u, gabatoota meetii irraa hojjetamaniifis meetii ga'u in miijane. <sup>17</sup> Filoo fooniitiif, wacutiidhaaf, cugeedhaafis warqee qullaa'aa, tokkon tokkon caabii warqetiif warqee isa ga'u, tokkon tokkon caabii meetiitiif immoo meetii isa ga'u, <sup>18</sup> iddoo aarsaa isa ixaanni irratti aarfamuuf kan ga'u warqee baqfamee qullaa'e in miijane; akkasuma immoo akeeka konkolaataa, akeeka Kiruubel warra warqee irraa hojjetamanii qoochoowwan isaanii bal'isanii sanduuqa kakuu Waaqayyoo irra golboobanii sana itti in kenne. <sup>19</sup> Daawit, "Kun hundinuu harka Waaqayyootiin qopheeffame; kan ana irraa barbaadamu garuu akka akeeka hojii kanaatti hojjechuu dha" jedhe.

20 Daawit ergasii Solomoon ilma isaatiin, "Egaa cimi, ija jabaadhuu hojjedhu! Waaqayyo gooftaan inni ani waaqeffadhu sii wajjin waan jiruuf, hin sodaatin, hin na'iniis! Mana isa

keessatti Waaqayyooof hojjechuudhaaf ijaartu kana bamma raawwattutti inni si hin dhiisu, si hin gatus\*. <sup>21</sup> Kutanni lubootaa fi Lewwootaa bojjii mana qulqullummaa keessatti hojjetamu hundumaaf qopheeffamaniiru; warri hojii harkaatti ogeeyyii ta'an, bojjichaa fi fedha kan qaban bundinuu si in gargaaru; geggeessitoonni fi sabni hundinuu akka ati isaan abbootetti in bojjetu" jedhe.

\*20 22:13; Kes 31:6

### Ijaarsa Mana Qulqullummaatiif Kennaan Garaa Garaa Kennamuu Isaa

**29** <sup>1</sup>Yomus Daawit mootichi guutummaa walga'ichaatiin, "Solomoon ilmi koo inni Waaqayyoo fo'ate kun mucaa wallaalaa dha; manni guddaan ijaaramuuf jedhu kun Waaqayyoo gooftaadhaaf ijaarama malee, namaaf miti; kanaaf hojjiin isaa guddaa dha\*; <sup>2</sup>kunoo, ani akka humna kootiitti mana qulqullummaa isa Waaqayyoo kootiif ijaaramuuf, mi'a warqee irraa hojjetamuuf warqee, mi'a meetii irraa hojjetamuuf meetii, mi'a sibiila boorrajii irraa hojjetamuuf sibiila boorrajii, mi'a sibiila kan biraa irraa hojjetamuuf sibiila, mi'a muka irraa hojjetamuuf muka akkasumas dhagaa Sardoniikis dhagaa gati-jabeessa tarree galchanii ittiin mana miidhagsan, dhagaa gurraacha calaqqisaa, dhagaa gati-jabeeyyii bifa garaa garaa qabanii fi dhagaa adii calaqqisaa qopheesseera; isaan kana hundumaa baay'isee walitti qabeera. <sup>3</sup>Kana malees, hojii mana qulqullummaa kanaaf of kennuu koo irraa kan ka'e, waanan kanaan dura mana qulqullummaa kanaaf qopheesse irratti dabalee, qabeenya dhuunfaa kootii keessaa warqee fi meetii nan kenna. <sup>4</sup>Keenyan manichaa miidhagsuudhaaf warqee Ofiir akka kuntaala kuma tokkoo fi digdama, meetii akka kuntaala kuma lamaa fi dhibba sadii fi saddet-tama, <sup>5</sup>mi'a warra bojjii barkaa beekaniin hojjetaman hundumaaf immoo isa warqee irraa hojjetamuuf warqee, isa meetii irraa hojjetamuuf meetii nan kenna; amma egaa eenyutu fedha isaa tiin of kennee mana qulqullummaa isa Waaqayyooof ijaaramu kanaaf kenna dhi'eessa ree?" jedhe\*.

\*1 22:5

\*5 22:14; Bau 35:4-9

6 Kana irratti mana mana abbaa isaanitti dura-buutota kan ta'an, geggeessitoonni gosoota Israa'el, angafoonni kumaa, angafoonni dhibbaa fi hojii mootummichaatti gaafatamoo kan ta'an fedha isaanittiin kenna in dhi'eessan. <sup>7</sup>Ijaarsa mana qulqullummaa kanaaf, warqee akka kuntaala kuma tokkoo fi dhibba torbaa, horii warqee akka kiilo graamii saddeettamii afurii, meetii akka kuntaala kuma sadii fi dhibba afurii, sibiila boorrajii akka kuntaala kuma ja'aa fi dhibba tokko akkasumas sibiila akka kuntaala kuma soddonii afurii miijanu in kennan. <sup>8</sup>Warri dhagaa gati-jabeessa qaban immoo Yebii'el Gershoonicha isa qabeenya mana qulqullummaa eeguutti in kennan\*. <sup>9</sup>Dura-buutonni isaanii fedha ofii isaanittiin, garaa guutuudhaanis kenna Waaqayyooof waan dhi'eessaniif, namoonni in gammadan; Daawit mootichis baay'ee in gammade.

\*8 Bau 35:27

### Daawit Mootichi Waaqayyooof Galata Galchuu Isaa

10 Kana booddee Daawit guutummaa walga'ii sanaa duratti Waaqayyoon in galateeffate; galata isaa keessattis,

"Yaa Waaqayyoo,  
isa Israa'el abbaan keenya  
waaqeffatun,  
galanni baraa bamma bara  
baraatti siif haa ta'u!

<sup>11</sup> Yaa Waaqayyoo, waaqa irraa fi lafa irra  
kan jiru bundinuu kan kee ti;  
guddinni, aangoon, ulfinni,  
gootummaan fi surraan kan kee ti.

Yaa Waaqayyoo, mootummaan  
kan kee ti,

ati waan hundumaa ol,  
mataa waan hundumaa tis\*.

<sup>12</sup> Badbaadhummaan fi ulfinni si  
biraa namaaf in dhufa;  
ati waan bundaa irratti  
gootummaa qabda;  
namoota hundumaa guddisuuf,  
jabeessuufis  
jabinaa fi aangoo situ qaba.

<sup>13</sup> Yaa Waaqayyoo keenyaa, nuyi  
amma si in galateeffanna,

maqaa kee isa ulfina-qabeessas  
in jajanna.

\*11 Mul 4:11; 5:13

14 "Fedha keenyaan akka kanatti kennuu kan nu dandeessifte ani eenyu? Sabni koos eenyu? Wanti hundinuu si biraa nuuf dhufa, waanuma si harkaa fudhane keessaa siif kennine. <sup>15</sup>Nuyi si duratti akkuma abboota keenya warra durii keessummoota, kara-adeemoo dhas; barri jireenya keenyaa lafa irraas akka gaaddisaatti in darba; yeroo dheeraa jiraachuudhaafis abdiin hin jiru\*. <sup>16</sup>Yaa Waaqayyoo gooftaa keenyaa, ulfina maqaa kee isa qulqulluutiif mana ijaaruudhaaf jennee mi'ii fi horii baay'een nuyi qopheessine kun si biraa nuuf kenname, hundumti isaas kan kee ti. <sup>17</sup>Yaa Waaqayyoo ko, garaa namaa qortee akka ati ilaaltu, yaada qajee-laattis akka ati gammaddu ani beeka; kanaaf ani kana hundumaa fedha kootiin, yaada qajeelaadhaanis keeneera; ammas sabni kee warri as jiran kun fedha isaanittiin akka siif kennan argee gammadeera. <sup>18</sup>Yaa Waaqayyoo gooftaa abboota keenyaa kan Abrahaam, kan Yisihag, kan Israa'el yaada saba kee isa siif of kenne kana bara baraan garaa isaanii keessatti eegi! Garaa guutuudhaan akka si yaadataniifis isaan qopheessi! <sup>19</sup>Solomoon ilmi koo abbootumii kee, seerrata kee fi seera kee akka eeguuf akkasumas mana guddaa isa ani ijaarsa isaatiif wanta barbaachisu hundumaa qopheesse kana dhimmee akka ijaaruuf yaada guutuu kenniif!" jedhe.

\*15 Ibr 11:13

20 Kana booddee Daawit walga'ii sanaan, "Waaqayyoo gooftaa keessaniif galata galbaa!" jedhe; walga'ii sunis guutummaatti Waaqayyoo gooftaa abboota isaanittiif gombifamanii sagadundhaan galata in galchan; mootichaa fi qoomma'an.

### Solomoon Mooti Ta'uun Isaa Beeksifamuu Isaa

21 Borumtaas jarri aarsaadhaaf, qalmaa gubamuufis tuntuuota kuma tokko, korbeeyyii hoolaa kuma tokko, xobbaal-laa hoolaa kuma tokko, kana birattis

kenna dhugaatii, aarsaa garaa garaa baay'ees maqaa guutummaa saba Israa'eliin Waaqayyooof in dhi'eessan. <sup>22</sup>Gaafas Waaqayyoo duratti nyaatanii, dhuganiis baay'ee in gammadan; yomus isaan, Solomoon ilmi Daawit mootii ta'uu isaa si'a lammaffaa beeksisanii, mootii ta'ee biyya akka geggeessuuf, Waaqayyoo duratti isa in diban; Zaadoq immoo luba akka ta'uuf in diban\*. <sup>23</sup>Akkasitti Solomoon iddoo Daawit abbaa isaatii bu'ee, teessoo Waaqayyoo isaaf kenne irra in taa'e; wanti hundinuu wal in qixxaateef, Israa'elis guutummaatti in abbootameef\*. <sup>24</sup>Geggeessitoonni fi jagnoonni hundinuu akkasumas ilmaan Daawit mootichaa bundinuu dhufanii Solomoon mootiebatti akka bulan in mul'isan. <sup>25</sup>Waaqayyos guutummaa Israa'el biratti Solomoon, nama guddaa beekamaa akka ta'u in godhe, mootonni isa dura Israa'el irratti mo'an takkaa kan hin qabaatin surraa mootummaas in kenneef\*.

\*22 1Mot 1:39-40

\*23 1Mot 2:12

\*25 1Mot 3:12-13

### Daawit Du'uu Isaa

26 Daawit ilmi Iseyi guutummaa Israa'el irratti mootii ture; <sup>27</sup>inni Kebroon keessa taa'ee waggaa torba, Yerusaaleem keessa taa'ee waggaa soddonii sadii in mo'e; walumatti Israa'el irratti kan inni mo'e waggaa afurtama ture\*. <sup>28</sup>Inni waggoota baay'eetti, badhaadhummaa fi ulfinatti utuu gammadu dulloomee bara qufee in du'e; Solomoon ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e. <sup>29</sup>Daawit mootichi bara mootummaa isaa keessa kan inni hojjete, jalqabaa bamma dhumaatti caaffata Saamu'el ilaaltichi, Naataan raajichii fi Gaadi ilaaltichi caafan keessatti in argama. <sup>30</sup>Caaffatoota sana keessattis waa'een mootummaa isaa, waa'een jagnummaa isaa, wanti isa irra, saba Israa'el irra, mootummoota biyya lafaa kan biraa irras ga'e hundinuu tokko tokkoon caafamaniiru.

\*27 1Mot 2:11; 1Sen 3:4

### Solomoon Mootichi Waaqayyoon Ogummaa Kadhachuu Isaa

(1Mot 3:1-15)

1<sup>1</sup> Solomoon ilmi Daawit mootummaa isaa in jabeeffate; Waaqayyo gooftaan isaa inni isaa wajjin ture, nama guddaa beekamaa isa in godhe\*. <sup>2</sup>Yommu Solomoon namoota Israa'el hundumaatti, angafoota kumaatti, angafoota dhibbaatti, abboota firdiitti, gurguddoota Israa'el hundumaatti, mana mana abboota isaaniitti durabuutota kan ta'anittis in dubbate. <sup>3</sup>Kana booddees guutummaa walga'ichaa wajjin gara iddoo sagadaa isa ol ka'aa, isa gaara Giibe'on irratti argamuu, lafa dukaanni itti wal ga'an inni Museen garbichi Waaqayyoo lafa onaa keessatti tolche jiru in dhaqe\*. <sup>4</sup>Haa ta'u iyyuu malce, Daawit sanduuqa kakuu Waaqayyoo isa Kiriyat-Ya'ariim ture fidee, dukaana isa Yerusaleem keessa isaaf dhaabe keessa kaa'ee ture\*. <sup>5</sup>Iddoon aarsaa inni Bazaali'el ilmi Urii akaakayyuum Huur sibiila boorrajjii irraa hojjetee dukaana isa uffinni Waaqayyoo keessatti mul'atu dura dhaabee ture garuu achumatti hafe; kanaaf Solomoon walga'ichaa wajjin Waaqayyooof sagaduudhaaf achi dhaqe\*. <sup>6</sup>Yommu Solomoon iddoo aarsaa sibiila boorrajjii irraa hojjeta-mee, fuula Waaqayyoo dura dukaana itti wal ga'an keessa kaa'ame sanatti ol ba'ee, achi irratti horii kuma tokko guutummaatti qalma gubamu in dhi'esse.

\*1 1Mot 2:12,46

\*3 1Sen 16:39

\*4 1Sen 13:5-14; 15:25—16:1

\*5 Bau 38:1-7

7 Halkan gaafasii Waaqayyo Solomoonitti mul'atee, "Wanta feetu na kadhahu! Ani immoo siif nan kenna" jedheen. <sup>8</sup>Solomoon immoo deebisee Waaqayyoon, "Ati Daawit abbaa kootti gaarummaa guddaa argisiiftee, ani immoo iddoo isaa bu'ee mootii akkan ta'u gooteetta. <sup>9</sup>Egaa yaa Waaqayyo gooftaa! Ati saba akka biyyoo lafaa baay'atu irratti ana moosifectta'o, isa

Daawit abbaa koo abdachiifte raawwahu! <sup>10</sup>Ogummaa fi beekumsa ani ittiin saba kana bulchu anaaf kenni; kana malee ani attamittan saba kee isa guddaa kana geggeessu danda'a ree?" jedhe.

\*9 Uma 22:17

11 Waaqayyo yommu Solomooniif deebisee, "Ati badhaadhummaa, qabeenya guddaa, ulfina, dijonni kee akka dhuman, ofii keetii immoo bara dheeraa akka jiraatu hin kadhanne; qooda kanaa saba koo isa ani irratti si moosise bulchuu akka dandeessuuf ogummaa fi beekumsa waan kadhateef, <sup>12</sup>ani ogummaa fi beekumsa siif nan kenna; kana malees badhaadhummaa fi qabeenya guddaa, ulfinas siif nan kenna; sanyii isa kanaa mootota si dura turan keessaa tokko illee hin arganne, mootota si booddee mo'an keessaas tokko illee kana argachuu kan danda'u hin jiru" jedhe. <sup>13</sup>Kana booddee Solomoon, iddoo sagadaa isa ol ka'aa, isa gaara Giibe'on irratti argamu, lafa dukaanni itti wal ga'an jiru sanaa kaa'ee gara Yerusaleemitti in deebi'e; achi taa'ee saba Israa'el irratti in mo'e.

### Solomoon Nama Guddaa Beekamaa Ta'uu Isaa

(1Mot 10:26-29)

14 Solomoon mootichi konkolaatota kuma tokkoo fi dhibba afurii fi abboota fardeenii kuma kudha lama walitti in qabate; isaan keessaa gar tokko mandaroota konkolaattooni keessa kaa'aman keessa in kaa'e, gara kaan immoo of bira mandara Yerusaleem keessa in kaa'e\*. <sup>15</sup>Akkasumas meetii fi warqeen Yerusaleem keessatti akkuma dhagaa akka baay'atu, gaattiraanis akkuma mukti barbuu biyya gaara jalaatti baay'atu akka baay'atu in godhe\*. <sup>16</sup>Inni fardeen isaa biyya Gibxii fi biyya Qillihiyaa keessaa in fihisiise; naggaadonni mootichaa biyya Qillihiyaa keessaa bitanii isaan in fidan\*. <sup>17</sup>Konkolaataa tokko meetii akka kiiloo torbaa miijanuun, farda tokko immoo meetii akka kiiloo tok-

koo fi walakkaa miijanuun biyya Gibxii keessaa in bitu; dabarsaniis mootii Heetotaa fi mootii Sooriyaatti in gurguru turan.

\*14 1Mot 4:26

\*15 Kes 17:17

\*16 Kes 17:16

### Mootichi Mana Qulqullummaa Ijaaruuf Qophaa'uu Isaa

(1Mot 5:1-18)

2<sup>1</sup> Yommu Solomoon ulfina maqaa Waaqayyooof manni qulqullummaa akka ijaaramu, akkasumas manni moogummaa isaaf akka ijaaramu in abboota. <sup>2</sup>Inni namoota ba'aa baatan kuma torbaatama, namoota gaara keessaa dhagaa caccabsanii soofan kuma saddeettama hojiitti in baase; namoonni kunni sadii fi dhibbi ja'a immoo hojii akka geggeessan in godhe\*.

\*2 1Sen 14:1

3 Kana booddee Solomoon gara Hiiraam mootii Xirositti ergaa kanatti fufee jiru ergee,

"Daawit abbaan koo mana moogummaa akka ijaarratuuf muka gaattiraa ergiteefii akkuma turte anaafis immoo ergi!

4 Kunoo, amma immoo mana qulqullummaa ijaaree ulfina maqaa Waaqayyo gooftaa kootiif addaan baasuudhaaf qophaa'eera; manicha keessatti Waaqayyo duratti isaana fooliin isaa tolu gubnee aarsuuf, buddeena ilaalchaa yeroo hundumaa isa dura kaa'uu-dhaaf, ganamaa fi galgala qalma gubamu dhi'essuuf akkasuma guyyaa Sanbataa fi baatii ji'aatti, yeroo ayyaana beekamaa isa kan Waaqayyo gooftaa keenya bundumaatti kana dhi'essuun saba Israa'eliif seerrata bara baraa dhaabame in ta'a.

5 Waaqayyo keenya waaqayyolii warra kaan irra guddaa waan caaluuf, manni qulqullummaa ani isaaf ijaaru kunis guddaa ta'uutu irra jira.

6 Haa ta'u iyyuu malee, bantiwwan waaqaa fi bantiin waaqaa inni isaan gararraa jiru iyyuu isa fudhachuu hin danda'u erga ta'ee, mana qulqullummaa eenyutu isaaf ijaaru danda'a ree? Iddoo aarsaa irratti dhi'essan duwwaan isaaf ijaara malee, mana qulqullummaa isaaf ijaaruu kanan danda'u ani eenyu ree\*?

7 Kanaaf amma nama hojii warqee fi hojii meetii, hojii sibiila boorrajjii fi hojii sibiila kan biraa, boffee dhiilgee, boffee diimaa biluu, boffee bifa waaqaa fo'uu beeku anaaf ergi! Akkasumas nama Yihudaa fi Yerusaleem keessa taa'ee, namoota hojii harkaa beekan warra Daawit abbaan koo qopheessee turee wajjin mi'a garaa garaa irratti waa qirixee bifa itti baasee hojjechuu danda'u anaaf ergi!

\*6 1Mot 8:27; 2Sen 6:18

8 "Muka gaattiraa fi muka birbirsaa akkasumas muka fo'amaa isa gaara Liibaanon irra jiru anaaf ergi! Namoonni kee muka soofuu akka beekan ani hubadheera, namoonni koos, isaanii wajjin haa hojjetan!

9 "Manni qulqullummaa inni ani ijaaruuf jedhu kun guddaa dingisiisaa waan ta'uuf jiruuf, mukti baay'een anaaf haa qophaa'u!

10 "Kunoo, ani namoota kee warra muka soofantiif qallaba isaanii kan ta'u daakuu qamadii kuntaala dhibba afurii fi afurtamaa fi garbuu kuntaala dhibba afurii fi afurtama akkasumas daadhi waynii liitrii kuma afurtamii afurii fi dhadhaa ejersaa liitrii kuma afurtamii afur nan erga" jedhe.

11 Yommu Hiiraam mootiin Xiros caaffataan Solomooniif deebisee, "Waaqayyo saba isaa waan jaallatuuf, ati mootii isaanii akka taatu in godhe" jedhe.

12 Hiiraam itti fufees, "Waaqayyo gooftaa Israa'el isa waaqaa fi lafa uumeef galanni haa ta'u! Inni ilma ogeessaa fi afchaala, isa dubbii gar-gar baasee hubachuu danda'u Daawit mootichaaf kenneera; kanaaf amma ati ilmi isaa mana qulqullummaa Waaqayyooof, mana mootummaas ofii keetiif in ijaarta.

13 Ani immoo amma Huraam isa hojii harkaatti beekamaa ta'e siif nan erga.

14 Haati isaa durba sanyii Daan, abbaan isaa immoo nama biyya Xiros; inni warqee fi meetii, sibiila boorrajjii fi sibiila kan biraa tumuu beeka; akkasumas hojii dhagaa caccabsanii tolchuu fi hojii mukaa beeka; inni boffee diimaa dhiilgee fi boffee bifa waaqaa, boffee diimaa biluu fi

quncee muka talbaas hojjechuudhaaf gaafatamee beeka; wanta hojjechuudhaaf gaafatamee hundumaa dhagaa fi muka irratti qirixee hojjechuu in danda'a; hojjetoota kee warra hojii barkaa beekanii fi hojjetoota abbaa kee Daawit gooftaa kootii warra hojii harkaa beekanii wajjinis hojjechuu in danda'a.

<sup>15</sup> Kanaaf gooftaan koo amma qamadii fi garbuu, dhadhaa ejersaa fi daadhii waynii isa hojjetoota isaatiif erguunf abdachiise sana haa ergu!

<sup>16</sup> Yommu nuyi mukicha hamma ati barbaaddu gaara Liibaanon irraa murmurree soofnee galaana irra hamma Yopheetti siif in ergina, ati immoo achii gara Yersaalemitti fudbachuu in dandeessa" jedhe.

<sup>17</sup> Yommu Solomoon akkuma Daawit abbaan isaa dur lakkoobsisee ture, namoota orma biyya isaa keessa jiran hundumaa in lakkoobsise; namoonni sun yommuu lakkaa'aman kumaatama dbibba tokkoo fi kuma shantamii sadii fi dhibba ja'a turan. <sup>18</sup> Isaan keessaa namoonni kumni torbaatamni ba'aa akka baatan, namoonni kumni saddcettamni gaara keessaa dhagaa caccabsanii akka soofan, namoonni kumni sadii fi dhibbi ja'a immoo hojii akka geggeessan in go-dhe.

#### Solomoon Mana Qulqullummaa Ijaarun Jalqabuu Isaa (1Mot 6:1-38)

<sup>3</sup> <sup>1</sup> Kana booddee Solomoon, Yerusaalem keessatti tulluu Moriiyaa irratti mana qulqullummaa Waqaayyoo if ijaarun in jalqabe; iddoon sun lafa Waqaayyoo dur Daawit abbaa isaatti mul'atee turee dha; Daawit iddoo Waqaayyoo isaatti mul'atee ture sanatti oobdii Ornaan Yibusichaa keessatti mana qulqullummaa ijaaruudhaaf qophaa'ee ture\*. <sup>2</sup> Solomoon immoo mootii ta'ee waggaa afuraffaatti, waggichattii ji'a lammaffaatti, ji'icha keessaa guyyaa lammaffaatti manicha ijaaruu in jalqabe.

\*1 Sen 21:18-26

<sup>3</sup> Manni qulqullummaa inni Solomoon ijaaruu jalqabe dheerinni isaa dhundhuma jaatama, bal'inni isaa immoo dhundhuma digdama ture. <sup>4</sup> Gar-daafoon isaa karaa fuula duraa akkuma

bal'ina manichaa dhundhuma digdama, ol dheerinni isaas dhundhuma digdama; keessa isaatti warqee qullaa'aan in uffifame. <sup>5</sup> Kutaa manichaa isa gud-daatti muka birbirsaa rukutanii warqee qullaa'aa itti in uffisan; akkasumas fakkeenya muka meexxii fi fakkeenya funyoo sibiilaa irratti hojjetanii ittiin in miidhagsan. <sup>6</sup> Solomoon mootichi manicha dhagaa gati-jabeessaan in miidhagsise; warqeen inni manichatti uffisiises Faarwaayimii dhufe. <sup>7</sup> Keenyan manichaatti, bantii isaa isa keessaatti, balbala fi michichila balbalichaa hundumaatti warqee in uffisiise; keenyan sana irratti immoo fakkeenya Kiruubel in tolchisiise.

<sup>8</sup> Akkasumas kutaa isa gara keessaa isa hundumaa caalaa qulqulluu in ijaarsise; dalga dheerinni kutaa manichaa akkuma bal'ina manichaa isa karaa fuula duraa dhundhuma digdama, bal'inni isaas dhundhuma digdama; karaa keessaa warqee qullaa'aa akka kuntaala dhibba lamaa miijanu itti in uffisiise. <sup>9</sup> Mismaarri warqee isaa sbeeqelii shantama miijana, keenyan isaa isa kutaa ol aanutti immoo warqee in uffisiise. <sup>10</sup> Iddoo isa hundumaa caalaa qulqullaa'aa ta'e sana keessatti fakkeenya Kiruubel lama hojjechiise, warqee isaanitti in uffisiise. <sup>11</sup> Dheerinni qoochoowwan Kiruubel lamaanii walumatti dhundhuma digdama; qoochoon Kiruub isa tokkoffaa gar tokkoon dhundhuma shan dheerata, keenyan manichaa biras in ga'a; gara kaaniinis dhundhuma shan dheerata, qoochoo Kiruub isa lammaffaa biras in ga'a. <sup>12</sup> Qoochoon Kiruub isa lammaffaa inni tokko dhundhuma shan dheerata, keenyan manichaa biras in ga'a; gara kaaniinis dhundhuma shan dheerata, qoochoo Kiruub isa tokkoffaa biras in ga'a. <sup>13</sup> Kiruubel kun qoochoowwan isaanii manicha keessa dhundhuma digdama diriirsanii, kutaa manichaa isa guddaatti garagalani miila isaaniitiin in dhaabatan.

<sup>14</sup> Akkasumas Solomoon iddoo isa bundumaa caalaa qulqulluu ta'e sanaaf boffee bifa waaqaa, boffee dhiilgee, boffee bildiimaa fi quncee talbaa gaarii isa walitti fo'amee dha'ame irraa gol-gaa hojjetee isa irratti immoo fakkeenya Kiruubel in kaase\*.

\*14 Bau 26:31

#### Utuboota Lamaan Dhaabuu Isaa (1Mot 7:15-22)

<sup>15</sup> Kana booddee Solomoon mootichi utuboota dhundhuma soddomii shan dheeratan lama hojjechiisee manicha dura in keessise; mataa isaa irratti immoo baattuu dhundhuma shan shan dheeratu in tolchisiise. <sup>16</sup> Akkasumas sibiila battee dha'ame mataa utuboota sanaatti tolchisiisee miidhagi-naaf immoo wanta akka rumaanii dhibba tokko tokko baattuu sibiilichaa irratti in qabsiise. <sup>17</sup> Kana booddee utuboota sana balbala mana qulqullummaa dura isa tokko gara mirgaa, isa kaan immoo gara bitaa in dhaabsise; isa gara mirgaa "Yaakiin" jedhee moggaase; isa gara bitaa immoo "Boaz" jedhee moggaase.

#### Mi'a Mana Qulqullummaa Hojjechiisuu Isaa (1Mot 7:23-51)

<sup>4</sup> <sup>1</sup> Yommu Solomoon mootichi iddoo aarsaa dalga dheerinni isaa dhundhuma digdama, bal'inni isaa dhundhuma digdama, ol dheerinni isaa dhundhuma kudhan ta'u sibiila boorrajii irraa in hojjechiise\*. <sup>2</sup> Akkasumas gaanii bishaanii bal'inni afaan isaatii dhundhuma kudhan, lafa irraa ol ka'inni isaa dhundhuma shan, safarri naannoo garaa isaatii dhundhuma soddoma ta'u sibiila boorrajii irraa in hojjechiise. <sup>3</sup> Jala hidhii gaanichaatti fakkeenya bifa korommii naanneffamee hojjetame; naannoo gaanii bishaanichaatti dhundhuma tokko tokko irra fakkeenya korommii kudhan kudhaniitu tarree lamaan qodichaa wajjin walitti baqfamanii hojjetaman. <sup>4</sup> Gaaniin bishaanichaa dugda korommii sibiila boorrajii irraa hojjetaman kudha lamaanii irra in dhaabata; qotiyyoota sana keessaa sadii gara bitaatti, sadii gara lixa-biiftuutti, sadii gara mirgaatti, sadii immoo gara ba'a-biiftuutti garagalani budduu walitti gatanii in dhaabatan; gaaniin bishaanichaa immoo dugda isaanii irra ture. <sup>5</sup> Yabbinni gaanichaa hamma bal'ina barkaatti, hidhiin isaa inni akka hidhii shiiniitti garagalee hojjetame daraaraa babaaboo fakkaata; gaanichi hirtii kuma jaatamii ja'a nyaata. <sup>6</sup> Kanatti dabalees qalmi gubamu hundinuu akka itti miicamuuf caabii kudhan

tolchisiisee, shan karaa gara mirgaa, shan immoo karaa gara bitaa in keessise; gaaniin bishaanii inni guddaan garun luboonni duwwaan akka itti dhiqataniif dhaabame.

\*1 7:7 Bau 27:1-2

<sup>7</sup> Akkasumas akka seera dhaaba-meefitti baattuu ibsaa kudhan warqee irraa hojjechiisee, shan karaa gara mirgaa, shan immoo karaa gara bitaa mana qulqullummaa keessa in dha-dhaabsise\*. <sup>8</sup> Gabatoota kudhan hojjechiisee, shan karaa gara mirgaa, shan immoo karaa gara bitaa mana qulqullummaa keessa in dha-dhaabsise; kanatti dabalees waciitii warqee dhibba tokko in hojjechiise\*. <sup>9</sup> Itti fufees warra lubootaatiif oobdii in tolchisiise; akkasuma immoo oobdii isa guddaa tolchisiisee balbala dal-laa isaa hundumaatti sibiila boorrajii in uffise. <sup>10</sup> Gaanii bishaanichaa karaa gara mirgaa irraa gara golee ba'a-biiftuutti in dhaabsise.

\*7 Bau 25:31-40

\*8 Bau 25:23-30

<sup>11</sup> Huraam hojii mi'a mana qulqullummaa keessaa ittiin hojjetan isa Solomoon mootichaaf hojjechaa ture caabii itti daaraa naqan, fa'aana ittiin daaraa hammaaran, waciitii dhiiga fa-caafamu baatu tolchuudhaan in raawwate; mi'i inni bojjete kanatti fufee jira;

<sup>12</sup> utuboota lama, baattuuwwan akka waciitiitti hojjetaman lama, baattuuwwan utuboota irra jiran sana lamaan kan miidbagsan sibiila akka gingilchaatti wal keessa galfamanii dha'aman lama,

<sup>13</sup> sibiila akka gingilchaatti wal keessa galfamanii dha'aman sana miidhagsuudhaaf wanta akka ija rumaaniitii hojjetame dhibba afur; tokkon tokkon sibiila akka gingilchaatti hojjetame irratti baattuu akka waciitiitti hojjetamee utubaa irra jiru sana miidhagsuudhaaf wanta akka rumaanii tolfame tarree lama lamaan in naqe.

<sup>14</sup> Kana malees baattuuwwan geengoo qabanii fi caabiiwwan isaan irra kaa'aman in hojjete;

<sup>15</sup> gaanii bishaanii fi fakkeenya korommii kudha lamaanii warra gaanicha jala ijaajaniis in qopheesse.

<sup>16</sup> Akkasumas Huraam inni hojii harkaatti beekamaa ta'e sun sibiila boorrajii isa qullaa'aa irraa caabiwwan, fal'aana ittiin daaraa hammaaran, fileewwan foonii fi kana kan fakkaatan mi'a hundumaa mana qulqullummaa isa Solomoon mootichi ijaarsiseef in bojjete. <sup>17</sup> Solomoon mootichi isaan kana hundumaa dachaa Yordaanos keessa iddoo supheen itti hojjetamu isa Sukootii fi Zaretaan gidduu jirutti in hojjechiise. <sup>18</sup> Mootichi mi'a sana hundumaa baay'isee in hojjechiise; mii janni sibiila boorrajii hojjetame sanaa hammana hin jedhamu ture.

<sup>19</sup> Solomoon kana malees mi'a mana qulqullummaa keessaa ittiin hojjetamu warra kanatti fufanii jiran hundumaa in hojjechiise; isaanis, iddoo aarsaa isa warqee irraa hojjetame, gabatec buddeenni ilaalchaa irra kaa'amu,

<sup>20</sup> baattuuwwan ibsaa warra warqee qullaa'aa irraa hojjetamanii fi ibsaa isaanii ti; ibsaanis akka seera isaanii dhaabameetti iddoo isa hundumaa caalaa qulqulluu duratti ibsuudhaaf in kaa'ama.

<sup>21</sup> Wanti akka daraaraatti miidhagamee hojjetame, ibsaan akkasumas wanti ittiin fo'aa ibsaa kutan hundinuu warqee qullaa'aa irraa hojjetaman.

<sup>22</sup> Qabduu ittiin fo'aa ibsaa kutan, waciitii dhiiga facaafamu baatu, fal'aana ittiin daaraa hammaaran, baattuu irratti ibidda bobeessan in hojjechiise; isaan kun hundinuu warqee qullaa'aa irraa hojjetaman; balbaloonni mana qulqullummaa kutaa isa guddaatti ol galchan hundinuu, gara keessaatti immoo balbaloonni isa hundumaa caalaa qulqulluus warqee irraa hojjetaman.

#### **Sanduuql Kakuu Mana Qulqullummaatti Galuu Isaa** (1Mo 8:1-9)

**5** <sup>1</sup> Solomoon mootichi hojii ijaarsa mana qulqullummaa hundumaa erga raawwatee, wanta abbaan isaa Daawit hojii kanaaf addaan haase meetii, warqee, akkasumas qodaa hundumaa fidee mana mi'a isa kan mana qulqullummaa keessa in kaa'e\*.

\*1 1Sen 18:11; 2Sam 8:11

<sup>2</sup> Kana booddec Solomoon mootichi maanguddoota Israa'el, angafoota gosa hundumaa Israa'eloota keessaa warra mana mana abbaa isaaniitti geggeessitoota ta'an hundumaas Yerusaleemitti waamsisee, Xiyoona mandara Daawit keessaa sanduuqa kakuu Waaqayyoo akka fidaniif in abboome\*. <sup>3</sup> Namoonni Israa'el hundinuu yeroo ayyaana isa ji'a torbaffaa keessa ayyaaneffatamutti mooticha hiratti walitti in qabaman. <sup>4</sup> Maanguddoonni Israa'el erga wal ga'anii booddee, Lewwoonni sanduuqa kakuu gatiittiitti ol fudhatanii, <sup>5</sup> gara mana qulqullummaatti in geessan; Lewwoonni warri luboonni dukaana itti wal ga'anii fi mi'a isaa isa qulqullaa'aa hundumaa gara manichaatti in geessan. <sup>6</sup> Solomoon mootichii fi guutummaan waldaa Israa'el sanduuqa kakuu duratti yommuu walitti qabaman, hoolotaa fi sangoota baay'ee lakkoohsi isaanii hammana hin jedhamne aarsaa in dhi'eessan.

\*2 2Sam 6:12-16; 1Sen 15:25-28

<sup>7</sup> Yommuu luhoonnis immoo sanduuqa kakuu Waaqayyoo gara mana qulqullummaa iddoo isaaf qophaa'e isa hundumaa caalaa qulqulluu ta'etti geessanii qoochoowwan Kiruubel jala in kaa'an. <sup>8</sup> Kiruubel iddoo sanduuqi kakuu jiru irra qoochoowwan isaanii diriirsanii sanduuqichaa fi danqaraawwan isaa ittiin in golbooban. <sup>9</sup> Danqaraawwan sun dhedheeroo dha; namni balbala iddoo isa hundumaa caalaa qulqulluu ta'e dura dhaabatu fiixeewwan isaanii in arga; isa ala dhaabatutti garuu hin argamu; isaan hamma har'aatti iyyuu achuma jiru. <sup>10</sup> Sanduuqa kakuu sana keessa gabatoota warra erga sabni Israa'el biyya Gihxii ba'anii booddee abhoommiin kurnan irratti caafama lamaan irraa kan hafte wanti hiraa hin turre; gahatoota kana Museetu tulluu Siinaa iddoo Waaqayyoo saba isaatiif kakuu itti gale guhaatti sanduuqicha keessa kaa'e\*.

\*10 Kes 10:5

#### **Ulfinni Waaqayyoo Manicha Keessa Guutuu Isaa**

<sup>11</sup> Luhoonni iddoo qulqullaa'aa dhaa gad ba'an, luboonni warri achi turan hundinuu, warri taraan hojii isaanii yeroo sana hin ta'in iyyuu akka

seeraatti of in qulleessan\*. <sup>12</sup> Lewwoota keessaa warri faarfattoonni hundinuu, Asaaf, Hemaanii fi Yedutuun ilmaan isaanii fi aantii isaanii wajjin achi turan; isaan uffata quncee talbaa isa ba'eessa irraa dha'ame uffatanii, iddoo aarsichaa irraa gara ba'a-biiftuutiin dhaabatanii sibiila walitti rurrukutamee sagalee ol kaasuun, maseenqoodhaan, kiraaraanis in faarfatu turan; luboonni dhibbaa fi digdamni immoo isaan bukke dhaabatanii fiingee in afuufu turan\*. <sup>13</sup> Warri fiingee afuufanii fi warri faarfattoonni sagalee isaanii wal qixxeessanii walii wajjin in faarfatan, Waaqayyoonis in galateeffatan; fiingeedhaan, sibiila walitti rukutamee sagalee ol kaasuun, mi'a garaa garaatiin sagalee guddaadhaanis,

"Inni gaarii dha,  
gaarummaan isaas bara baraan  
in jiraata"  
jedbanii Waaqayyoon in  
galateeffatan.

Kana booddec duumessi manicha qulqullummaa sana keessa in guute\*. <sup>14</sup> Ulfinni Waaqayyoo manicha keessa waan guuteef, duumessichis manicha keessa waan jiruuf luboonni bojjii isaanii hojjechuu hin dandeenye.

\*11 8:14; 1Sen 24:1-19; Luq 1:8-9

\*12 1Sen 15:19; Iz 3:10

\*13 1Sen 16:34; Far 106:1

#### **Dubbii Solomoon Eebba Manichaa Irratti Dubbate** (1Mo 8:12-21)

**6** <sup>1</sup> Yommuu Solomoon, "Yaa Waaqayyoo, ati, Duumessa dukkanaa'aa keessan jiraadha" jettee dubbatteetta; <sup>2</sup> ani garuu mana guddaa miidhagaa kana keessa hara haraan akka ati jiraattuuf siif ijaareera" jedhe. <sup>3</sup> Kana booddec mootichi gara guutummaa walga'ii saba Israa'el warra achi dhaabatanii jiran hundumaatti garagalee isaan in eebbise.

<sup>4</sup> Itti fufees, "Maqaan Waaqayyoo goofticha Israa'el eebbifamaa haa ta'u! Inni isa afaan isaatiin abbaa koo Daawitin abdachiisee amma ofii isaatii fiixaan haaseera; inni Daawititti yommuu dubbate,

<sup>5</sup> "Saba koo Israa'elin biyya Gihxii keessaa ergan baasee mandara gosoota Israa'el keessaa iddoo ulfina

maqaa kootiif manni qulqullummaa itti ijaaramu akkasumas nama saba koo Israa'elin geggeessus ani hin fo'anne.

<sup>6</sup> Amma garuu Yerusaleemin iddoo ulfinni maqaa kootii buufatu godhee fo'adheera, ati Daawit immoo saba koo Israa'el irratti akka mootuuf si fo'adheera" jedhe.

<sup>7</sup> "Daawit abbaan koo ulfina Waaqayyoo gooftaa Israa'eliif mana qulqullummaa ijaaruuf garaatti yaadee ture\*.

<sup>8</sup> Waaqayyoo garuu Daawit abbaa kootiin, "Ati ulfina maqaa kootiif mana qulqullummaa ijaaruuf yaaduun kee gaarii dha;

<sup>9</sup> haa ta'u iyyuu malee, ilma kee isa ati godhattetu ulfina maqaa kootiif mana qulqullummaa anaaf ijaara malee, mana kan anaaf ijaaru si miti" jedhee ture.

<sup>10</sup> Amma Waaqayyoo isa dur abdachiisee ture sana fiixaan baaseera; ani akkuma inni dur abdachiiseetti iddoo Daawit abbaa koo mootii ta'ee teesoo Israa'el irra taa'eera, ulfina Waaqayyoo gooftaa Israa'eliifis mana qulqullummaa ijaareera.

<sup>11</sup> Sanduuqicha kakuu manicha keessa kaa'eera, sanduuqicha keessa immoo gabateewwan kakuun Waaqayyoo saba isaa Israa'eliif gale irratti caafametu kaa'amee jira" jedhe.

\*7 2Sam 7:1-13

#### **Kadhata Solomoon** (1Mo 8:22-53)

<sup>12</sup> Yommuu Solomoon mootichi ka'ee gara iddoo itti Waaqayyooof aarsaa dhi'eessanii dhaqee, guutummaa walga'ii saba Israa'el dura dhaabatee kadhataaf harka isaa in bal'ise. <sup>13</sup> Kana gochuu isaa dura garuu siree irra ijaajjani dubbatan, dalga dheerinni isaa dhundhuma shan, bal'inni isaa dhundhuma shan, ol dheerinni isaa immoo dhundhuma sadii kan ta'u sibiila boorrajii irraa hojjetee, oobdii isa alaa walakkaa in dhaabe; ergasii siree sana yaabhatee fuula walga'ii Israa'el dura jilbeenfatee harka isaa gara waaqaatti bal'isee, <sup>14</sup> in kadhate.

Kadhata isaa keessattis, "Yaa Waaqayyoo gooftaa Israa'el! Waaqa irra yookiis lafa irra kan akka keetii

Waaqayyo kan biraa hin jiru; ati garboota kee warra garaa guutuudhaan fuula kee dura deddeebi'aniif kakuu kee in eegda, gaarummaa kees isaan in argisiifta.

<sup>15</sup> "Ati garbicha kee abbaa koo Daawitin isa abdachiifte raawwat-teetta, isa dur afaan keetiin dubbattes har'a kunoo, ofii keetii fiixaan baaf-teetta.

<sup>16</sup> "Ammas yaa Waaqayyo gooftaa Israa'el, isa garbicha kee abbaa koo Daawitiin, 'Akkuma ati fuula koo dura deddeebi'aa turte kanatti, ilmaan kees wanta godhan hundumaatti akka abboommii kootti yoo deddeebi'an, namni isaan keessaa mootii ta'ee teessoo Israa'el irra fuula koo dura taa'u hin dhabamu' jettee, isa abdachiifte sana eegiif\*!

<sup>17</sup> "Amma yaa Waaqayyo gooftaa Israa'el, isa garbicha kee Daawitin abdachiifte sana raawwadhu!  
\*16 1Mot 2:4

<sup>18</sup> "Yaa Waaqayyo, ati dhuguma lafa irra namootaa wajjin jiraattaa rec? Kunoo, bantiwwan waaqaa fi bantiin waaqaa inni isaan gararraa jiru iyyuu si fudhachuu bin danda'u erga ta'ee, manni qulqullummaa ani ijaare kun immoo hammam isa irra baa xinnaatu ree\*!

<sup>19</sup> "Yaa Waaqayyo gooftaa ko! Gurra kee gara kadhata ana garbicha keetiitti qabi, himata koos dhaggeef-fadhu, kadhata ani garbichi kee fuula kee duratti kadhachaa jirus yaadaan anaaf qabi!

<sup>20</sup> "Iji kee halkanii fi guyyaa gara mana qulqullummaa isa ulfinni maqaa kee achi keessa akka taa'u goote kanaa haa ilaalu, isa ani garbichi kee gara iddoo kanaatti garagalee si kadhathus anaaf dhaga'i\*!

<sup>21</sup> "Waammata ani garbichi kee fi Israa'el sabni kee gara iddoo kanaatti garagallee si waammannu, waaqa irraa iddoo jireenya keetiitti nuuf dhaga'i, nuuf dhiisi!

\*18 2:6

\*20 Kes 12:11; Bau 20:24

<sup>22</sup> "Namni tokko nama irratti cubbuu yoo hojjete, isa hojjete kanaaf gara mana qulqullummaa kanaa dhu-

fee iddoo aarsaa keetti dhi'aatee akka kakatuuf yommuu gaafatamu.

<sup>23</sup> "Ati immoo waaqa irraa dhaga'ii firdii kenni, garboota keefis firdii yommuu kennitu isa yakkeef akkuma yakka isaatti mataa isaatti deebisi, isa qajeelaadhaaf immoo akka qajeelummaa isaatti kenniif!

<sup>24</sup> "Sabni kee Israa'el sababii si yakkaniif diinota isaaniitiin yeroo mo'amanitti, gaabbani gara keetti deebi'anii maqaa kee waammatanii mana qulqullummaa kana keessatti fuula kee duratti yommuu si kadhathan,

<sup>25</sup> "Ati waaqa irraa isaaniif dhaga'i, cubbuu saba keetii kanas dhiisiif, biyya isa abboota isaaniitiif, isaaniifis kennitetti isaan deebisi!

<sup>26</sup> "Sababii isaan si yakkaniif bantiwwan waaqaa cufamanii bokkaan lafa irratti yommuu roobu dhiisutti, sababii cubbuu isaaniitiifis rakkina yommuu isaanitti fiddutti, isaan gara iddoo kanaatti garagalanii yoo si kadhathan, maqaa kee yoo waammatan, cubbuu isaanii irraas yoo deebi'an,

<sup>27</sup> "Yommuu ati waaqa irraa isaaniif dhaga'i, cubbuu garboota kee saba Israa'el kanaas dhiisiif! Karaa qajeelaa irra akka isaan deddeebi'an isaan barsiisi, biyya isa saba keetiif dhuunfaa gootee kennite irrattis bokkaa roobsi!

<sup>28</sup> "Yommuu beellii fi dha'ichi biyyichatti dhufutti waagiin, gogiin, hawaannisii fi korophisi midhaan balleessanitti yookiis yommuu diinni biyyicha marsee rakkisutti, dha'icha keessaa yookiis dhukkuba keessaa tokko illee biyyichatti yommuu dhufutti,

<sup>29</sup> "Kadhata isaanii dhaggeeffadhuuf! Guutummaa saba kee Israa'el biraa yookiis isaan keessaa nama tokko biraa kadhannii fi waammanni gara keetti yommuu dhi'aatu, tokkon tokkon isaanii dhukkuba isaanii fi rakkina isaanii kanaaf harka isaanii gara mana qulqullummaa kanaatti yommuu bal'isan,

<sup>30</sup> "Ati waaqa irraa iddoo jireenya keetiitti isaaniif dhaga'i, isaaniifis dhiisi! Si duwwaatu garaa namaa

beeka, kanaafis ati adduma addaan akka hojii isaaniitti isaaniif deebisi!  
<sup>31</sup> "Yommuu isaan biyya isa ati abboota keenyaaf kennite keessa bara jiraatan hundumaatti si in sodaatu, karaa kee irras in deddeebi'u.

<sup>32</sup> "Akkasuma immoo sanyii saba kee Israa'el keessaa hin ta'in, namni ormi tokko waa'ee maqaa kee isa guddaa, irree kee isa cimaa fi harka kee isa bal'ifamaa dhaga'ec biyya fagoodhaa dhufee, gara mana kanaatti garagalee yommuu kadhathutti,

<sup>33</sup> "Waaqa irraa iddoo jireenya keetiitti isaaf dhaga'i! Sabni lafa irraa bundinuu akkuma saba kee Israa'el maqaa kee akka beekanitti, akka si sodaatanitti, manni ani ijaare kunis maqaa keetiin akka waamamu akka beekanitti waan inni ormi sun si kadhata dhaga'iif!

<sup>34</sup> "Sabni kee diinota isaaniitti duuluudhaaf gara ati isaan ergitu yommuu dhaqan gara mandara ishee ati fo'atte kanaa fi gara mana qulqullummaa isa ani ulfina maqaa keetiif ijaare kanaatti garagalanii yommuu si kadhathanitti,

<sup>35</sup> "Ati waaqa irraa kadhata isaanii fi iyyata isaanii isaaniif dhaga'i, wanta isaan sitti himatanis raawwadhuuf!

<sup>36</sup> "Namni hin yakkine lafa irra tokko illee hin jiru waan ta'eef, sabni kee yommuu si yakkan, ati isaanitti dheekkamtee, diinota isaanii warra isaan booji'anii biyya fagootti yookiis dhi'ootti isaan geessanitti dabarsitee yommuu isaan kennitu,

<sup>37</sup> "Sabni kee kun immoo biyya isa itti booji'aman sana keessatti yaada isaaniitiin gara keetti deebi'anii, 'Nuyi cubbuu hojjenneerra, karaa irraa kaanneerra, jal'inas hojjenneerra' jedhanii, yommuu si kadhathan isaaniif dhaga'i!

<sup>38</sup> "Biyya itti booji'aman sana keessatti gara isaanii fi yaada isaanii hundumaan gara keetti yoo deebi'an, gara biyya isa ati abboota isaaniif kennitetti, gara mandara ishee ati fo'atte kanaaf gara mana qulqullummaa isa ani ulfina maqaa keetiif ijaare kanaatti garagalanii yommuu si kadhathanitti,

<sup>39</sup> "Ati waaqa irraa iddoo jireenya keetiitti kadhata isaanii fi iyyata isaanii dhaga'iif, wanta isaan sitti himatanis raawwadhuuf, isa sabni kee kun si yakkes dhiisiif!

<sup>40</sup> "Ammas yaa Waaqayyo ko, sin kadhada iji kee gara kadhata iddoo kanatti kadhathamuu baa ilaalu, gurri kees isa haa dhaggeeffatu!

<sup>41</sup> Yaa Waaqayyo gooftaa, ati gara iddoo boqonnaa keetti ka'ii! Sanduuqi kakuu inni aangoo kee mul'isus

sii wajjin haa dhufu!  
Yaa Waaqayyo luboonni kee fayyina akka uffataatti haa uffatan, warri siif of kennanis gaarummaa keetti gammadanii haa ililchan!

<sup>42</sup> Yaa Waaqayyo gooftaa, fuula isa dibdee moosiftee of irraa hin deebisin, gaarummaa kee isa Daawit garbicha kee abdachiiftes yaadadhu!" jedhe\*.  
\*41-42 Far 132:8-10

#### Manni Qulqullummaa Eebbifamuu Isaa (1Mot 8:62-66)

**7** <sup>1</sup> Solomoon mootichi kadhata isaa erga raawwatee, ibiddi waaqa irraa gad bu'ee qalma gubamuu fi aarsaa dhi'aate sana in fixee, ulfinni Waaqayyos manicha qulqullummaa keessa in guute\*. <sup>2</sup> Sababii ulfinni Waaqayyoo manicha qulqullummaa keessa guuteef, luboonni gara manichaatti ol lixuu hin dandeenye. <sup>3</sup> Ibiddichi yommuu gad bu'e, ulfinni Waaqayyos manicha irra yommuu buufate, Israa'eloonni hundinuu arganii buusaa dhagaa irra jilbeenfatanii, adda isaaniitiinis gombifamanii Waaqayyoof sagadanii,

"Inni gaarii dha, gaarummaan isaas bara baraan in jiraata" jedhanii isa in galateeffatan\*.

\*1 Lew 9:24

\*3 1Sen 16:34; 2Sen 5:13; Far 100:5; 106:1

<sup>4</sup> Kana booddee mootichii fi jarri hundinuu Waaqayyo duratti aarsaa in dhi'eessan. <sup>5</sup> Yommuu Solomoon mootichi saawwan kuma digdammii lama, bushaayee kumaatama dhibbaa fi kuma digdama aarsaa in dhi'eesse;

akkasitti mootichii fi jarri hundinuu manicha qulqullummaa in eebbisan. <sup>6</sup>Luboonni iddoo iddoo isaanii kenname in dhaabatan, warri Lewwoonni immoo isaanitti garagalanii mi'a ittiin faarfatan, isa Daawit dur Waaqayyoon akka ittiin faarfatanii hojjechiise, isa ittiin, "Gaarummaan isaa bara baraan in jiraata" jedhanii faarfatan sana qabatanii in dhaabatan; luboonni warri isaan fuul dura dhaabatan fiingee in afuufan; Israa'eloonni achi turan hundinuu in ijaajjan. <sup>7</sup>Iddoon aarsaa inni Solomoon sibiila boorrajii irraa hojjechiise sun aarsaa gubamu, kennaa midhaanii fi moora aarfamu baachuu waan hin dandeenyeef, Solomoon iddoo oobdii mana qulqullummaa fuula dura jiru, isa gara gidduu lafa aarsaan itti dhi'eef-famu eebbisee, achitti aarsaa gubamuu fi moora aarfamu in dhi'eesse.

<sup>8</sup>Yeroo sana Solomoonii fi guutummaan saba Israa'el torban tokko achi taa'anii in ayyaaneffatan; Leboo-Haamaatii ka'ee hamma laga Gibxiitti kan jiru waldaan guddaan achitti wal ga'ee ture. <sup>9</sup>Ayyaana eebba iddoo aarsichaa guyyaa torba erga ayyaaneffatanii, itti fufanii immoo ayyaana Gordommaa guyyaa torba in ayyaaneffatan; guyyaa saddeettaffaatti immoo walga'ii in godhatan. <sup>10</sup>Ji'a torbaffaatti, ji'icha keessaa guyyaa digdamii sadaffaatti jarri gara mana mana isaaniitti akka galaniif Solomoon mootichi gad isaan in dhiise; yommuu isaan wanta gaarii isa Waaqayyo Daawitiif, Solomooniif akkasumas saba Israa'eliiif godheef garaa isaanii keessatti gammadaa ililchaa in galan.

#### Waaqayyo Solomooniiti Mul'achuu Isaa (1Mot 9:1-9)

<sup>11</sup>Yommuu Solomoon mootichi mana qulqullummaa fi mana mootummaa ijaaree in fixe; wanta manicha qulqullummaa keessattii fi mana ofii isaatii itti galu keessatti hojjechuu yaade hundumaas in raawwate.

<sup>12</sup>Kana booddee Waaqayyo halkan isatti mul'ate, "Ani kadhata kee dhaga'eera, manni qulqullummaa ku-

nis iddoo itti anaaf aarsaa dhi'eessan akka ta'uuf fo'adheera\*.

<sup>13</sup>"Bantiwwan waaqaa cufee bokkaan lafa irratti akka hin roobne yommuu godhu yookiis hawaannisi midhaan keessan akka fixuuf yommuu abboomu yookiis saba kootti dha'icha yommuu ergu,

<sup>14</sup>"Sabni koo warri dhuunfaa koo ta'an kun gad of deebisanii ana barbaaddatanii, karaa isaanii isa hamaa irraa deebi'anii, yoo na kadhatan, ani waaqa irraa isaaniif nan dhaga'a, cubbuu isaanii isaaniif nan dhiisa, biyya isaanii nan fayyisa.

<sup>15</sup>"Iji koo gara kadhata iddoo kanatti kadhataamu in ilaala, gurri koos isa in dhaggeeffata\*.

<sup>16</sup>"Ani mana qulqullummaa kana fo'adhee addaan baafadheera, ulfinni maqaa koos bara baraan achi in buufata, ija koo isa irraa hin buqqifadhu, garaan koos yeroo hundaa achi jira.

<sup>17</sup>"Ati immoo akkuma abbaan kee Daawit godhe qajeelinatti fuula koo dura yoo deddeebite, wanta ani si abboome hundumaa yoo goote, seerrata koo fi wanta fuula koo duratti qajeelaa ta'e yoo eegde,

<sup>18</sup>"Akkuma ani dur, 'Israa'eljin kan mo'u sanyii kee keessaa hin dhabamu' jedhee, abbaa kee Daawitiif kakadhee ture ani teessoo mootummaa kee nan jabeessa\*.

<sup>\*12</sup>Kes 12:5-6; Isa 56:7; Mar 11:17;

<sup>\*13</sup>Yoh 2:16

<sup>\*15</sup>6:40

<sup>\*18</sup>6:16; 1Mot 2:4

<sup>19</sup>"Atii fi sabni kee garuu, seerrata koo fi abboommii koo warra ani isiniif kenne dhiifatanii, garagaltanii waaqayyolii biraaf yoo hojjetan, isaaniif yoo sagaddanis, <sup>20</sup>yommuu ani immoo biyya koo isan isiniif kenne keessaa isin nan baasa; mana isan ulfina maqaa kootiif qulqulleeffadhe kanas nan tufadha; saba hundumaa keessatti kan namni ittiin mammaakuu fi kan namni itti ga'isu isa nan godha.

<sup>21</sup>"Yommuu mana qulqullummaa isa amma ulfina-qabeessa ta'e kana bira warri darban dinqisiifachaa, 'Waaqayyo maaliif wanta akkasii biyya kanaa fi mana kana irratti hojje?' in jedhu.

<sup>22</sup>"Deebiis yommuu kennan, 'Sababii isaan Waaqayyo gooftaa isa kan abboota isaanii isa biyya Gibxii keessaa isaan baase dhiisanii waaqayyolii biraatti maxxananii, isaaniif hojjetanii isaaniif sagadaniif, Waaqayyo gooftichi badiisa kana hundumaa isaanitti fide' in jedhu" jedhe.

#### Solomoon Hojii Garaa Garaa Hojjechuu Isaa (1Mot 9:10-28)

<sup>8</sup>Solomoon mootichi mana qulqullummaa akkasumas mana mootummaa isa ofii isaatii itti galu waggaa digdama guutuu ijaare. <sup>2</sup>Kana booddee mandaroota warra Hiiraam mootichi isaaf deebisee kenne haaresee ijaaree Israa'eloonni achi keessa akka taa'an in godhe. <sup>3</sup>Ergasii Solomoon biyya Haamaat-Zobaatiitti duulee in qabate. <sup>4</sup>Inni lafa onaa keessatti mandara Tadmor erga ijaaree booddee akkasumas kutaa Haamaat keessatti mandaroota gombisaa midhaanii fi mi'a garaa garaa in ijaarsise. <sup>5</sup>Kanatti aansee immoo Bet-Horoon isa ol aanuu fi Bet-Horoon isa gad aanu deebisee ijaarsisee masaraa cimaa itti in naannessiise; karrawwan isaatti immoo balbala gara lamatti banamu itti tolchisiisee, danqaraa ittiin cufanis itti in keessise. <sup>6</sup>Akkasumas mandara Ba'aalaatti, mandaroota gombisaa midhaanii fi mi'a garaa garaa hundumaa, mandaroota konkolaatonni keessa taa'anii fi fardeen itti galan wanta ijaaru yaade hundumaas Yerusaleemitti, Liibaanotti, biyya mootummaa isaa hundumaa keessattis in ijaarsise.

<sup>7</sup>Sanyii Israa'el kan hin ta'in Heetota, Amoorota, Pherizota, Hiwotaa fi Yibusoota achitti hafan hundumaa, <sup>8</sup>ijjoollota, saba warra Israa'eloonni balleessuu dhiisanii biyya keessatti hambisan hundumaa, Solomoon hamma har'aatti iyyuu akka garbaatti akka isaaf hojjetan in godhe\*. <sup>9</sup>Namoota Israa'el immoo loltoota isaa, ajajjuu waraanaa isaa, ajajjuu konkolaattotaa fi ajajjuu abboota fardeenii godhate malee, akka garbaatti isaan hin hojjechiifanne. <sup>10</sup>Solomoon mootichi angafoota hoj-

jetoota bulchan namoota dhibba lamaa fi shantama qaba ture.

<sup>\*8</sup>Iya 16:10

<sup>11</sup>Solomoon yommuu, "Iddoon sanduqii kakuu Waaqayyoo jiru qulluu waan ta'eef, haati manaa koo mana Daawit mootii Israa'elitti galuun hin ta'u!" jedhee, haadha manaa isaa intala mootii Gibxii mandara Daawit keessaa gara mana mootummaa isa isheedhaaf ijaameetti in geesse.

<sup>12</sup>Ergasii Solomoon iddoo aarsaa isa gardaafoo mana qulqullummaa oobdii duratti ijaare sana irratti qalma gubamu Waaqayyoo in dhi'eesse. <sup>13</sup>Akkuma Museen abboometti guyyaa guyyaatti, guyyaa Sanbataatti, baatii ji'aatti akkasuma ayyaannan waggaa si'a sadii ayyaaneffatamanitti, ayyaana Maxinootti, ayyaana Makariitti, ayyaana Gordommaattis aarsaa dhi'aachuun ta'u in dhi'eesse\*. <sup>14</sup>Akkuma Daawit abbaan isaa seera dhaabee turetti warra lubootaa hojii hojii isaanii irra, warri Lewwootaa wanta guyyaa guyyaatti barbaachisu luboota akka gargaaraniif, faarfannaadhaanis galata akka dhi'eessaniif hojii hojii isaanii irra isaan in dhaabe; Daawit namni Waaqayyoo akkuma abboomee turetti, warri karra eeganis karroota hundumaa akka eegan in godhe\*. <sup>15</sup>Namni tokko illee wanta mootichi waa'ee lubootaa fi Lewwootaa akkasumas waa'ee qabeenya manichaaf abboome irraa hin jal'anne. <sup>16</sup>Hundeen mana qulqullummaa kaa'amuu isaatii jalqabee hamma dhuma isaatiitti Solomoon hojii manichaa hundumaa hojjetee in raawwate; akkasitti ijaarsi mana qulqullummaa in xumurame.

<sup>\*13</sup>Lak 28:9—29:39

<sup>\*14</sup>1Sen 23:1—26:19

<sup>17</sup>Kana booddee Solomoon mootichi gara mandaroota Eziyon-Geberii fi Eloot warra biyya Edoom keessaa gara daarii galaanaa jiranii in dhaqe. <sup>18</sup>Yommuu Hiiraam mootichi hojjetoota isaa keessaa warra markaba oofuu beekanitti markabootaa fi namoota amala galaanaa beekan Solomooniif in erge; jarreen sun hojjetoota Solomoonii wajjin gara Ofiir dhaqanii warqee akka

kuntaala dhibbaa fi jaatamaa miijanu Solomoon mootichaaf in fidan.

### Mootuun Sheebaa Solomoonin Dubbisuu Ishee

(1Mot 10:1-13)

**9** Mootuun biyya Sheebaa waa'ee Solomoon yommuu dhageesse, isa qoruuf gaaffii cimaa qopheeffattee gara Yerusaleem in dhufte; isheen namoota baay'ee fudhattee urgooftuu garaa garaa, warqee fi dhagaa gati-jabeeyyii danuu gaalotatti feesifattee in dhufte; Solomoon bira yommuu dhufte wanta garaa isheetti yaaddee qopheeffatte hundumaa isaa wajjin in dubbatte\*.

\*1 Mat 12:42; Luq 11:31

**2** Yommuu Solomoon wanta isheen gaafatte hundumaaf deebii in kenne; wanti inni isheef deebisuu dadhabe tokko illee hin turre. **3** Mooruun biyya Sheebaa ogummaa Solomoon yommuu argite, mana moorummaa isa inni ijaares yommuu ilaale, **4** akkasumas nyaata maaddii isaatti dhi'aatu, akka itti hojjetooni isaa warri gurguddoonni taa'an, akka itti namoonni isaaf ergamanii fi warri dhugaatii isaaf dhi'eessan uffatanii dhaabatan akkasumas Solomoon gara mana qulqullummaatti ol ba'ee qalma gubamu utuu dhi'eessuu yommuu argite dinqisiifatee hafuuri ishee gargar in cite.

**5** Yommuu isheen mootichaan, "Inni ani wanta ati hojjetee fi waa'ee ogummaa keetii biyya kootti dhaga'e dhugaa dha; **6** garuu hamma ani ofii kootti dhufee isa argutti wanta anatti himame sana amanuu hin dandeenye. Kunoo, guddina ogummaa keetii keessaa walakkaadhumti iyyuu anatti hin himanne; ati isan dhaga'e irra iyyuu guddaa in caalta. **7** Namoonni kee hamman haa gammadan! Hojjetooni kee warri gurguddoonni warri yeroo hundaa si hira jiran, jecha kee isa ogummaadhaan guute yommuu dhaggeeffatan hamman haa gammadan! **8** Waaqayyo gooftaan kee inni si jaallate, inni teessoo isa ofii isaatti siif kenne irra si kaa'ee akka ati isaaf hojjetruuf mootii si godhe haa galateeffamu! Waaqayyoon kee Israa'eloota waan jaallatuuf, bara baraanis isaan jiraachisuu waan fedhuuf, ati firdii qajeelaa akka kenni-

tuuf, wanta isa duratti fudhatamaa ta'e akka hojjetuuf isaan irratti si moosisse" jette\*.

\*8 1Mot 7:2

**9** Kana booddec isheen warqee akka kuntaala afurtamaa, urgooftuu garaa garaa danuu akkasumas dhagaa gati-jabeessa Solomooniif in kennite; kan akka urgooftuu mootuun biyya Sheebaa Solomoon mootichaaf kennittee takkaa argamee hin beeku.

**10** Kana malees hojjetooni Hiiraam mootichaa fi hojjetooni Solomoon mootichaa warri warqee biyya Ofiirri fidan muka fo'amaa fi dhagaa gati-jabeessa fidanii turan. **11** Yommuu mootichi muka fo'amaa sana irraa buusaa ittiin mana qulqullummaatti ol lixanii fi buusaa ittiin mana mootummaatti ol lixan in hojjechiise; warra faarfattootaaf immoo rukicha irraa kiraaraa fi maseenqoo in tolchisiise; wanti akkasii hamma har'aatti iyyuu biyya Yihudaa keessatti argamee hin beeku. **12** Yommuu Solomoon mootichi kennaa mootuun biyya Sheebaa isaaf kennite irra kan caalu akkasumas wanta isheen isa kadhattee fi wanta garaan ishee hawwe hundumaa isheedhaaf in kenne; kana booddec isheen namoota ishee wajjin gara biyya isheetti in deebite.

### Badhaadhummaa Solomoon

(1Mot 10:14-29)

**13** Solomoon waggaatti warqee akka kuntaala dhibba lamaa fi digdamii ja'aa miijanu in argata ture. **14** Kana malees, naggaadonni gurguddoonni fi naggaadonni warri kaan gibira in baasu, warri kutaa biyyaa bulchani fi mootonni Arahootaa warqee fi meetii in fiduuf turan. **15** Solomoon mootichi gaachana gurguddaa dhihha lama warqee qullaa'aa irraa in hojjechiise; tokkon tokkon gaachanichaa warqee akka kiilo graamii sadii fi walakkaa miijanuun hojjetame. **16** Akkasumas gaachana xixinnaa dhihha sadii warqee qullaa'aa irraa in hojjechiise; tokkon tokkon gaachanichaa warqee akka kiilo graamii lamaa miijanuun hojjetame; mootichi gaachanoota kana hundumaa kutaa mana mootummaa isa "Caakkaa Liibaanon" jedhamu keessa in keessise.

**17** Kana booddee mootichi teessoo guddaa tokko ilka arbaa irraa hojjechiise warqee qullaa'aa itti in uffisiise. **18** Teessichi buusaa ja'aa fi ejjeta miillaa warqee irraa itti hojjetame, bukkee isaa garasii fi garanaan immoo wanta harka irra kaa'atan qaba ture; bukkee wanta harka irra kaa'atan kana lamaaniiitiin immoo fakkaattii leencaa lamatu dhaabamanii jiru. **19** Fiixee buusaa ja'an garasii fi garanaan fakkaattiin leencota kudha lamaa in dhaabaatu ruran; wanti akkasii mootummaa isa kam keessatti illee hojjetamee hin beeku.

**20** Qodaan dhugaatii Solomoon mootichaa hundinuu fi qodaan mana mootummaa isa "Caakkaa Liibaanon" jedhamu keessa jiru hundinuu warqee irraa hojjetaman; bara Solomoon keessa meetiin gatii guddaa waan hin qabneef homtuu ittiin hin hojjetamne. **21** Mootichi markaba ittiin biyya Tarshiishitti deddeebi'anii nagadan qaha rure; markabicha kan oofu immoo hojjetoota Hiiraam; markabichi waggaa sadiitti si'a tokko warqee, meetii, ilka arbaa akkasumas jaldeessaa fi qamalee biyya Tarshiishii in fida rure.

**22** Solomoon mootichi ogummaa fi badhaadhummaadhaan mootota saba lafa irraa warra kaan hundumaa in caala ture. **23** Mootonni saba lafa irraa hundinuu ogummaa Waaqayyo Solomooniif kenne dhaga'uudhaaf in hawwu turan. **24** Warri isa bira dhufan bundinuu mi'a meetii fi warqee irraa hojjetame, uffata, mi'a waraanaa, urgooftuu akkasumas fardeenii fi gaangolii fidanii in kennuuf turan; kunis wagguma waggaan itti in fufe.

**25** Solomoon kutaawwan manaa fardeen itti galanii fi kutaawwan manaa konkolaattonni keessa kaa'aman kuma afur qaba ture; abboonni fardeenii isaa kuma kudha lama turan; inni isaan kana keessaa gar tokko mandaroota konkolaattonni keessa kaa'aman keessa in kaa'e, gara kaan immoo of bira Yerusaleem mandara mootii keessa in kaa'e\*. **26** Inni laga Efraaxiisii kaasee hamma biyya Filiisxiyaatti akkasumas hamma daarii biyya Gihxiitti mootota hundumaa irratti in mo'e\*. **27** Bara mootummaa isaa keessa Yerusaleem keessatti meetiin akkuma dha-

gaa akka baay'atu, gaattiraanis akkuma mukti harbuu biyya gaaraa jalatti baay'atu akka baay'atu in godhe\*. **28** Solomoon fardeen isaa biyya Gihxii fi biyya garaa garaa hundumaa keessaa in fichisiise\*.

\*25 1:14; 1Mot 4:26

\*26 1Mot 4:21

\*27 1:15; Kes 17:17

\*28 Kes 17:16

### Solomoon Du'uu Isaa

(1Mot 11:41-43)

**29** Wanta Solomoon mootichi bara mootummaa isaa keessa hojjetee keessaa inni hafe, jalqabaa hamma dhumaatti caaffata Naataan raajichaa, macaafa raajii Ahiyaa Shiilonichaa fi mul'ata Iddoon ilaaltichi waa'ee Yerobi'aam ilma Nebaat arge sana keessatti caafameera\*. **30** Solomoon waggaa afurtama Yerusaleem keessa taa'ee guutummaa Israa'el irratti in mo'e. **31** Kana booddee Solomoon du'ee, mandara Daawit abbaa isaatii keessatti in awwaalame; Rehobiyaam ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*29 1Mot 11:29-39

### Gosooni Israa'el Warri

### Gara Bitaa Reboblyaam

### Irratti Ka'uu Isaanii

(1Mot 12:1-20)

**10** **1** Yommuu Rehobiyaam gara Sheekem iddoo Israa'eloonni itti mootii isa gochuuf guutummaatti walitti qabaman in dhage. **2** Yerobi'aam ilmi Nebaat kana yommuu dhaga'e, biyya Gihxii lafa itti Solomoon mootichaa jalaa baqatee ture sanaa in deebi'e\*. **3** Yommuu gosoonni Israa'el warri gara bitaa erganii Yerobi'aamin waamsisanii isaa wajjin Rehobiyaam bira dhaqanii, **4** "Abbaan kee waanjoo nutti ulfaachisee ture, ati immoo hojii ulfaataa fi waanjoo ulfaataa abbaan kee nu irra kaa'e nuuf salphisi! Yommuu nuyi immoo siif in abboomamna" jedhan. **5** Inni immoo isaaniif deebiise, "Guyyaa sadii booddee deebi'aa kot-taa!" jedhe; kana irratti sahni sun deebi'ee in gale.

\*2 1Mot 11:26-40

**6** Kana booddee Rehobiyaam mootichi maanguddoota dur abbaa isaa Solomooniif gorsa kennaa turan,

"Deebii attamii akkan saba kanaaf kennu na gorsitu?" jedhee in gaafate. <sup>7</sup>Yommus isaan deebisanii, "Ati saba kanatti faara yoo tolte, yoo isaan gammachiifte, wanta isaan si gaafataniifis deebii gaarii yoo isaaniif kennite, isaan immoo yeroo hundumaa siif in hojjetu" jedhan. <sup>8</sup>Inni garuu gorsa maanguddoota sanaa tuffatee, dargagoota warra isaa wajjin guddatan, warra isa gorsanii wajjin in mari'ate. <sup>9</sup>Yommus inni, "Saba isa, 'Waanjoo abbaan kee nu irra kaa'e kana nuuf salphisii!" jedhu kanaaf deebii maal kennina? Gorsa maalii anaaf kennitu?" jedhee isaan in gaafate. <sup>10</sup>Dargaggonni hiriyoanni isaa warri isaa wajjin guddatan sun deebisanii, "Ati saba warra, 'Abbaan kee waanjoo ulfaataa nu irra kaa'e, ati immoo waanjicha nuuf salphisii!" jedhan sanaan, 'Qubni koo isheen moggeen mudhii abbaa kootii caalaa furdatti. <sup>11</sup>Abbaan koo waanjoo ulfaataa isin irra kaa'ee ture, ani immoo isa kan isaa caalaa ulfaatu isin irra nan kaa'a; abbaan koo qacceedhaan isin reebe, ani immoo qaccee isa akka torbaanqabaa nama waraanuun isin nan reeba" jedhi!" jedhaniin.

<sup>12</sup>Akkuma mootichi, "Guyyaa sadii booddee deebi'aa kottaa!" ittiin jedhee ture, Yerobi'aamii fi sabichi deebi'anii gara Rehobiyaam in dhufan. <sup>13</sup>Rehobiyaam mootichi garuu gorsa isa warri maanguddootaa kennaniif tuffatee, deebii cimaa isaaniif in kenne. <sup>14</sup>Gorsa warra dargagootaa duukaa bu'ee, "Abbaan koo waanjoo ulfaataa isin irra kaa'ee ture, ani immoo isa kan isaa caalaa ulfaatu isin irra nan kaa'a; abbaan koo qacceedhaan isin reebe, ani immoo qaccee isa akka torbaanqabaa nama waraanuun isin nan reeba" jedhe. <sup>15</sup>Wanti kun Waaqayyo biraa waan ta'ee, mootichi dubbii jaraa hin dhaggeeffanne; inni Waaqayyo karaa Ahiiyaa Shiilonichaa, Yerobi'aam ilma Nebaatitti dubbate kanaan in raawwatame\*.

\*15 1Mot 11:29-39

<sup>16</sup>Mootichi isaaniif dhaga'uu akka dide Israa'eloonni yommuu bubatan, "Daawitii wajjin maal walitii qabna? Maatii abbaa isaa lsey biraas dhaala maalii qabna?

Yaa Israa'el, gara godoo godoo keetti deebi'ii!  
Yaa sanyii Daawit,  
ati manuma keetiif yaadi!"  
jedhanii mootichaaf deebii in keunan.

Kana irratti hundumti isaaniif gara godno godoo isaaniitti in deebi'an\*. <sup>17</sup>Rehobiyaam garuu Israa'eloota biyya Yihudaa keessa jiraatan duwwaa irratti in mo'e. <sup>18</sup>Ergasii Rehobiyaam mootichi, Hadoraamin isa bojjii humnaa hojjechiisuu irratti aboo qabu gara Israa'elootaatti in erge; isaan garuu dhagaadhaan rukutanii isa in ajjeesan; Rehobiyaam mootichi garuu ariitidhaan konkolaataa yaabbatee gara Yerusaleemitti jalaa baqate. <sup>19</sup>Akkasitti namoonni Israa'el hamma har'aatti namoota sanyii Daawititti gargar ba'anii hafan.

\*16 2Sam 20:1

#### Rehobiyaam Mootichi Namoota Israa'el Deebisuu Yaalu Isaa (1Mot 12:21-24)

**11** Rehobiyaam Yerusaleemitti yommuu deebi'e, Israa'eloota lolanii gara mootummaa isaatti akka isaaf deebisaniif, gosa Yihudaa fi gosa Beniyaamin keessaa loltoota beekamoo kumaatama dhibba tokkoo fi kuma saddeettama walitti in qabate. <sup>2</sup>Dubbiin Waaqayyoo garuu gara Shemaa'iyyaa raajichaa dhufee, <sup>3</sup>"Rehobiyaam ilma Solomoon mootii Yihudaatiin akkasumas Israa'eloota gosa Yihudaa fi gosa Beniyaamin ta'an hundumaan, <sup>4</sup>"Waaqayyo:- wanti ta'e kun fedhuma kootiin waan raawwatameef, isin obbooloota keessan loluudhaaf ol hin ba'ina! Hundumti keessan gara mana mana keessaniitti deebi'aal jedhe" jedhiin!" jedhe; kana irratti isaan Waaqayyoo abbonmamanii Yerobi'aamitti duuluu dhiisanii deebi'anii in galan.

#### Rehobiyaam Mandaroota Masaraa Ciccimaa Qaban Ijaarsisuu Isaa

<sup>5</sup>Rehobiyaam Yerusaleem keessa ta'ee diina ittiin of irraa dhowwuuf biyya Yihudaa keessatti mandaroota masaraa ciccimaa qaban in ijaarsise. <sup>6</sup>Mandaroonni inni ijaarsise, Betlehem, Etaam, Teqo'aa, <sup>7</sup>Bet-Zuur, Sokoo, Adulaam, <sup>8</sup>Gaat, Mareshaa,

Ziif, <sup>9</sup>Adoraayim, Laaktish, Azeqaa, <sup>10</sup>Zoraa, Ayalonii fi Kebroon turan; mandaroonni masaraa ciccimaa qaban kun hundinnu biyya Yihudaa fi biyya Beniyaamin keessatti ijaaraman. <sup>11</sup>Yommus Rehobiyaam masaraa jabeessee itti ijaarsisee, ajajjuuwwan duulaa erga itti godhee booddee, nyaataa fi daadhii waynii, dhadhaa ejersaas achi keessa in tulchise. <sup>12</sup>Akkasumas gaachanaa fi eeboo baay'ee mandaroota sana keessa tulchisee, akka isaan baay'ee jabaatan in godhe; akkasitti biyya Yihudaa fi biyya Beniyaamin mootummaa isaa jalatti in eegate.

<sup>13</sup>Yeroo sana luboonnii fi Lewwoonni warri kutaa biyya Israa'el hundumaa keessa jiran gara Rehobiyaam in goran. <sup>14</sup>Warri Lewwootaa luboota ta'anii Waaqayyoo akka hin hojjenneef Yerobi'aamii fi ilmaan isaa waan isaan dhowwaniif, iddoo horii isaanii tikfatan akkasumas qabeenya isaanii dhiisanii gara biyya Yihudaa fi gara Yerusaleem in dhufan\*. <sup>15</sup>Yerobi'aam yommus waaqayyolii tolfamoo fakkaattii korbeeyyii reettii fi jibootaa tolchee iddoowwan waaqayyolii tolfamoo itti sagadan irra dhaabbate sanaaf luboota in fo'ate\*. <sup>16</sup>Gosa Israa'el hundumaa keessaa warri garaa isaanii guutuu Waaqayyoon gooftaa Israa'el isa kan abboota isaanii duukaa bu'uu barbaadan hundinnu, aarsaa isaaf dhi'ees-suudhaaf warra Lewwootaa duukaa bu'anii gara Yerusaleem in dhufan. <sup>17</sup>Isaan akkasitti mootummaa Yihudaa jabeessanii, waggaa sadiif Rehobiyaam ilmi Solomoon akka jabaatu in godhan; waggaa sadan kana akkuma bara Daawitii fi bara Solomoon keessa jiraachaa turanitti in jiraatan.

\*14 13:9

\*15 1Mot 12:28,31

<sup>18</sup>Rehobiyaam kun Mahalaat intala Yeriimoot ilma Daawit in fuudhe; haati ishee Abiiaayil intala Eliyaab ilma lseyii ti. <sup>19</sup>Isheen ilmaan sadii deesseef; maqaan isaaniis, Ye'ush, Shemaariyaa fi Zahaam jedhama. <sup>20</sup>Kana booddee immoo Ma'akaa intala Abiishaalom in fuudhe; isheen immoo ilmaan afur in deesseef; maqaan isaaniis Abiyyaa, Aataayi, Ziizaa fi Shalomiit jedhama. <sup>21</sup>Rehobiyaam niitota isaa warra kaan hundumaa fi saajjatoota isaa caalaa

haadha manaa isaa Ma'akaa intala Abiishaalom in jaallate; inni walumatti niitota kudha saddeetii fi saajjatoota jaatama qaba ture; ilmaan isaa digdamii saddeet intaloonni isaa immoo jaatama turan. <sup>22</sup>Isaan kana keessaa ilma isaa Abiyyaa isa Ma'akaa irraa godhate mootii gochuu waan fedheef, obbooloota isaa irratti aboo in kenneef. <sup>23</sup>Rehobiyaam afchaalummaa isaatiin ilmaan isaa warri kaan kutaa biyya Yihudaa fi biyya Beniyaamin keessa akkasumas mandaroota dallaa ciccimaa qaban hundumaa keessa tatamsa'anii akka jiraatan in godhe; midhaan baay'ee isaaniif in kenne, niitota baay'ees isaan in fuusise\*.

\*23 21:3

#### Shiishaaq Mootin Gibxii Biyya Yihudaatti Duuluu Isaa (1Mot 14:25-28)

**12** Rehobiyaam mootummaa isaa cimsatee ofii isaatiis erga jabaatee guutummaa saba Israa'elii wajjin seera Waaqayyoo in dhiise. <sup>2</sup>Sababii isaan Waaqayyoo irratti ka'aniif, Rehobiyaam mo'ee waggaa shanaffaa isaatti Shiishaaq mootiin Gibxii Yerusaleemitti in duule. <sup>3</sup>Inni konkolaattota kuma tokkoo fi dhibba lamaan, abboota fardeenii kuma jaatamaan, loltoota warra Liibiyaa, warra Sukiimii fi warra Kuush dabalatee, loltoota lakkoobsi isaanii hammama hin jedhamne fudhatee, biyya Gibxii keessaa ka'ee itti duulee. <sup>4</sup>Mandaroota Yihudaa warra dallaa ciccimaa qaban in qabate; kana booddee ummoo hamma Yerusaleemitti in dhufe.

<sup>5</sup>Yommus Shemaa'iyaan raajichi gara Rehobiyaamii fi gara dura-buutota Yihudaa warra Shiishaaqin sodaatanii Yerusaleemitti walitti qabamanii dhufee, "Waaqayyo, 'Isin waan ana dhiif-taniif, anis immoo harka Shiishaaqitti gad isin dhiiseera" jedha" jedhee isaaniitti dubbate. <sup>6</sup>Kana irratti mootichii fi dura-buutonni Israa'el gad of deebisanii, "Wanti Waaqayyoo hojjetu qajee-laa dha" jedhan. <sup>7</sup>Waaqayyoo akka isaan gad of deebisan yommuu arge dubbii isaa Shemaa'iyaadhaaf ergee, "Isaan ana Waaqayyoo duratti waan gad of deebisaniif, ani dafee isaan nan oolcha malee isaan hin balleessu; rukuttaa Shiishaaq jalaas Yerusaleemin

nan oolcha. <sup>8</sup>Haa ta'u iyyuu malee, isaan anaaf hojjechuun fi mootota biyya biraatiif hojjechuun garaagarummaa akka qabu akka beekaniif Shiishaaq mootichaaf in abhoomamu" jedhe.

\*5 2Sen 15:2; 24:20,24

<sup>9</sup> Shiishaaq mootiin Gibxi Yerusalemin yommuu rukute mi'a mana qullummaa fi mi'a mana mootummaa keessa jiru saamee, wanta hundumaa, gaachanoota Solomoon warqee irraa hojjechiise iyyuu in fudhate. <sup>10</sup>Ergasii Rehobiyaam mootichi iddoo gaachanoota warra fudhatamanii sibiila boorrajii irraa gaachana hojjechiisee, ajajjuuwwan eegdota karra mana mootummaatti in kenne. <sup>11</sup>Mootichi gara mana qullummaa yeroo dhaqu hundummaatti, eegdonni karra mana mootummaa gaachana sana qabatanii isaa wajjin in dhaqu, yommuu deebi'an ummoo mana eegdotaa keessa in kaa'u turan. <sup>12</sup>Rehobiyaam gad waan of deehiseef, dheekkamsi Waaqayyoo guutummaatti utuu isa hin balleessin isa irraa in deebi'e, amma iyyuu biyya Yihudaa keessa wanti gaggaariin muraasi jiru turan\*.

\*12 32:26

<sup>13</sup> Rehobiyaam mootii yommuu ta'e nama waggaa afurtanii tokkoo ti; inni Yerusaleem keessa taa'ee ittuma fufee jabaatee in mo'e; Yerusaleem mandara ishee Waaqayyoo mandaroota gosoota Israa'el hundumaa keessaa fo'atee, ulfinni maqaa isaa achi keessa akka taa'u godhe keessatti waggaa kudha torba mo'e; maqaan haadha isaati "Na'amaa" jedhama; isheen intala nama biyya Amoon turte. <sup>14</sup>Inni yaada isaatiin Waaqayyoon barbaaddachuutti jabaatee waan hin dhaabatniif, wanta hamaa in hojje.

<sup>15</sup> Rehobiyaam mootichi bara mootummaa isaa keessa kan inni hojjeete jalqabaa hamma dhumaatti caaffata isa Shemaa'yaan raajichi, caaffata Iddoon ilaaltichi waa'ee hidda dhalootaa caafe keessa jira mitii ree? Rehobiyaamii fi Yerobi'aam bara jireenya isaanii hundumaa wal lolaa turan\*. <sup>16</sup>Kana booddee Rehobiyaam du'ee, mandara Daawit keessatti in awwaalame; Abiyyaan ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*15 13:22

## Abiyyaan Mootil Yihudaa Ta'uu Isaa (1Mot 15:1-8)

**13** <sup>1</sup>Yerobi'aam mootiin Israa'el mo'ee waggaa kudha saddeettaffaa isaatti Abiyyaan biyya Yihudaa irratti mootii in ta'e. <sup>2</sup>Inni Yerusaleem keessa taa'ee waggaa sadii mo'e; haati isaa "Miikaayaa" jedhamti; isheen intala Urii'el nama mandara Giibe'aa ti; Abiyya fi Yerobi'aam gidduuttis lolli ka'ee ture. <sup>3</sup>Abiyyaan loltoota jajjaboo kumaatama dhibba afur fo'atee lolatti in ka'e; Yerobi'aam immoo loltoota jagnoota kumaatama dhibba saddeet fo'atee lolatti in ba'e.

<sup>4</sup>Yommuu Abiyyaan biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa tulluu Zamaraayim irra dhaabatee, "Yaa Yerobi'aam, isin namoonni Israa'el hundinuus mee dhaga'aa!" Waaqayyoo gooftaan inni kan Israa'el, kakuu soogiddaan hara haraaf jabaatee dhaabateen Daawitiif, sanyii isaatiifis Israa'el irratti mootummaa akka kenne hin beektanii ree\*? <sup>6</sup>Yerobi'aam ilmi Nebaaf hojjetaa Solomoon ilma Daawit inni ture garuu amma gooftaa isaa irratti ka'eera. <sup>7</sup>Namoonni gatii hin qabnee fi namoonni waa'ee hin baafne gara isaa goranii, Rehobiyaam ilma Solomoonitti in jabaatan; Rehobiyaam immoo mucaa laphe-laafessa waan nreef, isaaniin mormuu hin dandeenye.

\*5 Lew 2:13; Lak 18:19

<sup>8</sup>"Isin amma mootummaa Waaqayyoo isa harka sanyii Daawit keessa jiruun mormuuf baatan; isin lakkoobsatti baay'ee dha, waaqayyolii tolfamoo warra Yerobi'aam mootichi fakkaattii jabbootaa warqee irraa isiniif toltchisises of biraa qabdu". <sup>9</sup>Kana males ilmaan Aaron warra luboota ta'anii Waaqayyoo hojjetanii fi Lewwoota ariitani iddoo isaanii immoo akkuma saba warra kaanii luboota ofii keessaniif godhattaniittu mitii? Namni luba ta'uudhaaf dibicha tokkoo fi korbeeyyii hoolaa torba fidee dhufu, waaqayyolii tolfamoodhaaf luha in ta'a\*. <sup>10</sup>Nuuf garuu Waaqayyote gooftaa keenya, nuyi isa hin dhiifne; ilmaan Aaron hojii lubummaa isaaniitiin Waaqayyoo in hojjetu, Lewwoonnis isaan in gargaaru. <sup>11</sup>Isaan ganamaa fi galgala qalma gubamu fi ixaana fooliin isaa urgaa'u Waaqayyoo in dhi'essu, buddeena

ilaalchaa gabatee akka seeraatti qulqulluu ta'e sana irra in kaa'u, galgala galgala ibsaa, isa baattuu ibsaa isa warqee irraa hojjetame irra jirus in qabsiisu; nuyi akkasitti wanta Waaqayyoo keenya nu abboome in eegna, isin garuu isa dhiiftaniittu. <sup>12</sup>Kunoo, Waaqayyoo nu wajjin jira, inni nu geggeessa, luboonni isaas fiingee afuufanii lola isinitti in kaasisu; yaa namoota Israa'el, kun isin hin baasuutii Waaqayyoo gooftaa isa kan abboota keessanii hin lolinaa!" jedhe\*.

\*8 1Mot 12:28

\*9 11:15

\*12 Lak 10:9

<sup>13</sup> Yerobi'aam garuu loltoota isaa keessaa warra kaanii wajjin karaa fuula duraa ture; loltoota isaa keessaa warri kaan immoo karaa booddee riphani akka ceggataniif in naannesse. <sup>14</sup>Warri Yihudaa garagalanii yommuu ilaalan karaa fuula duraa fi karaa booddee lolli akka isaanitti qophaa'e in argan; kana irratti isaan gara Waaqayyooti in wawwaatan, luboonnis fiingee in afuufan. <sup>15</sup>Namoonni Yihudaa jyya lolaa in dhageessisan; yommuu isaan iyyan Waaqayyoo immoo Abiyya fi namoota Yihudaa duratti Yerobi'aamii fi Israa'eloota hundumaa in rukute. <sup>16</sup>Waaqayyoo harka namoota Yihudaatti dabbarsee waan isaan kenneef, namoonni Israa'el Yihudoota duraa in baqatan. <sup>17</sup>Yommuu Abiyya fi loltoonni isaa rukuttaa guddaa isaan rukutanii loltoota Israa'el keessaa loltoota fo'amoo kumaatama dhibba shan in fixan. <sup>18</sup>Namoonni Israa'el yeroo sana haay'ee in yeellaasifaman; namoonni Yihudaa garuu Waaqayyoo gooftaa isa kan abboota isaanii waan amanataniif mo'icha in argatan\*.

\*18 16:7-8

<sup>19</sup> Abiyyaan ergasii Yerobi'aam duukaa bu'ee ari'ee mandaroota Bet'el, Yeshaanaa fi Efronin, gandeem naannoo mandaroota kana jiranii wajjin isa irraa in fudhate. <sup>20</sup>Bara Abiyya keessa Yerobi'aam akka isaa duriitti deebi'ee humna hin arganne, gara dhumaattis Waaqayyoo rukutee isa in ajjeese.

<sup>21</sup> Abiyyaan garuu isa durii caalaa in jabaate; inni niitota kudha afur fuudhee, ilmaan digdamii lamaa fi intaloota kudha ja'a in godhate. <sup>22</sup>Wanta

Abiyyaan bara mootummaa isaa keessa hojjete keessaa warri hafan, akki inni itti mo'aa ture, kan inni dubbates isa Iddoon raajichi waa'ee isaa ibsee caafe keessatti in argama\*.

\*22 12:15

## Aasaan Mootichi Hojii Gaarii Hojjechuun Isaa (1Mot 15:9-12)

**14** <sup>1</sup>Abiyyaan mootichi du'ee, mandara Daawit keessatti in awwaalame; Aasaan ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e; bara mootummaa Aasaa keessa biyyattiin waggaa kudhan nagaadhaan teesse. <sup>2</sup>Aasaan wanta Waaqayyoo gooftaa isaa duratti gaarii fi qajeelaa ta'e in hojjete. <sup>3</sup>Inni iddoo aarsaa isa kan waaqayyolii ormaa fi iddoowwan sagadaa warra ol ka'oo in diigsise, utuboota dhagaa qullullaa'ootti ilaalaman in caccabse, mukkeetii qiqqirixamanii waaqayyittii tolfamtuuf dhadhaabamanis in jijjigse. <sup>4</sup>Kana booddee namoonni Yihudaa Waaqayyoo gooftaa isa kan abboota isaanii yaadaan akka barbaaddataniif, akka seera isaa fi akka abboommii isaatti akka jiraataniif in abboome. <sup>5</sup>Akkasumas iddoowwan waaqayyolii tolfamoof itti sagadanii fi iddoowwan aarsaa ixaanaa irratti aarsan mandaroota Yihudaa hundumaa keessaa in balleesse; bara isaa keessa mootummaa isaa nagaatti in geggeesse\*. <sup>6</sup>Biyyichi nagaa waan qabuuf, inni biyya Yihudaa keessatti mandaroota masaraa qaban in ijaare; Waaqayyoo boqonnaa waan isaaf kenneef, bara sana keessa namni lola isatti kaase hin turre.

\*5 15:15

<sup>7</sup>Inni yommuu namoota Yihudaatiin, "Biyyichi harka keenya jala waan jiruuf, kottaa mandaroota kana ijaarree, kellaan riqaa qabu itti naannessinee, karra itti baafnee, danqaraa karra ittiin cufanis itti in keenya! Nuyi Waaqayyoon gooftaa keenya waan barbaanneef, inni naannoo keenya hundumaatti boqonnaa nuuf kenneera" jedhe; kana irratti isaan ka'anii in ijaaran, hojiiin isaaniis wal in qixxaateef.

<sup>8</sup>Aasaan mootichi, Yihudaa keessaa loltoota kumaatama dhibba sadii warra gaachana gurguddaa fi eebbo qabatan, gosa Beniyaamin keessaa

immoo loltoota kumaatama dhibba lamaa fi kuma saddeettama warra gaachana xixinnaa fi iddaa qabatan qaba ture; loltoonni kun hundinuu jagnoota jajjaboo dha.

9 Yeroo sanatti Zeraan namni biyya Itoophiyaa loltoota miliyoonii tokkoo fi konkolaattota dhibba sadiin isaanitti duuluudhaaf ba'ee hamma Mareshaatti in dhufe. <sup>10</sup> Aasaan isa loluudhaaf gad in ba'e; isaan lamaanis namoota isaanii wajjin dachaa Zefaataa isa Mareshaatti dhi'oo jiru keessatti wal loluuf qophaa'anii in dhaabatan. <sup>11</sup> Yommuus Aasaan, "Yaa Waaqayyoo! Kan akka kee warra humna hin qabne gargaaree, warra humna guddaa qaban jalaa baasuu danda'u hin jiru; yaa Waaqayyoo gooftaa keenyaa, nuyi si amanannee maqaa keetiin loltoota sonaan baay'atan kana loluudhaaf baaneerra ati nu gargaari! Yaa Waaqayyoo ati gooftaa keenya, namni tokko illee si irratti humna akka argatu hin go-dhin!" jedhee Waaqayyoo gooftaa isaa in waammate\*.

\*11 13:18; 1Sam 14:6

12 Kana irratti Waaqayyoo fuula Aasaa mootichaa fi fuula warra Yihudaa duraa warra Itoophiyaa in rukute, isaanis in baqatan. <sup>13</sup> Aasaan, warri isa duukaa turanis bamma Geraaritti duukaa bu'anii isaan in ari'an; gaafas loltoota warra Itoophiyaa keessaa namoonni dannun waan dhumaniif, warri hafan jabaachuu hin dandeenye; yommuus isaan Waaqayyoo fi loltoota isaa duratti waan caccabaniif, loltoonni isaa sun boojun sonaan baay'ee in argatan. <sup>14</sup> Waaqayyoo namoota mandaroota naannoo Geraar jiran hundumaa waan naasisseef, loltoonni Yihudaa isaan rukutanii, qabeenya danuu mandaroota sana hundumaa keessa jiran in saaman, boojuus in booji'an. <sup>15</sup> Akkasumas go-doo warra horii tiksanii rukutanii bushaayee fi gaalota danuu booji'anii gara Yersaaleemitti in deebi'an.

#### Aasaanli Fi Namoonni Isaa Kakuu Haareessuu Isaanii (1Mot 15:13-15)

15 <sup>1</sup> Ergasii hafuurri Waaqayyoo Azaariyaan ilma Odeediif in dhufe. <sup>2</sup> Azaariyaan yommuus gara Aasaa mootichaa dhaqee, "Yaa Aasaa,

isiin yaa namoota Yihudaa, yaa namoota Beniyaamin hundumti keessan mee na dhaga'aa! Yoo isin Waaqayyoo duukaa buutanii jiraattan, innis isinii wajjin in jiraata; yoo isa barbaaddatan, inni immoo isiniif in argama; isin yoo isa dhiiftan garuu, innis isin in dhiisa\*." <sup>3</sup> Namoonni Israa'el bara baay'ee Waaqayyoo isa dbugaa malee in jiraatan; baras luba isaan barsiisu hin qaban, seera Waaqayyoo hin beekan turan\*. <sup>4</sup> Isaan rakkatanii gara Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'elitti deebi'anii yommuus isa barbaaddatan, inni immoo isaanii in argame\*. <sup>5</sup> Bara sana warri biyya garaa garaa keessa jiraatan hundinuu raafama guddaa keessa waan turaniif, namni nagaadhaan gad ba'ee, nagaadhaan ol galuu danda'u hin turre. <sup>6</sup> Rakkina garaa garaatiin gara itti goran Waaqayyoo waan isaan wallaalchiseef, sabni tokko saba isa kaan, mandarii tokkos mandara isa kaan rukutee in caccabsa ture\*. <sup>7</sup> Isin garuu gatii dadhabbi keessanii waan argattaniif, jabaadhaa, humni isin hin bu'in!" jedbe\*.

\*2 12:5

\*3 Hos 3:4

\*4 Er 29:13-14

\*6 Luq 21:10

\*7 1Qor 15:58

8 Aasaan dubbii Azaariyaan ilmi Odeed raajichaa dubbate yommuu dhaga'e in jiraate, waaqayyolii tolfamoo warra ciiggaasisoo guutummaa biyya Yihudaa keessaa, gosa Beniyaamin gidduudhaa akkasumas mandaroota biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa warra qabate keessaas in balleesse; ergasii inni iddoo aarsaa isa kan Waaqayyoo isa gardaafoo mana qulqullummaa dura jiru immoo deebisee in ijaare. <sup>9</sup> Kana booddee intii namoota Yihudaa fi namoota Beniyaamin akkasumas mootummaa Israa'el, kutaa biyya Efreemii fi biyya Minaasee, kutaa biyya Shimi'oon keessaas kan dhufan hundumaa walitti in qabe; warri biyya isaatti galan kunis Waaqayyoo gooftaan isaa isaa wajjin akka jiru arganii isaatti of in kennan\*. <sup>10</sup> Isaan, Aasaan mo'ee waggaa kudha shanaffaatti, waggicha keessaa ji'a sadaffaatti Yersaaleemitti walitti in qabaman. <sup>11</sup> Horii booji'anii fidan keessaa gaafas saawwan dhibba

torbaa fi bushaayee kuma torba Waaqayyoo aarsaa in dhi'eessan. <sup>12</sup> Isaan garaa isaanii hundumaan, yaada isaanii hundumaanis Waaqayyoo gooftaa isa kan abboota isaanii barbaaddachuuf kakuu in galan. <sup>13</sup> Isaan keessaa xinaan yookiis guddaan, dhiirri yookiis dubartiin namni Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'el hin waaqeffanne akka ajjeefamu in godhan. <sup>14</sup> Gaafas isaan fiingee akkasumas fiinoo afuufanii, sagalee isaanis ol fuudhanii ililleedhaan Waaqayyooof kakuu in galan. <sup>15</sup> Namoonni Yihudaa hundinuu garaa guutuudhaan waan kakataniif, waa'ee kakuu sanaaf in gammadan; isaan yaa-da isaanii guutuudhaan Waaqayyoon waan barbaaddataniif inni isaanitti in mul'ate, karaa hundumaa nagaa isaanii in kenne\*.

\*9 11:16; Er 41:5

\*15 14:5-6; 20:30

16 Ergasii Aasaan mootichi akkoo isaa Ma'akaa ishee haadha mootii turte sana sababii isheen fakkeenya Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu dhaabbateef iddoo ulfinaa ishee irraa ishee in buuse, waaqayyolii tolfamoo ishees murmuree, caccabsees dachaa Qedroonitti in gube. <sup>17</sup> Israa'el keessaa iddoowwan waaqayyolii tolfamooof itti sagadan hundinuu diigamanii hin dhumne yoo ta'e iyyuu, Aasaan bara jireenya isaa hundumaa garaa isaa guutuu Waaqayyooof of kennee ture. <sup>18</sup> Mi'a garaa garaa, meetii fi warqee isa abbaan isaatii fi inni ofii isaatii Waaqayyooof addaan baasanii turan hundumaa fidee mana qulqullummaa keessa in kaa'e.

19 Aasaan mo'ee hamma waggaa soddonii shanaffaa isaatti lolli bin turre.

#### Aasaan Mootichi, Baashaan Mootii Israa'elii Wajjin Wal Loluu Isaa (1Mot 15:17-22)

16 <sup>1</sup> Aasaan mo'ee waggaa soddonii ja'afaa isaatti, Baashaan mootiin Israa'el Yihudaatti in duule; karaa sana namni gara biyya Yihudaatti akka hin linnetti, achi keessaas akka hin baanetti mandara Raamaatti masaraa ijaaruu in jalqabe. <sup>2</sup> Kana irratti Aasaan iddoo qabeenyi mana qulqullummaa fi qabeenyi mana mootum-

maa isaatii jiru keessaa meetii fi warqee fuudhee, Ben-Hadaad mootii Sooriyaa isa Damaasqoo keessa taa'uuf ergee, <sup>3</sup> "Akkuma abbaan kee fi abbaan koo kakuudhaan waliif galanii turan akkasuma anis sii wajjin kakuudhaan waliif galuu nan barbaada! Kunoo, ani meetii fi warqee siif ergeera, akka inni ana irraa deebi'utti isa Baashaan mootii Israa'elii wajjin kakuudhaan waliif galan sana cabsi!" jedhe.

4 Ben-Hadaadis Aasaa mootichaaftole jedhee, angafoota ajajjuu waraanaa gara mandaroota Israa'elitti in erge; isaanis lyoon, Daan, Abeel-Maayim akkasumas mandaroota gombisaan midhaanii keessa jiru hundumaa kutaa biyya Niftaalem keessaa in qabatan. <sup>5</sup> Baashaan kana yommuu dhaga'e, masaraa mandara Raamaatti ijaaruu jalqabe sana dhiisee hojii isaa in dhaabsise. <sup>6</sup> Ergasii Aasaan mootichi namoota Yihudaa hundumaa fudhatee gara Raamaa dhaqee, dhagaa fi muka isa Baashaan ittiin masaraa Raamaa ijaaraa ture sana fudhatee, ittiin masaraa Gebaa fi Miisphaa in ijaare.

7 Yeroo sanatti Haanaaniin ilaaltichi gara Aasaa mootii Yihudaa dhufee, "Ati Waaqayyoon gooftaa kee amanchuu dhiiftee mootii Sooriyaa waan amanatteef, loltoonni mootii Sooriyaa warri diina kee turan si jalaa ba'an; <sup>8</sup> loltoonni Itoophiyaa fi loltoonni Liibiyaa loltoota jajjaboo konkolaataa baay'ee fi abboota fardeenii baay'eedhaan lolan hin turre moo? Haa ta'u iyyuu malee, yommuus ati Waaqayyoon waan amanatteef, inni immoo harka kee keessa isaan in buuse\*." <sup>9</sup> Waaqayyoo guutummaa biyya lafaa in ilaala, warra garaa isaanii guutuu isa amanatan in gargaara; ati kana gowwummaa dhaan hojjetee; kanaaf gara fuula duraatti lolli garaa garaa sitti ka'uuf jira" jedhe\*. <sup>10</sup> Aasaan kana irratti ilaaltichatti in dheekame; sababii isaati aareefis mana hidhaatti isa galchisiise, miilla isaa jirma lama gidduutti in hiisise; bara sana Aasaan akkasuma saba isaa keessaa namoota tokko tokko dhiphisee ture\*.

\*7-8 13:18; Er 17:5

\*8 14:8-14

\*9 Far 33:13-19; Fak 15:3

\*10 18:26; 1Mot 22:26-27; Er 20:2; Mat 14:3

### Mootummaan Aasaa Dhumuu Isaa (1Mot 15:23-24)

11 Aasaan bara mootummaa isan keessa kan inni hojjete jalqabaa hamma dhumaatti macaafa mootota Yihudaa fi mootota Israa'el keessatti caafameera. 12 Aasaan mo'ee waggaa soddomii salgaaffaa isaatti dhukkuba miillaatiin in qabame; dhukkubni isaa baay'ee hamaa ta'ee utumaa jiruu, Waagayyoon "Na gargaari" jechuu dhiisee, warra qoricha beekan duwwaa biraa gargaarsa in barbaade. 13 Aasaan mo'ee waggaa afurtamii tokkoffaa isaatti in du'e; namoonnis abboota isaa biratti, 14 siree urgooftuu garaa garaa fi dibata fooliin isaa namatti toluun guute irra kaa'uudhaan iddoo awwaalaa inni ofii isaatiif mandara Daawit keessatti qopheessisiifate keessatti isa in awwaalan; ergasii ibidda guddaa ulfina isaatiif in bobeeessan\*.

\*14 Er 34:5

### Yoshaafaax Iddoo Ahbaa Isaatiif Mootii Ta'uu Isas

17 1 Kana booddee ilmi isaa Yoshaafaax iddoo Aasaa abbaa isaatiif mootii ta'ee Israa'elin of irraa dhowwuutti in jabaate\*. 2 Inni mandaroota biyya Yihudaa warra masaraa qaban hundumaa keessa loltoota in kaa'e; biyya Yihudaa keessa akkasumas mandaroota kutaa biyya Efreem warra Aasaan abbaan isaa qabatee ture keessa eegdotaa in naqe. 3 Yoshaafaax akkuma Daawit abaabiliin isaa yeroo gara jalqaba mootummaa isaatti deddeebi'aa turetti waan jiraateef, Waagayyoo isaa wajjin ture; inni Ba'aalin hin waqefanne. 4 Waagayyoon isa kan abbaa isaatiif barbaaddeet akka abboommii isaatiif deddeebi'e malee, akka mootota Israa'el warra isa dura turaniitti hin deddeebine. 5 Kanaaf Waagayyoo mootummaa Yihudaa isa harkatti in jabeesse; namoonni Yihudaa hundinuu harka-fuudhaa isaaf in fidan; akkasitti inni ulfinaa fi badhaadhummaa guddaa in argate\*. 6 Inni garaa isaa hundumaan abboommii Waagayyoo duukaa waan bu'eef, iddoowwan waagayyolii tolfamoofti sagadanii fi mukkeetii qiqqirixamanii Asheeraa waagayyittii tolfamtuuf dhaabaman biyya Yihudaa keessaa in balleesse.

\*1 JMot 15:24; 22:41  
\*5 18:1

7 Yoshaafaax mo'ee waggaa sadaffaa isaatiif mandaroota biyya Yihudaa keessa jiran keessatti akka barsiisaniif hojjetoota isaa warra gurguddoota keessaa Ben-Haayil, Obaadiyaa, Zakaariyaas, Naataani'elii fi Miikiyaasin in erge. 8 Lewwoota keessaa isaanii wajjin kan dhaqan Shemaa'iyyaa, Neetaaniyaa, Zebaadiyaa, Asaa'el, Shemiraamoot, Yonaataan, Adoniyaa, Tobiiyaa fi Tob-Adoniyaa dha; luboota keessaa immoo Elshaamaa fi Yoraam-turan. 9 Isaan macaafa seeraa isa kan Waagayyoo fudhatanii dhaqanii guutummaa biyya Yihudaa fi mandaroota isaa hundumaa keessa naanna'anii saba in barsiisan\*.

\*9 Iz 7:25

10 Yommus Waagayyoo mootum-moota naannoo biyya Yihudaa jiran hundumaa waan sodaachiseef, isaan Yoshaafaaxitti lola kaasuu hin barbaanne. 11 Filiisxiyaa keessaa jarri tokko Yoshaafaax mootichaaf kennaa garaa garaa kennanii, meetii immoo gabbara in baasan; warri Arabaas immoo bushaayee keessaa korbeeyyii hoolaa kuma torbaa fi dhibba torba, korbeeyyii reettii kuma torbaa fi dhibba torba fidanii in kennaniif. 12 Akkasitti Yoshaafaax ittumaa humna godhachaa in adeeme; biyya Yihudaa keessatti masaraa fi mandaroota gombisaa midhaanii fi mi'a garaa garaa itti galchan in ijaare. 13 Mandaroota biyya Yihudaa keessa wanta barbaachisaa baay'ee in tuulchisiise; loltoota jagnootaa mandara Yerusaleem keessa in kaa'e.

14 Isaanis akka maatii maatii isaanitti lakkoobsi isaanii kanatti fufee kan jiruu dha; Yihudaa keessaa angafni kumaa Adinaa; inni loltoota jagnoota kumaatama dhibba sadii ajaja.

15 Isatti aanee Yohaannan angafni loltootaa immoo loltoota kumaatama dhibba lamaa fi kuma saddeettama ajaja.

16 Isa kanatti aanee immoo Amaasiyaan ilmi Ziikrii angafni loltuu inni Waagayyoofti hojjechuuf fedha qabu loltoota jagnoota kumaatama dhibba lama ajaja.

17 Gosa Beniyaamin keessaa immoo Eliyaadaan inni lolatti jabaan loltoota kumaatama dhibba lama warra iddaa fi gaachanaan lolan irratti ajajaa dha.

18 Isatti aanee immoo Yehozabbaad loltoota kumaatama dhibba tokkoo fi kuma saddeettama lolaaf qophaa'an irratti ajajaa dha.

19 Isaan kun warra mootichi guutummaa biyya Yihudaa keessaa mandaroota masaraa qaban akka eeganiif kaa'ee utuu hin dabalatin warra kophaatti isaaf hojjetanii dha.

### Miikiyaas Raajichl Ahaabin Of Eeggachiisuu Isaa (1Mot 22:1-28)

18 1 Yoshaafaax mootichi badhaadhummaa guddaa fi ulfina guddaa qaba ture; kanaaf inni fuudhaa fi heerumaan Ahaab mootichatti in firoome\*. 2 Inni waggoota muraasa booddee Ahaabin dubbisuuf gara mandara Samaariyaatti yommuu gad bu'e, Ahaab sangootaa fi hoolota baay'ee isaaf, namoota isaatiifis qalchiisee, akka inni mandara Raamoot-Giil'aadin rukutuuf in amansiifate. 3 Yommus Ahaab mootiin Israa'el, "Ati anaa wajjin Raamoot-Giil'aadin loluu in dhaqxaa?" jedhee, Yoshaafaax mootii Yihudaa in gaafate; Yoshaafaax deebisee, "Anii fi ati tokkuma, sabni koos akkuma saba keetii ti, nuyi egaa sii wajjin dhaqnee in lolla" jedhe. 4 Yoshaafaax itti dabaltee mootii Israa'elin, "Hadaraa, duraan dursa wanta Waagayyoo jedhu gaafadhu!" jedhe\*.

\*1 17:5

\*4 2Mot 3:11

5 Kana irratti Ahaab mootiin Israa'el raajota dhibba afur walitti qabee, "Raamoot-Giil'aadin dhaqnee loluu moo yookiis dhiifnu?" jedhee gaafate; isaan immoo deebisanii, "Mandarattii sana Waagayyoo harka kee keessa in buusaatii dhaqii loli!" jedhan. 6 Yoshaafaax immoo, "Isaan kana malee kan nuyi gaafannu raajiin Waagayyoo tokko illee as hin jiruu ree?" jedhe. 7 Yommus mootiin Israa'el immoo, "Namni nuyi karaa isaa Waagayyoon gaafachuuf dandeenyu tokko illee jira, garuu sababii inni waa'ee kootiif yeroo hundumaa raawwatee wanta hamaa malee, wanta gaarii raajii

hin dubbanneef ani isa nan jibba; innis Miikiyaas ilma limlaa ti" jedhee Yoshaafaaxiif in deebise; Yoshaafaax immoo "Yaa mootii! Ati dubbii akkasii hin dubbatini!" jedhe.

8 Kana irratti mootiin Israa'el hojjetoota isaa warra gurguddoota keessaa tokko waamsisee, "Dhaqiitti Miikiyaas ilma limlaa ariitiidhaan fidi!" jedhee in abboome.

9 Ahaab mootiin Israa'elii fi Yoshaafaax mootiin Yihudaa uffata mootummaa isaanii uffatanii karra mandara Samaariyaa dura oobdii keessa teessoo isaanii irra in taa'u, raajonni hundinuu immoo isaan duratti raajii in dubbatu turan. 10 Raajota sana keessaa Zedeqiyaan ilmi Kine'aanaa siibiila akka gaanaatti tolfatee, Abaabiin, "Waagayyoo, 'Warra Sooriyaa hamma lafa irraa ballessittutti gaanfota kanaan isaan in waraanta' jedha" jedhe. 11 Raajonni warri kaan hundinuu akkasuma, "Raamoot-Giil'aadiitti ol ba'ii loli! Waagayyoo harka kee keessa waan ishee buusuuf ati in moota" jedhanii raajii in dubbatan.

12 Yommus namichi iuni Miikiyaasin waamuudhaaf ergamee dhaqe sun, "Kunoo, raajonni hundinuu afaan tokkichaanaa baay'ee mootichaaf wanta gaarii in dubbatan; hadaraa atis akkuma isaanii wanta gaarii itti dubbadhu!" jedheen. 13 Miikiyaas deebisee, "Dhugaa Waagayyoo isa jiraataa ti, waanuma Waagayyoon koo anatti himc duwwaa nan dubbadha" jedhe. 14 Raajichi gara mootichaa yommuu dhufe, mootichi, "Yaa Miikiyaas, Raamoot-Giil'aadiitti duullu moo yookiis dhiifnu?" jedhee in gaafate; raajichi immoo deebisee, "Mandarattii sana Waagayyoo harka kee keessa waan siif buusuuf, in mootaatii ol ba'ii loli!" jedheen. 15 Mootichi immoo, "Wanta dhugaa ta'e duwwaa malee, waan biraa maqaa Waagayyootiin akka anatti hin himneef si'a meeqa si kaksiiisuu na barbaachisa ree?" jedheen. 16 Kana irratti Miikiyaas deebisee, "Loltoonni Israa'el guutummaatti akka hoolota tiksee hin qabnee tulloota irra bittimmaa'uu isaanii nan arge; kanaaf Waagayyoo, 'Isaan kun geggeessituu waan hin qabneef, nagaadhaan gara mana mana

isaaniitti baa deebi'anii gad dhiisi!" jedhee anatti himeera" jedhe\*.

\*16 Lak 27:17; His 34:5; Mat 9:36

17 Kana irratti Ahaab mootiin Israa'el Yoshaafaaxiin, "Namichi kun waa'ee kootiif wanta hamaa malee, wanta ba'eessa akka inni raajii hin dubbanne ani sitti hin himnee ree?" jedhe: <sup>18</sup> Miikiyaas yommuu itti fufee, "Waaqayyo teessoo isaa irra utuu taa'uu, macci waaqa irraas hundinuu gara mirgaa isaa fi gara bitaa isaa utuu dhaabatanii ani argeera; kanaafis wanta Waaqayyo dubbatu dhaga'!" <sup>19</sup> Waaqayyo, "Ahaab mootiin Israa'el dhaqee Raamoot-Giil'aadin akka rukutuuf, achitti akka ajjeefamuufis eenyutu isa gowwoomsa ree?" jedhe; inni tokko kana jedhe, inni kaan immoo sana jedhe. <sup>20</sup> Kana booddee hafuuri tokko ba'ee fuula Waaqayyoo dura dhaabatee, "Ani isa nan gowwoomsa" jedhe; Waaqayyo immoo, "Maaliin isa gowwoomsa?" jedhe gaafate\*. <sup>21</sup> Hafuuriichi immoo, "Ani dhaqee hafuura sobaan raajota Ahaab hundumaa dubbachiisu nan ta'a" jedhe; kana irratti Waaqayyo immoo, "Eyyee, akkasitti in dandeessa, dhaqiitii akkasuma godhii isa gowwoomsa!" jedheen. <sup>22</sup> Kanaaf Waaqayyo waa'ee kee wanta hamaa dubbateera, raajota kee keessas hafuura sobaa kaa'eera" jedhe.

\*18 Isa 6:1

\*20 Iyo 1:6

23 Yommuu Zedeqiyaan ilmi Kine'aanaa gara Miikiyaas dhaqee maddii isaa keessa kabalee, "Hafuuri Waaqayyoo kun karaa kam ana bira darbee sitti dubbate?" jedhee isa in gaafate. <sup>24</sup> Miikiyaas immoo deebisee, "Kunoo! Gaafa gola kutaa manaa isa keessaa lixee of dhoksisu argtuuf jirta" jedheen. <sup>25</sup> Kana irratti Ahaab mootiin Israa'el hojjetoota isaa keessaa tokko waamee, "Miikiyaasin qabiitii Amoon isa mandara bulchuu fi Yo'aash ilma mootichaatti geessii!" <sup>26</sup> Isaanis akka isa hidhan, hamma ani nagaadhaan deebi'utti buddeenaa fi bisbaan irraa kan hafe waan biraa akka hin kennineef itti himi!" jedhe\*. <sup>27</sup> Yommuu Miikiyaas deebisee, "Yoo ati nagaadhaan deebiteef, Waaqayyo dhuguma anatti hin dubbanne" jedhe; itti dabalees, "Isin

saba nana hundumti keessan, isa ani dubbadhe kana hubadhaa!" jedhe.

\*26 16:10

### Ahaab Mootichi Raamoot-Giil'aaditti Ajjeefamuu Isaa (1Mot 22:29-35)

28 Kana booddee Ahaab mootiin Israa'elii fi Yoshaafaax mootiin Yihudaa Raamoot-Giil'aaditti in duulan. <sup>29</sup> Achitti mootiin Israa'el Yoshaafaaxiin, "Ani uffata kan biraatiin walaalchifadhee lolatti nan ba'a, ati garuu uffata mootummaa kee uffadhu!" jedhee, wallaalchifatee duula sana keessa in lixe. <sup>30</sup> Yommuu mootiin Sooriyaa loltoota konkolaataa dhaan adeeman irratti ajajjoota warra ta'aniin, "Mootii Israa'el duwwaa malee; nama tokko illee hin waraani-naa!" jedhe. <sup>31</sup> Loltoota konkolaattootaan adeeman irratti ajajjoota warra ta'an sun Yoshaafaaxin yommuu argan, "Kun mootii Israa'el!" jedhanii yaadanii, isa rukutuudhaaf gara isaatti gara in galan; inni immoo sagalee guddaadhaan in iyye, Waaqayyos isa gargaaree jara isa irraa in deebise. <sup>32</sup> Ajajjoonni loltoota konkolaataadhaan adeemanii sun, akka inni mootii Israa'el hin ta'in yommuu argan, isa ari'uu dhiisanii biraa in deebi'an. <sup>33</sup> Isaan keessaa namichi tokko duniyitiidhuma isaa xiyya isaa gad itti dhiisee maddaa sibiilaa inni uffatu ol hambisee huffaa Ahaab mootii Israa'el in waraane; Ahaab yommuu namicha isa konkolaataa isaa oofuun, "Ani madaa'eeraatii naanneef fadhu lola kana keessaa na baasi!" jedhe. <sup>34</sup> Gaafas lolli baay'ee in jabaate, mootiin Israa'el garuu gara warra Sooriyaatti garagalee konkolaataa isaa keessa hirkatee in dhaabate; erga aduun lixee booddee garuu in du'e.

### Yoshaafaax Seera Biyyichaa Qaqqajeelchuu Isaa

19 <sup>1</sup> Yoshaafaax mootiin Yihudaa nagaadhaan gara mana mootummaa isaatti Yerusaleemitti yommuu deebi'e, <sup>2</sup> Yehuun ilmi Haanaanii inni ilaaltichi Yoshaafaaxin simachuu-dhaaf itti adeemee, "Ati maaliif nama

hamaa gargaarte? Maaliifis nama isa Waaqayyoon jibbutti hidhatte? Sababii kanaaf dheekkamsi Waaqayyoo sitti in dhufa\*. <sup>3</sup> Haa ta'u iyyuu malee, inni ati utuboota dhagaa qulqullaa'ootti ilaalaman biyyicha keessaa balleessiteef, inni ati yaada keetiin Waaqayyoon barbaaddachuudhaaf qopboofte gaarii dha" jedhe\*.

\*2 25:7-8

\*3 17:3.6

4 Yoshaafaax Yerusaleem keessa in jiraate, achii ka'ee Bersheebaadhaa hamma biyya gaaraa isa kan Efreemitti adeemee, saba gidduu naanna'cc yaada namootaa gara Waaqayyo gooftaa isa kan abboota isaaniitti in deebise. <sup>5</sup> Kana malees, mandaroota biyya Yihudaa warra masaraa qaban hundumaaf abboota firdii in fo'e. <sup>6</sup> Abboota firdii kanaanis, "Isin egaa Waaqayyo isa yommuu isin firdii kennitan isin bira jiruuf hojjettu malee, namaaf miti; kanaaf hubadhaatii bojjedhaa!" <sup>7</sup> Waaqayyo gooftaa keenya bira jal'inni, nama wal caalchisuun, gabbarsuu fudhatanii faraduunis waan hin jirreef, Waaqayyoon sodaadhaa, hubadhaatii faradaa!" jedhee in gorse\*.

\*6 Kes 1:17

\*7 Bau 18:21; Kes 10:17; Rom 2:11

8 Yoshaafaax warra Lewwootaa fi warra lubootaa akkasumas warra durabuutota maatii Israa'el ta'an keessaa namoonni muraasi seera Waaqayyoo jiruu irra akka oolchan, warra Yerusaleem keessa jiraatan gidduutis firdii akka kennan in godhe\*. <sup>9</sup> Dabalees abboommii kanatti fufee jiru isaaniif kennee, "Isin amanamummaadhaan, garaa guutuudhaanis Waaqayyoon sodaachaa hojii isiniitti kenname hojjedhaa!" <sup>10</sup> Obboloota keessan warra mandaroota isaani keessaa dubbii isaani isiniitti dhi'eeffatan, dubbii dhiiga dhangalaasuu yookiis dubbii seera cab-suu yoo ta'e yookiis abboommii isaa fi seerrata isaa irra daddarbuu, waa'ee firdii qajeelaa kennuus yoo ta'e, Waaqayyoon akka isaan hin yakkinetti isaan gorsaa! Isin kana gochuu yoo dhiifan immoo dheekkamsi isaa isinii fi obboloota keessan irratti in dhufa; isin kana yoo gootan garuu yakka hin qabdan. <sup>11</sup> Kunoo, Amaariyaan angafni lubaa waan karaa Waaqayyoo ilaalu hundu-

maatti gaafatamaa dha; Zabaadiyaan ilmi Ishmaa'el geggeessituun gosa Yihudaa immoo dhimma mootii ilaalutti gaafatamaa dha; hojii kana keessatti Lewwoonnis immoo isinii wajjin in hojjetu; Waaqayyo warra wanta gaarii hojjetan in gargaaraatii, amma egaa jabaadhaa hojjedhaa!" jedhe.

\*8 Kes 17:8-9; 19:17

### Yoshaafaax Diinota Isaa Mo'uu Isaa

20 <sup>1</sup> Kana booddee Mo'aabonnii fi Amoononni akkasumas Me'u-noota keessaa namoonni muraasi Yoshaafaaxin loluuf in ba'an. <sup>2</sup> Yommuu jarreen tokko dhufanii, "Kunoo, loltoonni baay'een galaana gamaa biyya Edoomii sitti dhufaa jiru; isaan amma Haazeton Taamaarin isa 'En-Gedii' jedhamu ga'aniiru" jedhanii Yoshaafaaxitti in himan. <sup>3</sup> Kana irratti Yoshaafaax mootichi sodaatee Waaqayyoon kadhachuudhaaf murtoo in godhe; akkasumas guunummaa biyya Yihudaa keessatti soomiin akka ta'u in labsiise. <sup>4</sup> Namoonni Yihudaa Waaqayyo akka isaan gargaaruuf, isa kadhachuudhaaf mandaroota biyya Yihudaa hundumaa keessaa walitti in qabaman\*.

5 Yommuu Yoshaafaax walga'ii namoota Yihudaa fi namoota Yerusaleem gidduu mana qulqullummaa bira oobdii isa haaraa keessa dhaabatee, <sup>6</sup> sagalee isaa ol fudhatee, "Yaa Waaqayyo gooftaa abboota keenyaa! Ati Waaqayyo isa waaqa irra jiraattu mitii ree? Ati mootummoota saba lafa irraa hundumaa irratti gooftummaa qabda, humnii fi aangoon harka kee keessa jiru; namni siin mormuu danda'us hin jiru\*. <sup>7</sup> Yaa Waaqayyo keenyaa! Ati warra biyya kana keessa turan saba kee saba Israa'el duraa ariitee baaftee, sanyiin Abrahaam michuu keetii bara baraan akka keessa jiraataniif biyyicha hin kenninee ree\*? <sup>8</sup> Isaan biyyicha keessa jiraatanii achitti ulfina maqaa keetiif mana qulqullummaa ijaaranii, <sup>9</sup> 'Wanti hamaan yookiis billaan, firdiin yookiis dha'ichi yookiis beelli yommuu nutti dhufu, mana qulqullummaa isa ulfinni maqaa kee keessa jiru kana duratti fuula kee dura dhaabannee iyyinee gidiraa keenya sitti in himanna; ati immoo nuuf in dhageessa nu oolchitas'

jedhan\*. <sup>10</sup> Amma kunoo, namoonni Amoonii fi Mo'aab akkasumas warri tulluu Se'iir, warri ati sabni Israa'el biyya Gibxii keessaa yommuu ba'an biyya isaanii akka hin rukunne dhowinaan, rukutuu dhiisanii irraa goranii darban amma dhufuutti jiru\*. <sup>11</sup> Kunoo, isaan amma qooda kanaa, biyya isa ati dhaala akka godhannuuf nuuf kennite keessaa nu ari'uuf jedhu. <sup>12</sup> Yaa Waaqayyoo keenyaa! Ati isaanitti hin faradnu ree? Nuyi waraanaa danuu isa nu rukutuuf jedhu kana loluuf humna hin qabnu, waan goonus hin beeknu, garuu gargaarsaaf gara kee in ilaalla" jedhe.

\*4 15:9-15

\*6 1Sen 29:12

\*7 Isa 41:8; Yaq 2:23

\*9 6:24-31

\*10 Kes 2:4-19

<sup>13</sup> Yommuu Yihudoonni hundinuu niitota isaanii fi ijoollota isaanii akkasumas mucuoolii isaanii wajjin balbala mana qulqullummaa, fuula Waaqayyoo dura in ijaajnu turan. <sup>14</sup> Gaafas hafuurri Waaqayyoo walga'icha keessatti sanyii Lewwii keessaa Yahaazi'el ilma Zakaariyaasiif in dhufe; Yaahazii'el kun ilma Zakaariyaas Benaayaa Yaa'iil Mataaniyaa isa qomoo Asaaf turee dha. <sup>15</sup> Yaahazii'el sagalee isaa ol fudhatee, "Isin warri Yihudaa fi warri Yersaalem keessa jiraattan hundinuu, atis yaa Yoshaafaax mootichaa mee dhaga'aa! Waaqayyoo, 'Lolli kun kan koo ti malee kan keessan miiti, kanaafis isin loltoota baay'ee kana argitanii sodaattanii hin na'inaa! <sup>16</sup> Bor gad bu'aatii isaan lolaa! Kunoo, isaan karaa Ziiz irra ol ba'anii in dhufu, dhuma dachaa isa fuullee Yeru'el lafa onaatti argamutti isaanitti in baatu; <sup>17</sup> isin ofii keessanii loluun isin hin barbaachisu, iddoo qabadhaatii dhaabadhaa, mo'icha Waaqayyoo isiniif kennu ilaalaa! Isin yaa warra Yihudaa fi warra Yersaalem! Hin sodaatinaa, hin na'inaas! Waaqayyoo isinii wajjin waan jiruuf bor isaanitti dhaqaal' jedha" jedhe\*.

\*15-17 Kes 20:1-4; Bau 14:13-14

<sup>18</sup> Kana irratti Yoshaafaax adda isaatiin lafatti gombifamee in kadhate; namoonni Yibudaa fi Yersaalem hundinuu Waaqayyoo duratti lafa dha'anii in sagadan. <sup>19</sup> Yommuu Lewwoota warra sanyii Qehaatotaa fi Qoraahotaa keessaa

kaan ka'anii dhaabatanii sagalee isaanii ol fundhanii Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'el in galateeffatan.

<sup>20</sup> Kana booddee ganama obboroo gara Teqo'aa iddoo lafa onaa dhaquuf yommuu isaan ka'an Yoshaafaax ka'ee dhaabatee, "Isin warri Yihudaa fi warri Yersaalem keessa jiraattan mee dhaga'aa! Waaqayyoon gooftaa keessan amanadhaa in jabaattu, isa raajonni isaa dubbatanis amanaa yommuu in mootu" jedhee isaanitti in dubbate\*.

<sup>21</sup> Inni ergasii sabaa wajjin mari'atee faarfattoota uffata qulqullaa'aa fi miidhagaa uffatanii Waaqayyoon faarfatan tarree in dhaabe; isaan yommuu loltoonni lolatti ka'an dura bu'anii,

"Waaqayyoon galateeffadhaa,

inni gaarii dha,

gaarummaan isaas bara baraan in jiraata"

in jedhu turan\*.

<sup>22</sup> Isaan faarfannaadhaan galateeffachuun yommuu jalqaban, Waaqayyoo immoo Yihudoota loluu warra dhufan warra Amoon, warra Mo'aabii fi warra tulluu Se'iiritti warra riphani eegan kaasee akka isaan rukutaman in godhe. <sup>23</sup> Warri Amoonii fi warri Mo'aab warra tulluu Se'iir irraa dhufan irratti ka'anii rukutanii isaan in fixan; warra Se'iir erga lafa irraa balleessanii immoo walii isaanitti garagalani wal in balleessan.

\*20 Isa 7:9

\*21 1Sen 16:34

<sup>24</sup> Warri Yihudaa iddoo irra dhaabatanii lafa onaa asii gad argan sana ga'anii, gara loltoota baay'ee sanaa yommuu ilaalan reeffa duwwaa lafatti in argan; loltoota sana keessaa namni tokko illee hin hafne. <sup>25</sup> Yommuu Yoshaafaaxii fi namoonni isaa jara sana saamuu yommuu dhaqanitti reeffa isaanii giddundhaa qooda garaa garaa, uffataa fi mi'a gati-jabeeyyii baay'ee argatanii, hamma baachuu dadhabanitti in saaman; mi'i sun baay'ee waan ta'eef, hunduma isaa walitti qabachuun guyyaa sadii isaan fudhate. <sup>26</sup> Guyyaa afuraf faatti ummoo Waaqayyoon galateeffachuuf dachaa Barakaatti walitti in qabaman; kanaaf dachaan isaan itti Waaqayyoon galateeffatan sun hamma har'aatti iyyuun "Dachaa Barakaa" jedhama;

("Barakaa" jechuun "Eebba" jechuu dha).

<sup>27</sup> Waaqayyoo akkasitti diinota isaanii irratti akka isaan gammadan waan godheef, namoonni Yersaaleemii fi namoonni Yihudaa hundinuu Yoshaafaax mootii isaanii of dura buufatanii gammachuudhaan gara Yersaaleemitti in deebi'an. <sup>28</sup> Isaan maseenqoo fi kiraara rukutaa, fiingees afuufaa Yersaaleemitti galanii mana qulqullummaatti ol in lixan. <sup>29</sup> Diinota Israa'el Waaqayyoo akka lole mootummoonni lafa irraa dhaga'uun isaanii sodaa Waaqayyoo isaanitti in galche. <sup>30</sup> Waaqayyoon isaa karaa hundumaa boqonnaa waan isaaf kenneef, mootummaan Yoshaafaax nagaa qaba ture\*.

\*30 15:15

### Dhuma Mootummaa Yoshaafaax

(1Mot 22:41-50)

<sup>31</sup> Yoshaafaax mootii biyya Yihudaa yommuu ta'e nama waggaa soddomii shanii ture; inni Yersaalem keessa taa'ee waggaa digdamii shan mo'e; maqaan haadha isaatii 'Azubaa' jedhama; isheen intala Shiilhi ti. <sup>32</sup> Inni akkuma Aasaa abbaa isaatii wanta fuula Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e hojjete malee, karaa abbaa isaatii irraa hin jal'anne. <sup>33</sup> Haa ta'u iyyuu malee, sabni sun amma iyyuun garaa isaanii guutuudhaan gara Waaqayyoo isa kan abboota isaanitti hin deebine, iddoowan waaqayyoolii tolfamoof itti sagadanis hin balleessine. <sup>34</sup> Wanta Yoshaafaax bara mootummaa isaa keessa jalqabaa kaasee hamma dhumaatti hojjete keessaa warri hafan macaafa Yebuu ilma Haanaanii isa inni waa'ee seenaa mootummoota Israa'el caafe keessatti caafameera.

<sup>35</sup> Gara dhumaatti Yoshaafaax mootiin Yihudaa, Ahaaziya mootii Israa'el isa wanta jal'aa hojjetu sanatti in michoome. <sup>36</sup> Isaan markaboota ittiin biyya Tarshiishitti nagadan walii wajjin hojjechiifachuuf waliif galanii, Eziyon-Geberitti in tolchiifatan; <sup>37</sup> garuu Eliezer ilmi Dodaawaa namni biyya Mareshaa, "Sababii ati Ahaaziyaatti miqboomteef, Waaqayyoo immoo wanta ati tolchiifatte kana in caccabsa" jedhee Yoshaafaax irratti raajii in dubbate; kana irratti markaboonni sun in caccab-

saman, gara biyya Tarshiish dhaquus hin dandeenye\*.

\*37 25:7

### Yoraam Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 8:16-24)

**21** <sup>1</sup> Kana booddee Yoshaafaax du'ee, mandara Daawit keessatti abboota isaa biratti in awwaalam; Yoraam ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e. <sup>2</sup> Obbolooni Yoraam Azaariyaa, Yehii'el, Zakaariyaas, Azariyaahun, Mikaa'elii fi Shefaaxiyaa dha; isaan kun hundinuu ilmaan Yoshaafaax mootii Israa'el. <sup>3</sup> Abbaan isaanii tokkon tokkon isaanitiif meetii baay'ee fi warqee baay'ee akkasumas mi'a gati-jabeessa in kenneef; biyya Yihudaa keessaa immoo mandaroota masaraa qaban kenneefii akka isaan itti galan in godhe; Yoraam immoo angafa waan ta'eef mootummaa in kenneef.

<sup>4</sup> Yoraam mootummaa abbaa isaa qabatee erga jabaatee booddee, obboloota isaa hundumaa akkasumas geggeessitoota Israa'el keessaa kaan bilaladhaan in fixe. <sup>5</sup> Yoraam yommuu mootii ta'e nama waggaa soddomii lamaa ti; inni Yersaalem keessa taa'ee waggaa saddeet mo'e. <sup>6</sup> Yoraam intala Ahaab waan fundheef, akkuma sanyii Ahaab fakkeenya hojii mootota Israa'el dunkaa bu'ee, Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete. <sup>7</sup> Waaqayyoo garun sanyii Daawit keessaa, bara baraan akka ibsaatti kan geggeessu akka hin dhabamne abdachiiseera; kanaaf inni kakuu isaa isa sanyii Daawitiif dhaabe sanaaf jedhee Yoraamin balleessu hin barbaanne\*.

\*7 2Sam 7:12; 1Mot 11:36; 2Sen 6:16; Far 132:17

<sup>8</sup> Bara mootummaa Yoraam keessa Edoom Yihudaa irraa cabsatee mootummaa ofii isheetii in dhaabbatte\*. <sup>9</sup> Kana irratti Yoraam hojjetoota isaa warra gurguddootaa fi konkolaattota isaa hundumaa fudhatee dhaqee, utuma warri Edoom karaa hundumaa isaaf ajajjuuwwan konkolaattota isaa marsanii jiranii, halkaniin ka'ee rukutee isaan in mo'e. <sup>10</sup> Warri Edoom garun hamma har'aatti iyyuu akkuma Yihudaa irraa cabsatanitti jiru; Yoraam Waaqayyoon gooftaa isa kan abboota isaatii waan irraanfateef, namoonni

mandara Liibnaas baruma sana keessa isa irraa in cabsatan. <sup>11</sup>Inni tulloota Yihudaa irratti iddoowwan waaqayyolii tolfamoof itti sagadan ijaaree sabni Yerusaleem achitti isaaniif akka sagadu in godhe, warra Yihudaas karaa irraa in kaachise.

\*8 Uma 27:40

<sup>12</sup>Baras Eliyaas raajichi caaffata kanatti fufee jiru Yoraam mootichaaf in erge; caaffatichis,

"Waaqayyo gooftaan inni kan Daawit abbaa keetii, 'Ati karaa abbaa keetii karaa Yohaafaax irra, karaa akaakayyuu keetii karaa Aasaa mootii Yihudaa irras adeemuu dhiiftee,

<sup>13</sup>karaa mootota Israa'el irra in deddeebite; maatiin Ahaab akkuma waaqayyolii tolfamoo waaqessan namoonni biyya Yihudaa fi mandara Yerusaleem keessa jiraatanis isaanuma akka waaqeffatan in goote; akka-suma immoo obboloota kee ilmaan abbaa keetii warra si irra wayyan in ajjeefte.

<sup>14</sup>Kanaaf amma Waaqayyo immoo saba kee, ilmaan kee, niitota kee, wanta ati qabdu hundumaas dha'icha guddaadhaan in rukuta.

<sup>15</sup>Atis ofii keetii dhukkuba jabaa-dhaan in qabamta; dhukkuba mar'umaaniitiinis yeroo dheeraa in rakkat-ta; kana booddee immoo mi'i garaa kee si keessaa gad in jiga' jedha" jedhe\*.

\*15 HoE 1:18

<sup>16</sup>Waaqayyo yommuu warra Filiis-xiyaa fi Araboota warra biyya Itoophiyaa bukkee jiraatan Yoraam irratti in kaase. <sup>17</sup>Isaan Yihudaatti duulanii qabatanii mi'a mana mootichaa keessa jiru hundumaa in saaman; kana malees niitota isaa fi ilmaan isaa fudbatanii in adceman; ilmaan isaa keessaa Ahaazi-yaa isa quxisuu malee tokko illee hin hafne. <sup>18</sup>Kana hundumaa booddee immoo Waaqayyo, dbukkuba mar'umaa-nii isa itti fayyuu hin danda'amneen isa in rukute. <sup>19</sup>Mootichi waggaa lama guutuu dhukkubichaan rakkachaa erga turee booddee, mi'i garaa isaatii isa keessaa gad jige, inni dhiphina gud-daadhaan in du'e; sabni isaa ulfina abboota isaatiif ibidda bobeessaniiru,

ulfina isaatiif garuu ibidda bin bobees-sine\*. <sup>20</sup>Inni mootii ta'ee mo'uu yom-muu jalqabe nama waggaa soddonii lamaa ture; Yerusaleem keessa taa'ee waggaa saddeet mo'e; yeroo inni du'e namni isaaf hin gaddine; inni mandara Daawit keessatti in awwaalame; haa ta'u iyyuu malee, iddoo awwaala mootaatti hin awwaalanne\*.

\*19 16:14

\*20 24:25

### Ahaaziyaan Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 8:25-29; 9:21-28)

**22** <sup>1</sup>Yommuu warri Yerusaleem keessa jiraatan ilma Yoraam mootichaa, Ahaaziyaan isa quxisuu iddoo abbaa isaatii in moosifatan; ilmaan Yoraam warri angafooni bundiquu yommuu warri biyyicha lolan warra Arabaa wajjin dhufanii isaan rukutan dhuman; kanaaf Ahaaziyaan ilmi Yoraam mootichaa, mootii Yihudaa ta'e. <sup>2</sup>Ahaaziyaan mootii yommuu ta'e nama waggaa digdamii lamaa' ture; inni waggaa tokko Yerusaleem keessa taa'ee mo'e; haati isaa Ataaliyaan intala Ahaab Omrii ti. <sup>3</sup>Haati isaa kun bammina waan isa gorsiteef, umis akkuma sanyii Ahaab jal'ina in bojjete. <sup>4</sup>Abbaan isaa erga du'ee warri sanyii Ahaab karaa inni ittiin badu waan isa gorsaniif, umis akkuma isaanii Waaqayyo duratti wanta bamaa in hojjete.

<sup>5</sup>Inni gorsa isaanii fudhatee, Yoraam ilma Ahaab mootii Israa'elii wajjin Haazaa'el mootii Sooriyaa loluuf gara Raamoot-Giil'aaditti ol in ba'e; warri Sooriyaa garuu acibitti Yoraamin rukuta-ni in madeessan. <sup>6</sup>Ergasii inni madaa isa Raamootitti utuu Haazaa'el mootii Sooriyaa wajjin wal loluu isa madeessan sanattii fayyuuuf gara mandara Yizre'e-litti in deebi'e; kana booddee Ahaaziyaan ilmi Yoraam mootiin Yihudaa, Yoraam ilmi Ahaab waan madaa'eef, isa dubbisuuf gara Yizre'elitti gad in bu'e. <sup>7</sup>Inni Yoraamin dubbisuu waan dhaqeeff, Waaqayyo kufaatii isatti in fide; inni acbi yommuu ga'e immoo Yoraamii wajjin Yehuu ilma Niimshii isa Waaqay-yo akka inni qe'ee Ahaab balleessuuf dibe bira in dhaqe\*. <sup>8</sup>Yommuu Yehuu

qe'ee Ahaab irratti firdii faradaa utuu jiruu, warra Ahaaziyaan duukaa turan gurguddoota biyya Yihudaa fi ilmaan obboloota Ahaaziyaan isa biratti argee hunduma isaanii in ajjeese\*. <sup>9</sup>Kana booddee immoo Ahaaziyaan barbaachisee utuu inni Samaariyaa keessa dhokatee jiruu isa in qabsiise; warri isa qabanis gara Yehuutti fidanii isa in ajjeesisan; yommuu isaan, "Inni akaakayyuu Yohaafaax isa garaa isaa guutuu Waaqay-yoon duukaa bu'aa turee dha" jedhanii isa in awwaalan; ergasii sanyii Ahaazi-yaa keessaa namni mootummicha qabuu danda'u hin turre\*.

\*7 1Mot 19:16; 2Mot 9:6-7

\*8 2Mot 10:12-14

\*9 2Mot 9:27-29

### Ataaliyaan Mootuu Ta'uu Ishee

(2Mot 11:1-3)

<sup>10</sup>Ataaliyaan haati Ahaaziyaan ilmi ishee akka ajjeefame yommuu dha-geesse kaatee, sanyii Yihudaa keessaa hortee moototaa kan ta'an hundumaa in ajjeesifte. <sup>11</sup>Yosbebaan intalli Yoraam mootichaa garuu Yo'aasin ilma Ahaaziyaan ilmaan moototaa warra ajjeefamuuf jiran keessaa dhoksatee baafttee guddiftuu isaa wajjin kutaa ciisichaa keessa in dhoksite; Yosbebaan intalli Yoraam obboleettiin Ahaaziyaan haadha manaa Yoyaadaa lubichaa turte; kanaaf isheen Ataaliyaan mucicha akka hin ajjeefneef dhoksite. <sup>12</sup>Akkasitti inni waggaa ja'a hamma Ataaliyaan biyya mo'aa turte sana mana qulqullummaa keessa dhokatee isaanii wajjin in jiraa-te.

### Namoonni Ataaliyaa Irratti Ka'uu Isaanii

(2Mot 11:4-20)

**23** <sup>1</sup>Waggaa torbaffaatti Yoyaadaa jabaatee ka'ee, angafoota dhibbaa warra ta'an Azaariyaa ilma Yerohaam, Ishmaa'el ilma Yohaanaa, Azaariyaa ilma Obed, Maaseyaa ilma Adaayaa akkasuma Elshaafaax ilma Ziikrii wajjin kakuudhaan waliif in galan. <sup>2</sup>Yommuu isaan guutummaa mandaroota biyya Yihudaa keessa naanna'anii Lewwoota, Israa'eloota keessaa immoo warra mana mana abbaa isaaniitti dura-buutota ta'an hundumaa walitti qabatanii isaanii wajjin

gara Yerusaleem in dhufan. <sup>3</sup>Jarris guutummaatti mana qulqullummaa keessatti wal ga'anii, Yo'aas ilma mootichaa wajjin kakuu waliif in galan; kana booddee Yoyaadaa, "Kunoo, akkuma Waaqayyo waa'ee sanyii Daawitiif abdachiisee turetti ilmi mootii in mo'a" jedhee jaratti in dubbate\*.

\*3 2Sam 7:12; 1Sen 17:11-14

<sup>4</sup>Itti dabalees, "Wanti gochuun isiniif ta'u kanatti fufee kan jiruu dha; isin lubootaa fi Lewwoota warra guyyaa Sanbataa hojii mana qulqullummaa keessaa hojjechuun darabee keessan ta'e keessaa, harka sadii keessaa barki tokko karra haa cegu! <sup>5</sup>Harka sadii keessaa harki tokko mana mootummaa, harka sadii keessaa barki tokko immoo 'Karra hundee manichaa' isa jedhamu haa cegu! Namoonni warri kaan hundi-nuu oobdii mana qulqullummaa kees-satti walitti haa qabaman! <sup>6</sup>Lubootaa fi Lewwoota warra mana qulqullummaa keessaa hojjechuun darabee isaanii ta'e duwwaa malee, namni tokko illee manichatti ol hin lixin! Isaan hojii kanaaf waan addaan baafamaniif ol haa lixan! Namoonni warri hafan hundinuu immoo akka abboommii Waaqayyootti ala baa dhaabatan! <sup>7</sup>Warri Lewwootaa mi'a waraana isaanii barkatti qabatanii iddoo mootichi dhaqu hundumaatti naanna'anii isa haa cegan! Namni yeroo kana manichatti ol lixuu yaalu baa ajjeefamu!" jedbe.

<sup>8</sup>Yommuu Lewwoonnii fi namoonni Yihudaa hundinuu akkuma Yoyaadaa lubichi abboome in godhan; tokkon tokkon isaanii namoota isaanii warra guyyaa Sanbataa hojii irra jiranii fi warra hojii isaanii raawwatanii galuuf jedhan walitti in qabatan; Yoyaadaa lubichi warra darabee hojii isaanii raawwatan iyyuu gad hin dhiifne. <sup>9</sup>Kana booddee Yoyaadaa lubichi kan Daawit mootichaa warra turan eeboo, gaachana xixinnaa fi gaachana gurguddaa warra mana qulqullummaa keessa kaa'aman angafoota dhibbaatti in hire. <sup>10</sup>Namoota warra kaan hundumaa immoo, tokkon tokkon isaanii mi'a waraana qabatanii karaa gara mirgaa fi karaa gara bitaa manicha qulqullummaa, iddoo aarsaa bira, naannoo manichaa hundumaas naanna'anii mooticha akka cegan in godhe. <sup>11</sup>Ergasii Yoyaadaa fi

ilmaan isaa, ilma mootichaa fidanii gonfoo mataa isaa irra kaa'anii, caaffata kakuu mootummaa itti kennanii isa in moosisan; isaan isa dibanii, "Mootichi bara baraan baa jiraatu!" jedhan.

12 Aataaliyaan sagalee namoota mooticha jajachaa fiigani yommuu dhageesse kaatee isaan bira gara mana qulqullummaa dhufttee, <sup>13</sup> utubaa balbala manichaa bukkee iddoo mootiin dhaabatutti mooticha isa haaraa in argite; angafoonni loltuu fi warri fiingee afuufan isa bira in ijaajju, sabni biyya sanaa hundinuu gammadanii fiingee in afuufu, warri mi'a faarfannaatiin faarfatan immoo mi'a isaaniitiin milikkita isaaniif in kennu turan; yommuu Aataaliyaan aartee uffata ishee tarsaaftee, "Kun biyya ganuu dha! Kun biyya ganuu dha!" jettee in iyyite.

14 Kana irratti Yoyaadaan lubichi akka isaan mana qulqullummaa keessatti ishee hin ajjeefneef, angafoota dhibbaa warra loltoota ajajan waamee, "Iddoo ulfinaa kana keessaa ala ishee baasaatii warra ishee irra dhufan hundumaa ajjeesaa!" jedhee in abboome. <sup>15</sup> Yommuu isaan ishee qabanii gara karra fardeenii isa mana mootummaa bukkee jiruutti geessanii achitti ishee in ajjeesan.

16 Gaafas Yoyaadaan lubichi, guutummaan sabaa fi mootichi akka saba Waaqayyooti jiraachuudhaaf kakuu isaanii in cimsan\*. <sup>17</sup> Kana booddee namoonni sun hundinuu mana isa Ba'aaliif ijaarametti ol lixanii in diigan, iddoowwan aarsaa fi waaqayyolii tolfamoo in caccabsan; Maataan isa luba Ba'aal tures iddoo aarsaa duratti in ajjeesan.

\*16 15:12

18 Luboonni warri sanyii Lewwootaa seera Musee keessatti akkuma caafametti mana qulqullummaa keessatti gammachuudhaan, faarfannaadhaanis qalma gubamu Waaqayyoo akka dhi'eessan Daawit abboomee akkuma ture, Yoyaadaanis bojjii mana qulqullummaa keessaa hojjetamutti jarri kun akka gaafataman in godhe\*. <sup>19</sup> Itti aansee immoo warra karrawwan mana qulqullummaa eegan itti in godhe; isaanis namni xuraa'aan tokko illee mana qulqullummaa keessa akka hiu liineef in eegu.

\*18 29:25-30

20 Kana booddee immoo warra angafoota dhibbaa, gurguddoota biyyaa, warra biyya bulchan hundumaa fi namoota biyyaa hundumaa wajjin mooticha mana qulqullummaa keessaa gad baasanii gara mana mootummaatti erga geessanii booddee, karaa karra isa ol aanuu ol galchanii teessoo mootummaa irra isa in teessisan. <sup>21</sup> Yommuu sabni biyyichaa hundinuu in gammadan; erga Aataaliyaan billaadhaan ajjeefamtee mandarattiin gabii in argatte.

#### Yo'aas Mootichi Mana Qulqullummaa Haareessuu Isaa (2Mot 12:1-16)

24 <sup>1</sup> Yo'aas mootii yommuu ta'e mucaa waggaa torbaa ture; inni Yerusaalem keessa taa'ee waggaa afurtama in mo'e; maqaan haadha isaatii "Ziibiyaa" jedhama; isheen nama mandara Bersheebaa ti. <sup>2</sup> Yo'aas hamma bara jireenya Yoyaadaa lubichaatti waan Waaqayyoon gammachiisu hojjechaa ture. <sup>3</sup> Yoyaadaan dubartoota lama isa in fuusise; Yo'aas isaan irraa ilmaanii fi intaloota baay'ee in hore\*. <sup>4</sup> Kes 17:17

4 Kana booddee Yo'aas mana qulqullummaa haareessuuf murtoo in godhe. <sup>5</sup> Yommuu inni lubootaa fi Lewwoota walitti qabee, "Gara mandaroota biyya Yihudaa dhaqaatii namoota Israa'el hundumaa irraa horii barbaachisu walitti qabaatii waggaa waggaatti manni qulqullummaa ittiin akka haareffamu godhaa! Kana amma dafaatii dhaqaa hojjedhaa!" jedhe; warri Lewwootaa garuu dafanii isa inni jedhe hin goone. <sup>6</sup> Yo'aas mootichi kana irratti Yoyaadaa isa angafa lubaa waamee, "Ati maaliif gihira isa Museen garbichi Waaqayyoo waldaa Israa'el warra Yihudaa fi Yerusaalem keessa jiraatan irraa godoo dhuga-haatuuf akka fuudhamuuf abboome warri Lewwootaa akka fundhan gochuu dhiifte?" jedhee in gaafate\*. <sup>7</sup> Namoonni Aataaliyaa dubartii ishee bamtuu sanaa mana qulqullummaa diiganii, mi'a isaa isa qulqullaa'aa hundumaan Ba'aaliif in hojjetan.

\*6 Bau 30:11-16

8 Kana booddee Lewwoonni ajaja mootichaatiin sanduuga horii keessa buusan hojjetanii karaa alaa karra mana

#### Yo'aas Mootichi Wanta Hamaa Hojjechuu Isaa (2Mot 12:18-22)

17 Yoyaadaan lubichi erga du'ee booddee gurguddoonni Yihudaa fuula mootichaa duratti dhi'aatanii in qoomma'aniif; mootichis yaada isaan dhi'eessan in fudhateef. <sup>18</sup> Kana irratti namoonni Yihudaa fi namoonni Yerusaalem mana qulqullummaa isa kan Waaqayyoo ahboota isaanii dhiisanii utuboota qiqqirixamanii bifa Asheeraa waaqayyitiif tolfamanitti, waaqayyolii tolfamoottis sagaduudhaan waan yakkaniif, dheekamsi Waaqayyoo isaan irratti in dhufe. <sup>19</sup> Waaqayyoo akka isaan gara isaatti deebi'aniif raajota isaanitti ergee ture; raajonni sunis isaan akeekkachiisaniiru, isaan garuu hin dhageenyeeff. <sup>20</sup> Yommuu Zakaariyaas ilmi Yoyaadaa lubichaa haafuura Waaqayyootiin geggeeffamee iddoo ol ka'aa irra saba dura dhaabatee, "Waaqayyoo, 'Isin maaliif abboommii koo irra daddarbitu? Isin isa irra waan daddarbitaniif hin jahaatan; isin ana Waaqayyoon waan dhiiftaniif, anis immoo isin dhiiseera' jedha" jedhe. <sup>21</sup> Isaan garuu isatti koratanii, abboommii mootichaatiinis oobdii mana qulqullummaa keessatti dhagaadhaan rukutanii isa in ajjeesan\*. <sup>22</sup> Yo'aas mootichi gaarummaa Yoyaadaan abbaan Zakaariyaas godheef waan irraanfateef, ilma isaa Zakaariyaasin in ajjeesise; Zakaariyaas yommuu ajjeefamuuf jedhetti, "Waaqayyoo sitti haa ilaalu! Akka hojii keettis siif haa deebisu!" jedhe.

\*20-21 Mat 12:5; 23:35

23 Dhuma waggichaatti loltoonni Sooriyaa Yo'aasitti duulanii Yihudaa fi Yerusaalemin in qabatan; geggeessitoota sabaa hundumaa immoo ajjeesani wanta achi keessaa saaman hundumaas gara mootii isaaniitti Damaasqooti in ergan. <sup>24</sup> Loltoonni Sooriyaa muraasa yoo ta'an iyyuu, Waaqayyoo immoo loltoota baay'ee datuu harka isaaniitti daharsee in kenne; warri Yihudaa Waaqayyoon isa kan abboota isaanii waan irraanfatanii, firdiin Yo'aas irratti in raawwatame\*. <sup>25</sup> Warri Sooriyaa achii yommuu ba'an Yo'aasin haay'ee madeessanii adeeman; sababii inni ilma Yoyaadaa lubichaa ajjeesiseef hojjetoonni isaa immoo isa irratti ka'anii siree isaa irratti

qulqullummaa dura in kaa'an. <sup>9</sup> Itti fufaniis gihira isa Museen garbichi Waaqayyoo lafa onaa keessatti abboome ture, Waaqayyoo akka fidaniif namoota Yihudaa fi namoota Yerusalemitti in labsau. <sup>10</sup> Yommuu geggeessitoonni hundinuu, namoonni hundinuu dubbichatti gammadanii kennaa isaanii fidanii hamma inni guututti sanduugicha keessa in buusan. <sup>11</sup> Warri Lewwootaa sanduugicha gara hojjetoota mootummaa warra itti gaafatamoo horichaa ta'anitti yeroo geessan, isaan immoo ilaalanii sanduugicha guutuu isaa yommuu argan, caafaan mootichaaf bakka bu'aan angafa lubaa dhufanii horicha keessaa daharsanii sanduugicha iddoo isaatti akka deebisan in godhu; guyyaa guyyaatti akkas gochuudhaan horii baay'ee walitti in qaban. <sup>12</sup> Yo'aas mootichii fi Yoyaadaan lubichi horicha warra manicha qulqullummaa ijaarsisapitti in kennan; isaan immoo manicha qulqullummaa haaressiisuudhaaf namoota dhagaa cabsanii soofan, namoota bojjii mukaa beekan akkasumas manicha akka cimsuuf namoota sibiila kan biraa fi sibiila boorrajii hojjechuu beekan itti in qacaran.

13 Hojjetoonni sun hundinuu jabatanii waan hojjetaniif, hojichi isaaniif in hisate; isaan manicha qulqullummaa akka isaa duriitti deebisanii jabeessanii miidhagsanii in ijaaran. <sup>14</sup> Hojjiin haareessuu manichaa erga raawwatamee booddee, horii hafe fidanii mootichaa fi Yoyaadaatti in kennan; isaan immoo horichaan mi'a mana qulqullummaa keessaa ittiin hojjetan, mi'a ittiin qalma gubamu dhi'eessan, waciitiif, akkasuma kan biraa qodaawwan warqee fi qodaawwan meetii in hojjechiisan; bara Yoyaadaa keessa yeroo hundumaa kennaa gubamu mana qulqullummaa keessatti in dhi'eessu turan.

15 Yoyaadaan dulloomee bara quufee waggaa dhibbaa fi soddomatti in du'e. <sup>16</sup> Sababii inni Israa'el keessatti Waaqayyoo, mana qulqullummaa isaatiifis waan gaarii hojjeteeff, mandara Daawit keessatti iddoo awwaala moototaatti isa in awwaalan.

isa in ajjeesan; inni akkasitti du'ee, mandara Daawit keessatti in awwaalamme; haa ta'u iyyuu malee, iddoo awwaala moototaatti hin awwaalamne\*.

\*24 12:5

\*25 21:20

26 Warri isa irratti ka'an, Zabaad isa Shiimaat dubartiin biyya Amoon deessee fi Yozaabaad isa Shiimriit dubartiin biyya Mo'aab deesse turan. 27 Waa'een ilmaan isaatiif, wanti waa'ee isaatiif raajii dubbatamee fi waa'een mana qulqullummaa baareessuu isaa macaafa moototaa keessatti caafameera; kana booddee ilmi isaa Amaasiyaan mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

### Amaasiyaan Mootii Yibudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 14:1-6)

25 1 Amaasiyaan mootii yommuu ta'e, nama waggaa digdamii shanti ture; inni Yersaalem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal mo'e; maqaan haadha isaatiif "Yeho'aadaan" jedhama; isheen intala nama mandara Yersaalem turte. 2 Amaasiyaan wanta Waaqayyo duratti qajeelaa ta'e in hojjetee, garuu garaa guutuudhaan miti. 3 Inni mootummaa harka isaa jala erga galfatee booddee, hojjetoota mootummaa warra abbaa isaa isa mooticha ajjeesan sana inni immoo in ajjeesise. 4 Garuu, akkuma macaafa seera Musee keessatti Waaqayyo, "Tokkon tokkon namaa cubbuu ofii isaatiif haa ajjeefamu malee, abboonni ijoollota isaaniiif, ijoollonnis abboota isaaniiif hin ajjeefamin!" jedhee abboome godhe malee, ijoollota isaanii hin ajjeesifne\*.

\*4 Kes 24:16

### Amaasiyaan Edoomin Loluus Isaa

(2Mot 14:7)

5 Yommuus Amaasiyaan namoota Yibudaa walitti qabee akka mana mana abboota isaaniiif guutummaa gosa Yihudaaf, gosa Beniyaamiiniif angafoota kumaa fi angafoota dhibbaa in fo'e; kana booddee immoo namoota waggaa isaanii digdama guutee fi digdamaa olii warra ceboo fi gaachana baatanii lola dhaquu danda'an lakkaa'ee kumaatama dhibbaa sadii in argate. 6 Kana malees biyya Israa'el

keessaa loltoota kumaatama dhibba tokko meetii kiilo graamii kuma sadii fi dhibba afuriin in qacarate.

7 Yommuus namni Waaqayyoo tokko dhufee Amaasiyaadhaan, "Yaa mootii! Waaqayyo, saba Israa'el warra gara bitaa wajjin, sanyii Efreem hundumaa wajjinis waan hin jirreef, loltoota Israa'el kana fudhattee hin duulin!" 8 Atti diddee dhaqqee ija jabaattee yoo lolte iyyuu, Waaqayyo si gargaaruufis, si kuffisuufis humna waan qabuuf, harka diinaa jalatti akka ati kuftu in godha" jedhee. 9 Kana irratti Amaasiyaan deebisee, "Meetiin ani loltoota Israa'el kanatti baase hundinuu attam haa ta'u ree?" jedhee nama Waaqayyoo in gaafate; namni Waaqayyoo sun immoo deebisee, "Meetii kana irra kan caalu Waaqayyo siif kennuu in danda'a" jedheen. 10 Ergasii Amaasiyaan loltoota qacaramanii biyya Efreemii dhufan sana fo'ee gara biyya isaaniiitti in deebise; isaan yommuus namoota Yibudaatti aaranii boba'anii baay'ee dheekkamaa gara biyya isaaniiitti in deebi'an.

\*7 19:2; 20:37

11 Kana booddee Amaasiyaan jabaatee loltoota isaa walitti waammatee, isaan dura bu'ee gara dachaa soogiddaa dhaqqee, loltoota warra Se'iir keessaa namoota kuma kudhan in ajjeese. 12 Namoota kuma kudhan immoo fayyaatti booji'ee, gara bantii kattaa tokkootti geessee acbi irraa gad isaan in daddarbate; akkasitti hundumti isaanii caccabanii in hurraa'an. 13 Kun ta'aa unuu jiruu loltoonni warri Amaasiyaan of biraa deebise sun, Samaariyaadhaa kaasanii hamma Bet-Horoonitti mandaroota Yibudaa in rukutan; isaan namoota kuma sadii ajjeesanii boojuu danuu fudhatanii in ba'an.

14 Amaasiyaan namoota Edoom rukutee yommuu deebi'e, waaqayyolii tolfamoo warra Se'iirii fudhattee dhufee ofii isaatiif in dhaabbate; aarsaas isaaniiif dhi'eessee, qoomma'ee isaaniiif in sagade. 15 Waaqayyo yommuus Amaasiyaatti baay'isee waan aareef, raajii tokko gara isaatti ergee, "Ati maaliif waaqayyolii tolfamoo saba kanaa, warra saba isaanii iyyuu harka kee jalaa baasuu hin dandeenyeetti sagadda?" jedheen. 16 Amaasiyaan garuu

utuma inni dubbachaa jiruu dubbii afaanitti kutee, "Ati mootii akka gorsituuf yoom si shuummanne? Calluma jedhi yookiis in rukutamta!" jedhee; kana booddee raajichi yeroodhaaf calluma erga jedhee booddee, "Ati wanta kana hojjetee, gorsa koos dhaga'uu waan diddeef, Waaqayyo si balleessuudhaaf akka murtoo godhe ani beeka" jedhee.

### Amaasiyaan Mootiin Yibudaa Israa'elin Loluus Isaa

(2Mot 14:8-20)

17 Kana booddee Amaasiyaan mootiin Yibudaa gorsitoota isaatiin mari'atee, "Mee kottu wal ilaallaa!" jedhee, Yeho'aash mootii Israa'el ilma Yeho'aahaaz akaakayyuu Yehuutti ergaa in erge. 18 Yeho'aash mootiin Israa'el immoo Amaasiyaa mootii Yihudaaf deebisee, "Qoraatiin Liibaanon gaattiraa Liibaanonitti ergaa ergitee, 'Intala kee ilma kootti heerumsii!' jette; bineensonni Liibaanon garuu dhufanii miilla isaaniiittiin lafatti ishee in dhi-dhiitan". 19 Atti namoota Edoom mootetta, kanaaf amma garaa kee keessatti koortee of jajuutti isa kaate dhiisii mana kee taa'i! Maaliif atti ofii kee irratti, saba Yibudaa irrattis kufatiin akka dhufuuf wanta hamaa ofitti barbaadda?" jedhee.

\*18 Abo 9:14

20 Sababii Amaasiyaanii fi sabni isaa waaqayyolii tolfamoo isa kan warra Edoomitti sagadaniif, Waaqayyoo immoo harka Yeho'aashitti isaan kennuuf jedhee, Amaasiyaa mootichi dubbii raajichaa akka hin dhageenye godhe. 21 Kana booddee Yeho'aash mootiin Israa'elii fi Amaasiyaan mootiin Yihudaa biyya Yihudaa keessatti mandara Bet-Shemeshitti wal in rukutan. 22 Loltoonni Yibudaa loltoota Israa'elin mo'amanii kara-karaa gara mana mana isaaniiitti in baqatan. 23 Yeho'aash mootiin Israa'el garuu Bet-Shemeshitti Amaasiyaa mootii Yihudaa ilma Yo'aas Yeho'aabaaz booji'ee gara Yersaalemitti geessee, masaraa Yersaalem karra Efreemii kaasee hamma karra isa goleeti dhundhuma dhibba afur in caccabse. 24 Kana booddee inni warqec fi meetii hundumaa akkasumaa mi'a mana qul-

qullummaa keessa jiru isa Obed-Edoom eegu akka jirutti, mi'a mana mootummaa keessa jiruu wajjin fudhattee, namootas qabatee, mandara Samaariyaatti in deebi'e\*.

\*24 26:15

25 Yeho'aash ilmi Yeho'aahaaz mootiin Israa'el erga du'ee booddee, Amaasiyaan ilmi Yo'aas mootii Yibudaa, waggaa kudha shan jiraate. 26 Wanta Amaasiyaan mootichi bara moonimmaa isaa keessa jalqabaa jalqabee hamma dhumaatti bojjete keessaa warri hafan, macaafa mootota Yihudaa fi mootota Israa'el keessatti caafameera.

27 Yeroo Amaasiyaan Waaqayyoo irraa garagaluu jalqabee kaasanii Yersaalem keessatti namoonni isatti in koratan; inni garuu gara mandara Laakiishiitti jalaa baqannaan, isaan immoo achumatti namoota isa duukaa buusanii isa in ajjeesisan. 28 Reeffa isaa fardaan fidanii abboota isaa biratti mandara Yibudaa keessatti in awwaalan.

### Uziyaan Mootii Yibudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 14:21-22; 15:1-4)

26 1 Kana booddee sabni Yibudaa guutummaatti waliif galanii Uziyaa dargaggeessa waggaa kudha ja'aa iddoo abbaa isaa Amaasiyaa in moosifatan. 2 Amaasiyaan mootichi erga du'ee booddee, Uziyaan mandara Eloot gara biyya Yihudaatti deebifatee baareessee ishee in ijaare. 3 Uziyaan mootii yommuu ta'e nama waggaa kudha ja'aa ture; inni Yersaalem keessa taa'ee waggaa shantamii lama in mo'e; maqaan haadha isaatiif Yekoliyaa dha, isheen durba Yersaalem turte. 4 Inni akkuma Amaasiyaa abbaa isaatiif wanta Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e hundumaa in hojjetee. 5 Uziyaan hamma bara Zakaariyaas inni Waaqayyoon sodaachuu isa barsiisu turetti, yaadaan Waaqayyoon duukaa bu'aa ture; bara inni Waaqayyoo akka isa geggeessu barbaadaa ture hundumaatti Waaqayyoo immoo bojjii isaa wal in qixxeessee.

6 Inni warra Filiisxiyaatti duulec masaraa Gaat, masaraa Yaabnee, masaraa Ashdoodis in jijjigse; kana booddee mandaroota kan biraa naannoo Ashdooditti, iddoo garaa garaatti, biyya Filiisxiyaa keessattis jajabeessee in

ijaare. <sup>7</sup>Yommuu inni warra Filiisxiyaatti, Araboota warra Gur-Ba'aal keessa jiraatanitti akkasumas warra Me'unootaatti ka'etti Waaqayyo isa in gargaare. <sup>8</sup>Warri Amoonotaa Uziyaa mootichaaf gibira in fidan; inni mootii jabaa waan ta'eef, maqaan isaa hamma daarii biyya Gibxiitti in beekame.

<sup>9</sup>Yommuu Uziyaan mandara Yerusaaletti karaa karra golee, karaa karra dachaa akkasumas golee masariichaa irratti riqaa ijaaree ittiin mandariicha in jabeesse. <sup>10</sup>Inni iddoo lafa onaa keessattis riqaa in ijaare; dirree irraa, dachaa keessaas horii danuu waan qabuuf, boolla bishaanii in qochiise; hojii qotiisaa waan jaallatuuf gaara irratti, lafa midhaan baasu hundumaattis namoota maasii midhaanii isaa fi iddoo dhaabaa waynii isaa keessa hojjetan qaba ture.

<sup>11</sup>Uziyaan loltoota lola danda'an warra kutata kutataan akka lakkoobsa isaaniitti akka Yeyi'el inni caaftichii fi Ma'aseyaa angafni loltuu geggeessaa Haanaaniyaa ajajuu waraana mootichaatiin qopheessanitti lolatti ba'an qaba. <sup>12</sup>Lakkoobsi ajajjuuwwan loltootaa warri mana mana abbaa isaaniitti dura-buutuu ta'anii walumatti kuma lamaa fi dhibba ja'a. <sup>13</sup>Lakkoobsi loltoota ajajjuuwwan kanaan geggeeffamanii walumatti kumaatama dhibba sadii fi kuma torbaa fi dhibba shan; isaan kun hundinuu warra lola danda'an, warra humna-qaboota, warra mooticha irraa diina isaa dhowwuu danda'anii dha. <sup>14</sup>Uziyaan loltoota kana hundumaatti gaachana, eeboo, gonfoo sibiilaa, maddaa sibiilaa, iddaa fi dhagaa furuursaa keessa kaa'anii darbatan illee in kenne. <sup>15</sup>Inni mi'a cimaa ittiin xiyyaa fi dhagaa gurguddaa darbatan Yersaalem keessatti nama hojii beekuu hojjechiisee, riqaa fi golce masaraa mandarichaa hundumaa irra in kaa'e; kana irratti maqaan isaa biyya fagootti iyyuu baay'ee in beekame; inni gargaarsa guddaa Waaqayyo biraa waan argateef, nama jabaa in ta'e.

#### Uziyaan Of Tuulummaa Isaatiif Adabamuu Isaa (2Mot 15:5-7)

<sup>16</sup>Uziyaan nama jabaa erga ta'ee booddee; of gurguddisee kufaatii

ofitti in fide; inni ofuma isaatiin gara mana qulqullummaatti ol galee, iddoo aarsaa isa ixaanni irratti aarfamu irratti aarsaa ixaanaa dhi'eessuu barbaaduu isaatiin Waaqayyoon gooftaa isaa in yakke. <sup>17</sup>Yommuu Azaariyaan lubichii fi luboonni Waaqayyoo warri ija-jabeeyyiin saddeettamni isa duukaa ol in lixan. <sup>18</sup>Isaan Uziyaa mootichaan mormuudhaaf itti dhi'aatanii, "Yaa Uziyaa! Luboota warra sanyii Aaron ta'anii fi warra hojii kanaaf addaan baafaman duwwaatu aarsaa ixaanaa Waaqayyoo dhi'eessa malee, aarsaa ixaanaa Waaqayyoo dhi'eessuun siif hin ta'u! Waaqayyoon gooftaa waan yakkiteef, inni ulfina siif hin kennuutii iddoo qulqullaa'aa kanaa ba'ii!" jedhan\*.

\*18 Bau 30:7-8; Lak 3:10

<sup>19</sup>Uziyaan immoo qodaa ixaana itti aarsan barkatti baatee ixaana aarsuuf utuu jedhuu kana irratti isaanitti in aare; utuu inni isaanitti aaraa jiruu mana qulqullummaa keessatti iddoo ixaana itti aarsan biratti ija luboota sanaa duratti dhukkubni lamxii adda isaa irratti in argame. <sup>20</sup>Azaariyaan angafni lubaa fi luboonni warri isa bira turan hundinuu gara mootichaa yommuu ilaalan, kunoo, adda mootichaa irratti dhukkubni lamxii akka ba'e arganii ariitiidhaan gad isa in baasan; sababii Waaqayyo isa rukuteef, innis immoo achi keessaa ba'uudhaaf in ariifate. <sup>21</sup>Uziyaan mootichi hamma gaafa du'uutti dhukkuba lamxii dhukkubsachaa ture; inni mana qulqullummaa irraa citee, mana kophaa keessa in jiraate; Yotaam ilmi isaa immoo mana mootummaa irratti aboo qaba, saba biyyichaas in bulcha ture\*.

\*21 Lak 5:2

<sup>22</sup>Wanta Uziyaan bara mootummaa isaa keessa hojjete keessaa warra hafan jalqabaa hamma dhumaatti Isaa yaas raajichi ilmi Amoz caafeera\*. <sup>23</sup>Uziyaan yommuu du'e sababii dhukkuba lamxii dhukkubsachaa tureef, iddoo mootonni itti awwaalaman keessatti utuu hin ta'in bukke isaatti isa in awwaalan; kana booddee Yotaam ilmi isaa mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

\*22 Isa 1:1; 6:1

#### Yotaam Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 15:32-38)

**27** <sup>1</sup>Yotaam yommuu mootii ta'e nama waggaa digdamii shanii ture; inni Yersaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a mo'e; maqaan haadha isaatii Yerushaa dha; isheen intala Zaadoq turte. <sup>2</sup>Inni akkuma abbaan isaa Uziyaan godhe waan Waaqayyo duratti qajeelaa ta'e hundumaa in hojjete; garuu inni akka abbaa isaatii ixaana aarsuuf humnaan mana qulqullummaatti ol hin linne; sabni biyya sanaa immoo akkuma durii jal'ina hojjechuu ittuma fufe\*. <sup>3</sup>Yotaam karra mana qulqullummaa isa ol aanu deebiisee in haarese; akkasumas karaa Ofel dallaa mandarichaa cimsee in ijaare. <sup>4</sup>Inni gaarota biyya Yihudaa irratti mandaroota, caakkaa keessatti immoo masaraa, rikaas in ijaare\*.

\*2 26:16

\*4 26:10

<sup>5</sup>Yotaam mootichi mootii Amoonotaa fi loltoota isaa lolee isaan in mo'e; warri Amoon baras meetii akka kiilo graamii kuma sadii fi dhibba afur miijannu fi qamadii kuntaala kuma tokko akkasumas garbuu kuntaala kuma tokko gibira in baasaniif; isaan waggaa lammaffaatti, waggaa sadaf faattis itti fufanii hammuma sana in baasaniif. <sup>6</sup>Yotaam yaada qajeeladhaan Waaqayyo gooftaa isaa dura waan deddeebi'eef in jabaate. <sup>7</sup>Yotaam bara mootummaa isaa keessa waan hojjete keessaa warri hafan, akki inni itti lolaa tures macaafa mootota Israa'elii fi mootota Yihudaa keessatti caafamaniiru. <sup>8</sup>Inni yommuu mootii ta'e nama waggaa digdamii shanii ture; Yersaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a mo'e. <sup>9</sup>Kana booddee Yotaam du'ee mandara Daawit keessatti in awwaalam; ilmi isaa Ahaaz immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

#### Ahaaz Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 16:1-9)

**28** <sup>1</sup>Ahaaz yommuu mootii ta'ee nama waggaa digdamaa ture; Yersaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a mo'e; Daawit abaabiiliin isaa Waaqayyo duratti wanta qajeelaa ta'e akka hojjete, inni immoo hin hojjenne. <sup>2</sup>Inni akkuma mootonni Israa'el hojje-

tan Ba'aalitti sagaduudhaaf bifa waaqayyolii tolfamoo in hojjechiifate. <sup>3</sup>Kana malees akkuma sabni warri wanta ciiggaasisaa godhan, warri Waaqayyo saba Israa'el duraa ari'ee baase hojjetan gochuudhaan, dachaa ilma Hünom keessatti ixaana in aarse, ilmaan isaas ibiddaan gubee aarsaa godhee in dhi'eesse\*. <sup>4</sup>Akkasumas aarsaa fi ixaana iddoowwan sagadaa warra ol ka'oo irratti, roggee gaaraa irratti, mukkeetii baala lalisaa qaban hundumaa jalattis in aarse\*.

\*3 Kes 18:9-12

\*4 1Mot 14:22-23

<sup>5</sup>Ahaaz mootichi sababii wanta akkasii hojjeteef, Waaqayyo gooftaan isaa harka mootii Sooriyaatti dabarsee isa in kenne; warri Sooriyaa isa rukutanii mo'anii, namoota isaa keessaa baay'ee booji'anii gara Damaasqootti fudhatanii galan; akkasumas harka mootii Israa'el keessa in buufame; inni rukuttaa guddaadhaan rukutee isa in balleesse. <sup>6</sup>Namoonni Yihudaa Waaqayyoon gooftaa isa kan abboota isaanii waan dhiisaniif, Pheqaan mootiin Israa'el ilmi Remaaliyaa guyyaa tokkotti nama kumaatama dhibba tokkoo fi kuma digdama isaan keessaa in ajjeese\*. <sup>7</sup>Ziikriin namni sanyii Efreem inni waraanatti jabaan, Ma'aseyaa ilma mootichaa, Azriqaam isa itti gaafatamaa mana mootummaatti fi Elqaanaa isa mootichatti aanu in ajjeese. <sup>8</sup>Yommuu Israa'eloonni dubartoota, ilmaanii fi intaloota Yihudoota sanyii isaanii, walumatti nama kumaatama dhibba lama in booji'an; akkasumas mi'a baay'ee saamanii fudhatanii Samaariyaatti in deebi'an.

\*5-6 2Mot 16:5; Isa 7:1

<sup>9</sup>Baras "Odeed" kan jedhamu rajiin Waaqayyoo tokko loltoota gara Samaariyaatti deebi'aa jiranitti adeemee, "Waaqayyo gooftaan inni kan abboota keessanii namoota Yihudaatti waan aareef, barka keessan keessa isaan buuse; isin garuu aarii guddaadhaan waan isaan gogorraatanii, kun bantii waaqaa bira ga'eera. <sup>10</sup>Amma immoo namoota Yihudaa fi namoota Yersaalem dhiirotas, dubartootas garboomfachuun barbaaddu; isinis immoo akkasitti Waaqayyo gooftaa keessan

duratti cubbuu hojjechuu keessan mitii ree? <sup>11</sup>Mee anaaf dhaga'aa! Warra sanyii keessan ta'an keessaa boojitanii namoota fiddan kana deebisaa galchaa! Kanaa achi dheekkamsi Waaqayyoo inni sodaachisaan isinitti in dhufa" jedhe.

<sup>12</sup>Kana booddee geggeessitoota sanyii Efreem keessaa Azaariyaan ilmi Yobaanaa, Berekiyaan ilmi Meshiilemoot, Yehiizqiyaan ilmi Shaalum akkasumas Amaasaan ilmi Hadlaayi warra duulaa galaa jiranitti dhaqanii, <sup>13</sup>"Nuyi Waaqayyoo duratti warra yakkituu akka hin taanetti, namoota boojitan kana as fiduun isiniif hin ta'u! Nuyi amma iyyuu yakka baay'ee qabna, dheekkamsi isaa inni boba'aan nuyi warra Israa'el irra jira; isin immoo cubbuu keenyaa fi yakka keenyatti kan biraa dabaluu barbaadduu ree?" jedhanii isaanin in mormaan. <sup>14</sup>Kana irratti loltoonni sun namoota booji'anii fidanii fi mi'a saamanii dhufan bundumaa fuula geggeessitoota sanaa fi fuula guutummaa walga'ichaa duratti in dhiisan. <sup>15</sup>Yommuus namoonni warri maqaan isaanii dha'ame warra booji'aman kana fuudhanii, namoota uffata bin qabne hundumaatti uffata isa saamamee dhufe keessaa fuudhanii itti in uffisan; akkasumas uffannaa, kophee miillaa, nyaataa fi dhugaatii kennaniif, dibatas isaan in diban; warra dadbaboo adeemuu hin dandeenye immoo harree irra kaa'anii, gara sanyii isaanitti Yerikoo "Mandara muka meexxi" isa jedhamuutti deebisani galchanii ofii isaanitti immoo gara Samaariyaatti in deebi'an\*.

\*15 2Mot 6:22; Fak 25:21-22

<sup>16</sup>Baras Ahaaz mootichi gara mootii Asoritti nama ergee gargaarsa isa in kadbate. <sup>17</sup>Yommuus warri Edoom ammas dhufanii biyya Yibudaa rukutanii namoota booji'anii fudhatanii in adeemau. <sup>18</sup>Warri Filiixsiyaa immoo mandaroota biyya gaara jalaa fi mandaroota Yibudaa warra gara mirgaa jiranitti duulanii rukutanii, Bet-Shemesh, Ayalon, Gederot, Sokoo, Tiimnaa fi Giimzoo gandeem isaanii hundumaa wajjin qabatanii keessa in taa'an. <sup>19</sup>Ahaaz mootiin Israa'el, sabni biyya Yihudaa keessaa

jireenya gad dhiisii akka jiraatu waan godheef, ofii isaatiis Waaqayyooof waan bin amanaminiif, Waaqayyoo immoo biyya Yihudaa gad in deebise. <sup>20</sup>Tiiglaat-Philceser mootiin Asoris gara isaa yommuu dbufee qooda isa gargaaruu isa in rakkise. <sup>21</sup>Ahaaz mootichi mi'a mana qulqullummaa, mi'a mana mootummaa fi mi'a mana gurguddoota biyyaa keessa jiran keessaa baay'ee fuudhee mootii Asoriif in kenne; baa ta'u iyyuu malee, kunis isa bin gargaarre.

<sup>22</sup>Ahaaz mootichi yeroo rakkina isaa keessa iyyuu isa durii caalaatti Waaqayyooof bin amanamne. <sup>23</sup>Inni yommuus, "Waaqayyoliin Sooriyaa mootota Sooriyaa gargaaraniiru, egaa anis aarsaa yoon isaanii dhi'eesse na gargaaru" jedhee, waaqayyoliin warra Damaasqoo warra isa mo'aniif aarsaa in dhi'eesse; isaan garuu kufaati isaatii, kufaati guutummaa saba Israa'eliifis sababii in ta'an.

<sup>24</sup>Kanuma irratti iyyuu Abaaz mi'a mana qulqullummaa keessaa walitti qabee in caccabse; balbaloota mana qulqullummaa in cufe; Yersaalem keessatti karaa gurguddaa hundumaa bukkeetti iddoowwan aarsaa io ijaarsifate. <sup>25</sup>Akkasumas iddoowwan sagadaa ol ka'oo lafa itti waaqayyoliin tolfamooof aarsaa ixaanaa dhi'eessan, mandaroota biyya Yihudaa hundumaa keessatti ijaarudhaan, Waaqayyoon gooftaa isa kan abboota isaatii tuttuqee in aarse.

<sup>26</sup>Ahaaz bara mootummaa isaa keessa wanta hojjete keessaa warri hafan, akki inni itti jiraachaa turcs, jalqabaa kaasee hamma dhumaatti macaafa mootota Yihudaa fi mootota Israa'el keessatti caafameera. <sup>27</sup>Ahaaz du'ee mandara Yersaalem keessatti in awaalame; inni iddoo mootonni Israa'el warri kaan itti awwaalamanitti hin awwaalamne; ilmi isaa Hisqiyaas ummoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e\*.

\*27 21:20

### Hisqiyaas Mootichi Manni Qulqullummaa Akka Qulqulleffamu Gochuu Isaa

(2Mot 18:1-3)

**29** <sup>1</sup>Hisqiyaas yommuu mootii ta'e nama waggaa digdamii shanii ture; inni Yersaalem keessa

taa'ee waggaa digdamii sagal mo'e; haati isaa "Abiyyaa" jedhamti; isheen intala Zakaariyaas turte. <sup>2</sup>Hisqiyaas akkuma Daawit abaabiliif isaatii waan ija Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e bundumaa in hojjete.

<sup>3</sup>Inni mo'ee waggaa tokkoffaa isaatii, waggichattiis ji'a isa duraatti balbaloota mana qulqullummaa bancee deebise in haareessise\*. <sup>4</sup>Kana booddee immoo lubootaa fi Lewwoota waamsisee, gara ba'a-biiftuu oobdii manichaa keessatti akka walitti qabaman in godhe. <sup>5</sup>Yommuus inni isaanitti dubbatee, "Yaa warra Lewwootaa! Mee anaaf dhaga'aa! Isin amma of qulleessaatii mana qulqullummaa isa kan Waaqayyoo gooftaa abboota keessanii qulleessaa! Waan xuraa'aa hundumaas iddoo qulqullaa'aa kana keessaa baasaa! <sup>6</sup>Abboonni keenya Waaqayyoo gooftaa keenya in dhiisan, isaafis bin amanamne; isa duratti wanta hamaa bojjetanii, iddoo isaa isa qulqullaa'aa irraa garagalanii, dugda itti in gatan. <sup>7</sup>Balbaloota gara gardafoo manichaatti baasan in cufan, ibsaas in dhaamsan; Waaqayyoo isa kan Israa'eliif ixaana hin aarsine, qalma gubamus iddoo qulqullaa'aa isaatti isaaf bin dhi'eessine. <sup>8</sup>Kanaaf dheekkamsi Waaqayyoo Yihudaa fi Yersaalemitti in bu'e; akkuma isin amma ija keessaniin argitan kana inni naasuutti dabarsee isaan in kenne, jibbisiisoodhaaf muka kolfaas isaan in godhe. <sup>9</sup>Sababii kanaaf abboonni keenya billaadhaan dhumam, ilmaan keenya, intaloanni keenyaa fi dubartoonni keenyas in booji'aman\*. <sup>10</sup>Amma immoo dheekkamsi isaa inni boba'aan akka nu irraa deebi'uuf, ani Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'elii wajjin kakuudhaan waliif galuudhaaf murtoo godheera. <sup>11</sup>Yaa ijoollee ko! Isin fuula isaa dura dhaabbatanii akka isaaf ergamtaniif, ixaanas fuula isaa duratti akka aarsitaniif, bojjetoota isaa akka taataniif Waaqayyoo isin fo'ateeraatii hin dagatinaa!" jedhe.

\*3 28:24

\*9 28:5-8

<sup>12</sup>Lewwoonni warri akkasitti hojiidhaaf kaafaman kanatti fufanii jiru;

Qehaatota keessaa, Mahaat ilma Amaasaayi, Yo'el ilma Azaariyaa ti.

Meraarota keessaa, Qiish ilma Abdii, Azaariyaa ilma Yihaleli'el;

Gershoonota keessaa, Yo'aak ilma Ziimaa, Eden ilma Yo'aak.

<sup>13</sup>sanyii Eliizaafaan keessaa, Shimbrii fi Yewu'el;

sanyii Asaaf keessaa, Zakaariyaasii fi Mataaniyaa dha.

<sup>14</sup>Sanyii Hemaan keessaa, Yebii'elii fi Shime'ii dha; sanyii Yedutuun keessaa, Shemaa'iyya fi Uzii'el\*.

\*12-14 1Sen 25:1

<sup>15</sup>Isaan kun obboloota isaanii walitti qabanii akka seeraatti erga of qulleessanii booddee, mootichi akka dubbii Waaqayyoootti akkuma isaan abboometti mana qulqullummaa in qulleessan. <sup>16</sup>Warri lubootaa mana qulqullummaa qulleessuuf gara keessa manichaatti yommuu ol lixan, wanta xuraa'aa mana qulqullummaa sana keessatti argan hundumaa gara oobdii manichaatti gad in baasan; Lewwoonni immoo achii fuudhanii laga Qedroonitti in gatan. <sup>17</sup>Isaan ji'a isa duraa, ji'ichattiis guyyaa duraatti manicha qulleessuu in jalqaban; ji'icha keessaa guyyaa saddeettafaatti bamma gardafoo manichaatti in qulleessan, guyyaa saddeet itti dabalani manicha qulleessanii walumatti ji'a duraa keessaa guyyaa kudha ja'afaatti qulleessuu isaa in raawwatan.

<sup>18</sup>Kana booddee isaan gara Hisqiyaas mootichaa dhaqanii, "Nuyi manicha qulqullummaa guutummaatti iddoo qalmi gubamu itti dhi'aatu mi'a isaa hundumaa wajjin, gabatee buddeenni ilaalchaa irra kaa'amu mi'a isaa bundumaa wajjin qulleessineerra. <sup>19</sup>Mi'a isa Ahaaz yommuu mootii ture Waaqayyooof amanamuu dhabee achi keessaa baase hundumaa amma deebifnee qulleessineerra. Kunoo, isaan amma iddoo aarsaa isa kan Waaqayyoo dura jiru!" jedhanii isatti in himan.

<sup>20</sup>Kana irratti Hisqiyaas mootichi borumtaa isaa ganamaan ka'ee, geggeessitoota mandarattii walitti qabee

isaanii wajjin gara mana qulqullummaatti ol in ba'e. <sup>21</sup>Yommuus isaan sababii cubbuu mootummichaaf, sababii cubbuu namoota Yihudaaf, mana qulqullummaa qulleessuudhaafis aarsaa sababii cubbuutiif dhi'aatu tuntunoo torba, korbeeyyii hoolaa torba, korbeeyyii hoolaa xoxobbee torba akkasumas korbeeyyii reettii xoxobbee torba in dhi'eessan; ilmaan Aaron warri luboonni iddoo aarsaa isa kan Waaqayyoo irratti isaan kana aarsaa akka dhi'eessaniif mootichi in abboome. <sup>22</sup>Kana irratti tuntunooowan sana gorra'anii dhiiga tuntunooowan sanaa luboonni iddoo aarsaatti in facaasan; itti aansaanii immoo korbeeyyii hoolaa gorra'anii dhiiga korbeeyyii sanaa luboonni iddoo aarsaatti in facaasan; akkasumas xobbaallota hoolaa gorra'anii dhiiga xobbaallota sanaa luboonni iddoo aarsaatti in facaasan. <sup>23</sup>Kana hundumaa booddee immoo korbeeyyii reettii warra aarsaa sababii cubbuutiif dhi'effaman fidanii, fuula mootichaa fi fuula walga'ii sanaa dura in ijaajisan; jarris harka isaanii re'oota sana irra in kaa'an. <sup>24</sup>Mootichi qalmi gubamu fi aarsaan sababii cubbuutiif dhi'aatu guutummaa Israa'eliif akka godhamu duraan dursee abboomee waan tureef, luboonni korbeeyyii reettii sana gorra'anii guutummaa saba Israa'eliif araara buusuudhaaf dhiiga korbeeyyii sanaa aarsaa sababii cubbuutiif dhi'aatuuf iddoo aarsaa irratti in dhi'eessan\*.

\*23-24 Lew 16:15-22

<sup>25</sup>Akkuma dur Daawitiif Gaadi ilaaltuun mootichaa, Naataan raajichis akka Waaqayyoo karaa raajota isaatii abboomee turetti hojjechiisaa turan; akkasuma mootichi Lewwoota warra sibiila walitti rukutamee sagalee dhaqeessisuun, kiraaraan, maseenqoodhaan faarfatan, mana qulqullummaa keessatti hojii irra in dhaabe. <sup>26</sup>Akka-sitti Lewwoonni mi'a faarfannaa isa kan Daawit durii qabatanii, warri lubootaa immoo fiingee fudhatanii in dhaabatan\*. <sup>27</sup>Hisqiyaas yommuus qalmi gubamu iddoo aarsaa irratti akka dhi'aatuuf in abboome; qalmi gubamu sun dhi'effamuu yommuu jalqabetti, warri faarfatanis, mi'a faarfannaa isa kan Daawit mootii Israa'eliif fiingee-

dhaan geggeeffamanii Waaqayyoon faarfachuu in jalqaban\*. <sup>28</sup>Hamma qalma gubamu dhi'eessuun raawwatamutti guutummaan waldaa ittuma fufanii in sagadu, warri faarfattoonni in faarfatu, warri fiingee baatanis in afuufu turan. <sup>29</sup>Qalma gubamu kana dhi'eessuun erga raawwatamee booddee, mootichii fi warri isaa wajjin jiran hundinuu qoomma'anii in sagadan. <sup>30</sup>Kana booddee Hisqiyaas mootichii fi gurguddoonni biyyaa faarfannaa Daawitiif fi Asaaf ilaaltichi qopheessaniin Waaqayyoon akka galateeffataniif, Lewwoota in abbooman; Lewwoonni gammachuudhaan faarfatanii in galateeffatan, hamma lafa ga'anittis qoomma'anii in sagadan\*.

\*25-26 Iz 3:10

\*27 1Sen 23:5

\*30 23:18; 1Sen 25:1

<sup>31</sup>Yommuus Hisqiyaas, "Isin amma Waaqayyoo of qulleessitaniitnu, amma aarsaa keessanii fi kennaa galataa keessan gara mana qulqullummaatti fidaatii dhi'eessaa!" jedhee dubbate; waldaan yommuus aarsaa, kennaa galataa akkasumas warri garaan isaanii fedha qabu qalma gubamu in dhi'eessan.

<sup>32</sup>Lakkoobsi horii qalma gubamuuf Waaqayyoo dhi'aate walumatti tuntunoo torbaatama, korbeeyyiin hoolaa dhibba tokko, xobbaallaan hoolaa dhibba lama turan. <sup>33</sup>Horiin yeroo sana aarsaadhaaf addaan baafaman, lakkoobsi isaanii walumatti tuntunoo dhibba ja'aa fi bushaayee kuma sadii turan.

<sup>34</sup>Horii qalma gubamuuf qalaman kana hundumaa irraa gogaa baasuudhaaf luboonni warri achi jiran waan muraasaniif, Lewwoonni obboloonni isaanii hamma hojichi raawwatamutti, luboonni warri kaanis hamma of qulleessanitti isaan in gargaaran; Lewwoonni of qulleessuudhaaf luboota caalaa in dhimmu turan\*. <sup>35</sup>Gaafas qalmi gubamu akkasumas coomni qalma araaraa fi kennaan dhugaatii isa qalma gubamuu wajjin dhi'aatu hundinuu, isa durii caalaa baay'ee ture; akkasitti hojiin mana qulqullummaa akka isaa duriitti hojjetamuutti in ka'e. <sup>36</sup>Yommuus wanti hundinuu akka kanatti ariitiidhaan waan hojjetameef, Hisqiyaasii fi namoonni hundinuu wanta Waaqayyoo saba isaatiif hojete kanatti in gammadan.

\*34 30:3,16-17

### Hisqiyaas Ayyaana Faasiikaa Ayyaanessuudhaaf Qopheessuu Isaa

**30** <sup>1</sup>Hisqiyaas guutummaa namoota Israa'elii fi namoota Yihudaatti dhaamsa, akkasumas gosa Mihaasee fi Efreemitti caaffata ergee, gara Yerusaaalem gara mana qulqullummaa dhufanii Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'eliif ayyaana Faasiikaa akka ayyaaneeffataniif in waame\*. <sup>2</sup>Mootichi, gurguddoonni biyyaa fi walga'jin namoota Yerusaaalem ayyaanni Faasiikaa kuu ji'a isa lammaffaa keessa akka ayyaaneeffatamuuf waliin in mari'atan. <sup>3</sup>Sababii luboonni hojii kanaaf ga'an of hin qulleessiniif akkasumas namoonni Yerusaalemitti waan walitti hin qabaminiif, yeroo isaa duriitti ayyaaneeffachu hin dandeenye\*. <sup>4</sup>Mootichii fi guutummaan walga'ichaa dubbii mari'atan kana waliif galanii in fudhatan. <sup>5</sup>Kanaaf yaada kana irratti murtoo godhanii guutummaa biyya Israa'elitti Bershebaadhaa kaasee hamma Daanitti labsii labsanii, namoonni hundinuu gara Yerusaaalem dhufanii ayyaana Faasiikaa Waaqayyoo goftaa isa kan Israa'eliif akka ayyaaneeffataniif in waaman; kanaan dura garuu ayyaana kana akka caafametti baay'atanii ayyaanessanii hin beekan.

\*1 35:1

\*2-3 Lak 9:9-11

<sup>6</sup>Yommuus warri ergaman caaffata mootichaa fi gurguddoota biyyaa isaa biraa fudhatanii akkuma mootichi abboometti guutummaa biyya Israa'elii fi biyya Yihudaa keessa adeemaniif, "Yaa namoota Israa'el! Gara Waaqayyoo isa kan Abrahaamitti, isa kan Yisihaqitti, isa kan Yaaqoobittis deebi'aa! Innis immoo gara keessan gara warra haftanii harka mootota Asor jalaa baataniitti in deebi'a". <sup>7</sup>Isin akka abboota keessanii fi obboloota keessan warra Waaqayyoo gooftaa isaaniif amanamuu didanii hin ta'inaa! Inni sababii kanaaf akkuma isin amma argitan kana wanta namni ilaalee rifatu isaan godhe. <sup>8</sup>Isinis akkuma abboota keessanii boquu hin jabaatinaa! Waaqayyotti of kennadhaa, gara iddoo isaa isa inni bara baraan qulqulleessee kottaa! Dheekamsi isaa inni boba'an isin irraa akka

deebi'utti Waaqayyoo gooftaa keessaniif hojjedhaa!

\*6 Bau 3:6

<sup>9</sup>"Isin gara Waaqayyootti yoo deebitan, warri obboloota keessanii fi ijoollota keessan booji'an oo'a isaanitti argisiisaniif gara biyya kanaatti akka isaan deebi'an in godhu; Waaqayyoo gooftaan keessan araara-qabeessaa fi oo'a-qabeessa waan ta'eef, isin gara isaatti yoo deebitan inni isin irraa gara hin galu" jedhan\*.

\*9 Bau 34:6

<sup>10</sup>Warri ergaman sun biyya Efreemii fi Minaaseetii jalqabanii hamma biyya Zebuloonitti, mandaraa hamma mandaraatti in adeeman; namoonni go-soota sanaa garuu isaanitti ga'isani isaanitti in kolfan. <sup>11</sup>Haa ta'u iyyuu malee, gosa Asheer, gosa Minaasee fi gosa Zebuloon keessaa jarri tokko gad of deebisanii gara Yerusaaalem in dhufan. <sup>12</sup>Akkasumas biyya Yihudaa keessatti namoonni wanta mootichii fi gurguddoonni biyyaa isaa akka dubbii Waaqayyootti isaan abbooman yaada tokkoon akka raawwataniif Waaqayyoo isaan in gargaare.

### Ayyaanni Faasiikaa Ayyaaneeffamuu Isaa

<sup>13</sup>Ji'a lammaffaatti namoonni soanaan baay'een ayyaana Maxinoo ayyaaneeffachuuf Yerusaalemitti walitti in qabaman\*. <sup>14</sup>Yommuus namoonni sun ka'anii, Yerusaaalem keessaa iddoowan aarsaa bubuqqisanii, iddoowwan ixaana irratti aarsan hundumaas baasanii laga Qedroonitti in daddarbatan. <sup>15</sup>Kana booddee ji'a lammaffaatti, ji'ichattiis guyyaa kudha afuraffaatti hoolaa Faasiikaa in qalan; luboonni fi Lewwoonni yeella'anii waan turaniif, alana isa durii caalaa of qulleessanii qalma gubamu gara mana qulqullummaatti in geessan\*. <sup>16</sup>Akkuma abboomii seera Musee nama Waaqayyoo keessatti kennameetti, isaan mana qulqullummaa keessa iddoo iddoo isaanii in dhaabatan; luboonni immoo dhiiga qalma aarsaa isa Lewwoota harkaa fundhan iddoo aarsaatti in facaasan. <sup>17</sup>Waldaa sana keessaa namoonni baay'een akka seeraatti waan of hin qulleessiniif hoolaa Faasiikaa Waaqayyoo addaan baasuu hin dandeenye;

kanaaf Lewwoonni warra of hin qulleessin bundumaaf hoolaa Faasiikaa qalanii Waaqayyoo duratti isaan in qulleessan. <sup>18</sup>Yommuus namoota biyya Efreemii, biyya Minaaseetii, biyya Yisaakorii fi biyya Zebulonii dhufan keessaa garri caalan, akka caafamec jirutti utuu of hin qulleessin hoolaa Faasiikaa nyaachuu in jalqaban; kana irratti Hisqiyaas isaaniiif kadhatee, "Yaa Waaqayyoo, akka gaarummaa keetti hunduma isaaniiif dhiisi!" <sup>19</sup>Yaa Waaqayyoo, akka seera iddoo qulqullaa'aa kanaatti of hin qulleessine yoo ta'an iyyuu, warra garaa isaanii guutuudhaan si Waaqayyoo gooftaa isa kan abboota isaanii barbaaddatan bundumaaf dhiisi!" jedhe. <sup>20</sup>Kana irratti Waaqayyoo kadhata Hisqiyaas dhaga'ee jarreen sana in maare\*.

\*13 Bau 12:1-3

\*15 Bau 12:4-6; 2Sen 30:3

\*16-20 Bau 12:7-14

<sup>21</sup>Israa'eloonni yeroo sana Yerusaleemitti argaman gammachuu guddaadhaan guyyaa torbaaf ayyaana Maxinoos in ayyaaneffatan; Lewwoonni fi luboonni guyyaa guyyaati mi'a guddina Waaqayyoo ittiin faarfatanii galata in dhi'eessan. <sup>22</sup>Lewwoota warra hojii Waaqayyoo hubannaa gaariidhaan hojjetan bundumaatti Hisqiyaas dubbii garaa rukutu in dubbate; jarri guyyaa torba guutuu Waaqayyoon gooftaa isa kan abboota isaanii galateeffachaa, qalma araaraa dhi'eessaa, ga'aa isaanii in nyaatu turan\*. <sup>23</sup>Kana booddee guutummaan waldaa ammas guyyaa torba itti dabalani ayyaaneffachuuf murtoo in godhan, akkasitti guyyaa torba itti dabalani gammachuudhaan in ayyaaneffatan. <sup>24</sup>Hisqiyaas mootichi tuntunoo kuma tokkoo fi bushaayee kuma torba waldichaaf in kenne, gurguddoonni biyyaa immoo tuntunoo kuma tokkoo fi bushaayee kuma kudhan waldichaaf in kennan; luboonni baay'een immoo bojjichaaf of in qulleessan. <sup>25</sup>Gaafas guutummaan waldaa Yihudaa, luboonni fi Lewwoonni, mootummaa Israa'el keessaa kan dhufan, ormi mootummaa Israa'el keessaa dhufan, ormi mootummaa Yihudaa keessa jiraatan bundinuus in gammadan. <sup>26</sup>Bara Solomoon ilma Daawit isa guutummaa Israa'el irratti

mootii ture sanaa kaasee hamma amaatti, wanti akkasii Yerusaleem keessatti ta'ee bin beeku; amma garuu Yerusaleem keessatti gammachuu guddaatu ta'e\*. <sup>27</sup>Yommuus luboonni warri sanyii Lewwii ka'anii jara in eebbisan; Waaqayyoo iddoo jireenya isaa isa qulqullaa'aa waaqa irraa dhaga'ee kadhata isaanii in fudhateef.

\*21-22 Bau 12:15-20

\*26 1Mot 8:66

### Hisqiyaas Hojii Hafuuraa Deebisee Toora Qabsusuu Isaa

**31** <sup>1</sup>Kun hundinuus erga raawwataamee booddee Israa'eloonni iddoo ayyaanichaatti argaman bundinuus gara mandaroota Yihudaa dhaqanii, utuboota dhagaa warra qulqullaa'ootti ilaalamani in caccabsan, utuboota qiqqirixamanii fakkeenya Asheeraa waaqayyittii tolfamtuutiif dhadhaabaman in murmuran; iddoowwan sagadaa isaanii warra ol ka'oodhaa fi iddoowwan aarsaa bundumaa diiganii, biyya Yihudaa, biyya Beniyaamin, biyya Efreemii fi biyya Minaasee keessaa in balleessan; Israa'eloonni kana hundumaa balleessanii erga raawwatani booddee, adduma addaan gara mandara isaanii fi araddaa isaaniiitti in deebi'an\*. <sup>2</sup>Yommuus Hisqiyaas lubootaa fi Lewwoota akka kutata kutata isaaniiitti akkuma hojii isaaniiitti bojjii irra isaan in dhaabe; isaan qalma gubamuu fi qalma araaraa in dhi'eessu, Waaqayyoof in hojjetu; faarfannaadhaan karra kellaa iddoo buutii isaati duratti isa in galateeffatu, in jajatus. <sup>3</sup>Mootichi akka seera Waaqayyoo keessatti caafameetti qalma gubamu isa ganamaa fi galgala dhi'aatuuf, isa guyyaa Sanbataatti, guyyaa ayyaana baatiitti, guyyaa ayyaana beekamoottis dhi'aatuuf kan ta'u qabeenya isaa keessaa ga'aa isaa in kenne\*. <sup>4</sup>Akkasumas luboonni fi Lewwoonni wanta seerri Waaqayyoo isaan irraa barbaadutti akka jabaatanii, namoonni Yerusaleem keessa jiraatan ga'aa isaaniiif murame akka isaaniiif kennaniif in abboome\*. <sup>5</sup>Israa'eloonni abboommii kana akkuma dhaga'aniin ija midhaan isaanii isa duraa, daadhii waynii haaraa, dhadhaa ejersaa fi damma akkasumas wanta lafichi baasu hundumaa keessaa baay'inaan in kennan; wanta qaban hundumaa

keessaas kudhan keessaa tokko in fidan. <sup>6</sup>Namoonni mootummaa Israa'elii fi mootummaa Yihudaa, warri mandaroota Yibudaa keessa jiraatanis saawwanii fi bushaayee isaanii keessaa akkasumas wanta qulqullaa'aa Waaqayyoo gooftaa isaaniiif addaan ba'e keessaa kudhan keessaa tokko fidanii walitti in qaban\*. <sup>7</sup>Isaan waggicha keessaa ji'a sadaffaatti jalqabanii ji'a torbaffaatti walitti qabanii in raawwatan. <sup>8</sup>Hisqiyaasii fi gurguddoonni biyyaa dhufanii wanta walitti qabame kana yommuu argan, Waaqayyoon in galateeffatan, saba isaa Israa'eliniis in eebbisan.

\*1 Kes 7:5; 2Mot 18:4

\*3 Lak 28-29

\*4 Lak 18:11-24

\*6 Lew 27:32; 2Sen 30:24

<sup>9</sup>Kana booddee Hisqiyaas waa'ee isa tuulame kanaa lubootaa fi Lewwoota in gaafate. <sup>10</sup>Yommuus Azaariyaan inni sanyii Zaadoq keessaa angafa lubootaa ture deebisee, "Sabni kennaa sochoofamu gara mana qulqullummaatti fiduu erga jalqabee nuyi nyaannee quufnee baay'een nu irraa hafeera; Waaqayyoo saba isaa waan eebbiseef, wanti baay'een kun irraa bafuu danda'e" jedhe.

<sup>11</sup>Gaafas Hisqiyaas kutaawwan manaa mi'i keessa kaa'aman, mana qulqullummaa keessatti akka ijaaraman in abboome; isaanis akkuma inni abboome in godhan. <sup>12</sup>Ergasii isaan kennaa sochoofamu sana bundumaa, kudhan keessaa tokko, wanta Waaqayyoof addaan baafames amanamummaadhaan fidanii achi keessa in tuulan; Konaariyaan namni sanyii Lewwii mana mi'aa kanatti gaafatamaa, obboleessi isaa Shime'iin immoo itti aanaa isaa ture. <sup>13</sup>Konaariyaan fi obboleessa isaa Shime'i gadiitti immoo, Yebii'el, Azaziyaan, Naahaat, Asaa'el, Yeriimoot, Yozaabaad, Elia'el, Ismaakiyaan, Mahaatii fi Benaayaan hojicha akka hojjetaniif Hisqiyaas mootichii fi Azaariyaan itti gaafatamaan hojii mana qulqullummaa hojicha irra isaan in dhaaban.

<sup>14</sup>Qoree ilmi Imnaa Lewwichaa eegduun karra isa gara ba'a-biiftuu kennaa namni jaalala isaatiin Waaqayyoof dhi'eessu fuudhee, kennaa sochoofamuu fi kennaa qulqullaa'aa Waaqayyoof addaan baafame in hira

ture. <sup>15</sup>Eden, Minyaamiin, Yeshu'aan, Shema'iyaan, Amaariyaanii fi Shekaniyaan isa gargaaranii, mandara lubootaa keessatti luboota obboloota isaanii warra jaarsolii fi warra dargaggootaafis amanamummaadhaan ga'aa isaanii in biruuf turan. <sup>16</sup>Kana malees dhiirota warra akka bidda dhaloota isaanii caafaman, warra waggaan isaanii sadii guutee fi isaa ol jiraniif, warra akka kutata isaanii gara mana qulqullummaa dhaqanii guyyaa guyyaatti akka tarree hojii isaanii hojjetan hundumaafis ga'aa isaanii in hiraniif. <sup>17</sup>Luboota warra akka dhaloota abboota isaanii caafamanii fi Lewwoota warra waggaan isaanii digdama guutee fi digdamaa olii hundumaaf akka itti gaafatama bojjii isaanii fi akka kutata hojii isaanii in biraniif. <sup>18</sup>Isaan amanamummaadhaan hojicbaaf addaan of baasanii waan of qulleessaniif, akka akka hidda dhaloota isaanii mucoolii isaanii, dubartoota isaanii, ilmaan isaanii fi intaloota isaanii hundumaa wajjin in caafaman. <sup>19</sup>Luboota warra sanyii Aaron keessaa dhiirota warra maasii isaanoo mandaroota isaanii yookiis naannoo mandaroota kan biraa jiru keessaa hojjetan, warra maqaan isaanii sanyii Lewwoota keessatti caafame hundumaafis ga'aa isaanii kan kennan namoota in fo'aniif.

<sup>20</sup>Akkasitti Hisqiyaas mootichi guutummaa biyya Yihudaa keessatti fuula Waaqayyoo gooftaa isaa duratti amanamummaadhaan hojii qajeelaa fi hojii gaarii in hojjetu. <sup>21</sup>Mootichi Waaqayyoon barbaadatee seera isaa fi abboommii isaa eeguudhaan hojii mana qulqullummaa keessaa hojjetu hundumaa garaa isaa guutuudhaan in raawwate; kanaafis bojjin isaa in qajeelleef.

### Warri Asor Biyya Yibudaatti Duuluu Isaanii

(2Mot 18:13-16; Isa 36:1)

**32** <sup>1</sup>Hisqiyaas wanta kana hundumaa amanamummaadhaan hojjetee erga raawwatee, Senaaheriib mootiin Asor biyya Yihudaatti duulee mandaroota biyyichaa warra kellaa dhagaa qaban fudbachuu barbaadee itti in marse. <sup>2</sup>Senaaheriib dhufuun isaa Yerusaleemin rukutuuf akka ta'e Hisqiyaas yommuu hubate, <sup>3</sup>burqituwwan

bishaanii warri mandarattii duuba jiran hundinuu akka duucbamaniif, gurguddoota isaa fi loltoota isaa wajjin in mari'ate; isaanis yaada kana in fudhatan. <sup>4</sup>Kana irratti namoonni baay'een walitti qabamanii, "Mootiin Asor yommuu dhufu maaliif bishaan danuu argata?" jedhanii, burqituwwan bishaanii fi jal'isii lafa jala adeemee mandaroota bira ga'u hundumaa in cufan\*. <sup>5</sup>Kana booddee Hisqiyaas itti jabaatee kellaar mandarattii isaa caccabe deebisee, riqaa irratti ijaarsisee, karaa alaas akkasuma kellaar kan biraa itti dabalee ijaarsisee, mandara Daawit keessatti miiloo in jajjabeesse; itti dabalees eeboo fi gaachana baay'ec in hojjechiise. <sup>6</sup>Angafoonni loltuu saba akka bulchan in godhe; hunduma isaanis waltajjii karra mandarattiitti walitti qabee sagalee jajjabinaa isaanitti dubbatee. <sup>7</sup>"Humni guddaan kan isaa caalu nu bira waan jiruuf, cimaa, ija jabaa-dhaa malee, mootii Asorii fi loltoota isaa warra baay'ee kana sodaattanii hin na'inaa\*! <sup>8</sup>Inni irree fooniitiin lola, Waaqayyo gooftaan keenya garuu nu bira gorce nuuf in lola" jedhe; kana irratti jarri dubbii Hisqiyaas mootiin Yihudaa dubbateen humna in argatan\*.

\*4 32:30

\*7 Kes 32:39; 2Mot 6:16

\*8 20:15-17; Er 17:5-7

### Senaaheriib Yersaalemin Doorsisuu Isaa

(2Mot 18:13-37; 19:14-19,35-37; Isa 36:1-22; 37:8-38)

9 Kana booddee Senaaheriib mootiin Asor loltoota isaa wajjin mandara Laakiishitti marsee utuu jiruu, dhaamsa kanatti fufee jiru, Hisqiyaas mootii Yihudaa fi namoota Yihudaa warra Yersaaleem keessa jiraatan hundumaattis akka himaniif hojjetoota isaa in erge.

<sup>10</sup>Jarris dhaqanii, "Senaaheriib mootiin Asor, 'Isin eenyuun amanatani mandara Yersaaleem ishee marfante kana keessa teessu?"

<sup>11</sup>Isa Hisqiyaas:- Waaqayyo gooftaan keenya harka mootii Asor jalaa nu baasa' jedhuun hin gowwoominaa! Inni isin gowwoomsee beelaa fi dheebuudhaan isin fixuuf;

<sup>12</sup>Hisqiyaas mitti inni iddoowwan sagadaa ol ka'oo fi iddoowwan aarsaa kan Waaqayyo isaatii hundumaa balleessee isin warra Yibudaa fi Yersaaleem keessa jiraattaniin, 'Isin iddoo aarsaa tokkicha duratti sagadaa, isa irrattis ixaana aarsaa!' isiniin jedhe?

<sup>13</sup>Wanta anii fi abboonni koo saba biyya biraa hundumaa goone hin beektanii ree? Waaqayyoliin saba lafa irraa sanaa biyya isaanii harka koo jalaa baasuu danda'aniiiru ree?

<sup>14</sup>Waaqayyoli saba warra abbaan koo balleessee hundumaa keessaa isa kamtu saba isaa barka koo jalaa baasuu danda'e ree? Egaa Waaqayyo keessan attamitti harka koo jalaa isin baasuu danda'a ree?

<sup>15</sup>Waaqayyoli biyya kan biraa yookiis mootummaa kan biraa keessaa saba isaa harka abboota kootii jalaa yookiis harka koo jalaa baasuu kan danda'e hin turre waan ta'eef, Waaqayyo keessanis immoo akkasuma harka koo jalaa isin baasuu hin danda'u; kanaaf Hisqiyaas akkasitti isin gowwoomsee karaa irraa isin hin kaacbisin! Isa inni jedhus hin amani-naa! jedhe" jedhan.

<sup>16</sup>Itti dabalaniis hojjetoonni Senaaheriib Waaqayyo gooftichaa fi Hisqiyaas hojjetaa isaa irratti dubbii baay'ec in dubbatan. <sup>17</sup>Mootichis immoo caaf-fataan, "Akkuma waaqayyoliin saba biyya kan biraa sun saba isaanii harka koo jalaa baasuu dadhaban akkasuma Waaqayyo inni kan Hisqiyaasis saba isaa harka koo jalaa baasuu bin danda'u" jectuu isaatiin Waaqayyo gooftaa Israa'el irratti ka'uu isaa ti, isa arrabsuu isaa tis. <sup>18</sup>Yommuu warri Asor namoota Yersaaleem warra dallaa mandarattii irra dhaabatan sodaachisanii naasisanii mandarattii fudhachuudhaaf sagalee isaanii guddisaniin afaan Ibraayisiitiin isaan in doorsisan\*. <sup>19</sup>Waaqayyoli saba lafa irraa warra harki namaa bojjete irratti akkuma dubbatan, akkasuma Waaqayyo isa Yersaaleem keessa jiru irrattis in dubbatan.

\*18 2Mot 18:26-28

20 Yommuu Hisqiyaas mootichii fi Isaayaas raajichi ilmi Amoz waa'ee kanaaf kadhataan gara waaqaatti in iyyan\*. <sup>21</sup>Yommuu Waaqayyo ergamaa

isaa itti ergee iddoo buufata mootii Asor keessaa loltoota, geggeessitootaa fi gurguddoota in ficcisiise; kana irratti Senaaheriib mootichi yeella'ee gara biyya isaatti in deebi'e; gaaf tokko utuu inni sagadaaf gara mana waaqayyoli isaatti ol lixee jiruu, ilmaan isaa keessaa kaan dhufanii billaadhaan rukutanii isa in ajjeesan.

\*20 2Mot 19:1-4

22 Waaqayyo akkasitti Hisqiyaasii fi namoota Yersaaleem keessa jiraatan harka Senaaheriib mootii Asor jalaa, harka diinota isaanii warra kaanii hundumaa jalaa in baase, karaa hundumaas isaan in geggeesse. <sup>23</sup>Namoonni baay'een Yersaaleemitti Waaqayyoof aarsaa in dhi'eessan, Hisqiyaas mootii Yihudaafis kennaa gati-jabeessa in kennan; yeroo sanaa jalqabee inni saba hundumaa duratti ulfina in argate.

### Dhuma Mootummaa Hisqiyaas

(2Mot 20:1-3,12-19; Isa 38:1-3; 39:1-8)

24 Baras Hisqiyaas dhukkubsatee du'uu ga'ee, Waaqayyoon in kadhate; Waaqayyos isatti dubbatee, milikkita akka fayyu ittiin beeku in kenneef. <sup>25</sup>Hisqiyaas garuu wanta gaarii isaaf godhame kanaaf qooda Waaqayyoon galateeffachuu ol of qabuu jalqabe; kanaaf Waaqayyo isatti, biyya Yihudaatti akkasumas Yersaaleemitti in dbeekkame. <sup>26</sup>Kana irratti Hisqiyaasii fi namoonni Yersaaleem yaada garaa isaanii in geddaratan; kanaaf hamma bara jireenya Hisqiyaasitti dheekkamsi Waaqayyoo deebi'ee isaanitti hin dhuufin hafe.

27 Hisqiyaas badhaadhummaa dannu fi ulfina guddaa qaba ture; inni iddoo meetii fi warqee, dhagaa gati-jabeessa, urgooftuu, gaachanaa fi mi'a gati-jabeeyyii keessa naqatu in tolfate. <sup>28</sup>Gombisaa midhaan itti galchan, iddoo qodaan daadhii haaraa fi dhadhaa ejersaa taa'u, manneen horiin garaa garaa fi bushaayeen itti galan in ijaarate. <sup>29</sup>Waaqayyo badhaadhummaa so-naa baay'ee waan isaaf kenneef, saawwanii fi bushaayee baay'ee qaba ture, mandaroota baay'ees in ijaare. <sup>30</sup>Burqaa Gihiin karaa olii cufee, mandara Daawit irraa gara lixa-biiftuutiin kan gad jal'ise Hisqiyaas kana ture; wanti inni hojjete hundinuu in qajee-

leef. <sup>31</sup>Warri biyya Baabilon bulchan dinqii biyyicha keessatti ta'e buba-chuuf namoota yommuu ergan, Waaqayyo immoo wanta yaada Hisqiyaas keessa jiru hundumaa qoree ilaaluuf jedhee isa irraa in fagaate.

32 Hojii gaarii Hisqiyaas bara mootummaa isaa keessa hojjete keessaa warri hafan, mul'ata Isaayaas raajichaa ilma Amoz, macaafa mootota Yibudaa fi mootota Israa'el keessatti caafamaniiru. <sup>33</sup>Hisqiyaas du'ee, bantii gaara sanyiin Daawit irratti awwaalamutti in awwaalame; yommuu inni du'e, namoonni Yihudaa fi Yersaaleem keessa jiraatan hundinuu awwaala ulfinaa in godhaniif; Minaaseen ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

### Minaaseen Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa (2Mot 21:1-18)

33 <sup>1</sup>Minaaseen dhalatee waggaa kudha lamatti mootii ta'ee, Yersaaleem keessa taa'ee waggaa shantamii shan mo'e. <sup>2</sup>Inni amala saba lafa irraa warra Waaqayyo Israa'eloota duraa oofee baasee duukaa bu'ee, wanta ciiggaasisaa gochuu isaatiin fuula Waaqayyoo duratti hamaa in hojjete\*. <sup>3</sup>Iddoowwan ol ka'oo irratti lafa waaqayyoli tolfamoodhaaf itti sagadan isa Hisqiyaas abbaan isaa diigee ture deebisee in ijaare; Ba'aliifis iddoowwan aarsaa ijaaree, waaqayyittii tolfamtuu "Ashceeraa" jedhamtuufis immoo bifa fakkeenya tolchee, macca bantiwwan waaqaa keessa jiraniif in sagade, isaaniifis in hojjete\*. <sup>4</sup>Kana malees Yersaaleemitti mana qulqullummaa lafa Waaqayyo, "Maqaan koo bara baraan keessa in jiraata" jedhe keessatti iddoowwan aarsaa kan biraa in ijaare\*. <sup>5</sup>Itti dabalees oobdii mana qulqullummaa sanaa lamaanuu keessatti macca bantiwwan waaqaa keessa jiran hundumaaf iddoowwan aarsaa in ijaare. <sup>6</sup>Inni dachaa ilma Hiinom keessatti ilmaan isaa ibiddaan gubee aarsaa in dhi'eesse; qaallota, warra hooda dubbatan, eker-dubbiftuu, namoota duumessa ilaalanii ayyaana hedan, warra qoricha namatti godhan in gaafatate; akkasitti wanta hamaa baay'ee

leef. <sup>31</sup> Warri biyya Baabilon bulchan  
dinqii biyyicha keessatti ta'e huba-  
qayyu namoota yomnuu ergan, Waas-  
keessa jiru hundummaa doree ilaaluuf  
jedhee isa irraa in fagaate.

<sup>32</sup> Hojii gaarii Hisiqyaas bara moo-  
tummaa isaa keessa hojje'e keessaa  
warri bafan, mul'ata Isaayyaas raajichaa  
ilma Amoz, maccataa mootota Yihudaa  
fi mootota Israa'el keessatti caafama-  
niiru. <sup>33</sup> Hisiqyaas du'ee, bantii gaara  
sanyiiin Daawit irratti aawwalamutti in  
aawwalaalee; yomnuu inni du'e, na-  
moonni Yihudaa fi Yerusaleem keessa  
jiraatan hundinuu awwala ulfinaa in  
godhanitti; Miinaaseen ilmi isaa immoo  
moonni ta'ee iddoo isaa in du'e.

isa itti ergee iddoo buufata mootii  
Asor keessaa jolhota, geggeessattoota  
fi gurguddoota in ficcisise; kana irratti  
Senaaheratti mootichi yeejillee gara  
biyya isaatti in deebi'e; gaaf tokko  
uttiin inni sagadaaf gara mana waagay-  
yolli isaatti of lixee jirtu, ilmaan isaa  
keessaa kaan dhufanii billaaddhaan ru-  
kutaanii isa in ajjeesan.

1. Dhuma Mootummaa Hisqiyas (2Mot 20:1-3, 12-19; Isa 38:1-3; 39:1-8)

du nu ga'ee, Waagayoon in kadhate; 24 Baras Hisqias dnuknabisee Waagayoon isatti dubbabe; akka fayyu ittiin beeku in kennese. 25 Hisqias gannu wanta isaati galateeffachuun of gabuu jaidabee kanaf Waagayoo isatti, biyya Yihon kanaf Waagayoo isatti.

dheekkame. <sup>26</sup> Kana irratti Hisiqyaasii fi namoonni Yersaalein yaada garaa isaanii in geddartan; kanaaf hamma bara jireenya Hisiqyaasitti dheekkamsi Waaqayyoo deebi'ee isaanitti hin dhu-

27 Hispiyaas badhaadhunnaa da-  
nuu ti ulfina guddaa qaba ture, imi  
iddoo meetti ti warqee, dhagaa gati-  
beessa, urgoottuu, gaachannaa ti mi-  
gati-jabeeyyii keessa naqatu in tolfaate.

29 Waagayyo badhaadhuummaa so-  
 garaa fi bushaayeen iri galan in jaar-  
 ejsiraa ta'u, manneen horiin garaa  
 doo qopodaa baadhiin garaa fi dhadaa-  
 baadhiin manneen in garbaan, in-  
 naan baay'ee waan isaat kennetti.

20 Bungaa Githon karaa olli cufce, man-  
 dare Daawit itraa gara jixa-biffuuttiin  
 kan gad jafise Hisqiyaas kana ture;  
 wanti inni hojjete hundinuus in qajse-

dhī'eessē; gaallota, warra booda  
dubbataṇ, eker-dubbifin, namoota  
duummessa ḥaalaṇi ayyaana hedan,  
warra gortcha namatti godhan in ga-e-  
fatare; akkasitti wanta hamaa baaye

12 Hisigyaas mititi inni iddoowwan  
sagada of ka'oo fi iddoowwan aar-  
sa kan Waqayyoo isattii hunduma  
baalleessesse isin warra Yihudaa fi Ye-  
rusaalalem keessaa jirattaniin, 'Isin  
iddoo aarsaa tokkicha duratti saga-  
daa, isa irrattis ixaama aarsaa!' isitiin  
jedhee?

biyya biraa bundumaa goone hin  
beektanii ree? Waagayyoliin saba la-  
fa irraa sanaa biyya isaanii harka koo-  
jalaa baasuu danda'aniiru ree?

15 Waagayvooli biyya kan birra  
baasuu danda'a ree?  
Kcassan attamitti harka koo jalaa isin  
baasuu danda'e ree? Ega Waagayyo  
kamtu saba isaa harka koo jalaa  
ad baareesse baannuuu Kcassaa isaa

Waadagayyo keessaanis immoo akkasu-  
ma harka koo jalaa isin baasuun hin  
kan danda'e hin turte waan ta'eef,  
jalaa yookiis harka koo jalaa baasuun  
saa saba isaa harka abboota kootiitiin  
yookiis mootummaa kan bira kee-

danda'u; kanaaf Hisqiyas akkaasitti isin gowwoomsc karaa irraa isin hin kaachjisi! Isa inni jedhus hin amant-naa! jedhe" jedhaan.

...oos jalaas baasun dadhaban akkasunnaba  
...iyya kan bitaa sun saba isaanii harka  
...atan, "Akkuma waagayyoliiin saba  
...n dubbatan. "Moottiis immoo caaf-  
...aas bojjetaa isaa irratti dubbii baay'ee

amoota Yernusaalem warra dallaa man-  
arrabsuu isaa tis. <sup>18</sup> Yomnus warri Ason-  
aa Israa'el irratti ka'uu isaa ti, isaa  
"Jechuu isaatiin Waagayyo goof-  
baasuu bin dan-  
haka koo jalaa

aagaasissani mandarati fudhachnuddhaat  
 agagace isanni guddissani afaan Iraa-  
 kixitiin isaan in doorissan\*, 19 Waa-  
 rayyoli saba lafa irraa warra hark-  
 namaas bojjete irratti akkuma dubbatan

18 Mei 18:26-28

Улан, \* и Уолтис Ваарууо егатаа

bishāni warti mandaratiti duba jiran  
hundiṇu akka ducheṇṇanti, gurud-  
doota isaa ti loitoota isaa wajjin in-  
dharati, \*Kana yadaa kana in fu-  
dharati, \*Kana irratti namoonni  
baay'een walitti qabamaniti, "Mootin  
Asor yommuu dhufu maaliti bishaan  
dannu argata?" jedhani, burjiṇuwan  
bishaani ti jal'isi lafa jala addeemce  
mandaroota bira ga'u hundumaa in  
cufan, \*Kana boodde (Hsiqyaas itti  
jebabee kelaa mandaraatti isa caccabe  
deebise, rigaa irratti ijaarsise, karaa  
alaa akkuma kelaa kan bira itti  
dabalee ijaarsise, mandara Daawit  
keessatti miiloo ti jafjabeesse; itti da-  
ba'esse eeboo ti gaachana baay'ee in  
ba'esse jafjabama isaanitti dub-  
ba'ee, \*Humni giiddaan kan isa caalu  
n bira waan jiruuf, cima, ija jaba-  
dhaa malee, mooti Asoriti ti loitoota  
isaa warta baay'ee kana sodaattani hin  
in'inaa! \*Inni irree foomfitti lale,  
Waaqayyoo gooftaan keenya garuu nu  
birra goyee nuuf in lale" jedhee; kana  
irratti jartti dubbii Hsiqyaas mootiin  
Yihudaa dubbateen humna in argatan\*

**Senaaberib Versaalemin**

(2Moi 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Isa 36:1-22; 37:8-38)

9 Kaara booddee Semaaherib mootiin Asor lottoora isaa wajjin mandaraa Laakisihiit marsee ubuu jiruu, dham-sa kanatti fufee jiru. Hisqiyas mootii Yihudaa fi namoota Yihudaa warra Yerusaleem keessa jiratan hundu-maatti akka himanitti hojjetoota isaa in erga.

10 Jarris dhaqanii, "Semaaherib mootiin Asor, 'Isin eenyuun amanat-tanii mandara Yerusaleem ishee mar-famte kana keessa teessu'?"

11 Isa Hisqiyas:- Waagayyo goof-taan keeyya harka mootii Asor jalaa nu baase, jedhannu hin gowwoomi-naa! Inni isin gowwoomsee beela fi dheebuudhaan isin fiixuufti,

hojjechuu isaatiin dheekkamsa Waaqayyoo of irratti in fide\*.

\*2 Kes 18:9; Er 15:4

\*3 2Mot 18:4

\*4 Kes 12:5,11; 1Mot 9:3

\*6 28:3; Lew 20:6

7 Inni bifa waaqayyolii tolfamoo hojjechiisee ture sana fuudhee, mana qullummaa keessa in kaa'e; manni qullummaa kun isa Waaqayyoo Daawitiin, ilma isaa Solomooniin, "Yerusaalem keessaa manni kun isa maqaan koo bara baraan keessatti akka waamamuuf dhaala gosoota Israa'el hundumaa keessaa ani fo'adhee dha; \*abboommii, seerrataa fi wanta ana duratti qajeelaa ta'e isa karaa Musee isaaniiif kenname hundumaa akkan isaan abbootetti Israa'eloonni ba'eessa godhanii yoo eegan, ani immoo deebi'ee biyya ani abboota keessaniif kenne keessaa akka isaan ba'an hin godhu" jedhee. 9 Minaaseen mootichi garuu namoota Yihudaa fi namoota Yerusaalem karaa irraa waan kaachiseef, isaan saba lafa irraa warra Waaqayyoo fuula guutummaa Israa'elootaa duraa balleesse caalaa waan hamaa in hojjetan.

10 Waaqayyoo yommuu Minaasee fi saba isaatti dubbatee ture, isaan garuu dhaga'uu hin barbaanne. 11 Kanaaf Waaqayyoo ajajjuuwwan loltoota mootii Asor isaanitti fide; yommuu isaan Minaasee qabatanii funyaan isaa xiixaa uranii, harka isaa funyoo sibiila boorrajjiitiin hidhanii, gara biyya Baabilonitti isa in geessan\*. 12 Inni yeroo dhiphatetti gara Waaqayyoo gooftaa isaatiitti in deebi'e; Waaqayyoo isa kan abboota isaatii durattis guddaa gad of in deebise. 13 Inni Waaqayyoon yommuu kadhate Waaqayyoo immoo kadhata isaa dhaga'eeffii gara Yerusaalemitti deebi'ee teessoo mootummaa isaa irra akka inni taa'u in godhe; kana irratti Minaaseen gooftummaa Waaqayyoo in beeke\*.

\*11 His 19:4,9

\*13 1Mot 18:39

14 Kana booddee inni dallaa mandara Daawit isa gara alaa dachaa burqaa Gihon isa gara lixa-biiftuu keessaa kaasee hamma balbala karra qurxummiitti, gaara Ofeelitti naannessisee dallaa dhagaa dheeraa ijaarsisee, mandaroota biyya Yihudaa warra masaraa

qaban hundumaa keessa ajajjuuwwan waraanaa in kaa'e\*. 15 Inni waaqayyolii tolfamoo warra ormaa balleessee, bifa fakkeenya isaan dhaabaniifis mana qullummaa keessaa in baase; iddoowwan aarsaa waaqayyolii tolfamoodhaaf Yerusaalemitti tulluu mana qullummaa irratti ijaaraman hundumaas digee haasee mandarattii duubatti in gaggate. 16 Kana booddee iddoo aarsaa isa kan Waaqayyoo deebisee ijaaree, isa irratti qalma araaraa fi aarsaa galataa in dhi'eessse; namoonni Yihudaas Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'el akka waaqessan in abboome. 17 Jarri garuu iddoowwan sagadaa ol ka'oo irratti aarsaa dhi'eessuu yoo itti fufan iyyuu, Waaqayyoo gooftaa isaanii duwwaadhaf dhi'eessaa turan.

\*14 27:3

18 Wanta Minaaseen hojjete keessaa warri hafan, Waaqayyoon kadhachuun isaa, dubbiin ilaalttonni maqaa Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'eliin isatti dubbatanis macaafa seenaa mootota Israa'el keessatti caafameera. 19 Utuu gad of hin deebisin dura cubuun inni hojjete, amanamummaa dhabuun isaa hundinuu, akki inni itti iddoowwan sagadaa ol ka'oo irra utuboota Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu fi bifa fakkeenya waaqayyolii tolfamoo dhadhaabuun isaa, erga gad of deebisee immoo kadhachuun isaa, Waaqayyoo kadhata isaa dhaga'uufiin isaa hundinuu macaafa ilaaltotaa keessatti caafameera. 20 Minaaseen du'ee naannoo mana mootummaa isaatiitti in awwaalame; Amoon ilmi isaa immoo mootii ta'ee iddoo isaa in bu'e.

#### Amoon Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 21:19-26)

21 Amoon mootii yommuu ta'e nama waggaa digdamii lamaa ture; inni Yerusaalem keessa taa'ee waggaa lama mo'e. 22 Innis akkuma Minaaseen abbaan isaa godhe fuula Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete; inni waaqayyolii warra abbaan isaa Minaaseen tolchisiise hundumaaf aarsaa in dhi'eessse, isaaniiifis in sagade. 23 Amoon yakka ittuma baay'ise malee, akka abbaa isaa Minaasee Waaqayyoo duratti gad of hin deebifne. 24 Kana booddee hojjetoonni isaa warri

gurguddoonni isa irratti ka'anii mana mootummaa isaa keessatti isa in ajjeesan. 25 Warri biyyichaa garuu warra Amoon mooticha irratti ka'an hundumaa ajjeesanii, Yosiyas ilma isaa immoo qooda isaa in moosifatan.

#### Yosiyas Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 22:1-2; 23:4-20)

34 1 Yosiyas dhalatee waggaa saddeettitti mootii ta'ee, Yerusaalem keessa taa'ee waggaa soddonii tokko mo'e; 2 Yosiyas mootichi Waaqayyoo duratti wanta qajeelaa ta'e in hojjete; hojii abaabiliin isaa Daawit hojjete irraas gara mirgaatti yookiis gara bitaatti hin jal'anne\*. 22 29:2

3 Inni mo'ee waggaa saddeettaffaa isaatti, amma iyyuu ijoollee ta'ee utuma jiruu Waaqayyoon isa kan Daawit abaabiliin isaa in barbaaddate; mo'ee waggaa kudha lammaffaa isaatti Yerusaalemiin fi Yihudaa keessaa iddoowwan sagadaa ol ka'oo, utuboota dhagaa Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu dhadhaabaman, bifa fakkeenya waaqayyolii tolfamoo qiqqirixamanii fi baqfamanii hojjetamanii balleessuu jalqabe. 4 Iddoowwan Ba'aaliif itti aarsaa dhi'eessan diigsisee, iddoowwan aarsaa isaanaa warra isaan gararraa jiran in hunkuteesse; jarris utuboota dhagaa Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu dhadhaabaman, bifa fakkeenya waaqayyolii tolfamoo hojjetamanii sana caccabsanii hurreessanii awwaala warra isaaniiif aarsaa dhi'eessaa turanii irratti in firfirsan\*. 5 Akkasumas inni lafee luboota warra waaqayyolii tolfamoo hojjechaa turanii iddoo aarsaa isaanii irratti in gube; kana hundumaa gochuu isaatiin Yihudaa fi Yerusaalemin in qulleesse\*. 6 Kana malees, mandaroota biyya Minaasee fi biyya Efreem, mandaroota biyya Shimi'oonii kaasee hamma mandaroota biyya Niftaalemitti akkasuma in godhe\*. 7 Iddoo aarsaa fi utuboota dhagaa Asheeraa waaqayyittii tolfamtuu dhadhaabaman buqqisiisee, bifa fakkeenya waaqayyoliis in hurreessise; iddoo aarsaa isaanas biyya Israa'el hundumaa keessaa hunkuteesse erga fixee gara Yerusaalemitti in deebi'e.

\*3-4 Lew 26:30

\*5 1Mot 13:2

\*6 31:1

#### Macaafni Seeraa Argamuu Isaa

(2Mot 22:3-20)

8 Yosiyas mootii ta'ee waggaa kudha saddeettaffaa isaatti biyyichaa fi mana qullummaa erga qulleessee booddee, mana qullummaa isa kan Waaqayyoo gooftaa isaatii akka haarsaniif Shaafaan ilma Azaaliyaa, Ma'aseyaa bulchaa mandarichaa fi Yo'aak ilma Yo'aabaaz isa caaftichaa wajjin in erge. 9 Jarri kun yommuu horii mana qullummaatiif kenname isa Lewwoonni warri karra eegan namoota Minaasee, namoota Efreem, gosoota Israa'el gara bitaatti warra hafan, guutummaa namoota Yihudaa fi namoota Beniyamin akkasumas warra Yerusaalem keessa jiraatan irraa walitti qaban, Hilqiyaa angafa lubichaatti in geessan. 10 Horichis namoota irra adeemanii hojii mana qullummaa ilaalanitti in kenname; isaan immoo namoota manicha akka isaa duriitti deebisanii haarsanii ijaaranii in baasan. 11 Akkasumas ijaarsa adda addaa warra mootonni Yihudaa akka isaan jigan godhan deebisanii haarsuuf akka ta'utti dhagaa soofamaa, muka isa ittiin wal irra qaxxaamursanii jaheessanii fi utuboota akka ittiin bitaniif warra muka soofanii fi ijaartotatti horicha in kennan. 12 Warri ijaaran sunis hojicha amaanummaadhaan in hojjetan; hojicha adeemsisuudhaaf immoo sanyii Lewwii ilmaan Meraarii keessaa, Yaahaatii fi Ohaadiyaa, ilmaan Qehaatotaa keessaa Zakaariyaasii fi Meshulaamiif aboon in kenname; Lewwoota keessaa warri mi'a faarfannaatiin faarfachuu beekan immoo, 13 warra ba'aa baatanii fi hojjetoota warra hojii humnaa hojjetan faarfannaadhaan toosiisani in hojjechiisu turan; isaan keessaa garri kaan immoo caaftota, geggeessitootaa fi karra-eegdota turan.

14 Utuu isaan horii gara mana qullummaatti geeffame sana haasaa jiranii, Hilqiyaaan lubichi macaafa seera Waaqayyoo isa karaa Musee kenne ture sana in argate. 15 Hilqiyaaan yommuu Shaafaanin isa caafticha waamee, "Macaafa seeraa mana qullummaa keessaa argadheera" jedhee,

macaaficha isatti in kenne. <sup>16</sup>Yommuus Shaafaana macaaficha gara mootichaatti geessee, "Nuyi hojjetoonna kee wanta abboomamne hundumaa gooncerra; <sup>17</sup>horii mana qulqullummaa keessa jiru sana fuune warra hojii adeemsisani fi warra hojjetootatti kennincerra" jedheen. <sup>18</sup>Kana booddee Shaafaana inni caaftichi, "Macaafa kana Hilqiyaa lubichatu anatti kenne" jedhee, mootichatti hime; achumaan fuula isaa duratti macaaficha in dubbise.

<sup>19</sup>Yosiyaas mootichi dubbii seera keessatti caafame sana yommuu dhaga'e, na'ce dinqifatee uffata isaa in tarsiase. <sup>20</sup>Achumaanis Hilqiyaa, Abiiqaam ilma Shaafaana, Abdoon ilma Miikiyaas akkasumas Shaafaana isaa caaftichaa fi Asaayaa isaa mana isaa keessa ergamu waamee, <sup>21</sup>"Isin dhaqaatii, waa'ee dubbii macaafa isaa argame kana keessatti caafamee, anaaf, namoota Israa'elii fi Yihudaa keessatti hafaniif Waaqayyoon gaafadhaa! Abboonni keenya dubbii Waaqayyoo eegu, akka macaafni kun jedhutti jiraachuu waan dhiisaniif, dheekkamsi Waaqayyoo inni guddaan nu irratti dhangala'e" jedhe.

<sup>22</sup>Yommuus Hilqiyaanii fi warri mootichi isaa wajjin erge sun gara raajittii "Huldaa" jedhamtuu dhaqanii, isheetti in himan; isheen haadha manaa Shaalum ilma Toqihat Hasiraa isaa uffata eegu ti; isheen kutaa mandara Yerusaleem isaa lammaffaa keessa in jiraatti turte. <sup>23</sup>Isheen isaannitti dubbattee, "Namicha isaa gara kootti isin erge kanaan, 'Waaqayyoo gooftaan inni kan Israa'el: <sup>24</sup>kunoo, ani wanta hamaa innis abaarsa macaafa fuula mootii Yihudaa duratti dubbifame keessa jiru hundumaa iddoo kanaa fi saba iddoo kana keessa jiraatan irratti nan fida". <sup>25</sup>Isaan ana dhiisanii waaqayyolii biraatiif ixaana waan aarsaniif, waan hojjetan hundumaanis tuttuqanii waan ana aarsaniif, dheekkamsi koo iddoo kana irratti in boba'a, deebi'ees hin dhaamu jedha jedhaanii!" <sup>26</sup>Itti fuftees mootii Yihudaa isaa Waaqayyoon gaafachiiffachuuf gara kootti isin ergeetti dubbadhaa, "Waaqayyoo gooftaan inni kan Israa'el waa'ee dubbii isaa ati dhageesseeitti kan inni sitti dubbatu dha-

ga'il <sup>27</sup>Inni, 'Garaan kee dubbii ana Waaqayyoo keetiin rukutamee isaa ani iddoo kana irratti saba isaa keessa jiraatan irrattis dubbadhe yommuu dhageesse gad of deebiftee, uffata kee tarsiiftee ana duratti waan boosseef, ani immoo kadhata kee siif dhaga'ee-ra". <sup>28</sup>Kunoo, ati duutee abboota kee biratti nagaadhaan akka awwaalamtu nan godha; iji kees badiisa isaa ani iddoo kanaa fi saba iddoo kana keessa jiraatanitti fidu hundumaa hin argu jedhe" jette; warri ergaman sunis deebi'anii deebii isheen kennite hundumaa mootichatti in himan.

\*24 Kes 28:15-68

\*27 33:12-13

<sup>29</sup>Kana irratti Yosiyaas mootichi geggeessitoota Yihudaa fi Yerusaleem hundumaa walitti in qabe; <sup>30</sup>mootichi yommuus namoota Yihudaa fi namoota Yerusaleem keessa jiraatan, lubootaa fi Lewwoota akkasumas namoota gurguddootaa fi xixinnayyoota hundumaa wajjin gara mana qulqullummaatti ol in ba'e; inni achitti dubbii "Macaafa kakuu" isaa mana qulqullummaa keessaa argame keessatti caafame hundumaa akka isaan dhaga'anitti isaaniif in dubbise. <sup>31</sup>Mootichi Waaqayyoo duukaa bu'uuf, abboommii isaa, seerrata isaa fi seera isaa garaa isaa fi yaada isaa guutuudhaan eeguuf, dubbii "Macaafa kakuu" kana keessatti caafameefis abboomamuudhaaf iddoo isaa fi kenname dhaabatee Waaqayyoo duratti kakuu isaa in haarsesse. <sup>32</sup>Namoonni Yerusaleemii fi kutaa biyya Beniyaamin keessaa dhufanis tokko tokkoon ka'anii kakuu sanatti akka galan in godhe; yommuus namoonni Yerusaleem keessa jiraatan kakuu Waaqayyoo gooftaa isaa kan abboota isaanii sanaaf in abboomaman.

<sup>33</sup>Yosiyaas waaqayyolii ciigga'amoo hundumaa guutummaa biyya Israa'el keessaa baasee, namoonni Israa'el hundinuu Waaqayyoo gooftaa isaanii akka waaqeffatan in godhe; hamma bara jireenya isaatiitti isaan Waaqayyoo gooftaa isaa kan abboota isaanii irraa gara hin galle.

## Yosiyaas Ayyaana Faasiikaa

### Ayyaaneffachuu Isaa

(2Mot 23:21-23)

**35** <sup>1</sup>Yosiyaas mootichi yommuus Waaqayyoo ayyaana Faasiikaa Yerusaleemitti in ayyaaneffate; ji'a isaa duraa keessaa guyyaa kudha afuraaffaatti hoolaan Faasiikaa in qalame. <sup>2</sup>Inni mana qulqullummaa keessa akka isaan hojjetaniif luboota jajjabeessee hojii hojii isaanii irra isaan in dhaabe. <sup>3</sup>Kana booddee immoo Lewwoota warra guutummaa Israa'el barsiisani fi warra Waaqayyoo qullaa'anitti dubbatee, "Sanduqa kakuu isaa qulqullaa'aa kana mana qulqullummaa isaa Solomoon ilmi Daawit mootiin Israa'el ijaare keessa kaa'aa malee, gatiittii keessan irratti baatanii hin adeeminaa! Amma isin Waaqayyoo, saba isaa Israa'elii fi hojjetadhaa! <sup>4</sup>Akka Daawit mootiin Israa'elii fi ilmi isaa Solomoon dur caaffataan seera isiniif dhaabanitti, akka maatii keessaniitti kutata kutataan hojichaaf of qopheessaa!" <sup>5</sup>Warri hojicha hojjetan, kutata Lewwootaa wajjin akka kutata kutata maatii keessaniitti, obboloota keessan warra kaan, warra hojicha keessaa hin qabne gargaaruudhaaf iddoo qulqullaa'aa dhaabadhaa! <sup>6</sup>Of qulqulleessaatii boolaa Faasiikaa qalaa! Akka abboommii isaa Waaqayyoo karaa Musee abboomeetti akka godhaniif obboloota keessaniifis qopheessaa!" jedhe.

\*8:14

<sup>7</sup>Yosiyaas yommuus qabeenya isaa keessaa ayyaana Faasiikaaf kan dhi'eefaman ilmoolee bushaayee kuma soddomaa fi saawwan kuma sadii jarreen mabbii walitti qabaman sana bundumaaf in kenne. <sup>8</sup>Hojjetoonna isaa warri gurguddoonni fedha isaaniitiin jaraaf, lubootaa, Lewwootaafis akkasuma in kennan; warri hojii mana qulqullummaa geggeessan Hilqiyaa, Zakaariyaasii fi Yehii'el aarsaa ayyaana Faasiikaaf bushaayee kuma lamaa fi dhibba ja'aa fi saawwan dhibba sadii lubootatti in kennan. <sup>9</sup>Kanatti aanee immoo Konaanyaana obboloota isaa Shema'iyaanii fi Netani'elii wajjin akkasumas Hashabiiyaan, Yeyi'elii fi Yozaabaad warri geggeessitoota Lewwootaa qalma ayyaana Faasiikaatiif dhi'aatuuf ilmoolee bushaayee kuma shanii fi saawwan dhibba shan in kennan.

<sup>10</sup>Wanti hundinuu erga qophaa'ee booddee, akkuma mootichi abboometti luboonni iddoo iddoo isaanii, Lewwoonnis akka akka kutata isaaniitti hojjechuudhaaf in dhaabatan. <sup>11</sup>Hoolonni Faasiikaa in gorra'aman, Lewwoonni hoolota gorra'aman sana irraa gogaa baasaa utuu jiranii, luboonni immoo dhiiga isaa isaaniitti kenname fuudhanii in faacaasan. <sup>12</sup>Yommuus macaafa Musee keessatti caafamee akka jirutti jarri akka kutata maatii isaaniitti Waaqayyoo akka dhi'eessaniif isaaniif kennuudhaaf, isaa qalma gubamuuf ta'u akkasumas saawwan kophaatti in baasan. <sup>13</sup>Akkuma abboomamanitti foon horii Faasiikaaf qalame sana in waadan; kennaa isaa qulqullaa'aa sana garuu xuwwaetti, huurootti, okkoteettis affeelanii namoota hundumaaf dafanii in dhi'eessan. <sup>14</sup>Kana booddee immoo ofii isaaniitiif lubootaafis in qopheessan; luboonni warri sanyii Aaron aarsaa gubamuu fi cooma aarfamu hamma balkaniitti dhi'eessaa waan turaniif, Lewwoonni ofii isaaniitiif akkasumas warra lubootaaf wanta barbaachisu in qopheessan. <sup>15</sup>Faarfattoonni warri sanyii Asaaf akkuma dur Daawit, Asaaf, Hemaanii fi Yedutuun ilaaltuun mootichaa abboomanitti iddoo isaanii in ijaajjan; Lewwoonni obboloonni isaanii wanta barbaachisu isaaniif waan qopheessaniif, warri karaa hundumaa kara eeganis iddoo iddoo isaaniitiin hin adeemne\*.

\*13 Bau 12:8-9

\*15 1Sen 25:1

<sup>16</sup>Akasitti guyyaa sana ayyaanni Faasiikaa akka ayyaaneffatamuuf Waaqayyoo sagaduuf wanti barbaachisu tarree tarreedhaan in qophaa'e; ayyaanni Faasiikaa kun yommuu ayyaaneffatame Yosiyaas mootichi akkuma abboometti, iddoo irratti Waaqayyoo aarsaa dhi'eessan irratti qalmi gubamu in dhi'aate. <sup>17</sup>Israa'eloonni warri achitti argaman yeroo sana akkasitti ayyaana Faasiikaa fi ayyaana Maxinoo guyyaa torba in ayyaaneffatan. <sup>18</sup>Erga bara Saamu'el raajichaatii ayyaanni Faasiikaa akkasitti biyya Israa'el keessatti ayyaaneffatamee hin beeku; mootota Israa'el keessaa tokko illee akka Yosiyaas mootichaatti lubootaa fi Lewwoota, guutummaa namoota Yihudaa fi namoota Israa'el warra iddoo sanatti argamanii fi namoota

Yerusaalem keessa jiraatanii wajjin ayyaana Faasiikaa akkasii ayyaaneffatee hin beeku! <sup>19</sup>Ayyaanni Faasiikaa kun Yosiyas mo'ee waggaa kudha saddeettaffaa isaa keessa in ayyaaneffatame.

\*17 Bau 12:1-20

### Barri Mootummaa Yosiyas Dhumuu Isaa

(2Mot 23:28-30)

20 Yosiyas mana qulqullummaa akka ta'utti erga qopheessee booddee, Nekoon mootiin Gibxii lolaaf gama mandara Karkemiish ishee qarqara laga Efraaxiis jirtutti ol in ba'e; yommuu Yosiyas achitti isatti in duule. <sup>21</sup>Kanaaf Nekoon mootichi namoota isatti ergee, "Yaa mootii Yihudaa! Anii fi ati maal irratti wal geenya? Ani warra na lolu lolufan dhufe malee, si loluuf as hin dhufne; Waaqayyoo inni anaa wajjin jiru akka ani ariifadhuuf waan na abboomeef, akka inni si hin balleessinetti isaan hin mormin" jedhe.

22 Yosiyas garuu wallaalchifatee isa loluu dhaqe malee, isa irraa hin deebine; wanta Nekoon akka abboommii Waaqayyooti isatti hime dhaga'uu di-dee, dachaa Megidootti isa loluu in dhaqe. <sup>23</sup>Yommuu warri iddaadhaan xiyya darbatan tokko xiyyaan Yosiyas in waraanan; kana irratti inni inumoo hojjetoota isaa warra gurguddootaan, "Ani baay'ee madaa'eeraatii na fiudhaatii adeemaa!" jedhe. <sup>24</sup>Hojjetoonni isaa sun konkolaataa isaa irraa gad isa buusanii, konkolaataa isaa isa lammaffaa irra isa kaa'anii gara Yerusaalemitti isa in fidan; iuni achitti du'ee iddoo awwaala abboota isaa keessatti in awwaalame; namoonni Yihudaa fi namoonni Yerusaalem hundinuu Yosiyasiif in gaddan.

25 Yommuu Ermiyaas raajichi Yosiyasiif faarfannaa gaddaa in baaseef; hamma har'aatti iyyuu faarfattooni dhiironnii fi dubartoonni hundinuu faarfannaa isaanii keessatti waa'ee Yosiyas in yaadatu; wanti kun Israa'el keessatti amala ta'eera, faarfannaa gaddaa keessattis caafameera.

26 Seera Waaqayyoo keessatti caafamee akkuma jirutti hojii gaarii Yosiyas bara mootummaa isaa keessa hojjete keessaa warri hafan, <sup>27</sup>hojiin isaa hundi-nuu jalqabaa kaasee hamma dhumaatti,

macaafa mootota Israa'elii fi mootota Yihudaa keessatti caafameera.

### Yeho'ahaaz Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 23:30-35)

**36** <sup>1</sup>Kana booddee sabni Yihudaa, Yeho'ahaazin ilma Yostiyaas iddoo abbaa isaatii Yerusaalemitti in moosifatan. <sup>2</sup>Yeho'ahaaz dhalatee waggaa digdamii sadiitti mootii ta'ee, Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii in mo'e. <sup>3</sup>Kana booddee mootiin Gibxii Yerusaalem keessaa Yeho'ahaazin mooticha teessoo mootummaa isaa irraa biussee, biyyichi immoo meetii kiilo graamii kuma sadii fi dhibba afur akkasumas warqee kiilo graamii soddomii afur akka baasu itti in mure. <sup>4</sup>Ergasii Nekoon mootiin Gibxii Eliyaqim obboleessa Yeho'ahaaz Yerusaalemii fi Yihudaa irratti moosissee, maqaa isaa immoo Yehoyaaqiimitti in geddare; Yeho'ahaazin obboleessa Eliyaqim immoo fudhee biyya Gibxiitti in geesse\*.

\*4 22:11-12

### Yehoyaaqiim Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 23:36—24:7)

5 Yehoyaaqiim dhalatee waggaa digdamii shanitti mootii ta'ee, Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko in mo'e; inni Waaqayyoo gooftaa isaa duratti wanta hamaa in hojjete\*. <sup>6</sup>Yommuu Nebukadnezaar mootiin Baabilon Yehoyaaqiimitti duulee qabatee funyoo sibiila boorrajitiin hidhee gara biyya Baabilonitti isa in geesse\*. <sup>7</sup>Akkasumas immoo mi'a mana qulqullummaa keessaa gar tokko fudhatee mana mootummaa isaa keessa in kaa'ate. <sup>8</sup>Yehoyaaqiim bara mootummaa isaa keessa kan inni hojjete keessaa warri hafan, wanti ciiggaasisaan inni hojjete fi wanti hamaan isatti dhufe hundinuu macaafa mootota Israa'elii fi mootota Yihudaa keessatti caafameera; kana booddee immoo Yehoyaaqiin ilma isaatu mootii ta'ee iddoo isaa fudhate.

\*5 Er 22:18-19; 26:1-6; 35:1-19

\*6 Er 25:1-36; 36:1-32; 45:1-5;

Dan 1:1-2

### Yehoyaaqiin Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 24:8-17)

9 Yehoyaaqiin dhalatee waggaa kudha saddeettii mootii ta'ee, Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii fi guyyaa kudhan in mo'e; innis immoo fuula Waaqayyoo duratti wanta hamaa in hojjete. <sup>10</sup>Birraan yommuu bari'e Nebukadnezaar mootichi namoota ergee, mi'a mana qulqullummaa keessaa isa gati-jabeessaa wajjin gara biyya Baabilonitti isa in fichiisise; kana booddee Zedeqiyaas wasiila Yehoyaaqiin biyya Yihudaa fi Yerusaalem irratti in moosisse\*.

\*10 Er 22:24-30; 24:1-10; 29:1-2; 37:1; Hs 17:12,13

### Zedeqiyaas Mootii Yihudaa Ta'uu Isaa

(2Mot 24:18-20; Er 52:1-3)

11 Zedeqiyaas dhalatee waggaa digdamii tokkotti mootii ta'ee, Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko in mo'e\*. <sup>12</sup>Innis inumoo fuula Waaqayyoo gooftaa isaa duratti wanta hamaa in hojjete, dubbii Waaqayyoo isa Ermiyaas raajichi isatti dubbates dhaga'ee gad of hin deebifne. <sup>13</sup>Nebukadnezaar mooticha isa maqaa Waaqayyootiin isa kaksii-se irrattis immoo in ka'e; inni mata-jabeessa, gara-jabeessas waan ta'eef, gara Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'elitti hin deebine\*. <sup>14</sup>Akkasumas luboonni warri angafoonnii fi namoonni hundinuu isa durii caalaa amanamummaa dhabanii wanta ciiggaasisaa isa sabni lafa irraa warri kaan hojjetan hundumaa duukaa bu'anii mana qulqullummaa isa Waaqayyoo ofii isaatiif Yerusaalem keessatti qulqulleesse in xureessan.

\*11 Er 27:1-22; 28:1-17

\*13 Hs 17:15

### Yerusaalem Kufuu Ishee

(2Mot 25:1-21; Er 52:3-11)

15 Waaqayyoo inni kan abboota isaanii saba isaatiif, mana qulqullummaa isaatiifis waan oo'eef, si'a baay'ee ergamoota isaa gara isaaniitti ergee isaan akeekkachiisee ture. <sup>16</sup>Isaan garuu ergamoota Waaqayyooti in ga'isan, dubbii Waaqayyoo in tuffatan; raajota isaattis in qoosan; kanaaf dheekkamsi Waaqayyoo inni jalaa ba'uun hin danda'amne saba isaa kana irratti dhufe. <sup>17</sup>Waaqayyoo yommuu mootii Baabilon isaanitti in

kaase, inni inumoo dargaggoota isaanii iddoo qulqullaa'aa keessatti billaadhaan in ajjeese; ijoolota dhiiraa fi ijoolota durbaa, warra dulloomanii fi warra lafa guuran hundumaaf garaa hin laafne; hunduma isaanii Waaqayyoo harka mootii Baabilon kanatti dabarsee in kenne\*. <sup>18</sup>Yommuu mootichi mana qulqullummaa keessaa mi'a gurguddaa fi mi'a xixinnaa akkasumas qabeenya mana qulqullummaa fi mana mootummaa, qabeenya hojjetoota mootichaa warra gurgudootaa hundumaa fudhatee Baabilon biyya isaatti in gale. <sup>19</sup>Warri Baabilon yommuu mana qulqullummaa ibiddaan in guban; dallaa mandara Yerusaalemis in diigan; akkasumas manneen mootummaa hundumaa ibiddaan gubanii, mi'a isaa isa gati-jabeessa caccabsanii in balleessan\*.

\*17 Er 21:1-10; 34:1-5

\*19 1Mot 9:8

20 Kana booddee immoo Nebukadnezaar namoota warra billaa irraa hafan booji'ee, biyya Baabilonitti in geesse; isaan hamma bara biyyi Faares kaatec mootummaa argateetti mootichaaf, ilmaan isaatiifis garba ta'anii in hojjetan. <sup>21</sup>Akkasitti dubbii Waaqayyoo inni afaan Ermiyaas raajichaatiin dubbatame in raawwatame; waggaa torbaatama hamma isaan biyya itti booji'aman keessa jiraatan kana hundumaa biyyichi onee bara boqonnaa isa dur dhabe ture in argate\*.

\*21 Er 25:11; 29:10

22 Dubbiin Waaqayyoo inni karaa Ermiyaas raajichaa dubbatame akka raawwatamutti, Qiros mootiin Faares mo'ee waggaa tokkoffaatti, Waaqayyoo yaada Qiros mootii Faares in kaase; kanaaf Qiros mootichi akka kanatti aanee jirutti guutummaa mootummaa isaa keessatti labsii labsisiisee, caaffaanis baasee, <sup>23</sup>"Ani Qiros mootiin Faares, 'Waaqayyoo gooftaan bantiwwan waaqaa, mootummoota biyya lafaa hundumaa anaaf kenneera, Yerusaalem ishee Yihudaa keessaatti mana qulqullummaa isaaf akkan ijaaruu na abboomeera; kanaaf isin keessaa saba isaa kan ta'e hundinuu ka'ee haa dhaqu! Waaqayyoo gooftaan isaas isaa wajjin haa ta'ul!' kan jedhu ana Qiros mootii Faares biraa ba'eera" jedhe\*.

\*23 Isa 44:28